

॥ श्रीशांतिनाथाय नमः ॥ अथ श्रीसौभाग्यपंचम्यादिक महापर्वोनी कथाओ प्राकृतबा लावबोधरूप लखियें छैयें ॥ तेमां प्रथम श्रीऋषभदेव भगवानने नमस्कार करीने, तदनंतर ज्ञानना दाता गुरु तथा भगवाननी वाणी जे सरस्वती देवी,तेमनुं चित्तने विषे स्मरण करीने श्रीमेरतेरशनी कथा कहीयें छैयें. तिहां आठ महाप्रातिहार्यें करी विराजमान, त्रण जग तना गुरु एवा श्रीमहावीर स्वामी, तेमणें जेवी रीतें परंपरायें प्रथम थइ गयेला तीर्थंकरो कहेता आव्या छे, तेवीज रीतें महावदि तेरशना दिवसनुं महात्म्य श्रीगौतमस्वामी आगल कह्युं छे, तेम हुं पण कहुं छुं ॥ ॥ श्रीऋषभस्वामी पचास लाख कोडाकोडी सागरोपमने आंतरे श्रीअजितनाथनामें तीर्थंकर थया, ते आंतरानी वच्चें श्रीअयोध्या नगरीने विषे इक्ष्वाकुवंशमां काश्यपगोत्रीय अनंतवीर्य एवे नामें राजा थयो, ते राजा घणा हाथी, रथ, घोडा अने पायक प्रमुख मोटी सेनानो धणी हतो. वली पांचशें राजा तेनी सेवामां रहेता हतां, एवो ते राजा, महाबलवान् हतो. तेनी पांचशे राणी यो हती. तेमां प्रियमती नामें राणी मुख्य पट्टराणी हती; वली ते राजाने चार बुद्धि नो निधान एवो धनंजय नामें महाचतुर प्रधान हतो. एवी रीतें ते राजा, सुख समा धें राज्य पाले छे. हवे एक समयने विषे ते राजाना मनमां मोटी चिंता उत्पन्न थइ

जे अहो! जूउं तो खरा, के हुं आवो राजाधिपति छतां म्हारे एक पण पुत्र नथी, तो म्हारा पछी आ म्हारा राज्यनो भोगवनारो ते कोण थाशे? कह्युं छे, के ॥ अपुत्रस्य गृहं शून्यं, दिशः शून्याह्यबांधवाः ॥ मूर्खस्य हृदयं शून्यं, सर्वशून्यं दरिद्रिणः ॥ १ ॥ ते माटें पुत्र विना घर शोभे नही. एवुं विचारी पुत्रप्राप्ति माटे अनेक उपाय कर्या, तथापि पुत्रप्राप्ति न थइ. एवा अवसरमां एक कोणिकनामें साधु आहारने अर्थें राणीने घेर आव्या. साधुने सामा आवता देखी घणा हर्ष पामतां थकां राजा अने राणी बेहु जणा उठ्यां. उठीने विधिपूर्वक वंदन करी शुद्ध आहार वहोरावी पछी बेहाथ जोडी पूछवा लाग्यां, के हे स्वामी! अमारे पुत्र थाशे के नहिं थाय? ते सांभली साधु कहेवा लाग्या के हे राजन्! ज्योतिष निमित्त संबंधी प्रश्नोना उत्तर कहेवा ए साधुनो धर्म नथी. ते सांभली फरी पण राजा अने राणी ते साधुने अनेक प्रकारें घणी घणी रीतें विनति करी पूछवा लाग्यां. ते सांभली साधुना मनमां करुणा आवी. तेथी ते साधु राजाने कहेवा लाग्या, के तमारे पुत्र थशे, पण ते पांगलो थाशे! एम कही साधु तो चाल्या गया. पाछलथी राजा अने राणी चिंतववा लाग्यां जे अरे आपणने पांगलो पुत्र थशे!!! पछी एकदा अनुक्रमें राणीने गर्भ रह्यो, अने नव महिना पूर्ण थये

थके राणीने पुत्र जन्म्यो,तेवारें वधामणीये जइने राजाने वधामणी आपी के महाराज!अ पने घरे पुत्र प्रसव थयो. ते सांजली राजा घणोज हर्ष पाम्यो. पठी राजायें महोटो जन्म महोत्सव कर्यो. बारमे दिवसें सर्व कुटुंबने जमाडी ते कुमरनुं पिंगल राजा एवुं नाम पाड्युं. पठी ते कुमारने अंतेउरमांहिज राखे, पण बाहिर काहाडे नही, तेथी त्यांनां लोको राजाने पूठवा लाग्यां के आप आपना कुमारने बाहीर शा वास्ते काहाडता नथी? त्यारें तेउने राजायें कह्युं के अमारा कुमारनुं अति अद्भुत रूप ठे, तेथी कोइनी तेने नजर लागे, माटे अमें बाहार काहाडता नथी. ए वातनी ते नगरमां सर्वत्र प्रसिद्धि थइ गइ. ए अवसरमां ते अयोध्यानगरीथी सवाशो योजन दूर कोइ मलयनामें देश ठे तेमां एक ब्रह्मपुर नामनुं नगर ठे, तेने विषे इक्ष्वाकुवंशीय काश्यपगोत्रीय सत्यरथ एवे नामें राजा ठे, तेनी इंदुमती नामें पट्टराणी ठे, तेनी कुखें गुणसुंदरी नामें पुत्री उत्पन्न थये ली ठे. ते कुमरी अधिक रूपलावण्य गुणोयें करी संयुक्त ठे, अने वली ते राजाने पण पुत्र नथी, मात्र एक पुत्रीज ठे, तेथी माता पिताने घणीज वह्लभ ठे. हवे ते पुत्री अनु क्रमें नणी गणीने स्त्रीनी चोशठ कलामां प्रवीण थइ, अने योवनवस्थामां पण आवी. एवी रीतनी कुमरीने जोइने तेना पितायें तेनी समान स्वरूपवान वर परणाववा माटे

कोइ एक राजकुमरनो शोध करवा मांड्यो, परंतु क्यांहिं पण ते पुत्रीने योग्य वर मल्यो नही, तेथी राजाने पुत्रीने योग्य वर मलवा माटे घणीज चिंता थवा मांडी. एवा अवसरने विषे तेहीज नगरना रहेनारा व्यापारीयो गाडांउनेविषे नाना प्रकारना करियाणां जरीने व्यापार करवाने अर्थे देशांतर चाल्या; ते व्यापारीयोने बोलावीने राजायें कह्युं, के तमें देशांतर जाउ ठो माटे आपणी कुमरी गुणसुंदरी ठे, तेनें योग्य, कोइ पण ठेकाणें जो वर मली जाय, तो सगपण करी आवजो! एवुं राजानुं वचन अंगीकार करी ते व्यापारी तिहांथी चालता थया. ते अनुक्रमें नगरें नगरें फरता फरता अयोध्या नगरीयें आव्या. तिहां सर्व करियाणां वेची घणुंक द्रव्य उपार्जन करी, फरी पोताना देशमां खपवा योग्य एवां बीजी जातिनां करियाणां लइने पोताने देश जवा माटे तैय्यार थया, एटलामां ते गाममां लोकोना मुखथी राजकुमरनुं अद्भुत रूप सांजलीने राजानी पासें जइ ते कुमरनी संघातें गुणसुंदरीनुं सगपण कर्युं. राजायें पण ते व्यापारियोने घणुं आदर सन्मान आप्युं.तथा तेनां दाण माफ कर्यां, तेथी वेपारी घणा खुशी थइने पोताना देश जणी चाल्या. अनुक्रमें पोताने नगरें आवीने राजा आगल ते सर्व वृत्तांत कह्युं. त्यारें राजा पण ते कुमरनुं अद्भुत रूप तथा गुण सांजली घणोज हर्ष अने संतोषने पाम्यो.

हवे अनुक्रमें ते कुमरी परणवा योग्य थई, तेवारें कुमरने तेनचा माटे राजायें पोताना सेवक पुरुषोने अयोध्यायें मोकल्या. तेओयें जइ अनंतवीर्य राजाने वीनव्यो के हे महाराज! हवे आपना कुमरने परणवासारु वहेला मोकलो. ते वात सांभली राजा पोताना मनमां घणोज उदास थयो थको तिहांथी उठीने पोताना महेलमां एकांत स्थानकें जइ पोताना प्रधाननी आगल सर्व मननी वात कहीने पूछ्युं के हवे एनो शो उपाय करवो? आपणो पुत्र तो पांगलो छे तेने शी रीतें परणावीयें? एने कन्या कोण आपशे? एवी वात सांभली प्रधानें कांइक विचार करी तेनचा माटे आवेला सेवक पुरुषोने बोलावीने कह्युं के अमारो कुमर हाल घेर नथी. तेतो इहांथी वर्से योजन दूर सुहग्गीपटणनामें नगरें एनुं मोसल छे, त्यां गयो छे. माटे हालमा लग्न थवानुं बनशे नही! जेवारें कुमर घेर आवशे, तेवारें तमोने कहेवरावशुं अने पछी मोकलशुं! एवुं प्रधाननुं बोलवुं सांभलीने सेवक पुरुषो बोल्या के हे स्वामी! अमारुं सहेर इहांथी घणुं दूर छे, माटे वारंवार इहां अवाय नहिं, तेथी लग्ननो दिवस तमें हमणां ज निर्धार करी अमोने कहो, अने ते लग्न उपर तमें पण वहेला पधारजो! एवां ते वकोनां वचन सांभली प्रधाने तेमने कह्युं के आजथी शोलमे महीने अमें लग्न करीशुं

एवी रीतें लग्नना समाचार लइने सेवक पुरुष पोताने देश गया. तिहां आवी सर्ववृत्तांत राजाने कह्युं. हवे सेवकोने विदाय कर्या पछी अनंतवीर्य राजा पण चिंतातुर थयो थको फरी प्रधानने कहेवा लाग्यो के हवे आपणे कुमरनो शो उपाय करवो? शोल मही ना तो काले पूरा थइ जाशे! एम कही राजा राणी तथा प्रधान त्रणे जण घणीज चिंता करतां उपाय शोधवा लाग्यां, पण कशो उपाय सूज पड्यो नही? एवा अवसरमां पांचशें साधुना परिवारें परवर्या तथा चार ज्ञानना धरनार, एवा गांगील नामें आचार्य ते नगरीना उद्यानमां आवी समोसर्या. तेमनी वनपालकें घणी सेवा भक्ति करीने पछी नगरमां जइ अजितवीर्य राजाने वधामणी आपी. राजायें पण वनपालकना मुखथी साधुनुं आगमन सांभली हर्ष पामीनें वनपालकने वधामणीमां घणुंएक द्रव्य आप्युं. पछी हाथी घोडा प्रमुख घणी रुद्धि सहित आचार्यनें वांदवा माटें आव्यो. तिहां विधिसहित सर्व साधुउंने वांदी बे हाथ जोडी आगल बेठो. जेवारें सर्व पर्षदा मली, तेवारे मुनिराजें पण धर्मोपदेश देवा मांड्यो ॥ यतः ॥ जीवदयाइ रमिज्जइ, इंदियवग्गो दमिज्जइ सयावि ॥ सच्चं चेव चविज्जइ, धम्मस्स रहस्स मिणम्मेव ॥ १ ॥ भावार्थः—उत्तम प्राणी सदा जीवदयाने विषे रमे छे, पांचे इंद्रियना समूहने वश करे

छे, सत्यवचन बोले छे, जेनधर्मनुं एहज रहस्य जाणवुं ॥ १ ॥ गाथा ॥ जयणा धम्मस्स जणणी, जयणा धम्मस्स पालणी चेव ॥ तह वुह्विकरी जयणा, एगंत सुहावहा जय णा ॥ २ ॥ जावार्थः—जयणा छे ते धर्मनी माता छे, वली जयणा जे छे, ते धर्मने पालवा वाली छे, तथा जयणा ते धर्मनी घणी वृद्धि करवा वाली छे, वली एकांत मोक्ष सुखनी आपनारी पण ते जयणाज छे ॥ २ ॥ गाथा ॥ आरंजे नत्रि दया, महिला संगेण नासए बंजं ॥ संकाए सम्मत्तं, दवज्जा अठगहणेणं ॥ ३ ॥ जावार्थः—आरंजमां दया होती नथी, स्त्रीनी संगति करवाथी ब्रह्मचर्यनो नाश थाय छे. जिनवचनमां शंका राखे, तेने समकेत होतुं नथी अने द्रव्य परिग्रहनो संग्रह करे, तेने चारित्र होय नहिं ॥ ३ ॥ गाथा ॥ जं बंजचेर जठा, पाय पाडंति बंजयारीणं ॥ ते हुंति टुंटमुंगा, बोही पुण डुल्लहा तेसिं ॥ ४ ॥ जावार्थः—जे प्राणी पोतें ब्रह्मचर्यथी भ्रष्ट, शील गुणरहित थको बीजा जे ब्रह्मचर्यना पालनार महापुरुषो छे तेमने पगे लगाडे छे, ते प्राणी टूंठा लूला, पांगला, बहेरा थाय. घणु दुःख पामे. वली ते प्राणीने बोधि जे समकेत ते पण दोहिलुं उदय आवे ॥ ४ ॥ माटे धर्मनुं मूल ते दया छे अने पापनुं मूल ते जीवहिंसा छे. जे पोतें हिंसा करे, बीजानी पासें हिंसा करावे, तथा हिंसा जे करतो

होय तेनां वखाण करे. ए त्रणे जण सरखुं पापफल जोगवे. माटे जे पुरुष पाप करतो थको पण मनमां कांइ बीक राखे नही तो तेना हृदयमां दया नथी. तथा जे पुरुष निर्दयी थको घणा एकेंड्रिय जीवनो नाश करे, ते प्राणी परजवमां वात, पीत्त, श्लेष्मइत्यादिक अनेक रोगनो जोगवनारो थाय, वली जे बेंड्रिय जीवोना विनाश करे, ते जीव परजवने विषे मुंगो मुखरोगो तथा डुर्गंध निश्वासवालो थाय. तथा जे जीव, तेंड्रिय जीवोना विनाश करे,ते जीवने परजवमां नासिकानो रोग थाय. तथा जे जीव, चउरिंड्रिय जीवोना वध करे ते जीवने परजवने विषे काणो, आंधलो, चूंचो इत्यादिक आंख संबंधी अनेक प्रकारना रोगोनो जोक्ता थाय. तथा ते जीव, पंचेंड्रिय जीवोना विनाश करे, ते जीव, परजवमां पांचे इंड्रियोनुं नीरोगीपणुं न पामे. ते कारणमाटे हे जव्यलोको! हिंसानो त्याग करो. जुठुं बोलवानो त्याग करी सत्यवचन बोलो. आ प्रकारनो धर्मोपदेश सांजलीने राजा, गुरु प्रत्यें पूछता हवा के हे स्वामी! महारो पुत्र केवा प्रकारना कर्म करी पांगलो थयो हशे? ते सांजली गांगीलमुनि चार ज्ञानना धणी ते कुवरना पूर्वजव कहेवा लाग्या. के हे राजन्! आ जंबुद्वीपना ऐरवत क्षेत्रमां अचलपुरनामा नगरने विषे महेंद्रध्वज नामें राजा हतो. तेनी उमयानामें पट्टराणीनो सामंतसिंह नामें कुमर ह

तो. एकदा ते कुमरने निशालें जणवा जतां मार्गमां जुगारी लोक मल्या. तेनी संगत
थी ते जुगार रमवा शीख्यो. एम अनुक्रमें तेणें नीचजनोनी संगतथी साते डुर्व्यसन सेव
वा मांड्या, पठी राजायें तेना व्यसन वर्जन करवा माटे घणा उपाय कस्या, तथापि
ते, व्यसन मूके नही. वली राजायें घणी शीखामण पण दीधी. परंतु कुमरे मानी नही.
तेवारें डुर्व्यसन सेववाथी ते पुत्रने अयोग्य जाणीने देश वाहार काहाडी मूक्यो. तो पण
ते ग्रहण करेला व्यसनोने ठांडे नही. पठी ते कुमर घणाक देशोमांहे फरतो फरतो शि
वपुरनगरें आव्यो. तिहां पंचकनामें शेठें तेनां सुंदर रूप, आकार देखीने जाण्युं जे आ
कोइ उत्तम पुरुष ठे! वली आनुं शरीर घणुं सुकुमार ठे. माटे एनाथी कोइ तरेनुं महेनतनुं
काम काज थइ शकशे नही. एवो विचार करी पोताना घरनी पासें जगवाननुं देरासर
हतुं, तेनी पूजा करवा माटे तेने पोताने घेर राख्यो. पण ते कुमर तो डुष्टात्मा ठे तेथी
जगवान् पासें मूकेला जे चोखा, सोपारी फल प्रमुख होय, ते ठानां लइ जइने वेची ना
खे. तेनुं जे डव्य उपजे, तेणें करी जुगार रमे. एम करतां घणा दिवस वही गया तेवारें
पंचकशेठने ते वातनी खबर पडी. तेथी शेठें कुमरने कह्युं के हे जोला! जे प्राणी देव
डव्य प्रमुख खाय, ते प्राणी घणो काल संसारमां परिभ्रमण करे. तो हवे आज पठी तुं

एवुं काम करीश नहिं. एवी रीतें घणी घणी शीखामण दीधी, तो पण ते दुष्ट मिथ्या दृष्टि, तीव्र अज्ञानना उदयथी कुकर्म छांडे नहिं. हवे एक दिवस भगवानना छत्र प्रमुख आभरण चोरी तेने वेचीने ते द्रव्यथी कोइक अनाचार सेव्यो, ते वात शेठना जाणवामां आवी. तेवारें शेठें तेने दुष्टाचारी जाणी घरथकी बाहेर काहाडी मूक्यो. तिहांथी निकली वनमांहे भमतो आहेडीनुं कर्म करवा लाग्यो. तिहां मृग प्रमुख घणा जीवोनो विनाश करतो थको उदरपूर्णा करे छे. हवे ते वनमां तापसोनो आश्रम छे, तिहां घणा तापस तपस्या करवा पड्या रहे छे. वली वनमांहेथी घणा मृगपशु पण आश्रम लेवा माटे ते स्थानकें आवी वेसे छे. हवे एकदा कोइ सगर्भा मृगली तिहां आवी, तेने सामंतकुमरें दीठी, तेवारें बाणनो घा करी ते मृगलीना चारे पग छेदी नाख्या. तेथी ते मृगली नीचें धरती उपर पडी तेने तापसें दीठी, तेवारें धर्म संभलाव्यो तेथी ते मृगली काल करीने शुभगति पामी. पछी सामंतसिंह कुमरने तापसें कह्युं के हे दुष्ट! तें जेवी रीतें महारी मृगलीना पग छेद्या, तेवी रीतें तुं पण परभवमां पांगलो थइश! एवो शाप आपीने तापस पोताने आश्रमें गयो. अने सामंतसिंह पण तापसने क्रोधातुर थयो देखी भय पामतो थको वनमां नाशी गयो. पण अशुभ कर्मने उदयें तेने

वनमां एक सिंह मल्यो. तेणें तत्काल फाल मारी ते कुमरने मारी नाख्यो. तिहां अशुभध्यानें मरण पामीने नरकगतिमां गयो. तिहांथी आयु पूर्ण करी चवीने पछी असंख्याता तिर्यंच तथा नारकीना भव कर्या. तेमां अकामनिर्जरायें करी घणा कर्म खपावतां खपावतां एकदा महाविदेह क्षेत्रनेविषे कुसुमपुर नगरनो विशालकीर्त्तिनामें राजा तेनी शिवा नामें दासीनी कूखें आवी पुत्रपणे उत्पन्न थयो. तिहां तेने गलतकोढनो रोग थयो तेणें करी हाथ पग खरी पड्या, एटले पांगलो थयो. पछी अंत समयें शिवादेवी दासीयें नवकार मंत्र संभलाव्यो, तेथी समाधें मरण पामी व्यंतरिक देवता थयो. तिहांथी चवी आ जंबूद्वीपना भरतक्षेत्रमां सौहार्दपुर नगरें सूरदास शेठने घरे वसंततिलका भार्यानी कूखें पुत्रपणे उपन्यो. तेनुं स्वयंप्रभ नाम पाड्युं. ते घणो गुणी अने विवेकी थयो. पण तेना पगमां गडगुंबडां घणां थया करे, तेथी ते चाली पण शके नही. अत्यंत दुःखी रहे. एम करतां अनुक्रमें जेवारें ते आठ वर्षनो थयो. तेवारें आपणने एकज पुत्र छे अने ते पण पगें रोगी छे एवो बनाव जोइ तेनां माता पिता घणांज चिंतातुर थकां रहे छे. एवा समयमां श्रीशत्रुंजय तीर्थनी यात्रा करवा माटे महोटो संघ जवाने तैयार थयो, ते वात सांभली शेठ पण पोताना रोगी पुत्रने साथें लइ ते संघनी

साथें यात्रा करवा माटें चाल्या. ते चालतां चालतां अनुक्रमें सर्वश्रीसंघ तिहां श्रीसिद्धक्षेत्रें आवी पहोंच्यो. तिहां मुकाम करी पछी दर्शन करवा निमित्तें सर्वलोक डुंगर उपर चढ्या, तेमणे श्रीऋषभदेवजीनी सेवा भक्ति करी अने सूरदास शेठ पण पोतानी भार्या सहित पुत्रने लइ पर्वत उपर चढी सूर्यकुंडना पाणीमां पुत्रने स्नान कराव्युं, परंतु ते जल देवता अधिष्ठित छे अने स्वयंप्रभ कुमरने हजी घणां कर्म भोगववां शेष रह्यां छे, तेणें करी ते कुंडनुं पाणी पगने छवे नही. ते देखी सर्व संघनां लोक विस्मय पाम्यां थकां सर्वजण मली मुनिराज पासें जइ वंदन करी एनो विचार पूछवा लाग्यां. मुनीश्वरें कह्युं के एणे पूर्वभवमां घणुं देवद्रव्य भक्षण कर्युं छे, वली एक मृगलीना चार पग छेद्या छे ते मांथी घणांएक कर्म तो अकाम निर्जरायें क्षय थयां छे. अने शेष स्वल्प रह्यां छे, पण ते कर्म निकाचित चीकणां छे माटे तेनो ते भोगव्या विना छूटको थवानो नथी. तेने योगें एने तीर्थजलनो स्पर्श थतो नथी, एवुं मुनिनुं वचन सांभली माता, पिता, अने पुत्र ए त्रणे जण वैराग्य पाम्यां. पछी श्रीऋषभदेवना चरणकमलने नमस्कार करी घेर आवीने धर्मने विषे उद्यमवंत थयां. ते कुमर शोल हजार वर्ष पर्यंत कोढ फोल्ला प्रमुख रोगनी वेदना भोगवीने अंतसमयें कर्म आलोची शुभपरिणामें मरण पामी पहेले देवलोकें देवतापणे

उपनो. तिहांथी चवीने हे राजा! ए ताहरो पुत्र थयो छे, तेनुं तें पिंगलकुमार एवुं नाम पाड्युं छे. एम गांगिल मुनियें ते कुमारनो पूर्वभव कह्यो. हवे वली मुनि कहे छे ॥ श्लोक ॥ मद्यपानाद्यथा जीवो, न जानाति हिताहितम् ॥ धर्माधर्मौ न जानाति, तथा मिथ्यात्वमोहितः ॥१॥ अर्थः—जेम मधुपान करवाथी जीव हिताहितने न जाणे. तेम मिथ्यात्वना उदयथी मिथ्यात्वीजीव, धर्म अधर्मने न जाणे ॥१॥ श्लोक ॥ मिथ्यात्वेनालीढचित्ता नितांतं, तत्त्वातत्त्वे जानते नैव जीवाः ॥ किं जात्यंधाः कुत्रचिद्वस्तुजाते, रम्यारम्यव्यक्तिमासादयेयुः ॥ २ ॥ अर्थः—मिथ्यात्वें करिने जे प्राणीनो जीव मोहेलो छे, ते प्राणी, तत्त्वातत्त्वने जाणतो नथी. जेम कोइ जन्मांध पुरुष कोइ वस्तु, पामीने ते नली बुरी जाणे नही. तेनी पेरें जाणवुं ॥ २ ॥ श्लोक ॥ अनव्याश्रयिमिथ्यात्वे, ऽनाद्यनंता स्थितिर्भवेत् ॥ सा नव्याश्रयिमिथ्यात्वे, नादि सांता पुनर्मता ॥ ३ ॥ अर्थः—ते अनव्य आश्रयी तो मिथ्यात्वनी स्थिति अनादि अनंत होय, अने नव्यजीव आश्रयी तो मिथ्यात्वनी स्थिति अनादि सांत होय ॥ ३ ॥ एवा मिथ्यात्वना उदयें करी जीव, अनंतां कर्म बांधे. तेम तहारे पुत्रें पण एवां मांठां कर्म उपार्जन करयां छे, तेणें करी पांगलो थयो छे. एवां मुनीश्वरनां वचन सांजलीने राजायें पूछ्युं के हे स्वामी!

हवे ए कुमरनां कर्म निवारण थाय, एवो कोइक उपाय बतावो ? तेवारें मुनिराज क
हेता हवा के हे राजन्! त्रीजा आराने छेहडे त्रण वर्ष ने साडा आठ महिना शेष रहे थके
महावदि तेरशने दिवसें श्रीऋषभदेवस्वामीनुं निर्वाण कल्याणक थयुं छे, माटें ए दिवसनुं
माहात्म्य महोटुं छे तेथी एने महोटुं पर्व गणीने जेवारें ए दिवस आवे, ते दिवसें च
उविहारो उपवास करी, रत्नना पांच मेरु करवा, चारे दिशायें चार न्हाना मेरु कर
वा, तेनी आगल वली चार दिशायें चार नंदावर्त्त करवां, दीवो, धूप प्रमुख घणा प्रका
रनी पूजा करवी. एवीरीतें तेर महिना पर्यंत अथवा तेर वर्ष पर्यंत करवुं. अने श्रीऋ
षभदेव स्वामीनुं 'पारंगताय नमः' एवुं बे हजार गणणुं गुणवुं. नोकरवाली गणवी.
एवीरीतें महीने महीने करे, तो सर्व कर्मनो क्षय थाय. आ भव तथा परभवने विषे
सुख संपदा पामे. वली तेरशने दिवसें पोसह करे. पारणाने दिवसें गुरुने पडिलाभी
अतिथिसंविभाग करी पारणुं करे. एवां गुरुनां वचन सांभली अनंतवीर्य राजा पुत्रने
व्रत अंगीकार करावी गुरुने नमस्कार करी पोताने स्थानकें आव्यो. तिहांपिंगल कु
मरें प्रथम महावदि तेरशने दिवसें व्रत आदर्युं. तेणें करी पगना अंकूरा प्रगट्या. एम
तेर मास पर्यंत कर्युं, तेवारें सुंदर रूपवान् हाथ पग प्रगट थया. ते देखी राजा

घणो हर्ष पाम्यो. धर्मनो महिमा देखीने परम वैराग्यवान् थयो थको विशेष पणे धर्म करवा लाग्यो. पछी शोल महीने पिंगल कुमारें गुणसुंदरी कुंमरीनुं पाणिग्रहण कर्युं. वली ते कुमर बीजी पण घणी कन्याउने परण्यो. त्यार पछी अनंतवीर्य राजायें पिंगलकुमरने राज्य सोंपीने पोतें गांगिल मुनि पासें चारित्र लीधुं, ते निरतिचारपणे पालीने श्रीशत्रुंजय तीर्थने विषे अणसण करी कर्म खपावी मोक्षपद पाम्यो. हवे पाछल पिंगलराजा पण पुत्रनी पेरें प्रजाने पालतो नीति प्रमाणें राज चलावे छे. अने तेणें तेर वर्ष पर्यंत विधि सहित मेर तेरशनुं तप कर्युं तप पूर्ण थये पोतानी शक्ति प्रमाणें उजमणुं कर्युं, तेर महोटा शिखरबंध भगवाननां देरासर कराव्यां, तेमां तेर प्रतिमाउ सोनानी भरावी अने तेर प्रतिमा रूपानी भरावी तथा तेर प्रतिमा रत्ननी भरावी; पांच मेरु करीने चढाव्या तेर वखत श्रीसिद्धाचलजीना संघ काढाव्या. तेर साहामीवात्सल्य कर्यां. एवी रीतें घणे प्रकारें ज्ञाननी भक्ति करी. वली त्यार पछी पण केटलाएक पूर्व वर्ष लगण व्रत सहित राज्य पाल्युं. छेवट पोताना महसेन नामें पुत्रने राज्य पदवी आपी पोतें श्रीसुव्रताचार्य गुरु पासें घणा राजपुरुषोनी साथें दीक्षा अंगीकार करिने द्वादशांगी भण्या. अनुक्रमें आचार्यपदवी पाम्या. तेवार पछी क्षपकश्रेणी चढवाने अर्थे

आठमे गुणठाणे शुक्लध्यान ध्याता थका चारित्र पालतां अनुक्रमें बारमे गुणठाणे चढी तेना अंतसमयें चार घातिकर्म क्षय करी तेरमा गुणठाणाना प्रथम समयने विषे केवलज्ञान पाम्या. पछी पृथ्वीमंडलने विषे विहार करता, घणा भव्यजीवोने प्रतिबोध देता थका सर्व बहोंतर लाख पूर्वनुं आयु पाली चौदमे गुणठाणे पांच ह्रस्व अक्षर प्रमाण कालमां योगनिरोधन करी शेष रहेला चार अघाती कर्मने खपावी शरीर त्यागी पूर्वप्रयोग बंधन छेदन प्रमुख करी एकयोजन प्रमाण लोकांतें सिद्धक्षेत्रने विषे एक समयमां सादि अनंतमे भांगे जइ स्थिर थइ रह्या. ए रीतें पिंगलराजाथी आ मेरुतेरशनुं व्रत प्रवर्त्तमान थयुं, ते पछी केटलाएक काल पर्यंत तो रत्नमय मेरु चढावता हता. पछी केटलाएक काल पर्यंत सोनाना मेरु चढावता हता. हमणांने काले घृतना मेरु चढावे छे. ए रीतें मेरुतेरशनो महिमा सांभलीने भव्यलोको! शुभभावें करी विधिपूर्वक ए व्रत अंगीकार करो. जेणेंकरी इहलोकें मनोवांछित सुखसंपदा थाय अने परलोकें देवगतिनां सुख तथा मोक्षरूप अनंता सुखनी प्राप्ति थाय ॥ इति मेरुत्रयोदशिव्रतकथा संपूर्णा ॥ ॥

॥ ॐनमः सिद्धं ॥ अथ श्रीमौन एकादशीव्रतकथा प्रारंभः ॥ श्रीमहावीरस्वामीने वांदी नमस्कार करीने श्रीगौतमस्वामी पूछता हवा, के हे भगवन्! हे अनंतज्ञानवंत! मागशिर शुक्ल एकादशीनुं पोषध करे, तेनुं शुं फल थाय? एम पूछे थके प्रभु श्रीमहावीर कहेता हवा के हे गौतम! सांभल. एकदा प्रस्तावें द्वारिका नगरीने विषे श्रीनेमनाथ भगवान् समोसर्या, तेमने श्रीकृष्णजी त्रण प्रदक्षिणा देइ विनयपूर्वक वंदन करी पर्षदामां बेठा. अने भगवंतें देशना दीधी. देशना समाप्त थया पछी श्रीकृष्णजी पूछवा लाग्या के हे स्वामी! वर्षना त्रणशें साठ दिवस थाय छे, ते सर्वमां मोटो कयो दिवस छे, के जे दिवसमां अल्पव्रत तप प्रमुख करे थके पण ते दिवस बहु फल आपनारो थाय? तेवारें भगवान् कहेता हवा के हे कृष्ण! मागशिर शुदि अग्यारसने दिवसें अल्पपुण्य करे थके पण बहुपुण्य थाय. तेथी ए पर्व सर्वपर्वोमांहे उत्तम छे. माटे ते आराधवा योग्य छे. केम के ए दिवसें आ भरतक्षेत्रमां अढारमा श्रीअरनाथजीयें दीक्षा लीधी छे, तथा एकवीशमा श्रीनमिनाथजीने केवलज्ञान उपन्युं छे तथा ओगणीशमा श्रीमल्लिनाथजीनो ए दिवसें जन्म थयो छे. वली दीक्षा पण एज दिवसें लीधी छे. तथा केवलज्ञानपण एज दिवसें उपन्युं छे. एम पांच कल्याणक एज क्षेत्रमां एज चोवीशीयें तीर्थंकरोनां थइ

गयां ठे, तेवां पांच जरत तथा पांच ऐरवत मली दशे क्षेत्रमां पांच पांच थइ गयां ठे, सर्व मली पच्चास कल्याणक थयां. ते वर्त्तमान चोवीशीनां गणवां, तेमज अतीत चोवीशी तथा अनागत चोवीशीनां पण पच्चास पच्चास गणवां. तेयारें दोढशो कल्याणक थाय, माटे ए अग्यारशने दिवसें जो एक उपवास करीयें, तो दोढशो उपवासनुं फल थाय, तेथी ए दीवसें घर संबंधि ससारिक कार्य करवानो त्याग करे, तेमज वीजा जे पोतानां दास दासीयो होय, तेमने पण अनुमति एटले आज्ञा आपे नही, अने मौन पणे रही चउविहार उपवासनुं पच्चरकाण करी जयणा सहित अहोरात्र आठ पहोरो पोसह करे. तेमां धर्मविचार, धर्मकथा, धर्मचर्चा प्रमुख गुरु संघाते तथा साधर्मिसंघाते गाढे स्वरें करे, तथा गाढे स्वरें शास्त्र जणे, गणे, सद्याय करे, तो तेथी मौनव्रतनो जंग थाय नही. परंतु सावद्य वचन बोले नही, विकथा करे नही. एरीतें आहट्ट दोहट्ट वर्जी पोसह करीने पारणाने दिवसें गुरुनी पासें पोषध पारी पठी ज्ञानपुस्तक पूंजी, देरासरें जइ, श्रीजिनेश्वर आगल नालीयेर, सोपारी आदिक उत्तम फल ढोइने पूजा करे. पठी पोताने घेर आवी साधु संविजाग करी एटले साधुने वहोरावी साहामी जाइने जमाकी तेमनी विशेष जक्ति करी पारणुं करे. एवी रीतें ए तप अग्यार वर्ष पर्यंत

करे. अग्यार वर्ष ठेहडे पोषध पारी श्रीजिनेश्वर आगल पक्वान, फल धान्यादिक सर्व अग्यार अग्यार वानां ढोकवां. तथा जो सामर्थ्य न होय तो पण जघन्यथी अग्यार श्रावक तो जरूर जमाडवा तथा श्रीसंघनुं पूजावात्सल्य करवुं. अगीयार अंग लखाववां इत्यादिक यथाशक्ति उजमणुं करवुं, तेथी महोटो लाज थाय. ते मागशिर शुदि अग्यारशनो दिवस आवती कालें ठे, एवुं जगवाने कहे थके फरी श्रीकृष्णजीयें पूछ्युं के हे त्रिजुवन नाथ ! पूर्वे कया पुण्यवंत जीवें ए अग्यारशनुं आराधन कर्युं ? अने तेथी तेने केहेवां केहेवां फल प्राप्त थयां ? ते कृपा करी कहो. तेवारें जगवान् कहेठे के हे वासुदेव ! सांजल. धातकीखंमना दक्षिण जरतार्द्धने विषे चोराशी चहुटा अने अनेक दानशालायें करी शोजित एवुं विजयपुर नामें नगर ठे. ते नगर गढ, मढ, गोंख, जालीयें करी विराजमान ठे, प्रत्यक्ष देवलोक समान ठे, तेमां अनेक व्यापारी घणा धनवंत सुखी लोक वसे ठे, तिहां, नरवर्मानामें राजा राज्य करे ठे. ते राजा महा न्यायवंत. गुणवंत, दाता, जोक्ता, प्रजाने पालनार, प्रजानो जय टालनार शत्रुनो मद गालनार, एवो महापराक्रमी ठे. तेनी चंद्रवती नामें जार्या ठे, ते पण महास्वरूपवान्, चंद्रमा सरखा शीतल परिणामवाली, शीलगुणें करी शोजायमान, चोशठ कलामां प्रवीण ठे अने राजाने

अत्यंत वल्लन्न छे. ते नगरमां सुरनामे शेठ महोटो व्यवहारी वसे छे, ते पण रुद्धिवंत महोटी संपदानो धणी देव गुरुनो परम न्नक्तिवंत अने रागी छे. एकदा प्रस्तावें ते सूर शेठें गुरुने पूछ्युं जे हे स्वामी! जे धर्मथी कर्मक्षय थाय, एवो धर्म मुऊने कहो. तेवारें गुरुयें मौन एकादशीनो महिमा तेनी आगल कह्यो. ते सांन्नली सूरशेठें पण कुटुंब सहित मागशिर शुदि एकादशीनुं तप करवा मांड्यूं. ते विधिपूर्वक अग्यार वर्ष पर्यंत तप कीधुं. तप पूर्ण थयाथी सर्व प्रकारे विस्तारथी उजमणु कर्युं सहामीवात्सल्य, संघपूजा करी पछी अनुक्रमे आयुष्य पूर्ण थयाथी ते तपना प्रन्नावें करी अग्यारमा आरणयदेवलोकें एकवीश सागरोपमने आउखे देवतापणे उपन्यो. तिहां देवतानी संपदा न्नोगवी आयु पूर्ण थये त्यांथी चवीने आ जंबूद्वीपना न्नरतनेविषे सौरीपुर नगरमां समुद्रदत्त शेठनी प्रीतिमती स्त्रीने उदरे पुत्रपणे आवी उपनो. तेवारें तेमनी माताने व्रत पालवानी इछा थइ. अनुक्रमे सवा नवमासें गर्न्नस्थिति पूर्ण थये थके पुत्र जन्म थयो. मध्य रात्रें बालकनुं नाल छेदीने ते नालने दाटवा माटे पृथ्वी खोदी, त्यां खोदतां खोदतां तेमांथी निधान निकली आव्यो. ते निधान लइने माता पितायें महोटो जन्म महोत्सव कीधो, घणुं दान दीधुं, पुरमांहे महोटो यश लीधो, बारमे दिवसें सर्व कुटुंब परिवारने अशन,

पान, खादिम स्वादिम, जमाडीने प्रथम गर्भ रह्याथी माताने व्रत पालवानी इछा हती माटे ते वालकनुं सुव्रत एवुं नाम दीधुं, पछी ते वालक, पांच धावें करी लालतां पा लतां संभालतां जेवारें आठ वर्षनो थयो, तेवारें माता पितायें तेने जणवा योग्य जा णीने शुभ दिवसें शुभ मुहूर्त्ते निशालगरणुं करी महोटे उत्सवें निशालें जणवा मोक ल्यो. ते वालक ज्ञानावरणीय कर्मनां क्षयोपशमथी समस्त कलामां प्रवीण थयो. पछी अनुक्रमें यौवनावस्था पाम्यो, तेवारें तेना पितायें तेने महोटा व्यवहारीयानी अगीयार क न्यायो परणावी. तेनां नाम कहे छेः–श्रीकांता, २ पद्मा, ३ लक्ष्मी, ४ गंगा, ५ तारा, ६ गोरी, ७ रंभा, ८ गंगावती, ९ पद्मावती, १० पद्मिनी, ११ रती. ए अगीयार कन्यानुं समकालें पाणिग्रहण कराव्युं. ते सर्व महारूपवंत गुणवंत देवकन्या समान छे, तेमनी सायें सं सारसंबंधी पंचेंद्रियनां विषयसुख भोगवतो थको रहे छे. एकदा समुद्रदत्त शेठें विचा र्युं जे महारो पुत्र हवे घरनो भार निर्वहन करवा योग्य थयो छे? एम चिंतवी सुव्रत ने घरनो भार भलावी पोतें श्रावकनो धर्म साचववामां सावधान थयो. सामायिक, प डिक्कमणुं, पोसह, शीलव्रत, दान पुण्य, तप प्रमुख धर्मक्रिया करतो विचरे छे. छेवट अनशन करी मरण पामी देवलोकें गयो. पाछल सुव्रत शेठ अगीयार कोटी धननो ध

णी थयो. लोकमांहे माननीय थयो. अन्यदा प्रस्तावें ते नगरना उद्यानमांहे शीलसुंदर नामें आचार्य आवी समोसस्या, ते आचार्य कहेवा छे? तो के चार ज्ञान सहित छे, पांच इंद्रियना विषयने जित्या छे, नववाड सहित ब्रह्मचर्यना पालनार, चार कषायना क्षिपक पंचमहाव्रतना पालक, पंचाचारना पालणहार, पांच समिति अने त्रण गुप्तिना धरनार, छत्रीशगुणें करी विराजमान, अनेक भव्य जीवोने धर्मोपदेश आपी धर्मने विषे दृढ करनार, मनना संदेहने टालनार, ज्ञान लोचनना दातार अज्ञान तिमिरना टालनार, मोक्षमार्गनां देखाडनार छे. ते अनेक साधुना परिवारें परवस्या थका वन मां उतस्या छे. हवे तेनी वनपालकें आवीने तरत राजाने वधामणी दीधी के महा राज! आपना क्रीडावनमांहे गुरु पधास्या छे? एवी वात सांभलीने जेम मेघना आग मनथी मोर रलियात थाय, तेम राजा रलियात थयो. अने वनपालकने वधामणीमां घणुं द्रव्य आपीने विसर्जन कस्यो. पछी राजा घणा हस्ती घोडा वाजित्र प्रमुखना आडंबर सहित पोताना परिवारने साथें लइ नगर लोकनां वृंद सहित मुनिने वांदवाने अर्थें चाल्यो. सुव्रत शेठ पण गुरुने वांदवा आव्यो. पछी तिहां मुनिश्वरें पण सर्वपर्षदानी आगल धर्मोपदेश देवा मांड्यो. तिहां मागशिर शुदि अग्यारशनुं

॥ ११ ॥

व्याख्यान कीधुं.ते सुव्रत शेठें सांनल्युं.तेनो ऊहापोह करतां तेने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं
ते ज्ञानें करी पूर्वनव सांनख्यो जे, हुं पोतें अग्यारशनुं तप आराधीने आरण्यदेवलोकें
गयो. तिहांथी चवीने इहां हुं सुव्रत शेठ थयो छुं. एम विचारी उनो थइ बे हाथ जोमी
कहेवा लाग्यो के हे नगवन्! मने जे अंगीकार करवा योग्य होय, ते कहो, तेवारें गु
रुयें पण तेमज पूर्वनवनी वात कही संनलावी, अने कह्युं के तें पूर्वनवमां मोनएकाद
शीनुं तप कस्युं हतुं. अने हमणां पण एज तप करशु. ए थकी तुं मोक्षनां सुख पामीश!
ते सांनली! कुटुंब सहित मोन अग्यारशनुं तप आदस्युं. एकादशीने दीवसें कुटुंब सहित
मोनपणें रही अहोरत्नो चउविहार पोसह करे. एकदा प्रस्तावें चोर लोकोयें सांनल्युं
जे सुव्रतशेठ मोन अग्यारशने दिवसें कुटुंब सहित मोन रहीने पोसह करे छे. तेथी चो
रनी धाम आवी ते शेठनुं धन लेवा घरमां पेठी. पण रात्रि पमी हती, तेने योगें कांइ
सूजे नही, तेथी चोरोयें अग्नि आणी उद्योत करीने माल लुंटी लेवा मांड्यो, ते वखत
शेठ काउस्सग्ग ध्यानें उनो छे, तेणे चोरोने दीठा अने मनमां विचारवा लाग्यो जे महारुं
धन चोर लइ जाय छे तेतो नले लइ जाउं, परंतु एणे अग्नि प्रगटाव्यो छे, ते महारा
ओदारिक शरीरना योगें अग्निकाय जीवो हणाय छे, तेनी विराधना महाराथी थाय

छे! एम विराधना संबंधी पश्चाताप करतो मनमां चढते परिणामें धर्मध्यान निश्चल चित्तथी ध्यावे छे. एवा समयें चोरोयें पण धन लइने चालवा मांड्युं. परंतु शेठना धर्मपसायथी शासन देवतायें चोरने चित्रामनी पेरें थंभी राख्या, तेथी चोरो तिहांज निश्चल थइ उभा रह्या. एम करतां प्रभात थयो, तेवारें शेठ कुटुंब सहित धर्मशाला जइ गुरुनी आगल पोसह पारी ज्ञाननी पूजा करी, व्याख्यान सांभली देहरे जइने श्रीजिनेश्वरने विधिपूर्वक वांदी पूजीने घेर आव्या. तिहां चोरोने तेमना तेमज उभा दीठा. लोकें ते वात जइ राजा आगल कही, जे सुव्रतशेठने घेर चोर लोको चोरी करवा पेठा हता, ते थंभाइ गया छे. ते सांभली राजायें ते चोरोने पकडी लाववा माटे सुभटो मोकल्या तेने आव्या जोइ शेठ मनमां चिंतववा लाग्या, जे ए चोरोने राजा हणशे दुःख उपजावशे, तो महा अनर्थ थशे! एवो करुणभाव चोरोनी उपर आण्यो, तेथी शेठना तपना प्रभावथी राजाना सुभटो पण थंभाइ गया. ते पण चोरनी पेरें हाली चाली शके नही. ए व्यतिकर लोकोना मुखथी राजायें सांभल्यो, तेवारें सपरिवारें राजा पण तिहां आव्यो. एटले सुव्रतशेठ साहामो जइ रूडां वस्त्र, आभूषण भेट करी हाथ जोडी राजाने चरण नमिने चोरनु अभयदान माग्युं, तेवारें राजा पण घणो

प्रसन्न थइने ते चोरोनी तकशीर मफ करतो हवो. पछी शेठें चोरोने कह्युं के तमें सुखें तमारे घेर जाओ, एम कही शीख दीधी. शेठनी मरजी जाणी शासनदेवतायें पण चोर तथा सुजटने स्तंजनमुक्त कस्या, तेवारें सहु पोत पोताने स्थानकें गया. तलार रक्षक प्रमुख सर्वलोक जैनधर्म पालवा लाग्या. श्रीजिनशासननो महिमा वध्यो. राजा पण विस्मय पाम्यो. वली एकदा मौनएकादशीने दिवसें शेठ, पोताना गृहने विषे पोषध लइ मोनपणें काउसग्गें उजा ठे, ते अवसरें नगरमां अग्निनो पलेवणो लाग्यो. ते देखीने सर्व लोक कोलाहल करवा लाग्यां, अने अग्नि तो सर्व नगरमां पसरी गयो. शेठने पाडोशी लोको बुम पाडी कहेवा लाग्यां के हे शेठजी! तमो जलदी घरथी बाहार नीकली आवो, हठ म करो. ते सांजली शेठ तो कुटुंब सहित काउस्सग्ग करता त्यांज रह्या. लगार मात्र पण अग्निथी बीना नही. तिहां धर्मनां प्रजावथी शेठना घर, हाट, वखारो, अने शेठनी उपजोग्य वस्तु तथा जिनजवन अने पोषधशाला, एने सर्व टालीने शेष सर्व नगर बली जस्म थयुं. जेवारें प्रजात थयो, तेवारें सुव्रत शेठनो माल सर्व अग्निमांथी उगस्यो जोइने सर्व नगरवासी जनो शेठनो धन्यवाद बोलवा लाग्या. ते वात राजायें पण सांजली अने हाथी, घोडा, मनुष्य, रथ, प्रधान सामंतादिक परिवार प्रमुख साथें लइ राजा

शेठनुं घर जोवा माटे आव्यो, तेवारें सर्व माल अखंड रह्यो देखी राजा घणुं आश्चर्य पाम्यो. शेठें पण राजाने आव्यो जाणीने तेनी आगल भेट मूकी, मोतीने थाले वधाव्यो. राजायें पण शेठनी घणी प्रशंसा करी अने कह्युं के तुजने धन्य ठे, तुं आ नगरनुं आभरण ठो. एम कही राजायें शेठने तथा तेनी अग्यार स्त्रीयोने घणां वस्त्र, अलंकार पहेरावी मान महत्त्व आपी शेठने मली राजा पोताने मंदिर गयो, नगर लोक सर्व श्रीजिनधर्मनी प्रशंसा करवा लाग्यां, अने कहेवा लाग्यां के अहो ! जैनधर्मनो महिमा प्रत्यक्ष नयणें दीठो. तप पूर्ण थयाथी शेठें उजमणुं कर्युं. लाकवा प्रमुख पकवान्न सर्व अग्यार अग्यार ढोक्यां. तथा अग्यार प्रकारनां धान्य अने फल ढोइ तप शुरू करी साहामीवात्सल्य संघपूजादिक, बीजां पण घणाक धर्मकार्य कर्यां. पठी जे अग्यार स्त्रीयो हती, ते प्रत्येक स्त्रीने अग्यार अग्यार पुत्र थया, तेने परणाव्या. तथा अग्यार पुत्रीयो थइ. तेने पण परणावी. अनुक्रमें ते सुव्रत शेठ महारूद्धिवंत थया. नवाणुं क्रोड सोनैया उपार्जन करी धनवान थइ दान पुण्य करवा लाग्या. वृद्धावस्था थये थके एकदा शेठें मनमां विचार्युं जे में आज पर्यंत गृहस्थनो धर्म पाळ्यो, मौन एकादशीनुं तप पूर्ण करी .उजमणुं पण कर्युं. तो हवे जो रूडा गुरुपासेंथी दीक्षा

लइ शुद्ध चारित्र पालुं, तो मह्हारो जन्म सफल थाय? एवो मनोरथ मनमां उपज्यो, तेवारें सर्व परिवारने पूछी तेमनी आज्ञा लीधी. एवामां शेठना पुण्ययोगें करी तिहां चार ज्ञानना धणी एवा गुणसुंदरनामा आचार्य पधाऱ्या, ते मुनि छत्रीश गुणें करी सहित, धन धान्यादि परिग्रह रहित, चारित्र, निर्मलगात्र, छकायना पीयर, क्रोधादि कषाय, तथा आठ मदना टालनार, पांच विषयना जीपक, मिथ्यात्वनिवारक, शुद्धक्रियाना करनार, बेंहेंतालीश दोष रहित, आहारना गवेषनार, समताना घर, गुणरयणाकर, एवा आचार्य आवी समोसऱ्या, तेने श्रावकोयें हर्ष करी वधाव्या. राजा प्रजा सर्व वांदवा गयां. गुरुयें पण सर्व सभाजनोने धर्मोपदेश देवा मांड्यो. तेमां संसारनुं अनित्यपणुं देखाडवा लाग्या. ते जेम केः—हे भव्यजीवो ! दश दृष्टांतें पामवो दुर्लभ एवो आ मनुष्यावतार पामीने केवलिभाषित, अहिंसालक्षण विनयनुं मूल एवो जे धर्म, तेने विषे सहुयें आदर करवो. ते सर्व सावद्य त्यागथी सर्व विरतिरूपचारित्र धर्म संपजे छे, माटें जे प्राणी विषयसुखनी लालचथी घुणाक्षर न्यायें पामवो दुर्लभ एवो मनुष्यभव पामीने तेने, प्रमाद सेवन करवाथी हारी जाय छे, ते जीव, संसारमां घणो काल भटकशे. अरे जीव! तुं एकलो आव्यो एकलो जइश ! अने माता, पिता,

पुत्र, कलत्र, सर्व संबंधीयो स्वार्थें मल्यां छे. स्वार्थ पूर्ण थयाथी ते एक क्षणमांहे जेह देखाडी अलगां थइ जाशे, विलंब लगारुशे नही. माटे आ संसार ते पतंगना रंग समान छे. जेहवो संध्यानो राग, जेहवो वीजलीनो झबकार चंचल छे, अने जेम तेने विसराल थतां वार लागती नथी तेवुं आ संसारनुं सुख पण चंचल छे. तेथी विणसतां वार लागे नही. संसारमां जीव आरंभ अने परिग्रहना प्रसंगथी परभवें दुःखी थाय छे. जन्म, जरा, मरण, रोग, शोक, वियोग. इत्यादिक अनेक कष्ट भोगवे छे. वली नरक तिर्यंच गतिमां अनेक प्रकारें छेदन भेदनादिक दुःख पामे छे, माटे संसारमां अल्प सरशव समान तो सुख छे, अने मेरुपर्वत समान दुःख छे. पण जीव, अज्ञानने योगें मदिरापान कस्यानी पेरें घेहेलो थइ गयो छे, मुंजाइ गयो छे, तेथी संसारने सारभूत मानी एमांज तल्लीन थइ राची माची रह्यो छे, परंतु जे प्राणी, समस्त वस्तु उपरथी मूर्छा उतारी श्रीवितरागें प्ररूपेलां दान, शील, तप अने भावरूप चार प्रकारना धर्मनुं आराधन करशे, ते प्राणी, सर्व दुःखथी मुक्त थइने परंपरायें जन्म, जरा, मरणरहित एवा मोक्षसंबंधि सुखने पामशे. एवो आचार्यना मुखथी उपदेश सांभलीने सुव्रतशेठ संसारथी भय पाम्यो उद्वेगचित्त थया थका उभा थइ हाथ जोमीने गुरुने कहेवा लाग्या जे हे भगवन्! हवे हुं आपनी पासेथी दीक्षा लइश.

आप इहां रहेजो. गुरुयें कह्युं जे हे देवाणुप्पिया! जेम तमारा आत्माने सुख उपजे तेम करो "मा पडिबंधं करेह" प्रतिबंध करशो नहिं, पछी गुरुनी आज्ञा लइ शेठ पोताने घेर आव्या अने महोटा पुत्रने घर जलावी समजण आपी घणुं द्रव्य सातक्षेत्रें धर्मस्थानकें वावरी याचकजनोने दान देइ मान महत्त्व लइ शुभमुहूर्त्त जोइ हजार माणस वहन करे एवी सहस्रवाहिनी नामा पालखीमां बेसी पोतानी अग्यार भार्या सहित संवेग भावें गुरुपासे आवीने पंच महाव्रत उच्चर्यां. पछी सुखें संयम पालवा लाग्या. वली छठ, एकशो अठ्ठम, दशम, दुवालस, पक्षक्षमण, मासक्षमणादिक, चार वार चोमासी. यावत् एक वार छम्मासी पर्यंत घणां तीव्र तप करता आत्माने प्रतिभावता थका विचरे छे, एकदा सुव्रत साधु, मौन एकादशीनें दिवसें मौनव्रत धारण करी काउस्सग्ग ध्यानें ऊभा छे, ते समयें कोइएक मिथ्यादृष्टि व्यंतर देवता तेमना तपथकी क्षोभ पमाडवाने माटे तिहां आवीने कोइ एक साधुना शरीरमां कोइ रीतें शमी जाय नहिं एवी कारमी अत्यंत आकरी वेदना उपजावी. वली ते देवता पोतें पण साधुना शरीरमां संक्रम्यो तेना बलें करी साधु पण सुव्रतमुनि काउस्सग्गमां ऊभा छे, तेनी पासें आवीने कहेवा लाग्यो के, हे सुव्रतऋषि! तमे उपाश्रयथी बाहेर जइने कोइ श्रावकना घरथी औषध लइ

आवो, के जेथी म्हारी वेदना शमी जाय? तमें शरीरें नीरोगी छो, अने हुं तो वेदनाथी पीमा पामुं बुं, माटे म्हाराथी जवाइ शकाय तेम नथी. एवुं सांजली सुव्रत मुनियें विचार्युं जे आज में मौनव्रत लीधुं छे, माटें माहाराथी कोइनी सायें बोलाशे नही. वली उपाश्रयथी वाहेर जवानो पण नियम लीधेलो छे माटे वाहेर जवाय तेम नथी. एवी चिंता करे छे,एवामां तो साधुयें रीश चडावी ढेवो लइने सुव्रत साधुना माथामां मार्यो,पण तेथी सुव्रत मुनिने कोप न चड्यो,परंतु उलटी क्षमा आणीने विचार्युं जे एसाधु पीमा पामे छे,अने हुंएनुं काम करीशकतो नथी एमचिंतवतो शुक्लध्यान ध्यावतो क्षपक श्रेणियें चढी घातीकर्मक्षय करी ने केवलज्ञान पाम्या, देवतायें महोटो महोत्सव कर्यो. पृथ्वीने विषे विचरी अनेक जव्यजीवने उपदेश आपी धर्म पमामी घणा वर्षलगें केवलपर्याय पाली,छेहडेअनशन उच्चरी सुव्रतसाधु मोक्षपद पाम्या. तेम वीजा पण जव्यजीव ए तपनुं आराधन करी आ जवें अनगल ऋद्धि जोगवी परंपरायें मोक्षसुख पामे.ए संबंध,श्रीनेमीश्वर जगवानना मुखथी सांजलीने कृष्णवासुदेव धर्मने विषे उद्यमवंत थया. जेथकी तीर्थंकर गोत्र कर्म उपार्जन कर्युं ए संबंध, श्रीमहावीरस्वामीयें श्रीगौतमगणधर आगल कह्यो. ते सांजली घणा जव्यजीवो मौनएकादशीव्रत आराधवाने उजमाल थया ॥ इति मौनएकादशी कथा संपूर्ण ॥

॥ अथ चैत्रीपूनमनुं व्याख्यान प्रारंभः ॥ तीर्थराजं नमस्कृत, श्रीसिद्धाचलसंज्ञकम् ॥ चैत्र शुक्ल पूर्णिमायां, व्याख्यानं क्रियते मया॥१॥ अर्थः—अहो भव्यजीवो! हुं श्रीसिद्धाचल नामा तीर्थाधिराजप्रत्यें नमस्कार करी चैत्रशुदि पूर्णिमानुं वखाण करुं छुं सर्व पूर्णिमा मध्यें चैत्री पूनम अत्यंतपुण्यनी वृद्धि करनारी छे. जे माटे श्रीविमलाचल तीर्थने विषे अनेक विद्याधर, चक्रवर्त्ती आदिक महोटा पुरुषो सिद्धिने पाम्या छे. वली श्रीऋषभदेवजीना बे पुत्र नमी अने विनमि मोक्षगति पाम्या छे, तथा श्रीसिद्धाचलनेविषे ऋषभदेव स्वामीना प्रथम गणधर जे श्रीपुंडरीक नामें मुनीश्वर, ते चैत्री पूनमने दिवसें पांच कोडी साधुना परिवारें मोक्षे पहोता छे. माटे ए पूनमनो दिवस सर्वमां महोटो कह्यो छे, तेथी ए दिवसने उत्तम पर्व जाणीने तेनुं आराधन करवुं. इहां प्रथम नमि विनमिनो संबंध कहीने पछी श्रीपुंडरीक गणधरजीनो संबंध कहीशुं. अयोध्या नगरीनुं राज्य भरतने आपी अने तक्षशिलानुं राज्य बाहुबलने आपी तथा बीजा पुत्रने यथायोग्य देशोनुं राज्य आपी श्रीऋषभदेव भगवाने दीक्षा लीधी. पण ते वखत नमि अने विनमि कोइ कार्य निमित्तें देशांतर गया हता, तेथी भगवान् पण नमि विनमीने राज्य आपवा भूलीगया. पछी केटलेक दिवसें ज्यारें ते परदेशथी फरी आव्या, तेवारें भरतने आवी पूछवा लाग्या जे अमारो पिता क्यां गया

छे? एम पूछवाथी तेमने भरतें उत्तर आप्यो के आपणा पितायें तो दीक्षा लीधी छे! माटे तमें हवे म्हारी सेवा करो, अने हुं तमोने कोइक देशनुं राज्य आपीश! पण ते मणें भरतनी कहेली वात न मानी, अने राज्य लेवा सारु भगवान् पासें आव्या, तिहां भगवान् जिहां जिहां विचरे, ते ते स्थानकें कांटा कांकरा वेगला करी भूमि शुद्ध करे, तथा भगवान् जेवारें काउस्सग ध्यानें उभा रहे, तेवारें तेना उपरथी दांस मछर उडाडे, अने प्रभातमां, संध्याकालमां, भगवानने वांदीने विनति करे के, महाराज! अमने राज्य आपो. एम नमि विनमी भगवंतनी पाछल विचरे छे. एकदा धरणेंद्र, भगवानने वांदवा आव्या, तेणें नमि विनमीने सेवा करता जोइने तेमनी उपर प्रसन्न थइ अडतालीश हजार सीद्धविद्या आपी,; शोल विद्या देवीयोनुं आराधन वताव्युं अने वैताढ्यपर्वतनी दक्षिण मेखलायें रथपुर चक्रवाल प्रमुख पचास नगर वसावी आप्यां, तथा उत्तर मेखलाने विषे गगनवल्लभ प्रमुख शाठ नगर वसावी आप्यां तथा विद्याने बलें करी तिहां लोकोनी वस्ती पण करी आपी. पछी ते दिशाने विषे नमि अने विनमि ए बेहु भाइ राज्य पालवा लाग्या, अंते बेहु भाई पोतपोताना पुत्रने राज्य पाटें स्थापी पोतें संसार त्यागी दीक्षा ग्रहण करी श्रीविमलाचलतीर्थें आवी श्रीऋषभदेव भगवानने

नमस्कार करी तेहिज पर्वत उपर साधुनी वे कोडी साथें मोक्षें पहोता. ए नमि विन
मिनो संबंध कह्यो. हवे श्रीरुषजदेव स्वामीना थयेला गणधर श्रीपुंमरीकजी चैत्री पून
मने दिवसें ए पर्वत उपर मोक्षें गया. जेथी ए पर्वतनु नाम पण पुंमरीकगिरि कहेवा
य ठे, माटे ते पुंमरीक गणधरनी कथा कहे ठे. श्रीरुषजदेव स्वामी ठद्मस्थपणें विहार क
रतां पुरिमतालनी समीपें शकटमुख उद्यानमांहे आव्या. तिहां प्रजुने केवलज्ञान उप
न्युं. तेवारें सर्व इंद्रादिक देवोयें मली समोसरणनी रचना करी, सेवकें आवी जरतरा
जाने प्रजुने थयेला केवलज्ञाननी वधामणी आपी, ते सांजली जरतराजा घणो हर्ष पाम्यो
थको बेठो ठे. एटलामां वली बीजो सेवक आव्यो, तेणें पण आवी वधाइ आपी के, हे महा
राज! आयुधशालाने विषे तेजपुंजें करी विराजमान एवुं चक्ररत्न उपन्युं ठे? ते सांजली
जरतजीयें मनमां विचार्युं जे बेहु वधाइ साथे आवी तो हवे प्रथम महोत्सव कहेनो
करीयें? जे माटे चक्ररत्ननो महोत्सव तो केवल कर्मबंधनु कारण अने आ जवनो अर्थ
साधक ठे, अने तीर्थंकरना केवलज्ञाननो महोत्सव जे करवो, ते तो इहजव परजव
संबंधी सर्व अर्थनो साधक ठे, माटें प्रथम केवलज्ञाननो महोत्सव करवो. एम निर्धारी
चतुरंगिणी सेना लइ मरुदेवा मातानी साथे हाथी उपर चमी अनेक प्रकारना वाजित्र

वाजते जेवामां अयोध्याथकी बाहार निकली प्रभुनी समीप जाय छे, तेवामां प्रभु आगल देवदुंदुभिनो ध्वनि थाय छे, ते सांभली माता मरुदेवाजीयें हर्षवंत थइ पूछ्युं जे हे पुत्र! ए वाजित्रध्वनि क्यां थाय छे? तेवारें भरतें कह्युं, हे माताजी! तमारा पुत्रनी आगल ध्वनि थाय छे, वली आ तमारा पुत्रनी त्रण गढ प्रमुखनी रचना आदिक ऋद्धि तो जूओ! एवां भरतनां वचन सांभलीने ते देखवा माटें मरुदेवाजी पोतानी आंखोने मसलवा लाग्यां, तेमांथी हर्षनां आंसु आव्यां, तेथी आंखना पडल उतरी गयां. तेवारें समोसरणनी शोभा दीठी. पण पुत्र तो माताने बोलावतो नथी, तेथी वैराग्य पामी क्षपकश्रेणी आरोहण करी केवलज्ञान पामी तत्काल ते मोक्षे पहोत्तां. तेवारें भरतराजा माताना शरीरने क्षीरसमुद्रमां परठवी, शोक निवारीने भगवान पासे जइ, पंचाभिगम साचवी त्रण प्रदक्षिणा देइ विधियें वंदना करी यथायोग्य स्थानकें बेठा. तिहां भगवानें धर्मोपदेश दीधो, ते सांभली भरतराजायें श्रावकनो धर्म आदर्यो, अने भरतनो पुत्र जे ऋषभसेन तेनुंज बीजुं नाम पुंडरीक तेणें घणा पुत्रपौत्रादिक साथें चारित्र लीधुं. भगवाने चतुर्विध संघनी स्थापना करी, चोराशी गणधर थाप्या, तेमां प्रथम गणधर श्रीपुंडरीकजीने थाप्या. हवे पुंडरीक गणधर श्रीऋषभदेवजीनी साथें शुद्ध चारित्र पालता विचरे छे, केट

लाएक काल पढी जगवान् सर्व परिवार सहित श्रीसिद्धाचल तीर्थ रायणवृक्ष तले स मोसर्या, तिहां इंद्रादिक देवता वांदा आव्या, तेमनी आगल तथा पुंडरीकादिक मुनि श्वरोनी आगल श्रीशत्रुंजय तीर्थनो महिमा कह्यो, तथा ए तीर्थ उपर पुंडरीक गणधरने मोक्षप्राप्ति थशे. ते वखाणीने वली कह्युं के हे जव्यजीवो! ए तीर्थ अनादिकालनुं शाश्वतुं छे. इहां अनंता तीर्थंकर अने मुनीश्वर कर्म खपावी सिद्धि पाम्या छे, अने अनंता पामशे. अजव्यजीव तो प्रायः तीर्थने नजरें पण न देखे, वली ए अवसर्पिणीमां ए तीर्थ, विशेषपणे पुंडरीक एनामें प्रगट थाशे. इत्यादिक तीर्थनो महिमा कहीने जगवानें विहार कर्यो. हवे पुंडरीकजी पांच कोडी साधुना परिवारें विचरता ग्रामानुग्राम विहार करता सोरठ देशें आव्या. तिहां तेमने वांदवाने अनेक राजा, शेठ, सेनापति प्रमुख घणाक लोको आव्या गुरुयें पण यथायोग्य धर्मदेशना आपी ते अवसरमां कोइक स्त्री चिंतातुर थकी महादुःखी एवी पोतानी विधवा पुत्रीने साथे लइने तिहां आवी. पुंडरीक गणधरने नमस्कार करी अवसर पामी पूछवा लागी के, हे महाराज! आ कन्यायें पूर्वजवमां शुं पाप कर्युं हशे, के जेथकी एनो विवाह करतां हाथ मेलववानी वखतें ज एनो जरतार मरण पाम्यो? एवुं पूछे थके चार ज्ञानना धरनार गणधरजी

कहेवा लाग्या के, हे महानुभ! अशुभकर्मनुं अशुभज फल थाय. सर्व जीव पोताना पूर्वकृत शुभाशुभ कर्मनांज फळ पामे छे. परंतु बीजां तो निमित्तमात्र छे, माटे एना पूर्वला भव हुं कहुं छुं. ते सांभळ. जंबूद्वीपें पूर्वमहाविदेहें चंद्रकांता नामा नगरीनो समरथ सिंह नामें राजा, तेनी धारणी नामें राणी छे. तेज नगरमां एक महा धनवंत परमश्रावक धनावह नामें शेठ रहे छे. तेनी एक चंद्रश्री अने बीजी मित्रश्री एवे नामें बे स्त्रीयो छे. एक दिवसें चंद्रश्री कामविकारनेवश थइ थकी मर्यादा मूकी पोतानी शोक्य मित्रश्रीनो पतिपासें जवानो वारो हतो तेने उघन करी पोतें भर्त्तार पासे आवी, तेवारें तेने भरतारें कह्युं के आज तो ताहरो वारो नथी माटे मर्यादा मूकीने केम आवी? ते सांभळी चंद्रश्री कामवशथकी कहेवा लागी के एमां शानी मर्यादा? तेवारे शेठें कह्युं के कुलवंतने मर्यादा छोरुवी युक्त नही. ते सांभळी चंद्रश्री संतोष रहित थइ रोषें भराणी थकी मलिन परिणामें मुख विलखुं करीने मित्रश्री उपर घणोज द्वेष धरवा लागी. केटलाएक दिवस पछी ते चंद्रश्रीयें पोताना पिताने घेर आवीने मंत्र, यंत्र, तंत्र, कामण, टूंमण करिने मित्रश्रीना शरीरमां डाकणनो प्रवेशकराव्यो, तेथी मित्रश्रीना शरीरनी शोभा सर्व जती रही, ते जोइ भरतार पण मित्रश्रीनेत्यागी चंद्रश्रीने वश थइ गयो. पाछलथी भरतारें

पण केटलाएक दिवसें ते स्वरूप जाण्युं,तेथी ते चंद्रश्रीने त्यागी दीधी. हवे चंद्रश्री श्रावक धर्म पालतां थकां पण ते पाप आलोया विनाज मरण पामीने आ तहारी पुत्रीपणें आवी उपनी छे, एणें पूर्वजवमां मित्रश्रीने पतिनो वियोग पाड्यो, तेथी ए विषकन्या थइ छे. एने जरतारनो स्पर्श तो दूर रह्यो, पण जर्तार एनुं मुख जोवानी पण चाहना न करे,एवुं कर्म एने उदय आव्युं छे.ए पूर्वकृत कर्मना उदयथी डुखीयारी थइ छे माटे कर्मनी गति विचित्र छे. तेवारें फरी तेनी मातायें कह्युं के हे स्वामी! जरतारना विरहथी पीमाणी थकी आजे एने वृक्षनी मालने विषे फांसी खाइने मरवामांड्युं हतुं, तेने फांसी छोडा वीने हुं आपनी पासे लइ आवी छुं माटें आप कृपा करीने एने सर्व डुःखथी विमुक्त करनारी एवी दीक्षा आपो. गुरु बोल्या के आ तहारी पुत्री दीक्षा लेवाने अयोग्य छे, तेवारें मातायें कह्युं के, हे महाराज! एने जे धर्म करवा योग्य होय, ते बतावो. गुरु बोल्या के हे जडे! एने चैत्रशुदि पूनमनुं आराधन करावो, के जेथकी एना अशुजकर्मनो विलय थाय. पठी कन्यायें कह्युं के, हे महाराज! तमें मुफने एनो विधि बतावो,तेवारे पुंमरीक गणधर बोल्या के चैत्रशुदि पूनमने दिवसें शुजजावथी उपवास करवो, तथा श्री जगवंतना देरासरे जइ पूजा करवी, स्नात्र महोत्सव करवो, सर्व देरासरें वांदवा जवुं,

गुरुनी पासें चैत्री पूनमनुं वखाण सांभलवुं, दीन हीन जनोने दान आपवुं, ते दिवसें शील पालवुं, जीवनी रक्षा करवी, मोतीथी अथवा चावलथी पाट उपर विमलगिरिनी स्थापना करीने तेहनी महोटी पूजा करवी, गुरुनी पासें पांचे शक्रस्तवे देव वांदवां. दश, वीश, त्रीश, चालीश, पच्चाश लोगस्सना काउस्सग्ग करवा, स्तवन पण कहेवां. वे टक पडिक्कमणां करवां, बीजो विशेष विधिग्रंथांतरथी जाणवो इत्यादिक दिन रात्रि ना कर्त्तव्य करवा. पछी पारणाने दिवसें मुनिमहाराजने वहोरावीने पोतें पारणुं करवुं, एवी रीतें पन्नर वर्ष तपस्या करवी, तपस्या पूर्ण थयाथी शक्ति प्रमाणें उजमणुं करवुं, एथी जे दरिद्री होय, ते धनवान् थाय, पुत्र कलत्र, सौभाग्य, यश, कीर्त्ति वधे. देवतानां सुख अने मोक्षनां सुख पामे, वली स्त्रीने भर्त्तारनो वियोग न थाय, रोग शोक विधवाप णुं मृतवत्सापणुं इत्यादिक दोषोनो नाश थाय. वली विषकन्यापणुं तथाभूत, प्रेत, शा किनी,डाकिनी आदिकना सर्व दोष विलय पामे.जे प्राणी भावें करी चैत्री पूनमनुं आराधन करे,ते प्राणी मोक्षना सुख पामे. एवी पुंडरीक गणधरनी वाणी सांभलीने ते कन्या हर्षवं त थइ कहेवा लागी, के हे महाराज! तप हुं करीश एम गुरुपासें तप अंगीकार करी माता पिता सहित गुरुने नमस्कार करी पोताने घेर जइ ते दिवस आवेथी चैत्री पूनम

नुं आराधन कर्युं, तप पूर्ण करी उजमणुं कर्युं, श्रीसिद्धाचलजीनी यात्रा करी, श्रीऋषभदेवस्वामीनुं ध्यान धरती रही. छेवट अनशन करी आयु पूर्ण थये सौधर्म देवलोकें देवतापणे जइ उपनी. तिहां देवता संबंधि भोग भोगवी आयु पूर्ण करी महाविदेहने विषे सुकछविजयें वसंतपुर नगरमां, नरचंद्रराजाना राज्यने विषे ताराचंद नामा शेठ वसे छे तेनी तारा नामें भार्या छे, तेनी कूखें पुत्रपणे उपजशे. तेनुं नाम पूर्णचंद्र थशे, बहोंतेर कलायें परिपूर्ण थाशे. पन्नरकोडी द्रव्य पामशे, पन्नर स्त्रीयो अने पन्नर पुत्र पामशे. इत्यादिक घणां सुख भोगवशे वली ते भवमां पण चैत्री पूनमनुं आराधन करशे, छेवट जयसमुद्र गुरुनी पासेंथी दीक्षा लइ चारित्र पाली मोक्षें जाशे. एमज चैत्री पूनमनुं तप करतां घणा जीव मोक्षें गया छे. तथा वली श्रीकृष्णना पुत्र सांब, प्रद्युम्न, दशरथनो पुत्र भरत, शुकनामें मुनिराज, शेलकजी, पंथकजी, रामचंद्र, द्रविडराजा, नव नारद, पांच पांडव, ए सर्व श्रीसिद्धाचल उपर मोक्षें गया छे. वली चैत्री पूनमने दिवसें उपवास करीने जे प्राणी श्रीसिद्धाचल तीर्थनी यात्रा करे, ते प्राणी नरकतिर्यंचनी गतिनो विछेद करे. चैत्री पूनमने दिवसें मंत्राक्षरें पवित्र स्नात्रजल ग्रहण करीने घरने विषे छांटे, तेना घरमां मरकी प्रमुख उपद्रव न थाय. सर्वदा छांटे ते प्राणी ऋद्धि वृद्धि-

सुख संपदा पामे. शुनन्नावथी आराधतां मांगलिकनी माला वधे, मोक्षनां सुख पामे, श्रीनंदीश्वरद्वीपने विषे शाश्वता नगवान् पूज्याथकी जे पुण्य थाय, तेथकी अधिक पुण्य चैत्रशुदि पूनमने दिवसें शत्रुंजय तीर्थ उपर नगवाननी पूजा करवाथी थाय, जे मनुष्य, अन्य स्थानकें रह्यो थको पण चैत्री पूनमने दिवसें श्रीरुषन्नदेवजीनी तथा पुरुरीक गणधरनी पूजा करे, ते देवतानी पदवी पामे, अने जो विमलाचल उपर रह्यो थको नक्ति करे, तो घणुंज फल पामे, तेमां तो कहेवुंज शुं ? तथा चैत्री पूनमने दिवसे जे दान आपीयें तपस्या करीयें, ध्यान धरियें, सामायिक करीयें, जिनपूजा करीयें, ते सर्व धर्मकार्य, पांच कोमीगुणां फलनां आपनार थाय. जे प्राणी शुरू विधियें चैत्री पूनमनुं आराधन करे, ते जीव, पोताने स्थानकें बेठो थको नावना नावतो पण तीर्थ यात्रानुं फल पामे ॥ इति चैत्री पूनमनुं व्याख्यान संपूर्ण ॥ ॥ ॥ ॥

॥ अथ श्रीआत्रात्रीज व्याख्यान प्रारंज्ञः ॥ श्रीरुषजदेवस्वामीनो जीव, सर्वार्थसिद्ध विमा
नथी च्यवीने आषाढ वदि चोथने दिवसें नाजिकुलघरनी जार्या श्रीमरुदेवास्वामिनीनी
कूखें आवी उपन्यो.नव मासने चार दिवस गर्जमां रह्या.चैत्रवदि आठमने दिवसें अर्द्धरा
त्रिने समयें जगवाननो जन्म थयो. ते अवसरें त्रण लोकमां उद्योत थयो, दाणेक वार
नारकीना जीवोने पण सुख उत्पन्न थयुं. पठी ठप्पन्न दिकुमारिकाना आसन कंप्यां, तेवारें
अवधिज्ञान प्रयुंजी जगवंतनो जन्म थयो जाणी ते ते कुमारिकाउ त्यां जन्मस्थानकें आवी
पोतपोतानुं कर्त्तव्य करी पाठी स्वस्थानकें गइ. पठी चोशठ इंद्रना आसन कंप्या, तेमणे
पण अवधिज्ञानें करी जगवाननो जन्म थयो जाणीने एक सौधर्मेंद्र विना बीजा त्रेशठ इंद्र
मेरुपर्वत उपर गया.अने सौधर्मेंद्र जन्मस्थानकें आवी माता प्रमुखने अवस्वापिनी निद्रा
आपी,तिहां जगवानतु प्रतिबिंब माता पासें मूकी जगवानने वेहु हाथमां लइ मेरुपर्वतपर
आव्यो. तिहां चोशठ इंद्र मली स्नात्रमहोत्सव करी त्रेशठ इंद्र तो त्यांथीज नंदीश्वरद्वीपें
गया, अने सौधर्मेंद्र, जगवाननी मातापासें बालकने मूकी अवस्वापिनी निद्रा तथा प्र
तिबिंब संहरी जगवाननी माताने तथा जगवानने प्रणाम करी पठी नंदीश्वरद्वीपें गयो.
तिहां चोशठे इंद्र मली अठाइ महोत्सव करी आप आपणेस्थानकें गया. जगवानने अं

गुठे इंद्रें अमृत संचार्यु ते चूसे, अने मातानुं स्तनपान करे, अमृतज पीये. अनुक्रमें प्रजुनुं ऋषज एवुं नाम दीधुं. इंद्रें आवी इक्ष्वाकुवंशनी स्थापना करी, वीश लाख पूर्व लगें जगवान् कुमर अवस्थामां रह्या. इंद्रें विनीता नगरी वसावी आपी. जगवानने राज्याजिषेक कस्यो, त्रेशठलाख पूर्व सुधी राज्यपदवी जोगवी जगवाननी सुनंदा अने सुमंगला नामें वे राणी थइ, तेमना जरत बाहुबली प्रमुख शो पुत्र थया, तथा आदित्य यशा सोमयशा प्रमुख घणा पोतरा थया. पछी अयोध्यानुं राज्य जरतने आप्युं अने बाहुबलीने तक्षशिलानुं राज्य आप्युं तथा बीजा पुत्रोने पण योग्यता प्रमाणें देश नगर आपीने पोतें चैत्रवदि अष्टमीने दिवसें दीक्षा लीधी अने आहार निमित्तें गामोगाम जमवा लाग्या. पण जद्रक लोक साधुने आहार देवानो विधि कोई जाणे नही, तेथी मणि, माणक, मोती प्रमुख अनेक उत्तम वस्तुउनी जेट आवी करे, ते जगवान् सर्वथा त्यागी थया ठे माटे कांइ पण वस्तु लीये नही. एम फरतां फरतां एक वर्ष जाजेरो काल अन्न पाणी विनानो निकली गयो, एवा अवसरें गजपुर नगरें बाहुबलीजीनो पुत्र सोमयशा राजा तेनो पुत्र श्रेयांस कुमर हतो, तिहां आहार निमित्तें श्रीऋषजदेवजगवन् विचरता आव्या, तेवारें रात्रिने समयें श्रेयांस कुमरें एवुं स्वप्न दीठुं, जे मेरुपर्वत श्याम थइ गयो

हतो, अने तेने अमृतकलशें करी पखालीने में उजलो कस्यो, वलि तेहिज रात्रियें ते गा
ममां सुबुद्धिनामा शेठने पण स्वप्न आव्युं तेमां तेणें एवुं दीठुं जे सूर्यना मंडलमांथी हजार
किरणो खरी पड्यां, ते श्रेयांसकुमरें सूर्यना बिंबने विषे पाछां स्थाप्यां. वली तेहिज रा
त्रियें सोमयशा राजायें पण स्वप्नमां एवुं दीठुं, जे एकपराक्रमी सुभट घणा वेरीयें रो
क्यो थको व्याकुल थयो हतो, ते श्रेयांसकुमरना सहायथकी तत्काल जय पाम्यो. ए
वा त्रणे जणे त्रण स्वप्नां दीठां, पछी प्रभात समयें, राजसभामां सर्वे एकठा मल्या, तेवारें
सहुयें पोतपोताने आवेलां स्वप्न कथन कस्यां, ते सांभली सहु कोइ कहेवा लाग्या के
आज श्रेयांस कुमरने कोइएक अपूर्व महोटो लाभ थाशे! एम करतां भगवान् पण आहा
रनिमित्तें घर घर भमतां श्रेयांस कुमरने घेर आव्या, तेमने आवता देखी कुमर घणो हर्ष
पाम्यो, बीजा लोको भगवान पगे लटके छे ते देखी हाथी घोडा प्रमुख नजराणां करवा ला
ग्या, पण भगवानें लीधा नही, तेथी ते लोको उदास थयां थकां मनमां चिंतववा लाग्यां जे
भगवान आपणा हाथनुं कांइ लेता नथी; माटे आपणा उपर क्रोधवंत थता देखाय
छे. पण युगलियापणुं त्यागवाने स्वल्प काल थयो छे, माटें ते पुरुषो आहार देवानो
विधि जाणता नथी. हवे श्रेयांस कुमर तो भगवंतनी साधु मुद्रा देखी विचारवा लाग्यो,

जे एवी मुद्रा में आगल पण कोइक वारें दीठी छे, एम ऊहापोह करतां तेने जातिस्मरण ज्ञान उत्पन्न थयुं, ते जातिस्मरण मतिज्ञाननो जेद छे, तेणे करीने जगवानना साथें पोतें संज्ञी पणामां निरंतर नव जव कीधा हता, ते सर्व दीठा. तिहां जगवान प्रथम जवें धनसार्थवाह, बीजे जवे युगलीया, त्रीजे जवें देवता, चोथे जवे महावल राजा, पांचमे जवें ललितांग देव थया. तिहां श्रेयांसनो जीव प्रथम धर्मिणी नामनी स्त्रीना जवमां नीयाणुं करीने ते ललितांग देवतानी स्वयंप्रजा नामें देवी थइहती, ए संवंध जगवान साथें थयो. पठी ललितांगनो जीव वज्रंधर राजा थयो, अने स्वयंप्रजानो जीव श्रीमंती राणी थइ, पठी सातमे जवे बेहुयुगलीयां थया. आठमे जवें सौधर्म देवलोकें बेहुना जीव देवता थया. नवमे जवें जगवाननो जीव जीवानंद नामें वैद्य थयो, अने श्रेयांसनो जीव केशवनामें श्रेष्टीपुत्र थयो. तिहां पण पोतामां मित्राइ हती, तिहांथी दशमे जवें अच्युत देवलोकें बेहु जण मित्रदेवता थया. तथा अग्यारमे जवें जगवंतनो जीव चक्रवर्त्ती अने श्रेयांसनो जीव सारथि थयो. तथा बारमे जवें बेहु जण सर्वार्थसिद्ध विमानें देवता थया. अने तेरमे जवें जगवाननो जीव ऋषजदेवजी थयो, अने ललितांगनो जीव हुं श्रेयांसकुमर थयो, एम नवे जवनो संवंध दीठो, तेमां पूर्वें

पोतें साधु पणुं अनुजव्युं हतुं,तेथी श्रेयांस कुमर विचारवा लाग्यो के, जुर्ज ! संसारी जीवो ने केवुं अज्ञान पणुं ढे? जे जगवान् त्रण लोकना राजा ते राज्यपदवीने तृणसमान गणीने विषयजोगरूप संसारिक सुखने किंपाकफल समान जाणता थका साधुपणुं आदरी मोक्षसुख जणी यत्न करता थका, रागद्वेषादिक विकारनां जे कारण तेने परमाणु मात्र पण ग्रहवाने वांढता नथी, तो ते हाथी, घोमा, कन्या, सुवर्ण, मणि मुक्ताफल प्रमुख परिग्रहने शी रीतें ग्रहण करशे? एटलुं जाणता नथी. एवुं विचारी श्रेयांस कुमर तरत पोताना घरना गोंखथी नीचें उतरी ज्यां जगवान् उना ढे, त्यां आवी घणो हर्षवंत थको जगवान्ने त्रण प्रदक्षिणा देइ नमस्कार करी, बे हाथ जोमी, आगल उजो रही कहेवा लाग्यो के, हे स्वामी! महारापर कृपा करो, हुं संसाररूप तापें करी तापित छुं, तेथी महारो निस्तार करो. अढार कोमाकोमी सागरोपम सुधी विछेद पामेलो जे साधुने प्राशुक आहार देवानो विधि, ते प्रगट करो. अने महारे घेर जेट दाखल आवेला एकशो ने आठ इक्षु रसना घमारूप प्राशुक आहार ढे, ते आप ग्रहण करो. ए वचन सांजली चार ज्ञानें संयुक्त एवा जगवाने ते सेलडीना रसने निर्दोष आहार जाणीने श्रेयांसने घेरथी पोताना बे हाथमांहे वहोर्यो. जे माटे जगवान्

पा त्र लब्धिना धणी छे, तेने पोतें पाणि जे हाथ तद्रूप पात्रांमां सेलडीनो रस लीधो, ते रस लेतां छतां तेमना हाथमांथी एक बिंदुमात्र पण धरती उपर पड्यो नही, यद्यपि ए तो एकशो आठ घडा हता; परंतु जो हजारो, लाखो घडा होय अथवा समुद्र जेटलो रस होय, तोपण लब्धिना बलें करी हाथमां समाइ जाय, उपर शीखा चडे खरी, पण धरती उपर एक टीपुं पण पडे नही. हवे परम कृपालु सर्वोत्कृष्ट सुपात्र एवा श्रीऋषभदेवस्वामीभणी नव कोटि विशुद्ध आहार देतां थकां मन, वचन, अने कायानी शुद्धतायें करी उत्पन्न थयेलो जे घणाक आनंदनो समूह, ते पोताना चित्तमां तथा शरीरमां समातो नथी. वली मनमां विचारे छे, जे त्रण जगतना पूजनीय अनंत गुणना निधान, एवा श्रीऋषभदेव भगवानें महारे हाथे आहार वहोर्‍यो, ए महारा उपर महोटो प्रसाद कीधो, भगवानने प्राशुक आहार देवाथकी आज माहारा पाप संताप सर्व दूर गया. जेवामां श्रेयांस कुमार एवो विचार करे छे, तेवामां अकाशमां देवतायें पंच दिव्य प्रगट कर्‍यां, देवतायें " अहोदानमहोदानं " एवी उद्घोषणा करी देवदुंदुभि वजाडी, तिर्यक्जृंभक देवोयें साडीबार क्रोड सुवर्णरत्ननी वर्षा करी. ते वखत श्रेयांसकुमरनुं घर सुवर्णरत्नें भराणुं. अने त्रणभुवन सस्यें भराणां, तथा भगवान् इक्षुरसथी

॥ २३ ॥

भराणा. श्रेयांसकुमरनो आत्मा निरुपम सुखनुं भाजन थयो. ए वैशाखशुदि त्रीजने दिवसें श्रीऋषभदेवस्वामीनुं श्रेयांसकुमरने घेर इक्षुरसें करी पारणुं थयुं. ते दान, श्रेयांसकुमरने अक्षय सुखनुं कारण थयुं. ते माटे ए दिवसनुं नाम अक्षयतृतीया अथवा इक्षुतृतीया एवुं लोकमां प्रसिद्ध थयुं. इहां कोइ पूछे जे त्रैलोक्यनाथ! श्रीऋषभदेवने एक वर्ष सुधी ए रीतें आहारनो अंतराय शाथी पड्यो? तिहां कहे छे, के पाछलें भवें मार्गमां चालतां धान्यना खलामांहे वृषभ धान्य खाता हता, तेथी तेने कर्षणीयो मारता हता त्यारे ते कर्षणीयोने कह्युं अरे मूर्खाउ! आ बलदोने महोडे छीकुं बांधो. त्यारें कर्षणीयो बोल्यो के अमें तो बांधी जाणता नथी. तेवारें पोतें तिहां बेसी पोताने हाथे छीकुं बांधी देखाड्युं तेथी ते बलदे त्रणशे ने शाठ नीसासा नाख्या, तिहां अंतराय कर्म उपार्जन कर्युं तेनो दीक्षा लेवाने दिवसें उदय थयो, अने आजे उपशम पाम्यो. ए दानना प्रभावथी श्रेयांस मोक्ष पदवी पामशे. भगवान् एक हजार वर्ष छद्मस्थ पणे रह्या. अने एक हजार वर्ष न्यून एकलाख पूर्व वर्ष लगें केवली पणे अनेक भव्यजीवोने प्रतिबोध देतां विचर्या, अष्टापद पर्वतें मोक्ष सधाव्या माटे अक्षय त्रीजने दिवसें भव्यजीवोयें सुपात्र दान देवुं शील पालवुं, तपस्या करवी, भावना भाववी, पूजा करवी, स्नात्र महोत्सव करवो ॥ इति

पा ॒ ात्र लब्धिना धणी छे, तेने पोतें पाणि जे हाथ तद्रूप पात्रांमां सेलडीनो रस लीधो, ते रस लेतां छतां तेमना हाथमांथी एक बिंदुमात्र पण धरती उपर पड्यो नहीं, यद्यपि ए तो एकशो आठ घडा हता; परंतु जो हजारो, लाखो घडा होय अथवा समुद्र जेटलो रस होय, तोपण लब्धिना बलें करी हाथमां समाइ जाय, उपर शीखा चडे खरी, पण धरती उपर एक टीपुं पण पडे नहीं. हवे परम कृपालु सर्वोत्कृष्ट सुपात्र एवा श्रीऋषभदेवस्वामीभगवान्णी नव कोटि विशुद्ध आहार देतां थकां मन, वचन, अने कायानी शुद्धतायें करी उत्पन्न थयेलो जे घणाक आनंदनो समूह, ते पोताना चित्तमां तथा शरीरमां समातो नथी. वली मनमां विचारे छे, जे त्रण जगतना पूजनीय अनंत गुणना निधान, एवा श्रीऋषभदेव भगवानें महारे हाथे आहार वहोर्‍यो, ए महारा उपर महोटो प्रसाद कीधो, भगवानने प्राशुक आहार देवाथकी आज माहारा पाप संताप सर्व दूर गया. जेवामां श्रेयांस कुमार एवो विचार करे छे, तेवामां अकाशमां देवतायें पंच दिव्य प्रगट कर्‍यां, देवतायें "अहोदानमहोदानं" एवी उदघोषणा करी देव दुंदुभि वजाडी, तिर्यक्‌जृंभक देवोयें साडीबार क्रोड सुवर्णरत्ननी वर्षा करी. ते वखत श्रेयांसकुमरनुं घर सुवर्णरत्ने भराणुं. अने त्रणभुवन सस्यें भराणां, तथा भगवान् इक्षुरसथी

देशना सांजलवा वेठा. गुरु पण जव्यजीवोना उपकारने अर्थे क्लेशरूप दोषनी हरनारी एवी धर्मदेशना देता हवा.के अहो जव्यजीवो! जो तमें मुक्तिपदनी वांठा करता हो, तो ज्ञान जणवुं, जणाववुं, सांजलवुं, इत्यादिक ज्ञानना आराधनने विषे उद्यम करो. परंतु ज्ञाननी वीराधना म करो, केमके? जे प्राणी मात्र, मने करीने ज्ञानने विराधे, ते जवांतरने विषे शुन्य मनना धणी थाय, वली विचारें करी रहित थाय, आंधला, बहेरा, बोबमा, कुरूपवंत थाय, तथा जे प्राणी वचनेंकरी ज्ञानने विराधना करे, ते माठी बुद्धिना धणी थाय. मुंगा थाय, मुखपाकादिकना रोगें करी दुःखित थाय. तेमां कांइ संदेह जाणवो नही, तथा जे प्राणी कायायें करी ज्ञानने विराधे ज्ञाननो यत्न न करे, ते प्राणीने परजवें कोढ, पित्त प्रमुख महाकुष्टरोग पेदा थाय, देह क्षीण थाय. तथा जे प्राणी मन, वचन अने कायायें ते त्रिकरण योगें करी पोतें ज्ञाननी विराधना करे, करावे, तथा अनुमोदे. ते प्राणी परजवें महामूर्ख थाय. तथा तेना पुत्र, स्त्री, मित्रादिकनो क्षय थइ जाय. धनधान्यनो नाश थाय, अने तेने मननी चिंता मटेज नही, तेना शरीरें अनेक प्रकारना रोग थाय. इत्यादिक अमृतसमान गुरुनी देशना सांजलीने सिंहदास शेठ विनयें करी बे हाथ जोमीने गुरुने पूठतो हवो के, हे स्वामिन्! कये कर्म करीने महारी पुत्रीना

शरीरनें विषे रोग उत्पन्न थयो ठे! अने एने कया जवनां कर्म उदय आव्यां ठे? एणें शां अ शुजकर्म कस्यां हशे? तथा ते रोग केवी रीतें मटशे? तेवारें गुरु बोल्या के हे जहाजाग्य! सांजल. कर्मे करीने प्राणीने शुं शुं नथी थातुं? अर्थात् सर्व कांइ थायज ठे. निश्चयें करी ने आ संसारने विषे सुख तथा डुःख जे कांइ जीवने थाय ठे, ते सर्व पूर्वकृत कर्मव डेज थाय ठे. माटें ए तमारी पुत्रीयें पाठला जवमां ज्ञाननी विराधना घणी करी ठे, ते कारणें एनुं शरीर रोगग्रस्त थयुं ठे. माटें हुं एनो पाठलो जव कहुं ठु, ते सांजलो अने हृदयने विषे धारो. धातकीखंमना पूर्व जरतमांहे घणुं शोजायमान अने सुखी प्राणीयोयें करी व्याप्त एवुं खेटकपुर नामें नगर ठे. तिहां जिनदेव नामें शेठ वसे ठे, ते महासंपत्तिमान् ठे. तेने रूपें करी मनोहर अने शरीरें घणी सुकुमार एवी सुंदरी नामा स्त्री ठे. तेने एक आसपाल, बीजो तेजपाल, त्रीजो गुणपाल, चोथो धर्मपाल अने पांचमो धर्मसार. ए पांच पुत्र ठे. तथा एक लीलावती, बीजी शीलावती, त्रीजी रंगावती अने चोथी मंगावती, ए चार पुत्रीयो ठे. हवे जिनदेवशेठें हर्षवंत थइने पोताना पांचे पुत्रोने जणाववा सारु पंमित पासें मूक्या. परंतु ते ठोकरा चपलाइ करे, मांहो मांहे रमत क्रीमा करे, उन्मादी थका यद्वत् यद्वत् बोले, पण जणे नहीं: अने बीजाने पण

॥ २६ ॥

भणवा दीये नहिं,तेम नीशालमां पण वेठा रहे नहिं. तेउने जेवारें भणावनार पंडित शीखा
मण दीये, मार मारे, तेवारे ते रडता रडता घेर जइने पोतानी माता आगल पोकार करे,
के अमने तो पंडित घणो मार मारे छे, ताडना तर्जना करे छे. एवां पुत्रोना वचन सांभलीने
तेनी माता कहे के, हे पुत्रो! तमें भणवा जाशो नही, आपणने भणवानुं कांइ काम नथी,
कारण के लोकमां जे मूर्ख होय छे, ते परम सुखी होय छे, तेथी निश्चिंत थको रहे छे. अने जे
भणे छे, ते पण मरण पामे छे, अने अभण होय छे, ते पण मरण पामे छे, मरण तो बेहुने आ
ववानुंज छे. ते तो कोइने मूकनारज नथी. माटें तमे कांइ ए वातनो शोक करशो नही. एम
कही वली पंडितने पण ठबको दीधो, अने पुत्रोनी पासें भणवाना उपकरण जे पाटी, पोथी,
लेखण,प्रमुख हतां,तेने घणोक्रोध करीने अग्निमां बाली भस्म करी नाख्यां अने पुत्रोने कह्युं
के हवे तमें भणवा जाशो नही. जो कदाचित् पंडित तमने तेडवा आवे, तो तेने तमें धुटा प
थराथी मारजो.एम शीखवी राख्या.हवे ते वात शेठना जाणवामां आवी,तेवारें शेठपोतानी
स्त्री प्रत्यें कहेवा लाग्या जे हे भोली! तें पांचे पुत्रोने भणाव्याविना एमज मूर्ख राख्या! तो
हवे तेउने कन्या कोण आपशे! वली व्यापारना काममां खत, पत्र, नामुं लखवुं, हिसाब
राखवा, इत्यादिक काम केम करी शकशे! तथा वली चतुरजनोनी सभामां पण ए तहारा

पुत्र हास्यना पात्र थशे.वली ते मूर्ख छे,माटें क्यांहि पण शोन्त्र पामशे नही.जेमाटे शास्त्रमां कह्युं छे के॥ माता वैरी पिता शत्रुः, पुत्रो याभ्यां न पाठितः॥ सन्नामध्ये न शोन्नंते, हंसमध्ये बको यथा ॥१॥ अर्थः–ते माता पण वैरी जाणवी, अने पिता पण शत्रु जाणवो, के जे पोताना पुत्रने नणावे नही. केम के, जेम हंसना टोलामां बगलो शोन्ना न पामे तेम अ नण जन ते सन्नामां शोन्ना प्रत्यें न पामे. वली कह्युं छे के॥ श्लोक विद्वत्वं च नृप त्वं च, नैव तुल्यं कदाचन ॥ स्वदेशे पूज्यते राजा, विद्वान् सर्वत्र पूज्यते ॥१॥ अर्थः-जेमाटें राजा जे छे, ते एक पोतानाज देशमां पूजाय छे, अने विद्वान् जे पंडित छे, ते सर्वत्र, ज्यां जाय, त्यां पूजाय छे. माटें पंमितपणुं अने राजापणुं ए बे बराबर कदापि क हेवायज नही. ते कारण माटे हे स्त्रि तें छोकराने मूर्ख राख्या,ते घणुंज अघटित कार्य कर्युं ए सर्व तहारो दोष छे. एवां शेठनां वचन सांन्नली शेठाणी उतावली थइने बोली के,त्यारें तमें केम छोकराउने नणाव्या नही? तेथी ए तमारोज दोष छे, तेमाटे तमें वारंवार मने शामाटें कह्या करो छो! एवां स्त्रीनां वचन सांन्नलीने शेठ तो मौन करी रह्या. हवे अ नुक्रमें ते पांचे पुत्र यौवन अवस्था पाम्या. घणा सुंदर रूपवंत देखाय, पण मूर्खा णी कोइ पोतानी पुत्री तेमने आपे नही.तेवारें फरी शेठ, ने [illegible] यो,

साधुने वहोरावी यथाशक्तियें साधर्मीने जमाडी साहामीवात्सल्य करीने पठी पो
तें पारणुं करवु, उजमणुं पण यथाशक्तियें करवु. पुस्तक, रुमाल, पाठां प्रमुख ज्ञानना
रण प्रत्येकं प्रत्येकं पांच पांच गुरुने आपवां, सूत्रनी नोकरवाली पांच आपवी. इत्या
सांजलीने गुणमंजरीयें शुजमने करी गुरुमुखें कार्त्तिक शुदि पंचमीनुं तप अं
जेम कोइ रोगी पुरुप, जीववानी आशायें रूडा वैद्यनुं वचन मान्य करे
रीयें पण गुरु वचन निश्चयें मान्य करीने तप आदयुं. ए अवसरने विषे
ने पूढतो हवो के हे स्वामी ! मह्रारा वरदत्त पुत्रना शरीरें कोढनो रोग कया
कर्मना उदयथी थयो ठे ? वली तेने जणतां थकां एक अक्षर पण मुखें चढतो नथी
तेनुं शुं कारण हशे ? ते मह्रारी उपर कृपा करीने प्रकास करो. तेवारें गुरु कहेवा ला
ग्या के हे राजन् ! तह्रारा पुत्रनो पाठलो नव हुं कहुं हुं, ते तुं सांजलः—आ जंबूद्वीपना

ज्ञाननी पूजाभक्ति करवी. एवी रीतें पांच वर्षने पांच महीना सुधी निश्चें ज्ञान पंचमीना तपनुं आराधन करवुं. त्रिकरणशुद्धें करी डाह्या पुरुषोयें, ए रीतें महीना महिनानी शुक्ल पंचमीयें तप करवुं, अने जो ए रीतें महीने महीने तप न करी शके, तो ज्यां लगण जीवे, त्यां लगण प्रत्येक वर्षमां एक कार्त्तिक शुदि पंचमीने दिवसें पूर्वोक्त रीतें आराधवुं, ए ज्ञानपंचमीनुं तप, जे प्राणी विधिपूर्वक करे, तेनुं सौभाग्य वधे, रूडुं रूप मले रोगनो नाश थाय, धनधान्य पुत्र पौत्रादिक संपदा मले, बुद्धि विस्तार पामे, महोटाइ, ठकुराइपणुं वधे, मति, श्रुत, अवधि, मनःपर्यव अने केवल. ए पांच प्रकारना ज्ञान प्रत्ये पामे, स्वर्ग मोक्षनां सुख पामे, भक्तियें सहित पंचमीनुं सेवन करवाथी ए पूर्वोक्त सर्व सुख प्राप्त थाय, निर्मल बुद्धिवालो थाय. एम एथी पूर्वोक्त सर्व संपदा पामीयें. इत्यादिक गुरुनां वचन सांभलीने शेठ बोल्या के हे भगवन् ! म्हारी पुत्रीने शरीरें रोग व्याप्यो छे, तेने योगें महिने महिने उपवास करवानी शक्ति एमां नथी, माटें वर्ष वर्ष प्रत्यें कार्त्तिक शुदि पंचमीने दिवसें तप करशे, तेनो विधि कहो. तेवारें आचार्य महाराज कहेता हवा, के पाट उपर पुस्तक स्थापन करवां इत्यादिक जे कांइ पूर्वें विधि कह्यो छे, ते प्रमाणें सर्व विधि करी गुरु पासें आवी भक्तियें करि तेमना चरणकमलप्रत्यें वस्त्र पडिलेही

वांदीने चउविहार उपवासनुं पच्चरकाण करीयें. वली ते दिवसें ॐ ह्रीँ "नमो नाणस्स" ए पदनो बे हजार जाप उत्तर सन्मुख अथवा पूर्व सन्मुख अथवा ईशान खूणें बेसीने करीयें. हवे जो कदापि पंचमीने दिवसें पोसह लेवाने उजमाल थाय, तो गणणुं प्रमुखवीधि ते दिवसें थइ शके नहिं, तेवारें पारणाने दिवसें पूर्वोक्त रीतें सर्व विधि करवो. अने पारणानें दिवसें साधुने वहोरावी यथाशक्तियें साधर्मीने जमाडी साहामीवात्सल्य करीने पछी पोतें पारणुं करवुं, उजमणुं पण यथाशक्तियें करवुं. पुस्तक, रुमाल, पाठां प्रमुख ज्ञानना उपकरण प्रत्येकें प्रत्येकें पांच पांच गुरुने आपवां, सूत्रनी नोकरवाली पांच आपवी. इत्यादिक विधि सांभलीने गुणमंजरीयें शुद्धमने करी गुरुमुखें कार्त्तिक शुदि पंचमीनुं तप अंगीकार कर्युं, जेम कोइ रोगी पुरुष, जीववानी आशायें रूडा वैद्यनुं वचन मान्य करे तेम गुणमंजरीयें पण गुरु वचन निश्चयें मान्य करीने तप आदर्युं. ए अवसरने विषे राजा, गुरुने पूछतो हवो के हे स्वामी ! म्हारा वरदत्त पुत्रना शरीरें कोढनो रोग कया कर्मना उदयथी थयो छे ? वली तेने भणतां थकां एक अक्षर पण मुखें चढतो नथी तेनुं शुं कारण हशे ? ते म्हारी उपर कृपा करीने प्रकाश करो. तेवारें गुरु कहेवा लाग्या के हे राजन् ! तहारा पुत्रनो पाछलो भव हुं कहुं छुं, ते तुं सांभलः—आ जंबूद्वीपना

भरतक्षेत्रने विषे श्रीपुरनामें नगर, तिहां वसु एवे नामें शेठ महोटी ऋद्धिनो धणी वसे छे. तेने वसुसार अने वसुदेव एवे नामें बे पुत्रो छे. एकदा ते बेहु भाइ क्रीडा करवा माटे उद्यानमां गया, तिहां रमता हता. एवामां तेउयें एक मुनिसुंदर नामें आचार्यने दीठा, तेमने बेहु भाइयें जइने भावें करी वंदन कर्युं, आचार्यें पण योग्य जीव जाणी तेमने धर्मोपदेश देवा मांड्यो. जे आसंसारमां सर्व पदार्थ अनित्य छे, जे पदार्थ प्रभातें दीठो, ते मध्यान्ह समयें देखातो नथी अने मध्यान्हें जे पदार्थ दीठो, ते रात्रियें देखातो नथी. एम कोइ पण पदार्थ स्थिर नथी. वली जे पोतानुं गुह्यस्थानक ढांकवाने समर्थ नथी तथा डंश मशकादिक जंतुउने पण उडाडवाने समर्थ नथी एवी कुतरानी पूछडीनी पेरें अहीं धर्मरहित पणे जे मनुष्यपणुं छे ते नकामुं छे. वली जे धान्य, प्रभातें राध्युं होय, ते मध्यान्ह कालें विणसी जाय छे,तेवाज धान्यें करीने कायाने पोषीयें छैयें.एवी ए कायामां सार ते क्यांथी होय? तो हे भव्यो! तमें आवो बनाव जोइने मनमां विचार करो, जे आ संसार जूठो छे,एमां कांइ सार नथी.इत्यादि अनेक प्रकारनी गुरुयें आपेली देशना सांभलीने ते बेहु भाइयें वैराग्य पामी घेर आवी माता पितानी आज्ञा लइ तेहिज आचार्य पासेंथी दीक्षा अंगीकार करी. इंद्रियोना विकारने जीतवा माटे शुद्ध चारित्र पालतां थकां आचा

थेनी सार्थे विचरता हवा. तेमां न्हानो जाइ जे वसुदेव हतो, ते निरतिचारपणें चारित्र पालतो सिद्धांतरूप समुद्रने अवगाहतो, बुद्धिबलें करीने सर्वसिद्धांत जण्यो. सिद्धांतना अर्थसां अत्यंत प्रवीण थयो. जे गुणवंत प्राणी होय, ते जगतमां महोटी पदवी पामे, तेम वसुदेवने पण आचार्यें योग्य जाणीने तेने आचार्य पदवी आपी. पठी, ते निरंतर पांचशें साधुउने आगमनी वांचना आपे, ते वसुदेव आचार्य, सर्व आगमसमुद्रनो पारंगामी ठे. एक समय ते वसुदेव आचार्य मध्यान्हें संथारा उपर सूता हता. एवामां एक साधु आवीने आगमना अर्थो पूठवा लाग्यो, तेवारें आचार्यें पण तरतज उठीने शीघ्रपणे ते साधुनो पूठेलो अर्थ कह्यो. ते मुनि अर्थ पूठी गया के थोडेक आंतरें वली बीजो साधु आव्यो, तेने पण गुरुयें अर्थ कह्यो, एटले वली त्रीजो साधु आव्यो, तेने पण गुरुयें अर्थ कह्यो. ए रीतें घणा साधुउ आवी आवीने पदना अर्थ पूठवा लाग्या, ते सर्वने उत्तर आपी विदाय कस्या. एटलामां आचार्यने कांइक निद्रा आवी, तेटले वली एक साधुयें आवीने पद पूछ्युं के हे स्वामी! आ सूत्रनी आगलनुं पद कहो. तथा ते पदनो अर्थ पण महारी उपर प्रसाद करी कहो. एम वारंवार पूठवा लाग्यो तेवारें आचार्यने निद्रानो नंग थयो तेथी ते साधु उपर क्रोध आणीने मनमां माठा विचार चिंतववा लाग्यो के, अहो! आ महारो

महोटो जाइ महापुण्यवंत छे, सदा सुखी छे, सुखें निद्रा करे छे, कारण के ए मूर्ख छे, तेथी एनी पासें कोइ पण अर्थ पूछवा जतोज नथी, ते स्वेछाचारीपणें मनेछायें प्रवर्त्ते छे, सारी रीतें खाय पीये छे, माटें एवुं मूर्खपणुं जो महारामां होत, तो घणुंज सारुं थात. जेमाटें मूर्खमां घणा गुण छे, ते कहे छे ॥ यतः ॥ मूर्खत्वं हि सखे ममापि रुचितं तस्मिन् यदष्टौ गुणा, निश्चिंतो बहुभोजनोऽत्रपमना नक्तंदिवा शायकः ॥ कार्याकार्यविचारणांधबधिरोमानापमाने समः, प्रायेणामयवर्जितो दृढवपुर्मूर्खः सुखं जीवति ॥ १ ॥ भावार्थः– ॥ कोइक पुरुष पोताना मित्रनी आगल कहे छे के हे मित्र ! मूर्खपणुं जे छे, ते मुजने घणुंज रुचेलुं छे, ते केम! के मूर्खमां आठ गुण होय छे, ते गुणोनां नाम कहे छेः– एक तो मूर्खने कोइ प्रकारनी चिंता न होय, बीजो निश्चिंत माटे भोजन पण पेट भरीने करे, त्रीजो तेने कोइ प्रकारनो असंतोष न होय, चोथो रात्रिदिवस सर्वदा सूइ रहे, पांचमो आ काम करवुं के आ काम न करवुं ? तेना विचार विषे अंध तथा बहेरो होय, एटले तेने कोइ आवीने कांइ पण वात विगत पूछे नही. तेथी कोइ वातनो विचार करवो पडे नही. छठो मान मलवाथी रीज न पामे, अने अपमान थवाथी रीष न करे, सातमो तेना शरीरें घणु करीने रोग पण थाय नही, आठमो शरीरें लष्ट पुष्ट होय. ए

आठ गुण मूर्खमां होय छे. तेथीज जगतमां मूर्ख प्राणी सुखें करीने जीवे छे तेमाटे हवे हुं पण आज पछी कोइने एक अक्षर मात्रनो पण पाठ आपुं नही, अने प्रथम नणेलुं जे शास्त्र तेने पण संजारुं नही, सर्व वीसारी मूकुं, अने हवे आज पछी नवा नवा ग्रंथोनो पण अन्यास न करुं. एम मनमां क्रोध आणीने वार दिवस पर्यंत ते आचार्य मौनपणें रह्या, ते पाप आलोया विना अशुन ध्यानथी मरण पामीने चारित्र आराधनने प्रजावें हे राजा! तहारो पुत्र थयो, ते पूर्वकृतकर्मने योगें करी अत्यंत मूर्ख थयो, तेनुं कुष्ट प्रमुख रोगें करीने शरीर पीडाय छे, वली ते आचार्यनो महोटो नाइ मरण पामीने मानसरोवरने विषे हंस पणें उपन्यो, ते माटे हे राजन्! कर्मनी गति ते विचीत्र प्रकारनी छे. एवां गुरुनां वचन सांजली वरदत्तकुमरने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं, तेथी तेने पोतानो पाछलो नव सांजरी आव्यो, तेने योगें मूर्छा पाम्यो, क्षणेकमां सचेत थयो, तेवारें गुरुने प्रणाम करीने कहेवा लाग्यो के महाराज! तमें कहेली वात सघली खरेखरी छे धन्य छे, तमारा ज्ञानने? के जे थकी जगतना नाव प्रकाश करो छो. वली तमें ए महोटी आश्चर्य जेवी वात करी? तेवारें राजा बोल्यो, हे नगवंत! हे दयाल गुरु! महारी उपर कृपा करीने कहो के आ महारा पुत्रनो रोग केवी रीतें जशे? केजेथी ए

ने सुखसमाधि थाय, ते उपाय बतावो. ते सांभली आचार्य भगवान् कहेता हवा, के हे राजेंद्र! तपस्याना प्रभावथी सर्व रोगोनी शांति थाय अने वली सर्व प्रकारनी संपदा आवी मले, जेमाटे कह्युं छे के ॥ यतः ॥ यद्दूरं यद्दुराराध्यं, यच्च दूरे व्यस्थितम् ॥ तत्सर्वं तपसा साध्यं, तपो हरति दुष्कृतम् ॥१॥ अर्थः—जे वस्तु घणी दूर छे, दुःखें आराधवा योग्य छे, ते सर्व तपथी सधाय छे, माटे तपथी कांइ पण असाध्य पदार्थ नथी सर्व कांइ फलदायकज थाय छे. एवां वचन गुरुयें कह्यां, तेवारें वरदत्तकुमर बोल्यो के, हे स्मामी! महारामां विशेष तप करवानी शक्ति नथी, माटे महारा उपर कृपा करी जेवुं महाराथी बनी शके, तेवु तप, प्रकाश करो. तेवारें गुरुयें प्रथम जे गुणमंजरीनें कार्त्तिक शुदि पंचमीनुं तप बताव्युं हतुं, तेहिज तप, वरदत्त कुमरने पण जिहां लगण जीवे तिहां लगण करवानी भलामण करी. अने वरदत्तकुमरें पण ते तप विधि सहित करवा अंगीकार कर्युं. तेमज राजा अने राणी तथा वली बीजा पण गणा जनो भावथी ते तपने अंगीकार करता हवा. पछी गुरुने वांदीने सर्व लोक पोतपोताने स्थानकें गया. तिहां गुरु मुखें जे प्रमाणें ज्ञानपंचमीनुं तप लीधुं, तेज प्रमाणें राजा प्रमुख सर्व भावसहित पालता हवा, अने वरदत्त कुमरपण रूडी रीतें तप करतो हवो. तेना प्रभावथी जेम रीश

चढावीने जतो रहेलो माणस, पाछो फरी न आवे, तेम वरदत्तकुमरना शरीरसंबंधी सर्व रोगो पण क्रोध करी रीश चढावीने जता रह्या. तेथी तेनुं शरीर घणुंज शोभवा लाग्युं; पछी स्वयंवर मंरुपें वरदत्त कुमरनी उपर राग धरती थकी वरदत्त कुमरने परणवा माटे उत्सुक थयेली एवी एकहजार महोटा महोटा राजाउनी कन्याए तेनुं वरदत्त कुमरें महोटा आडंबर सहित महोत्सवें करी, पाणिग्रहण कर्युं. ते वरदत्तकुमर सर्व पुरुषनी वहोंतेर कलाउ पण शीख्यो. एम ते उत्तम रूपनो आपनार सर्व दुःखनो हर्त्ता थयो. एकदा वरदत्तना पितायें वैराग्यवान् थइ वरदत्तने राजपाटे स्थापी चारित्र अंगीकार कर्युं. ते चारित्र कहेवुं छे? तो के परजवें जातां जीवने संबल सरखुं छे, एवा चारित्रने सुखें स माधें पालतो विहार करतो हवो. हवे वरदत्तराजा पण पोतानुं राज्य पोलतो प्रजाने घणुं सुख आपतो घणी यशःकीर्त्ति पामतो हवो. अने वर्षांवर्ष महोटी विस्तारवंत शक्ति यें करी ज्ञानपंचमीनुं तप विधि सहित करतो हवो. एम अखंड छे आज्ञा जेनी एवो सिंहसमान बलवान् थइने सघला वेरीउने नमावतो थको महोटी पृथ्वीनो धणी एवो जे वरदत्तराजा, ते घणा सुकृतकार्य करतो, महोटा उदार मनथी, सात क्षेत्रे धन वावरतो, महोटा उत्साहथी पंचमी तपने आराधतो, घणां वर्ष पर्यंत संसारना जोग

ने सुखसमाधि थाय, ते उपाय बतावो. ते सांभली आचार्य भगवान् कहेता हवा, के हे राजेंद्र! तपस्याना प्रभावथी सर्व रोगोनी शांति थाय अने वली सर्व प्रकारनी संपदा आवी मले, जेमाटे कह्युं छे के ॥ यतः ॥ यद्दूरं यद्दुराराध्यं, यच्च दूरे व्यस्थितम् ॥ तत्सर्वं तपसा साध्यं, तपो हरति दुष्कृतम् ॥१॥ अर्थः—जे वस्तु घणी दूर छे, दुःखें आराधवा योग्य छे, ते सर्व तपथी सधाय छे, माटे तपथी कांइ पण असाध्य पदार्थ नथी सर्व कांइ फलदायकज थाय छे. एवां वचन गुरुयें कह्यां, तेवारें वरदत्तकुमर बोल्यो के, हे स्वामी! महारामां विशेष तप करवानी शक्ति नथी, माटे महारा उपर कृपा करी जेवुं महाराथी बनी शके, तेवु तप, प्रकाश करो. तेवारें गुरुयें प्रथम जे गुणमंजरीनें कार्त्तिक शुदि पंचमीनुं तप बताव्युं हतुं, तेहिज तप, वरदत्त कुमरने पण जिहां लगण जीवे तिहां लगण करवानी भलामण करी. अने वरदत्तकुमरें पण ते तप विधि सहित करवा अंगीकार कर्युं. तेमज राजा अने राणी तथा वली बीजा पण गणा जनो भावथी ते तपने अंगीकार करता हवा. पछी गुरुने वांदीने सर्व लोक पोतपोताने स्थानकें गया. तिहां गुरु मुखें जे प्रमाणें ज्ञानपंचमीनुं तप लीधुं, तेज प्रमाणें राजा प्रमुख सर्व भावसहित पालता हवा, अने वरदत्त कुमरपण रूडी रीतें तप करतो हवो. तेना प्रभावथी जेम रीश

पालनार सर्वगुणें करी अलंकृत छे, तेनी गुणवंती नामें पट्टराणी छे, ते पतिव्रता धर्मनी पालनारी शीयलगुणें करी शोजायमान, पोताना जरतारने हर्ष संतोषनी उपजावनारी छे. तेनी कुखें वरदत्त कुमरनो जीव, जेम छीपमांहे मोती नीपजे, तेनी पेरें आवीने उपन्यो. ते गर्जने सुखें पालतां अनुक्रमें नव मासें पुत्र प्रसव्यो. ते संपूर्ण गुण लक्षणें करी शोजतो हवो. तेवारें माता, पिता, स्वजन कुटुंबादिकें मली महोटो महोत्सव करी तेनुं शूरसेन एवुं नाम पाड्युं. पछी ते पांच धावें पालीजतो अनुक्रमें बार वर्षनो थयो तेवारें सर्व विज्ञानमां सर्वकलामांहे प्रवीण थयो. एम करतां जेवारें यौवनावस्था पाम्यो, तेवारें तेना पितायें चोसठकलानी जाण अप्सरा सरखी रूपवाली एवी एकशो कन्या उनुं पाणिग्रहण कराव्युं तेवार पछी केटलेक कालें ते शूरसेनने पाटें थापीने तेनो पिता परलोकें पहोंच्यो. एवे समयें जव्यजीव रूप कमलवनने विकस्वर करता, मिथ्यात्वरूप अंधकारने टालवामां सूर्यसमान एवा श्रीसीमंधरस्वामी आवी तिहां समोसर्या, तेमने आववानी वधामणी वनपालकें जइने राजाने आपी, राजा पण जगवंतनुं आगमन सांजली घणो हर्षवंत थयो थको पोताना परिवारने साथें लइ घणा आडंबर सहित प्रजुने वांदवामांटे आव्यो. तिहां पांच अजिगमन साचवी प्रजुने वांदी यथास्थानकें धर्मदेशना सांज

नोगवी ठेहेडे संसारने असार जाणी पोताना पुत्रने राज्य आपीने पोतें गुरु पासेंथी दीक्षा अंगीकार करतो हवो. हवे गुणमंजरी पण विधि सहित पंचमीनुं तप आराधती थकी नगवंतने शुद्धनावें पूजती थकी रही. तेना प्रनावथी शरीरना रोग सर्व नाश पाम्या, तेवारें अनुपम अमृतरूपनी धरनारी थइ. तदनंतर तेना पितायें शुनलग्न जोइने महोटे महोत्सवें करी जिनचंद्रनामें महा रुद्धिवंत व्यवहारीयाने ते परणावी. तिहां हथेवालो मूकाववाने अवसरें तेना पितायें दायजामां घणुं द्रव्य आप्युं, ते गुणमंजरी पण पोताना नरतार जिनचंद्रनी साथें घणाकाल सुधी संसारनां सुख नोगवती विधि सहित पंचमीनुं तप करती सुकृत मार्गें घणुं द्रव्य वावरती थकी ठेहडे सदगुरुनी देशना सांनली दीक्षा ग्रहण करती हवी. अंत अवस्थामां अधिक फलने पामवानी इछा करती एवी गुणमंजरी ते निरतिचारपणे चारित्र पालती अंत समयें समाधि मरण करी तथा वरदत्त रुषिगण समाधि मरण करी बेहु जण विजयंत विमानमां ठत्रीश सागरोपमने आउखे जइ उपनां. तिहां देवताना नोग नोगवी तिहांथी आयु पूर्ण थये चवीने आ जंबूद्वीपना पूर्व महाविदेहमां सुखनुं घररूप एवी पुष्कलावती नामें विजय मध्यें पुंडरिगिणि नगरी ठे तेने विषे अमरसेन नामें राजा श्रीजिनधर्मनो

पालनार सर्वगुणें करी अलंकृत छे, तेनी गुणवंती नामें पट्टराणी छे, ते पतिव्रता धर्मनी पालनारी शीयलगुणें करी शोभायमान, पोताना भरतारने हर्ष संतोषनी उपजावनारी छे, तेनी कुखें वरदत्त कुमरनो जीव, जेम छीपमांहे मोती नीपजे, तेनी पेरें आवीने उ पन्यो. ते गर्भने सुखें पालतां अनुक्रमें नव मासें पुत्र प्रसव्यो. ते संपूर्ण गुण लक्षणें करी शोभतो हवो. तेवारें माता, पिता, स्वजन कुटुंबादिकें मली महोटो महोत्सव करी तेनुं शूरसेन एवुं नाम पाड्युं. पछी ते पांच धावें पालीजतो अनुक्रमें बार वर्षनो थयो तेवारें सर्व विज्ञानमां सर्वकलामांहे प्रवीण थयो. एम करतां जेवारें यौवनावस्था पाम्यो, तेवारें तेना पितायें चोसठकलानी जाण अप्सरा सरखी रूपवाली एवी एकशो कन्याउनुं पाणिग्रहण कराव्युं तेवार पछी केटलेक कालें ते शूरसेनने पाटें थापीने तेनो पिता पर लोकें पहोंच्यो. एवे समयें भव्यजीव रूप कमलवनने विकस्वर करता, मिथ्यात्वरूप अंध कारने टालवामां सूर्यसमान एवा श्रीसीमंधरस्वामी आवी तिहां समोसर्या, तेमने आव वानी वधामणी वनपालकें जइने राजाने आपी, राजा पण भगवंतनुं आगमन सांभली घणो हर्षवंत थयो थको पोताना परिवारने साथें लइ घणा आडंबर सहित प्रभुने वांद वामाटे आव्यो. तिहां पांच अभिगमन साचवी प्रभुने वांदी यथास्थानकें धर्मदेशना सांभ

सभा बेठी. ते वखत भगवान् पण सर्व क्लेशने हरनार अने संसारसमुद्रथी तारनार, एवी अमृतसमान देशना देता हवा. के हे भव्यजीवो! तमें सौभाग्यपंचमीनुं आराधन करो. केम के, एनुं तप करतां थकां सर्वप्रकारनी आपदा मटे, अने सौभाग्यलक्ष्मी प्रत्यें जीव पामे, जेम वरदत्त कुमर ए ज्ञानपंचमीना आराधनें करी घणी सुखसंपदा पाम्यो. एवां भगवाननां वचन सांभली शूरसेनराजा विनय पूर्वक बे हाथ जोडी भगवंत प्रत्यें पूछतो हवो के हे स्वामी! वरदत्त कुमर कोण थयो? तेनुं चरित्र अमने प्रकाशो. तेवारें भगवानें पण सर्व सभासमक्ष तेनुं पूर्वभव संबंधि सर्व स्वरूप कहेवा मांड्युं अने कह्युं के, हे राजन्! ते वरदत्त कुमारनो जीव ते तुं पोतेंज छो. हमणां तुं तपना प्रभावथी इहां आवी राजा थयो छो. एम कही वली ज्ञानपंचमीना तपना महात्म्यने विशेषें वर्णन करी कहेता हवा. तिहां भगवाननां वचन सांभली घणा जीव प्रतिबोध पामी प्रभुनी पासें पंचमी तप अंगीकार करता हवा, शूरसेन राजा प्रतिबोध पामी भगवंतने वांदी स्वस्थानकें गयो. दश हजार वर्ष सुधी राज्यलक्ष्मी पाली घणा सुकृतनां काम करी पोताना पुत्रने राज्यपाट सोंपीने महोटा आडंबरसहित सीमंधरस्वामी पासें चारित्र अंगीकार करतो हवो. पछी एक हजार वर्ष पर्यंत चारित्र पर्याय पाली घनघातिया क

मैं मरावी, केवलज्ञान पामी मोक्षना सुखने पामतो हवो. ए वरदत्त कुमरनी कथा क
ही. हवे गुणमंजरीनी कथा कहे वे. एम जंबूद्वीपना महाविदेहमां रमणीय उमाविज
यने विषे शुन्ना नामें नगरी घणी विख्यात वे, तिहां अमरसिंह नामें राजा वे, तेनी अ
मरावती नामें राणी ते चोसठ कलानी जाण शीलगुणें अलंकृत अनुपम अप्सरा सरखी
शोन्नानी धरनारी वे, तेनी कूखने विषे गुणमंजरीनो जीव आवी पुत्रपणें ऊपन्यो, नव
मासें गर्नस्थिति पूर्ण थयेथी शुनलग्नें राणीयें पुत्र प्रसव्यो. माता पितायें तेनुं नाम सु
ग्रीवकुमार पाड्युं. ते कुमर शुक्लपक्षना चंद्रमानी पेरें दिवसें दिवसें वधतो थको रूप ला
वण्यगुणें करी शोन्नायमान थको अनुक्रमें वीश वर्षनो थयो. तेवारे अमरसेन राजा
संसारथी वैराग्यवंत थको पोताना पुत्रने राज्यपाटें थापी, दीक्षा लइ चारित्र पाली मो
क्षे पहोंच्यो. हवे पावल सुग्रीव राजा घणी राजकन्याउनुं पाणिग्रहण करीने तेनी साथें
संसारनां सुख न्नोगवतो थको रहे वे. तेने चोराशी हजार पुत्र थया. वेहडे महोटा
पुत्रने राज्यपाटें थाप्यो, अने न्हाना दीकराउने लघुराज्यपाटें स्थापन करी पोतें सुगुरु
पासें चारित्र अंगीकार करी शुद्ध चारित्र पाली घनघाती कर्म क्षय करी केवलज्ञान
पामीने नव्यजीवोने प्रतिबोधता हवा. अनुक्रमें ते सुग्रीवराज ऋषि एक लाख पूर्वसुधी चा

रित्र पर्याय पालीने सर्व कर्मनो क्षय करी मोक्षपद प्रत्यें पाम्या. अजरामर थया. एम पंचमीना आराधनथकी नव्यजीवोने अधिक सौन्नाग्यनी प्राप्ति थाय, तेथी ए ज्ञानपंचमीनुं नाम लोकोमां सौन्नाग्यपंचमी एवुं प्रसिद्ध थयुं. तो हे नव्यो! तमे पंचमीनां तपने विशेषें आराधो, एने विषे उद्यम करो, संसारना नय टालवा माटे ए अत्यंत अद्भुत ठे, एना आराधनथकी जीव, आ नव तथा परनवने विषे अनंती सुखसंपदा पामे. एवी रीतें श्रीतपागछरूप गगनांगण तेने विषे सूर्यसमान एवा श्रीविजयसेनसूरीश्वरजीना लघुशिष्यें ए कथानी संस्कृतनाषामां रचना करी. तेने पंन्यास कनककुशलजी पंकित श्रीपद्मविजयजी तथा मुख्यपंकित श्रीनीमविजयजी एवा पंकितोयें मलीने शोधी शुद्ध करी. जे माटे संवत् १६५५ नावर्षमां कनककुशलजीनी आगल सुंदर विजयजीयें विनति करी जे तमें ए ज्ञानपंचमीनी कथा वांधो. तेनी प्रार्थनाथी पूर्वाचार्योयें करेला कथाना प्रवंधो जोइने में ए कथानी रचना मेताऊनामें नगरने विषे करी. ए संवंध सांनलीने जे प्राणी ए ज्ञानपंचमीनुं आराधन करशे, ज्ञाननी घणी नक्ति करशे, ते नव्यजीव घणी सुख संपदा प्रत्यें पामशे ॥ इति ज्ञानपंचमीनी कथा संपूर्णा ॥

॥ अथ पौषदशमी कथा प्रारभ्यते ॥ तत्र प्रथमं मंगलाचरणं ॥ वंदेऽहं पार्श्वनाथांघ्रि, पंकजं सर्वसौख्यदम् ॥ समस्तमंगलश्रेणि, लतापल्लवतोयदम् ॥१॥ अर्थः—सर्वजनने सुख नुं देनारुं तथा समस्तमंगलपंक्तिरूप लताने, नवांकुर करवामां मेघसमान एवुं श्रीपा र्श्वनाथनुं जे चरणकमल, तेनुं हुं वंदन करुं छुं ॥ वली कवि कहे छे के हुं वामेयजिनने नमस्कार करी तथा सद्गुरुने प्रणाम करीने भव्यजीवना बोधने अर्थे तथा परोपकारा र्थ ऐहिक अने पारलौकिकसुखने आपनारुं एवुं पौषमासनी कृष्णदशमीनुं व्रत प्राकृत भाषायें करी कहुं छुं. माटे हे भव्यलोको! हुं जे व्रतनो महिमा कहीश, ते व्रतनुं भलुं भावें करी आराधन करवुं, हवे ते कथा कहे छे. चंपानगरीने विषे पूर्णभद्र नामा चैत्य छे, तिहां एक दिवसचरमतिर्थंकर जे श्रीवीरभगवान् ते आवीने समोसर्या. तेमनं आग वाना समाचार मगधाधिपति श्रेणिकराजा सांभलीने महाडंबरें त्यां प्रभुनीपासें आवी प्रभुने प्रेमे करीने सन्मुख बेठो. पछी संसारनो जेणें नाश कर्यो छे एवा श्रीचरमतीर्थं कर चारगतिमां पडेला एवा जीवोना उद्धारनें अर्थे उपदेश देता हवा. श्लोक ॥ जिन धर्मविनिर्मुक्तो, मा भूयाच्चक्रवर्त्यपि॥ सोयं चेटो दरिद्रोऽपि, जिनधर्माधिवासते ॥ १ ॥ भा वार्थः—कदाचित् चक्रवर्तीनी पदवी कोइ पुरुष पामेलो होय, तो पण श्रीजिनधर्मविनिर्मुक्त

थको होय तो ते कर्मथकी मुक्त थाय नही. तेमज कदाचित् कोइ पुरुष दरिद्री होय, तो पण ते जिनधर्मथकी उत्तम मोक्षपदने पामे छे, अर्थात् चक्रवर्त्ती पदवी पामेला पण जिनधर्मविमुक्त जो होय छे, तो तेने मोक्ष थतो नथी. परंतु दरिद्री होय पण जिनधर्ममां सरागी होय तो ते मोक्षपदने पामे छे. माटे आ संसारमां जीवने जिनधर्मनी सामग्री पामवी महादुर्लभ छे, तेमां वली दान, शील, तप अने भाव, ए धर्मना चार अंग मलवां, ते पण घणां कठिण छे. तथा पाप करवाथी पण जीव, नरकमां जाय छे. तेमां पण देवद्रव्यनी चोरी तथा परस्त्रीगमन करनारा तो सातमी नरकने विषे सात वखत जाय छे, कह्यु छे के ॥ मोसणे देवदव्वस्स, परत्थिगमणेण य ॥ सत्तमं नरयं जंति, सत्तवाराउं गोयमा ॥ महारंभयोइत्यादि ॥ भावार्थः—परद्रव्यना चोरवाथी तथा परस्त्री गमन करवाथी जीव, सातमी नरक भूमिने विषे जाय छे. महारंभीनी पण एवीज दशा जाणवी. वली वीर भगवान् कहे छे के हे गौतम! पूर्वे अनंता पुरुष पूर्वधर थका पण निगोदने प्राप्त थयेला छे. आवा वचन वीरभगवाननां सांभली वली पाछा गौतम पूछे छे, के महाराज! ते पूर्वधर हता, अने शामाटे निगोदमां गया? त्यारें भगवान् कहे छे के हे गौतम! प्रमादना योगें करी ते पूर्वधर निगोदमां जाय. माटे प्रमाद कोइ दिवस

करयो नही. वळी गोतमस्वामी श्रीवीरस्वामीने त्रण प्रदक्षिणा दइने वंदन करीने पूछवा
लाग्या, के हे स्वामिन्! पोषकृष्ण दशमीनुं माहात्म्य मने कहो. ए सांजळी वर्द्धमान
स्वामी कहे छे के, पोषदशमीने दिवसें श्रीपार्श्वजिननो जन्म थयो छे, माटें ते दिवस श्रीपा
र्श्वजिन जन्मकल्याणक छे. माटे ते दिवसें आवी रीतें सर्व जव्यजीवोयें वरतवुं, ते कहे छे.
प्रथम तो सायंकाल अने प्रातःकाल बे वखत पडिक्कमणुं करवुं, अने जिनमंदिरमां
जइ अष्टप्रकारें अथवा सत्तर प्रकारें पूजा जणाववी, स्नात्रमहोत्सव करवो. नव अंगें आ
ंघरें करी जगवाननुं पूजन करवुं पछी गुरुपासें आवी सिद्धांतनुं श्रवण करी प्रणाम
करी पोताने घेर आवी अने एकलठाणुं करीने चउविहारनो नियम लेवो. तेमज आगल
नवमीने दिवसें एकलठाणुं करवुं, तथा एकादशीने दिवसें पण एकाशन करवुं. त्रिविधा
हारनुं पच्चरकाण करवुं. तथा त्रण दिवस ब्रह्मचर्य पालवुं, आवी रीतें पोषकृष्णदशमीनुं आ
राधन दश वर्ष सुधी करवुं. जे प्राणी, मन, वचन, कायायें करी आ व्रत, पूर्वोक्तरीतें करे, ते
जीव मनःकामना सिद्धिने तथा आ लोकनेविषे धनधान्यादिकने पामे, अने परलोकने विषे
इंद्रादिपदने प्राप्त थाय. अने अंते मोक्षने पामे. वली गौतमस्वामी पूछे छे, के हे महाराज!
ते व्रत कोणें कर्युं हतुं? अने ते करनारने शुं फल मळ्युं? ते कहो. ते वात सांजळी वीर

भगवान् कहे छे के हे गौतम ! सांभलो-श्रीवामानंदन पार्श्वनाथतीर्थंकरना आंतरामा सुरदत्त नामा श्रेष्ठीयें ए व्रत आराध्युं हतुं, त्यारें गौतम पूछे छे के, ते सुरदत्तश्रेष्ठी कया गामनो अने कोण हतो? तथा तेणें केवी रीतें व्रत ग्रहण कर्युं? ते कहो. त्यारें वर्द्धमान स्वामी कहे छे,के हे इंद्रभूति!सांभल. जंबूद्वीपना भरतक्षेत्रने विषे सुरेंद्रपुर नामनु नगर हतुं, त्यां नरसिंहनामा राजा राज्य करतो हतो, तेनी चातुर्यगुणयुक्त अने शीलालंकार धरनारी पतिव्रत धर्मवाली गुणसुंदरी नामनी स्त्री हती. हवे ते नगरनेविषे महाधनवान्, तेजस्वी,यशस्वी,प्रतापी एवो सुरदत्त नामाश्रेष्ठी रहेतो हतो,तेनी शीलाभरणभूषित शीलवती नामनी स्त्री हती. हवे ते सुरदत्तश्रेष्ठी मिथ्यात्वेंकरी वासित अंतःकरणवालो हतो, तेथी संन्यासी भक्तोयें अंगीकार करेला एवा शिवधर्मनुं आराधन करवामां प्रतिदिन तत्पर रहेतो हतो. तेथी ते श्रेष्ठी जैनशासन, जिनप्रवचन, सुदेव, कुदेव, सुगुरु, कुगुरु, सुधर्म, अधर्म, कर्म, अकर्म वगेरेने कांइ पण जाणतो न हतो. वली बीजुं तो शुं पण मिथ्यात्वना ग्रहणथी जीव अजीवने तथा जीव अने शरीर भिन्न छे के एकज छे, तेने पण जाणतो न हतो.अने मिथ्यादृष्टिना धर्मनुं आराधन करतो छतोज दिवस काढे छे. पछी ते केटलेक दिवसें करेला कर्मना उदयथी वेपार करवा माटे करियाणानां सवा बसें व

हाणो जरीने रत्नद्वीपप्रत्यें चाल्यो,त्यां जइ सर्व करियाणां वेची बीजां नवां करियाणां लइ तेना वहाण जरी पाछो पोताना नगर जणी चाल्यो. तेवामां दैवयोगथी पवनना जोरें करी वाहणो आकरस्ते चाल्यां. ते कालकूटद्वीपनेविषे आवी पड्यां, अने त्यांथी निकल वानो रस्तो मल्यो नही, तेथी त्यांज रोकाइ रह्यां. पोतें कालकूटद्वीपमां गयो, हवे ते सुर दत्तश्रेष्ठि करीयाणावालां वाहणने त्यांज राखी,ते वाहाणमां जेद्रव्य हतुं तेद्रव्यनां पांचसो गाडां जरी पगरस्ते चाल्यो.रस्तामां आवतां चोर लोकोनी धाडें सुरदत्तश्रेष्ठिनां द्रव्यनां पांचसो गाडां लूंटी लीधां. पछी सुरदत्तश्रेष्ठी नागो पूगो घेर आव्यो, अने त्यां घरना जं डारमां अग्यार करोड सोनामोर पण सर्प वृश्चिक कीट समान थइ गइ. गाममां श्रेष्ठी पद हतुं ते पण निर्धन थवाथी चाल्युं गयुं. ते जोइ महोटो कल्पांत करवा लाग्यो. जे अरे! आ ते कोनो कोप थयो! जे सर्व महारुं द्रव्य गयुं तेनी साथें मान मरतबो अने आ बरु पण गइ. अने गामना लोको पण मने सन्मान आपता बंध थइ गयां. अरे!!! हवे हुं शुं करुं? एम शोकसमुद्रमां मग्न थइ विलाप करवा लाग्यो. एम अति विलाप करतां करतां दिवस निर्गमन करवा लाग्यो. एवामां एक दिवस ते सुरेंद्रपुर नगरना उपवनमां जय घोषनामा आचार्य आवी समोसर्या. पछी नरसिंह राजा वनपालना मुखथकी जयघोष

ज्ञगवान् कहे ठे के हे गौतम ! सांज्ञलो-श्रीवामानंदन पार्श्वनाथतीर्थंकरना आंतरामा सुरदत्त नामा श्रेष्ठीयें ए व्रत आराध्युं हतुं, त्यारें गौतम पूठे ठे के, ते सुरदत्तश्रेष्ठी कया गामनो अने कोण हतो ? तथा तेणें केवी रीतें व्रत ग्रहण कर्युं ? ते कहो. त्यारें वर्द्धमान स्वामी कहे ठे,के हे इंद्रप्रज्ञूति!सांज्ञल. जंबूद्वीपना ज्ञरतक्षेत्रने विषे सुरेंद्रपुर नामनु नगर हतुं, त्यां नरसिंहनामा राजा राज्य करतो हतो, तेनी चातुर्यगुणयुक्त अने शीलालंकार धरनारी पतिव्रत धर्मवाली गुणसुंदरी नामनी स्त्री हती. हवे ते नगरनेविषे महाधनवान्, तेजस्वी,यशस्वी,प्रतापी एवो सुरदत्त नामाश्रेष्ठी रहेतो हतो,तेनी शीलाज्ञरणज्ञूषित शीलवती नामनी स्त्री हती. हवे ते सुरदत्तश्रेष्ठी मिथ्यात्वेंकरी वासित अंतःकरणवालो हतो, तेथी संन्यासी ज्ञक्तोयें अंगीकार करेला एवा शिवधर्मनुं आराधन करवामां प्रतिदिन तत्पर रहेतो हतो. तेथी ते श्रेष्ठी जैनशासन, जिनप्रवचन, सुदेव, कुदेव, सुगुरु, कुगुरु, सुधर्म, अधर्म, कर्म, अकर्म वगेरेने कांइ पण जाणतो न हतो. वली बीजुं तो शुं पण मिथ्यात्वना ग्रहणथी जीव अजीवने तथा जीव अने शरीर ज्ञिन्न ठे के एकज ठे, तेने पण जाणतो न हतो.अने मिथ्यादृष्टिना धर्मनुं आराधन करतो ठतोज दिवस काढे ठे. पठी ते केटलेक दिवसें करेला कर्मना उदयथी वेपार करवा माटे करियाणानां सवा बशें व

हाणो जरीने रत्नद्वीपप्रत्यें चाल्यो,त्यां जइ सर्व करियाणां वेची बीजां नवां करियाणां लइ तेना वहाण जरी पाछो पोताना नगर जणी चाल्यो. तेवामां दैवयोगथी पवनना जोरें करी वाहणो आकरस्ते चाल्यां. ते कालकूटद्वीपनेविषे आवी पड्यां, अने त्यांथी निकल वानो रस्तो मल्यो नहीं, तेथी त्यांज रोकाइ रह्यां. पोतें कालकूटद्वीपमां गयो, हवे ते सुर दत्तश्रेष्ठि करीयाणावालां वाहणने त्यांज राखी,ते वाहाणमां जेद्रव्य हतुं तेद्रव्यनां पांचसो गाडां जरी पगरस्ते चाल्यो.रस्तामां आवतां चोरलोकोनी धाडें सुरदत्तश्रेष्ठिनां द्रव्यनां पांचसो गाडां लूंटी लीधां. पछी सुरदत्तश्रेष्ठी नागो पूगो घेर आव्यो,अने त्यां घरना जं डारमां अग्यार करोड सोनामोर पण सर्प वृश्चिक कीट समान थइ गइ. गाममां श्रेष्ठी पद हतुं ते पण निर्धन थवाथी चाल्युं गयुं. ते जोइ महोटो कल्पांत करवा लाग्यो. जे अरे ! आ ते कोनो कोप थयो! जे सर्व म्हारुं द्रव्य गयुं तेनी साथें मान मरतबो अने आ बरु पण गइ. अने गामना लोको पण मने सन्मान आपता बंध थइ गयां. अरे!!! हवे हुं शुं करुं? एम शोकसमुद्रमां मग्न थइ विलाप करवा लाग्यो. एम अति विलाप करतां करतां दिवस निर्गमन करवा लाग्यो. एवामां एक दिवस ते सुरेंद्रपुर नगरना उपवनमां जय घोषनामा आचार्य आवी समोसर्या. पछी नरसिंह राजा वनपालना मुखथकी जयघोष

करवुं. तथा सत्यवचन बोलवुं.कारण के सत्य छे, ते धर्मनुं मूल छे माटे सत्यज बोलवुं,ए पूर्वो
क्त त्रण वातो जे छे, ते धर्मनां मूल छे ॥२॥ अने धर्म छे, ते मंगलनुं मूल छे हिंसा ते सर्व
दुःखनुं मूल छे, अने धर्म छे, तेज जीवनुं विपुल एवुं महोटुं बल छे, अने धर्म तेज संसा
रथी जय पामता जीवने शरण तथा स्थानभूत छे. अने गुण तथा अवगुणनी जे विचारणा
छे, तेणें करी युक्त अने अयुक्तनो विचार थाय छे, तथा तेणें करी गम्य अने अगम्यनो
भेद थाय छे. अने ते गुणागुण विचारण जे छे, ते मार्ग अने कुमार्ग तेने जाणनारी छे
॥ ४ ॥ तथा जीवदया जे छे, ते पण कोटानकोटी कल्याणने प्रगट करनारी छे, तथा
दुरंत दुरितने नाश करनारा जे शत्रु तेनी स्थानभूत छे. तथा संसाररूप समुद्रथी तार
नारी छे. इत्यादि सर्व कार्य करनारी एक जीवदयाज जाणवी ॥ ५ ॥ ए प्रकारनी देश
ना, गुरुमुखथी सांभली पर्षदामां बेठेला सुरदत्त श्रेष्टी पूछवा लाग्या के, हे भगवन्! आपें
जे जीव कह्यो. ते जीवनुं शुं लक्षण छे, त्यारें मुनि कहे छे, हे श्रेष्टी! ज्ञान, दर्शन, चा
रित्र, तप, वीर्य अने उपयोग युक्त जे होय, तेने जीव कहियें. ए लक्षणें करी जीव जाणवो.
कहेलुं छे केः—श्लोक ॥ नाणं च दंसणं चेव, चारित्तं च तवो तहा ॥ एए समणं पत्ता, जीवा
गछंति ते सुगमा ॥ १ ॥ चेतनालक्षणश्चात्मा, सामान्येन बुधैः ॥ स्मृतःसंसारात्मा तथा

जीवः, . क्रिया मतः ॥२॥ संसारात्मा सदा डुःखी, जन्ममरणडुःखनाक् ॥ चतु
रशीतिलदेषु, योनिपुत्रमते सदा ॥३॥ न सा जाई न सा जोणी, न तं ठाणं न तं कुलं
॥ न जाया न मूआ जढ, सव जीव अणंतसो ॥ ४ ॥ एगया देवलोएसु, नरएसुवि ए
गया ॥ एगया असुरं कायं, अहाकम्मेहिं गबइ ॥ ५ ॥ सुनगो डुर्नगः श्रीमान्, रूपवान्
रूपवर्जितः ॥ स एव सेवकः स्वामी, नरो नारी नपुंसकः ॥६॥ संसारी कर्मसंबंधात्, परिभ्रम
ति नटवत् ॥ अनंतकालगमितं, कर्मांतकृत्तु कर्मदः ॥७॥ नव्यजीवे दयादानं, धर्मकल्पतरूप
मम् ॥ दानशीलतपोनावः, शाखा मुक्तिसुखं फलम् ॥८॥ धर्मादेव कुले जन्म, धर्माच्च विपुलं
यशः ॥ धर्मादूनसुखं रूपं, धर्मः स्वर्गापवर्गदः ॥९॥ दोहो ॥ धर्म करत संसार सुख, ध
र्म करत निर्वाण ॥ धर्मपंथ साधनविना, नर तिर्यंच समान ॥ १० ॥ ए सर्वनो नावार्थः—
ज्ञान, दर्शन, चारित्र, तप अने वीर्य उपयोग युक्त जे होय, ते जीव कहीयें. जे जीव सम्य
क्त्वने प्राप्त थाय ठे ते सुगम जाणवा ॥१॥ वली जे चेतनालक्षण ठे, तेज आत्मा ठे,
एम सामान्यें करी पंमित पुरुषो कहे ठे. ते बे प्रकारनो आत्मा ठे. तेमां जे संसारने
विषे परिभ्रमण करे ते जीवात्मा जाणवो. तथा जे संसार परिभ्रमणरहित सिद्धात्मा
ते परमात्मा जाणवो ॥ २ ॥ संसारात्मा जे ठे, ते सदा जन्म मरण वगेरे दुःखनो जो

ग्रमनारो होय छे, चोराशी लाख जीवायोनिमां परिभ्रमण करे छे ॥ ३ ॥ चौद राजमां एवी कोइ जाति नथी, एवी कोइ योनि नथी, एवुं कोइ स्थान नथी, एवुं कोइ कुल नथी, के ज्यां जीव जन्म्यो नथी, के मूउ नथी, ए सर्व स्थानकें एकेक जीव अनंती वार फरसी संसारमां भम्यो छे. कोइ ठेकाणु मुंक्युं नथी ॥ ४ ॥ जीव कर्म करी एकलोज देवलोकने विषे जाय छे, अने नरकने विषे पण एकलोज जाय छे, अने वली एकलोज जीव कर्मोयें करी अधः एटले नीचो असुरकायने प्राप्त थाय छे. एकलोज कुंथुउ थाय छे, एकलोज कीमीना भवने पामे छे ॥ ५ ॥ वली ते जीव, एकलोज सुभागी, दुर्भागी, श्रीमान्, रूपवान, रूपरहित थाय छे, तथा तेज जीव नटनीपेठें सेवक, स्वामी, नर, नारी, नपुंसक थाय छे. ॥६॥ वली ते संसारी जीव, कर्मबंधनथकी संसारमां परिभ्रमण करे छे. अनंत काल भमतो कर्मनो अंत करे तो सद्गति पामे छे. ॥ ७ ॥ भव्य जीवने विषे दया, दान, अने धर्म ए त्रणरूप कल्पवृक्ष जाणवो. दान, शील, तप अने भावना, ते रूप ते वृक्षनी शाखाउ जाणवी. तथा मुक्तिनुं सुख, ते रूपी फल जाणवुं ॥८॥ धर्मथकीज सारा कुलमां जन्म होय छे, तथा धर्म करीनेज अर्थने विपुल एवुं यश होय छे. धर्मथकी धन सुख तथा रूप होय छे, तथा धर्म तेज स्वर्ग

जीवः, परमात्मा. द्विधा मतः ॥२॥ संसारात्मा सदा दुःखी, जन्ममरणदुःखनाक् ॥ चतुरशीतिलक्षेषु, योनिषुभ्रमते सदा ॥३॥ न सा जाइ न सा जोणी, न तं ठाणं न तं कुलं ॥ न जाया न मूआ जब, सव जीव अणंतसो ॥ ४ ॥ एगया देवलोएसु, नरएसुवि एगया ॥ एगया असुरं कायं, अहाकम्मेहिं गछइ ॥ ५ ॥ सुनगो दुर्नगः श्रीमान्, रूपवान् रूपवर्जितः ॥ स एव सेवकः स्वामी, नरो नारी नपुंसकः ॥६॥ संसारी कर्मसंबंधात्, परिभ्रमति नटवत् ॥ अनंतकालगमितं, कर्मांतकृत्तु कर्मदः ॥७॥ नव्यजीवे दयादानं, धर्मकल्पतरूपमम् ॥ दानशीलतपोनावः, शाखा मुक्तिसुखं फलम् ॥८॥ धर्मादेव कुले जन्म, धर्माच्च विपुलं यशः ॥ धर्माद्धनसुखं रूपं, धर्मः स्वर्गापवर्गदः ॥ए॥ दोहो ॥ धर्म करत संसार सुख, धर्म करत निर्वाण ॥ धर्मपंथ साधनविना, नर तिर्यंच समान ॥ १० ॥ ए सर्वनो नावार्थः—

ज्ञान, दर्शन, चारित्र, तप अने वीर्य उपयोग युक्त जे होय, ते जीव कहीयें. जे जीव सम्यक्त्वने प्राप्त थाय ढे ते सुगम जाणंवा ॥१॥ वली जे चेतनालक्षण ढे, तेज आत्मा ढे, एम सामान्यें करी पंमित पुरुषो कहे ढे. ते बे प्रकारनो आत्मा ढे. तेमां जे संसारने विषे परिभ्रमण करे ते जीवात्मा जाणवो. तथा जे संसार परिभ्रमणरहित सिद्धात्मा ते परमात्मा जाणवो ॥ २ ॥ संसारात्मा जे ढे, ते सदा जन्म मरण वगेरे दुःखनो नो

गवनारो होय ठे, चोराशी लाख जीवायोनिमां परिभ्रमण करे ठे ॥ ३ ॥ चौद राजमां एवी कोइ जाति नथी; एवी कोइ योनि नथी, एवुं कोइ स्थान नथी, एवुं कोइ कुल नथी, के ज्यां जीव जन्म्यो नथी, के मूर्ठ नथी, ए सर्व स्थानकें एकेक जीव अनंती वार फरसी संसारमां जन्म्यो ठे. कोइ ठेकाणु मुंक्युं नथी ॥ ४ ॥ जीव कर्मे करी एक लोज देवलोकने विषे जाय ठे, अने नरकने विषे पण एकलोज जाय ठे, अने वली एकलोज जीव कर्मोयें करी अधः एटले नीचो असुरकायने प्राप्त थाय ठे. एकलोज कुंथुठ थाय ठे, एकलोज कीमीना जवने पामे ठे ॥ ५ ॥ वली ते जीव, एकलोज सुजागी, डुर्जागी, श्रीमान्, रूपवान, रूपरहित थाय ठे, तथा तेज जीव नटनीपेठें सेवक, स्वामी, नर, नारी, नपुंसक थाय ठे. ॥६॥ वली ते संसारी जीव, कर्मबंधनथकी संसारमां परिभ्रमण करे ठे. अनंत काल जमतो कर्मनो अंत करे तो सजति पामे ठे. ॥ ७ ॥ जव्य जीवने विषे दया, दान, अने धर्म ए त्रणरूप कल्पवृक्ष जाणवो. दान, शील, तप अने जावना, ते रूप ते वृक्षनी शाखाठ जाणवी. तथा मुक्तिनुं सुख, ते रूपी फल जाणवुं ॥८॥ धर्मथकीज सारा कुलमां जन्म होय ठे, तथा धर्मे करीनेज अर्थने विपुल एवुं यश होय ठे. धर्मथकी धन सुख तथा रूप होय ठे, तथा धर्म तेज स्वर्ग

गने आपनारो होय ले ॥ए॥ धर्मथी संसारनां विपुल सुख मले ले, अने धर्मे क... सुख प्राप्त थाय ले. माटे धर्ममार्गना साधन विना जे मनुष्य ले, ते तिर्यंचनी समान जाणवो ॥ १० ॥ आ प्रकारें गुरुना मुखथकी देशना सांजलीने सुरदत्त श्रेष्ठी धर्मने प्राप्त थयो, अने जीवाजीवादि नवपदार्थयुक्त सम्यक्त्व रत्नने पाम्यो, वली सुरदत्त श्रेष्ठी गुरुप्रत्यें पूले ले, के हे जगवन! कांही पण एवुं साधन होय ते कहो, के जे साधन करवाथी महारुं घरमां राखेलुं तथा बाहिरथी उपार्जन करेलुं जे निधान हतुं, ते सर्व जतुं रह्युं ले, ते पालुं मने मले? त्यारें गुरुयें कह्युं जे हे श्रेष्ठी! पौषदशमीनुं व्रत तमें करो. तेथी सर्वसंपत्ति उपलब्ध थशे. कारण के, पौषदशमीने दिवसें श्रीपार्श्वनाथनो जन्मकल्याणक महोत्सव ले, माटें तेज व्रत तमारे करवुं. ए वाक्य सांजली श्रेष्ठी पूले ले, के महाराज! ते व्रत केवी रीतें करवुं? त्यारें गुरु कहे ले, के प्रथम पौष कृष्ण नवमीने दिवसें साकर अथवा खांमनुं उष्ण पाणी करीने तेनुं पान करवुं, एकासणुं करी व्रतयुक्त थइने दशमीने दिवसें एकठामे आहार करी एकठामे पाणी पीने चोविहार करवो. तथा ते दिवसें जूमि शयन करवुं, ब्रह्मचर्य पालवुं अने बे वखत पडिक्कमणां करवां. तथा जिनालयमां जइ अष्टप्रकारी सत्तर प्रकारी. पूजा जणवी, जणाववी; अने " श्रीपार्श्वनाथायार्हते नमः " ए

मंत्रनुं बे हजार गुणणुं गुणवुं. अने वली फरी एकादशीने दिवसें एकासणुं करवुं तेम ज ब्रह्मचर्य तथा भूमिशयन तो नवमी, दशमी अने एकादशी, ए त्रणे दिवस करवुं वली पारणाने दिवसें साहामिवात्सल्य करवुं. आ व्रत दश वर्ष पर्यंत करवुं. हे श्रेष्ठी ! आ प्रमाणें ए पौषदशमीनुं व्रत जे मनुष्य करे, ते पुरुष, आ लोकने विषे धनधान्य समृद्धिनी वृद्धिने पामे छे, पर लोकने विषे इंद्रपणाने पामे छे, ए प्रकारना फलनी प्राप्ति होय. अने अंतें मुक्ति पदने प्राप्त थाय छे. आ प्रमाणें सुरदत्त श्रेष्ठियें पौषदशमीनुं माहात्म्य सांभलीने गुरु पासें व्रत ग्रहण कर्युं. पछी पोताने घेर आव्यो, अने गुरुयें बीजे देशें विहार कर्यो. पछी सुरदत्त श्रेष्ठीयें पूर्वोक्तरीतें दश वरस पर्यंत पौषदशमीव्रत आचरण कर्युं. अने ते व्रत संपूर्ण थयुं के तुरत ते व्रतनां महिमायें करी शेठनां करियाणानां भरेलां सत्तावसां वाहाणो जे काल कूट बेटमां रोकायेलां हतां, ते अनुकूल पवनना योगें करी पोतानी मेलें शेठने गाम आव्यां. ते आवेला वाहणना खलासीयोयें आवीने शेठने तथा शेठाणीने कह्युं के, आपना वाहाण कालकूटद्वीपथकी कोइ देवकृपाथी अनुकूल पवन लागवे करी आहिं आव्यां छे. ते वात सांभली स्त्रीपुरुष, बेहु जण संतोष पाम्यां. अने परस्पर कहेवा लाग्यां. के अहो ! पौषदशमीव्रतना महिमाथकी, जेनी आपणे आशा पण मूकी

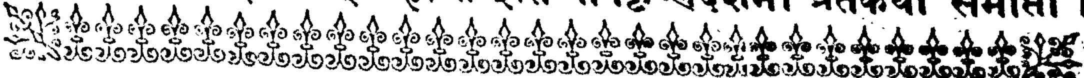
हती,अ व गयां हतां,ते वाहाणो वगर प्रयासें आव्यां, तेम आपणा घरना थी सर्प, वृश्चिक थइ गयेलीयो अग्यार करोड सोनामोरो पण आपणने दशमी नावथी उपलब्ध थशे.एम ज्यां वात करे छे, त्यां तो एकादश कोटि सुवर्ण मुद्रिका पण प्रगट थई. पछी त्यां शेठ शेठाणी जइने जूवे छे. तो उत्पन्न थयेली अग्यार करोड सोनामोरो पूर्वे हती, तेवीज जोवामां आवी, ते जोइने सुरदत्त श्रेष्ठी अतिहर्षित थइ पोतानी स्त्रीने कहेवा लाग्यो जे हे स्त्रि! जो तो खरी. के आ जैनशासननो महिमा केवो छे!!! अहो!!! आ जैनशासन तो प्रकट प्रभाववालुं देखाय छे! अहो! में घणां धर्मोना व्रत करी जोयां, पण आवी रीतें तुरत प्रत्यक्ष फलदायक कोइ पण धर्मनां व्रत दीठां नही. धन्य छे जैनशासनने तथा तेमना व्रतने!! के, जे जैनधर्म संबंधि व्रतना महिमायें करी घणे प्रयासें पण न आवे, एवां सवाबसों वाहाण काल कूट द्वीपथी पोतानी मेलें चाल्यां आव्यां, तथा घरमांथी कीटसमान थइ गयेलीयो अग्यार कोटि सोनामोरो पण पोतानी मेलें कोण जाणे क्यांथी पाछी हती तेवीज प्रगट थइ! हे स्त्रि! हाल आपणने दशमीव्रतना प्रभावें करी जेवुं लक्ष्मीनुं दुःख हतुं, तेवुंज सुख थयुं! माटे घणुं शुं कहुं? धर्ममात्रमां जैनधर्म जेवो बीजो आ लोक अने परलोकमां सुखदायक

कोइ धर्म नथी. एम सुरदत्तश्रेष्ठी आल्हादित थइने पोतानी स्त्रीने कही सहुने कहेवा लाग्यो. जे श्रीपार्श्वनाथनी कृपाथी तथा गुरुनी आज्ञाथी अने जैनधर्मना प्रजावथी हुं धनवान थयो छुं. माटे सहुयें जैनधर्म अंगीकार करवो. एम सर्वने उपदेश करी जैन धर्म उपर दृढजाव राखीने सुरदत्तश्रेष्ठी कालनिर्गमन करवा लाग्यो. पछी ते सुरदत्तश्रेष्ठीना निर्धनपणाने लीधे श्रेष्ठीपद गयुं हतुं ते ते गामना राजायें सन्मानपूर्वक तेमने पाछुं आप्युं. एम करतां एक दिवस श्रीसुखेंद्र नामा आचार्य, फरता ते गामनां उपवनमां आवी समोसत्या, त्यारें वनपालकें आवी राजाने वधामणी आपी, के आपणां उपवनमां सुखेंद्रसूरि समोसत्या छे. ते सांजली राजा अने सुरदत्त श्रेष्ठी वगेरे सर्व महोटा आडंबरें करी गुरुवंदनार्थ आव्या, अने वंदन करी सर्व पोत पोताने बेसवा योग्य स्थानकें बेठा. ते पछी सुखेंद्रसूरियें देशना देवा मांमी, ते देशनाने सांजलीने श्रेष्ठी पोताने घेर आव्या, पछी सुरदत्तश्रेष्ठीयें सर्व गृहजार पोताना पुत्रने सोंपीने पोतेंपोताना पुत्रने कहेवा लाग्यो के हे पुत्र! तुं पौषदशमीनुं व्रत जरूर करजे. तेमां ते दशमीने दिवसें श्रीजिनेश्वरनी अष्टप्रकारें वा सत्तर प्रकारें पूजा करवी. पछी गुरुना मुखथी व्याख्यान श्रवण करवुं. एक वखत जोजन करी चौविहार नियम ग्रहण करवो. अने ब्रह्मचर्य व्रत तथा जूमिशयन

वगेरे घणा प्रकारना नियम, नवमी, दशमी अने एकादशी ए त्रण दिवस सद्बुद्धि पालवा. अने पारणाने दिवसें साहामिवात्सल्य करवुं. वली तुं कहीश जे बीजां घणां व्रतो छे, ते करतां दशमीना व्रतनो आपनो आग्रह वहु छे, तेनुं शुं कारण? तो त्यां सुरदत्त श्रेष्ठी कहे छे के, हे पुत्र! तुं जो के आ सर्व आपणा घरमां आपणने जे अनर्गल संपत्ति प्राप्त थइ छे, तथा आपण सुखी छैयें, ते सर्व पौषदशमी व्रतना महिमाथकी जाणजे. माटें हुं तुने पण कहुं छुं, के ते व्रतनुं आराधन तारे पण करवुं. ए प्रमाणें सुरदत्त श्रेष्ठीयें व्रतनुं सर्व माहात्म्य पोताना पुत्रने कह्युं. पछी सुरदत्त श्रेष्ठी गुरुसमीपें गयो, अने गुरुने जइ पूछ्युं के, महाराज ! पोषदशमीनुं व्रत में कर्युं तथा तेना प्रज्ञावथी सर्व संपत्ति मने प्राप्त थइ, परंतु महाराज ते व्रतना विधिनी मने मालम नथी, ते कहो. तेवारें गुरुजीयें कह्युं के हे श्रेष्ठी ! पोषदशमीना उद्यापनमां सर्व वस्तुउं दश दश लेवी. तेना नाम कहे छे. प्रथम दश पूगां, दश पुस्तकबंधणां, एटले दश रुमाल, दश जपमालिका, दश नीलमणि, दश चंद्रुआ, सोनुं, रूपुं, कांसुं अने पित्तल, ए चारधातुनी दश दश जिनप्रतिमाउं, इत्यादि सर्व ज्ञान, दर्शन, चारित्रनां उपकरणो छे, ते जोइयें. आ प्रमाणें गुरुनो कहेलो उजमणानो विधि सांभली, ते पूर्वोक्त ज्ञान, दर्शन, चारित्रनां उपकरणोयें करी गुरुना कहेला

मुजब पोषदशमीनुं उद्यापन कर्युं. तदनंतर सुरदत्तशेठ गुरुनी समीप जइने कहेतो हवोके॥ अलित्तेणं जंते लोएजम्मजरामरणबंधणाणिमुत्तत्रं चारित्तं देहि" जावार्थः–लोकने विषेसं सारथकी अलिप्त एवा हे जगवन्! तमें मुजने जन्म, जरा, मरणना बंधनथकी मुक्त थवाने माटें चारित्र आपो. कारण के चारित्रथकी जीव, स्वर्ग अने मोक्षपदने प्राप्त थाय छे. एवी रीतें कही सुरदत्त श्रेठीयें गुरुपासेंथी चारित्र ग्रहणकरीने पांच समिति अने त्रण गुप्तियो मली आठ प्रवचन माताने पाली सत्तरजेदें संयमनुं आराधन कर्युं. त्रिविध प्रकारें बार प्रकारनी उग्र तपश्चर्यायें करी मास क्षपणादिक करीने अंते संलेषणानुं आराधन कर्युं. मरण पामीने प्राणत देवलोकने विषे वीशसागरोपम आयुवालो देवता थयो. तिहां देवतासंबंधी घणा सुख जोगवी, आयु पूर्ण करी चवीने आहिं जंबुद्वीपने विषे महाविदेहक्षेत्रमां पुष्कलावती विजयनेविषे मंगलावती नगरीमां सिंहसेनराजानी गुणसुंदरी नामा स्त्रीनी कूखने विषे पुत्रपणें उपन्यो. पूर्वना सुकृतथी अत्यंत रूपवान् तथा कांतिमान् थयो. तेनुं जयसेन एवुं नाम पाड्युं. अनुक्रमें यौवनावस्था पाम्यो, तेवारें तेना पिता सिंहसेन राजायें योग्य एवी शीलवतीनामा राजकन्या साथें तेनुं लग्न कराव्युं. ते स्त्रीसाथें कामजोग पूर्ण रीतें जोगवीने छेवट वैराग्य पामी उत्तम गुरुनी पासें चारित्र लइ विहार

कस्यो· एकदा जिनकल्पी थइ गुरुथी जुदो पडी एकाकी विहार करतो तेज गामना उपवनने विषे जइ कायोत्सर्गें उन्नो रह्यो· तिहां वनदेवतायें ते मुनिने बीवरावत्रा माटे नोलीयो, विंठी, हाथी, सिंह, व्याघ्र वगेरेनां रूप करीने घणाज उपसर्ग कस्या, तेने सहन करतो शुक्लध्यानना योगें करी केवलज्ञान पाम्यो· तेनो चार निकायना देवताउयें आवी महोत्सव कस्यो· तेणें करी वनदेव जे उपसर्ग करतो हतो· ते पण प्रतिवोध पामीने सम्यक्त्व पाम्यो, जयसेनमुनि केवलपर्याय पालीने मोक्षे गयो· तथा तेमनी शीलवती स्त्रीयें पण चारित्र लीधुं· पंचमहाव्रतनुं पालन कर्युं· अग्यार अंगनुं पठन कर्युं· एकदा कोइक वननेविषे काउस्सगें रही ते वखतें मिथ्यात्वी वनदेवें आवी एकवीशदिवस पर्यंत घणाक पूर्वोक्त सिंहादिरूपें उपसर्ग कस्या, तो पण चलायमान थइ नहि· देव पण शीलवतीथी वोध पामीने देवलोकने विषे गयो· तिहांथी चवी महाविदेहने विषे सिद्धिने पामशे· अने शीलवती केवलज्ञान पामी मुक्तिपदने प्राप्त थइ· एवी रीतें ए श्रीवीरभगवाने गौतमनी आगल कर्युं· ए कथा पूर्वाचार्योक्त सवालक्ष श्लोक संख्यावाला ग्रंथमांथी उद्धरीने यत्किंचित् कही ॥ इति पौषकृष्णदशमी व्रतकथा समाप्ता ॥ ॥

॥ अथ श्रीहोलिका पर्वनी कथाप्रारंभः ॥ दोहा ॥ रुषभ जिणंद हृदय धरी, शांति
नेमि सुखकार ॥ पार्श्व वीर ए प्रणमतां, पामे सुख अपार ॥ १ ॥ पयपंकज प्रणमुं स
दा, गुरुगुणरयण भंमार ॥ ज्ञान नयन दाता गुरु, वाणी जसु अविकार ॥ २ ॥ अरिहं
त मुख उत्पन्न थइ, भारति ब्रह्मसुता य ॥ जसु समरण करतां थकां, लीला अधिक
उल्हाय ॥३॥ होली माहात्म्य इणी परें, सांभलो श्रद्धावंत ॥ मिथ्या पर्व निवारशे, ते
लहेशे भव अंत ॥४॥ अहो भव्यलोको! चोथा आराना त्रण वर्षने साडा आठ मास
थातां ज्ञातपुत्र श्रीमहावीर स्वामी मोक्षे पहोता, ते पछी चोशठ वर्षे केवलज्ञानादि
क घणी वस्तु विछेद गइ, परंतु चौद पूर्वधर दशपूर्वधर विचर्या. केटलोक काल गया पछी
श्रीसुव्रताचार्य घणा शिष्यनी परिवारें परवर्या थका विचरता विचरता पूर्वदेशमां पधा
र्या. ते देशमां होलीनुं पर्व देखीने कोइक साधु, आचार्य महाराजने पूछवा लाग्यो के,
महाराज! आजे हुं गोचरीयें गयो हतो, तिहां नगरमां घणा लोकोने स्त्रीयोना समुदाय
सहित उन्मत्तनी पेठें असभ्य वचन बोलता नाचता कूदता में दीठा, माटे ए प्रवृत्ति परं
परानी आ देशमां चाली आवे छे, किंवा आधुनिक थयेली छे? एम पूछवाथी गुरु महा
राज कहेता हवा के, ए प्रवृत्ति परंपरानी नथी. परंतु पूर्वाचार्य कही गया छे के, आ

पां ा मध्यें दुर्गतिना दाता एवा महामिथ्यात्वीयोनां पर्व प्रगट थशे. कालना योगें अज्ञानरूप अंधकारना जोरथी लोको मिथ्यात्वनेविषे आसक्त थशे, एक तो पांचमो आरो, बीजो हूंडावसर्पिणी काल, त्रीजो जस्मग्रह, चोथो कृष्णपक्षीया जीव अने पांचमो दक्षिणार्द्ध नरत. ए पांच कारणने योगें करीने अधर्मी तथा धर्मविराधक, देवगुरुना प्रत्यनीक, एवा प्रायः घणा जीव थाशे. माटेंज आ मिथ्यात्वीयोना पर्वमां घणां लोको आसक्त थयां छे. हवे ए होलीनुं पर्व केम प्रगट थयुं? तेनी कथा तुफने कहुं बुं, ते शांजल. आ पांचमां आराना पांचशें वर्ष गया पछी पूर्वदेशमध्यें जेतपुर नामें नगर, तेनो जयवर्मा राजा तेनी मदनसेना राणी छे, अने मतिचंद्र नामा प्रधान छे. ते नगरमां घणां लोक धनाढ्य वसे छे. तेमां एक मनोरम नामें शेठ रहे छे. तेने पोतानी स्त्री साथें जोग विलास जोगवतां थकां चार पुत्र थया. ते शेठ शेठाणीने अत्यंत वल्लज हता, परंतु शेठाणी एक पुत्रीनी इछा करवा लागी. केम के? प्रायः स्त्रीने पुत्री वल्लजज होय छे. एम करतां कालांतरें एक पुत्री पण तेने आवी. तेवारें माता पितादिक सर्व आनंद पाम्यां. ते पुत्री महारूपवती, गुणवती देखी तेनो दशोटण करी ब्राह्मणने बोलावीने कह्युं के, आ नगरमां बीजा कोइनुं जे नाम न होय, एवुं अपूर्व कोइ नाम होय, ते मने कहो.

तो ते नाम हुं आ महारी पुत्रीनुं राखुं जोशीयें पण ग्रह नक्षत्र जोइ युक्तिने बलें क
री ते पुत्रीनुं होलिका एवुं अपूर्व नाम दीधुं, शेठें पण जोशीने संतोपीने विदाय कर्यो.
हवे होलिका सुखें समाधें लाली जती पाली जती बीजना चंद्रनी पेठें दिवसें दिवसें वध
ती महोटी थती. जेवारें अगीयार वर्षनी थइ, तेवारें तेना बापें लेखकशालामां भणवा
बेसारी. ते थोडा कालमां भणीने चोशठें कलामां प्रवीण थइ. तेवारें तेना माता पिता
वरनी चिंता करवा लाग्यां. के जो वयें करी, विद्यायें करी, रूप लावण्यतायें करी एना सरखो
वर मले तो पुत्री सुखी थाय? एम चिंतवी ते शेठें नगरमा शोध करवा मांडी तेवारे ते
गाममां देवदत्त नामें शेठनी देवदत्तानामें स्त्रीनो जसदेव नामें पुत्र ते महारूपवंत गुण
वंत, पुरुपनी बहोंतेर कलानो जाण हतो. तेनी सायें होलिकानुं सगपण कर्युं. पछी शु
द्ध लग्न जोइ महोटा महोत्सवपूर्वक विवाह कर्यो. घणो दायजो आपीने कन्याने वला
वी दीधी. तिहां सासरे जइ 'देवगणा' करी पोताना भरतारनी सायें विपयसुख भोगवती
रहे छे. इहां शिष्य गुरुप्रत्यें पूछे. महाराज! देवगणा एटले शुं? ते अमने समजावो. ते
वारे गुरु कहे छे के. देवस्थान ते व्यवहारें अंतमंगल जाणवुं, अने पाट महोत्सव ते आद्य
मंगल जाणवुं. तिहां वली अंतमंगल बे प्रकारनुं छे. तेमां एक जिनधर्मनुं अंतमंगल अने

वीजुं मिथ्यात्वीनु अंतमंगल.तेमां जैनधर्मवालानी पुत्री परणीने सासरे जाय,तेवारे श्रीजि
नमंदिरमां जइ उत्सवसहित देव जुहारे,अने गुरुनो योग होय तो तेने वांदे, समकेतादिक
व्रतनो उच्चार करे, कारण के जो मिथ्यात्वीयोना घरनी कन्या होय, तो पछी घरमां कदाग्रह
करे.घरना वीजा माणसोने मिथ्यात्वपर गमावे.तेकारणे प्रथमथी समकेतनी श्रद्धा करावे.
वीजो भेद मिथ्यात्वीनो'देवगणाकरे,ते आवी रीतें, के:-मिथ्यात्वीयोना देव देवीने जुहारे,
मिथ्यात्वीयोना गुरुनी भक्ति करे.इत्यादि जाणी लेवुं.हवे ते होलिका सुखसमाधें श्वशुरना
घरे रही थकी केटलाएक दिवस पछी पीयरीये आणामाटे गइ.एकदा तेना भत्तारनेरात्रिने
समयें अकस्मात तीव्र वेदना थइ आवी, तेनाथी ते मरण पाम्यो. तेवारें तेना माता पिता
सासु ससरो आदिक हाहाकार करता महोटो पोकार करी रोवा पीटवा लाग्यां. हो
लिका पण महादुःख धरती सर्व परिवार सहित रुदन करवा लागी. आखा नगरमां
हाहाकार थयो पछी तेना मृतकारज करवा माटे अखात्रीजना चार ब्राह्मण जमाड्या, पा
णीनो लोटो भरी वारणे नाम्यो. दीवो करी मूकी. एम बार दिवस लगण करी तेरमे दिवसें
ज्ञाति जमाडी. एमज मासीसो, छमासी, श्राद्ध संवत्सरी, पीत्रीने पाणी आपवुं इत्या
दि सर्व कर्मबंधनां हेतु जे मिथ्यात्वीयोनां कृत्य छे, ते कर्यां; पछी माता पिता होलि

काने पोताने घेर तेडी आव्या. इहां शोल वर्षनी थइ. एकज पुत्री ते वली बालविधवा थइ माटें माता पिता तेनुं घणुं आदर मान राखतां अधिक स्नेह धरवा लाग्यां. कह्युं ने के ॥ श्लोक कृतकर्मक्षयो नास्ति, कल्पकोटिशतैरपि ॥ अवश्यमेव जोक्तव्यं, कृतं कर्म शुनाशुनम् ॥ १ ॥ एक दिवस होलिका गोखमां बेठी थकी बजारनी चेष्टा देखे ठे, एवामां राजानो सामंत जेनी तरुण अवस्था ठे, कामदेव जेवो महास्वरूपवान् ठे, ते वंगदेशना त्रिजुवनपालनामें राजानो पुत्र ठे. कामपाल तेनुं नाम ठे, ते पोताना पिताथी रीसाइने इहां जेतपुरना राजानी पासें आवीने रह्यो ठे. ते पण बजारमां फरतो फरतो ते वखत गोखनी नीचें आव्यो. तेनी दृष्टि होलिका उपर पडि, अने होलिकानी दृष्टि तेनी उपर पडि. तेथी बेहुजण कामातुर थयां. कह्युं ठे के ॥ नारी देह दीवी करी, पुरुष पतंगिया होय ॥ जग सघलुं खूची रह्युं, निकले विरला कोय ॥ १ ॥ नारी मदन तलावडी, बूड्यो सयल संसार ॥ काढणहारो को नहीं, बूंड्या बुंबनिवार ॥२॥ हवे कामपाल पोताने स्थानकें गयो, अने पाठलथी होलिका विह्वल थइ. तेना शरीरमां कामज्वर व्याप्यो. तेथी खावुं, पीवुं, नावे नही, निद्रा आवे नही, कामकाज उपर चित्त लागे नही, निशासा मूक्या करे. बेसतां, उठतां, सूतां, चालतां, कांइ चेन पडे नही,

छो. तेथी तह्यारा मननी जे वात होय, ते कही आप. हुं तह्यारुं काम अवश्य पार पाडीश. एवुं सांभली होलिका बोली के तमे घणो आग्रह करो छो, तेथी तमोने माता जेवां जाणीने हुं मह्यारा मननी वात कहुं छुं, के कामपाल साथे मह्यारो संयोग करावो तो हुं जीवती रहीश. नहींकां थोमा दिवसमांहे मरण पामीश. माटे मह्यारुं ए काम पार पाडीने मने जीवितदान आपो. तेवारें ढूंढा बोली तुं कांइ चिंता करीश नहीं. तह्यारुं काम हुं थोडा दिवसमां करी आपीश. एम कही तेने शाता उपजावी अने कपटथी एक दोरो करी तेने बांध्यो, तथा सूर्यदेवनी यात्रा मनावी. मातपिताने कह्युं तमारी पुत्रीने आजथी शाता थवा मांडशे. ते सांभली होलिकानां मातापिता प्रसन्न थयां. नित्यप्रत्यें तापसणीने सारुं सारुं खावा आपे, वस्त्रप्रमुख आपे. ढूंढा पण नित्यप्रत्यें आवीने होलिकाने कपटथी जाडो नाखे. होलिका पण दिनदिन प्रत्यें कहे के, मने शाता छे. पण ढूंढा आव्या विना होलिकाने चाले नहीं. एवी मांहोमांहे गाढप्रीति देखीने होलिकाना मातापितायें पोताना घरनी पासें ढूंढाने रहेवा माटे एक छापरुं बंधावी दीधुं. तेमां ढूंढा सुखें रहेवा लागी. शेठना घरथी खरची मले, तेथी भिक्षा मागवी मूकी दीधी. हवे ढूंढा कामपालने जइ मली तेने होलिकानी वात कही, तेवारें कामपाल राजी थइने कहेवा लाग्यो. हे माताजी! ए काम

आप पार पाडी आपो, तो हुं तमारो उपकार क्यारें पण जूलीश नही. पछी ढूंढायें बुद्धि उपार्जी शेठ शेठाणीने कह्युं के, आवती चौदशने दिवसें सूरजवार आवे छे, माटेते दिवसनी एक प्रहर रात्रि गया पछी गामनी बाहेर श्रीसूरजनुं मंदिर छे, तिहां घणा स्त्री पुरुषोने साथें तेडी वाजते गाजते जइने होलिकाने पूजा करवी पडशे. ते वात शेठशेठाणीयें मानी. तेवारें ढूंढायें जइने कामपालने सर्व वातें वाकेफ करीने कह्युं के, तमे चौदशने दिवसें सूर्यना मंदिरनी जमतीमांहे गुप्तपणे रहेजो. एवो संकेत कर्यो. प छी जेवारें चौदश आवी, मेलो जराणो, घणा लोक एकठां थयां, ते अवसरमां होलिका पण पोतानी जोजाइयोनी साथें सारां वस्त्र पहेरीने पूजापो लइ गाजते वाजते घणा लोकोना समुदाय सहित मंदिरने बारणे आवी. तिहां ढूंढा बोलो के एकली होलिकानेज मांहे जवा द्यो. तेवारें बीजां लोक बाहेर रह्यां, अने होलिका मांहे जइ छुपी रहेला काम पालनी साथें विषयसुख जोगववा लागी. एटलामां तो कोइएक पुरुषें दीठी, तेवारें होलि कायें जाण्युं जे हवे महारी लाज आबरु जाशे, तेथी कामपालने कह्यु के तुं मुजने धक्को मारीने चाल्यो जाजे. ते सांजली कामपाल पण दीवाना जेवो थइने घणा लोको देख तां होलिकाने धको मारी आलिंगन देइ आ स्त्री महारी छे, एम कहेतो तिहांथी नाशी

गयो. तेवारे होलिका कपटथी सतीनो डोल करवा सारु कामपालना वांसामां हाथनी थपाट मारी प्रहार देइ बुम पाडी महोटे सादें पोकार करवा लागी, जे अहो लोको! मुजने कुकर्मी परपुरुषनो स्पर्श थयो, तेनुं महोटुं पाप लाग्युं! तेनी शुद्धि करवी पडशे! एम अत्यंत हठने विषे तत्पर तथा अत्यंत गुप्त छे कपट जेनुं एवी ते होली, जो पण असती छे तो पण बाहिरथी सती थवा माटे कपटथी मरवाने तैयार थइ, कहेवा लागी के, अरे महारो शीलभंग थयो! तो हवे हुं अग्निमां बली मरुं. हवे हु महारे घेर जइश नही. कारण के स्त्रीने तो शोभामात्र एक शीलनीज छे, तेनो तो महारे आ बाल्यावस्थामांहेज भंग थयो. तो हवे महारे जीवीने शुं करवुं छे? हवे महारुं जीववुं अयोग्य छे. एवी वात सांभली ते होलिकाना माता पिता तिहां आवी पुत्रीने समजाववा लाग्यां. बीजा पण घणां लोक एकठां थयां, अने कहेवा लाग्यां, के हे बाइ! मेलामां तो घणा पुरुष तथा स्त्रीयोने मांहोमांहे धका लागे छे, माटे ए दिवाना पुरुषना धक्काथी शुं तहारो शीलभंग थयो? एथी कांइ तहारो शीलभंग थयो नथी. तुं तो महासती छो, ते सर्व लोक जाणे छे. एम समजावीने माता पिता तेने पोताना घेर लइ आव्यां. हवे होलिका निरंतर ढूंढा पासेंज बेसे. रात्रे पण तिहांज रहे, अने होलिकानां माता पिता

तो ढूंढानो उपकार माने छे, जे एणें अमारी छोकरीने जीवती राखी छे. तेथी ते कांइ प
ण ढूंढा उपर शंका लावता नथी. हवे रात्रिनी वखते कामपाल कुमर पण ढूंढाने झूंप
डे आवीने होलिकानी साथें जोगविलास करे. ते वात कोइ जाणे नहीं. एकदा फाल्गु
न शुदि पूनमने दिवसें होलिका अने कामपाल बेहु ढूंढाना झूपडामां सूतां थकां विचार
वा लाग्यां जे, छ काने वात गइ होय ते वहार पड्या विना रहे नही. माटे आ ढूंढानी जो
कोइवारें मह्हारा माता पिता नक्ति नहि करशे,तो ए आपणी वात जाहेर करी देसे, ते
वारें आपणी फजेती थाशे. माटे आजे आपणे ए ढूंढाने वाली जस्म करी अन्यस्था
नकें चाल्यां जइयें,तोआपण बेहुने वियोगनुं दुःख पण मटी जाय? एम चिंतवी अर्द्धरात्रि
यें ढूंढानुं झूंपडुं के जेमां ते पोतें बे जण सूतां हतां, ते तथा तेनी पासें बीजी एक
घासनी झूंपडी हती, तेमां होलीना कह्याथी ढूंढा सूती हती तेने निःशंकपणें निद्रा आ
वी गइ छे, ते बेहु स्थानकोने सलगावी दीधां. ढूंढा तेमांहे सूती हती ते बली जस्म
थइ गइ, अने कामपाल तथा होलिका तेहिज नगरमां क्यांक एकांत स्थानकें जइ रह्यां.
स्त्रीना चरित्रनो कोइ पण पार पामें नहीं. प्रजातें होलिकाना माता पितायें कृत्रिम
चिता देखीने जाण्युं, जे होलिका बलीने मरण पामी, गामनां लोको पण कहेवा लाग्या

जे धन्य छे आ सतीने ! के जेने अजाणपणाथी पुरुषनो हाथ मात्र स्पर्श थयो, तेथी ते अग्निशरण थइ, माटे ए मरण पामीने देवलोकें गइ हशे. एवी सतीयो तो जगतमां कोइ विरलीज निकले ! एतो विचारी तेहिज दिवसें अग्निमां प्रवेश करती हती, पण एना माता पिताना कहेवाथी तथा आपणा गामनां लोकोना कहेवाथी आटला दिवस जीवती रही. हवे माता पिता पण बलेली पुत्रीनां मृतकार्य करवा लाग्यां. कुटुंबनां वड्डां माणस घणोज शोक संताप करवा लाग्यां. अहो सती ! अहो सती ! अमारा कुलमां दीपकसमान, अमारा घरमां तुं एक अमूलक रत्न हती, ते तुं जती रही ! एवो मुखथी उच्चार करीने घणा विलाप करवा लाग्यां. तेने सती जाणीने घणां लोक ते बलेले स्थानकें आवी नमस्कार करवा लाग्यां, चिताने पगे लागता हवां. राख उपाडी पोताना कपालें टीला करता हवा घणा लोक राख चोपडवा लाग्या. घणां लोक नालियेर फोडी वधारवा लाग्यां. घणां लोको छोकरा छोकरीयोने साथें लइ आवीने ते चिताने पगे लगाडीने मानता करवा लाग्या. मांहोमांहे एक बीजाने कहेवा लाग्या के, ए सतीनी भस्म जो शरीरें चोपडीयें, तो ताप आदिक अनेक रोगो मटी जाय, अथवा ए राखनुं काजल करी जो आंखमां आंजीयें, तो आंखना सर्व रोग मटी जाय. वली ए होलिनो प्रसाद

जो खाय तो अपुत्रीयाने पुत्रप्राप्ति थाय. एवुं जाणीने लोक ते होलीनुं घणुंज माहा त्म्य करवा लाग्या. घणा लोकें होलीनुं व्रत करवानो नियम लीधो, घणा लोकोयें हो लीनी राख लइ जइने धान्यना कोठारमां नाखी. कारण के जो राख नाखशुं तो ए धान्य अ खूट थशे.केवारें खूटशेज नही अने सदा भरपूर रहेशे.एवो निश्चय कर्यो.राजा तथा प्रधा न प्रमुखने खबर पमवाथी ते पण तिहां आवीने होलिकाने पगे लाग्या, अने तेनी राख लइ जइने पोताना भंडारमां खजानामां मूकी.घोमा तथा हाथीयो प्रमुखनी उपर चोपडी. एवी रीतें ते होलिकानी यशकीर्त्ति नगरमां परगणामां फेलाती फेलाती घणा देशोमां विस्तार पामी गइ. होलिकानां माता पिता पण कोइक प्रकारें होलीना शोकथी निवृत्त थइने घणा दिवसें होलीने भूली घरनो धंधो चलाववा लाग्यां. हवे एकदा कामपाल, होलीने कहेवा लाग्यो के, धन विना संसारमां जे मनुष्य छे, ते जीवतो पण मूआ जेवो जाणवो, धन विना संसारनां सुख पण भोगवाय नही, माटे हुं धन कमावा परदेश जाउं छुं. एवुं पतिनुं बोलवुं सांभलीने होली विचारवा लागी जे एनी साथें सुख भोग ववा सारु में आ उपाय कर्यो. तो हवे जो ए महारो भरतार परदेश जतो रहे, तो महारे एनो वियोग थइ पडे. तेवारें महारुं यौवन फोकट जाय, माटे हुं कोइक एवो उपाय करुं

के जेथकी म्हारो ज्ञरतार पण घेर रहे, अने, धन पण मले. एनुं कारण शोधवा मनमां विचार करीने पछी कामपाल प्रत्यें कहेवा लागी,के तमें माहारा पितानी डुकाने जइने मने पहेरवा सारु अमूल्य वस्त्र वेचातुं लइ आवो. तेवारें कामपाल पण स्त्रीना कहेवा उपरथी मनोरम शेठनी डुकाने गयो अने कहेवा लाग्यो के, हे शेठजी! म्हारी स्त्री सारु उमदा अमूल्य वेष पहेरवा माटे वस्त्र वेचातुं आपो, तेवारें शेठें पण घणुं सरसमां सरस उंचुं वस्त्र काहाडीने आप्युं. ते जोइ कामपाल बोल्यो, के आ वस्त्र हुं म्हारी स्त्रीने देखाडी आवुं,जो ते पसन करशे तो ठीक. नही कां पाछुं बदलावी बीजुं लइ जइश ? शेठें ते वात कबूल करी. कामपाल ते वस्त्र लइ स्त्रीपासें आव्यो, स्त्रीयें कह्युं आ म्हारे काम नही आवे, तेवारें कामपाल ते वस्त्र लइ फरी शेठनी डुकाने जइ बदलावी बीजुं लइ गयो.ते पण स्त्रीयें पसन कीधुं नही एम चार वखत स्त्रीयें साडी बदलाववा ज्ञरताने शेठनी डुकाने मोकल्यो.चोथी वारे शेठें कह्युं के अरे ज्ञोला! तुं पण आवि आवी पाछो फरी जाय छे, अने मने पण खोटी करे छे, माटे तुं तहारी स्त्रीनेज अहीयां लइ आव तो ते पोतें आवी जोइ तपासीने जे तेने सारुं लागशे ते लइ जाशे. तेवारें कामपाल पोतानी स्त्रीने तेडीने शेठनी डुकाने आव्यो. शेठ वस्त्र बतावा लाग्यो, अ

ने कामपालनी स्त्रीनुं मुख जोइ विस्मय पामतो वारंवार ते स्त्रीनुं मुख जोवा लाग्यो, ते जोइ कामपाल बोल्यो के आप म्होटा वृद्ध माणस थइने म्हारी स्त्रीना मुख साह्मुं वारंवार जूवो छो, तेनुं शुं कारण छे ? तेवारें शेठ आंखोमांथी आंसु नाखतो गद्गद स्वरें बोल्यो.हे भाइ! म्हारी दीकरीना जेवीज आ बाइ देखाय छे.हुं तो एने देखीने जाणुं छुं.जे आ म्हारी पुत्रीज छे, पण म्हारी पुत्री तो मरण पामी,तेने आज घणा दिवस थइ गया.आज एने देखीने म्हारी दीकरी मने याद आवी.जेथकी म्हारी आंखमां आंसु आव्यां. तेवारें कामपाल बोल्यो, के इंगित आकार उपरथी सरखे सरखां दीठामां आवे एवा पृथ्वीमां घणा माणसो देखाय छे, वली तमें शुं नथी जाणता! जे प्रथम सूर्यदेवने देहरे तमारी पुत्रीने देखीने मने म्हारी स्त्रीनो भ्रम पड्यो हतो अने आज म्हारी स्त्रीने देखीने तमोने तमारी पोतानी पुत्रीनो भ्रम पड्यो, माटे हे शेठ! म्हारी स्त्री अने तमारी पुत्री,ए बेहुनुं रूप एक सरखुंज छे.जे माटे सरखे सरखां रूप पण जगतमां घणांनां थाय छे.इहां बीजुं कांइ कारण देखातुं नथी. तमोने नकामो भ्रम पडे छे, पण इहां भ्रम पडवा जेवुं कांइ कारण नथी, ए वात सांभली शेठ हर्षवंत थइने बोल्यो जे आज पछी ताहारी स्त्री ते म्हारी पुत्रीने स्थानकें हो. कारण के, में एने म्हारी

पुत्री कही माटे म्हारी तो आजथी ए पुत्रीसमान थइ चूकी. तेवारें कामपाल बोल्यो,
आप तो भाग्यशाली छो, माटे आपनी तो आ पुत्रीज छे. कारण के जगतमां जे भाग्यशा
ली पुरुष होय, तेनी जो बेहेन न होय, तो ते धर्मनी बेहेन करी लीये छे. जो पुत्री न होय
तो ते पुत्री पण धर्मनी करी लीये छे. जे गृहस्थने पुत्री न होय तो घर शोभे नही.
वली पुत्री विना माता पिता लारू कोरू कोना पूर्ण करे ? एवुं कामपालें कह्युं, तेवारें
होलिका पण बोली के हे पिताजी ! म्हारे पण पियरमां कोइ नथी अने आपने पुत्री
नथी, माटे मने पुत्री करी राखो. तेवारे शेठ मोहनीय कर्मने वश थयोथको ते होलि
काने पोताने घेर लइ आवी वस्त्र भूषण आपीने भोजनादिक सामग्री पूरवा लाग्यो.
अने एक जगा रहेवा माटे दीधी. अने पोतानी स्त्रीने शेठें कह्युं के आपणी एज पुत्री
अने एज जमाइ जाणजो. माटे एनीज आगता स्वागता करो. ते सांभली शेठाणी
आदिक सर्व कुटुंब खुशी थयुं, अने होलिका पण सुखें समाधें पितानें घेर कालनिर्ग
मन करवा लागी. जेमाटे समुद्रने भुजाबलें तरी पार पामीयें, पण स्त्रीना चरित्रनो पार
कोइ रीतें न पामीयें. हवे ढूंढानो संबंध कहे छेः—एकदा ते नगरमां मरकीनो रोग
उपन्यो तेथी घणा लोक मरवा लाग्या. नगरनिवासी जन सर्व व्याकुल थया

तेवारें राजादिक सर्व लोक मली वलि घाकुला लइने नगरनी बाहेर आवी बलिबाकुल उछाली शांति करीने सर्व लोक बोल्या के हे देव, दानव, यक्ष, राक्षस, भूत, व्यंतर! जे ह ते मुखें बोलो. अमे तमारी मानता पूजा करशुं. तमें अमारो रोग मटाडो. तेवारें आकाशमां वाणी थइ के, हे लोको! हुं कहुं छुं ते रीतें जो करो, तो तमारो रोग मटे. तमें होलिकाने तथा कामपालने जांगो. एवुं हलकुं बोलो. हाल जे तमें होलीने सती करी मानो छो, ते हवे नहीं मानो, पण एने असतीनी पेरें बोलावो. महाशुद पूनमथी ते फाल्गुन शुदि पूनम सुधी कामपालनुं रूप नग्न बनावीने चहूटे चहूटे वेसाडो भूंडां वचन बोलो. जाइ, बहेन, पिता, पुत्र, माता, बेटी, सर्व कोइ मांहोमांहे मलीने खोटां असत्य वचन बोलो, धूल उडाडो, माहोमांहे घणी मष्करी ठठ्ठा करो, कुंआरा तथा परण्या होय ते सर्व कोइ कामपालनी पूजा करो. भूंडु देखाडवा माटे फागणशुदि पूनमनी रात्रें होलीने बालो, कामपालनुं रूप भांगो, विखोडी नाखो, बीजे दिवसें धूल पडवो करीने धूल उडावो. एवी आकाशवाणी सांभलीने सर्व लोक हाथ जोडी बोल्या जे होलिका तो महासती छे, तेने तमें एवा भूंडा वचने बोलाववानी अमोने सूचना शा वास्ते करो छो? वली आप कोण छो? ते कहो. तेवारें आकाशथी देवी बोली के अहो लोको! आ होलिका

जेवारें मांदी हती, तेवारें एनां माता पितायें ढूंढा तापसणीने बोलावी होलिकाना रोगनी पूछा करावी, पण ढूंढायें तेनी नाडि जोइ तो कांइ रोग न हतो. तेवारें होलीने एकांतें पूछ्युं जे हे बाइ! साचुं कहे तुजने शुं छे? तेवारें होलिका बे हाथ जोडी ढूंढाने पगे पडीने कहेवा लागी जे मने कामपालकुमर साथें मेलाप करावी आपो, नहिकां महारा प्राण छूटी जाशे. तेवारें ढूंढायें कामपालनी साथें मेलाप कराव्यो. पछी ढूंढानी साथें विश्वासघात करी फागुणशुदि पूनमनी रात्रे तेने सूती बालीने पोतें बेहुजण एज नगरमां छाना जइ रह्यां. वली केटलेक कालें शेठने मल्यां. सेठें पण तेने पोताने घेर राख्यां छे. तेउनी आगता स्वागता करे छे. तेज होलिका पोताना बापने घेर कामपालनी साथें हजी पण विषयसुख जोगवे छे. ते तमे गामनां लोक सर्वे नजरें जूउ छो. हवे हुं ढूंढा तापसणी अकामनिर्जराने योगें शुजनावथी मरण पामीने व्यंतर निकायमां देवीपणे उपनी छुं. ते देवी हुं फरती फरती जेवारें आहीं आवी, तेवारें आ नगरनी उपर प्रीती उपनी, दिल लागी रह्युं. तेवारे अवधिज्ञानें करी जोयुं, तो में महारा पूर्वला नव दीठा अने होलिकानां कृत्य सर्वे जाण्यां. तेवारें गुणनी पछवाडे अवगुण कस्या. एवी डुष्ट होलिका उपर मने रीश चमी, जे माटे में एनो वियोग मटाड्यो, जरतारनो संयोग करावी आप्यो, एना प्राण जता हतां ते राख्यां

तो तेऐंज मने चाली जस करी, तेथी एनी उपर रोप चड्यो. तथा बीजो वली आ नगरनां लोक महारी निर्भ्रुंछना करतां हतां अने भीख पण आपतां न हतां, तेना उपर पण क्रोध उपनो, तेथी में मरकीना रोगनो उपद्रव कर्यो. माटे तमें आज पछी वर्षोवर्ष होलीनी निर्भ्रुंछना करो, तथा जे नवा पुत्र जन्मे, अने जेटला नवा परणे, ते सर्वजन होलीयें 'ढूंढणा' करे (होलिने दिवसें न्हाना छोकराने पाटला उपर वेसाडी तेनी आगल वी जा पांच पांच वर्षना पांच छोकरा तेडी लावीने तेना एक हाथमां एकेको पापड आपे, अने बीजा हाथमां लाकडानी तरवार आपे, पछी ते छोकरो पापडनी उपर काष्ठनी तरवार मारतो जाय, अने ढूंढो, ढूंढो, एम मुखथी कहेतो जाय) ए 'ढूंढणानी' चाल मालवा तथा मारवाडदेशमां प्रसिद्ध छे. एटलुं महारुं नाम राखो. एवी देवीनी वाणी सांभलीने राजादिक सर्वं बोल्या, अमें तमारुं वचन सत्य करीशुं. तमारा कहेवा प्रमाणें वर्षोवर्ष करता जइशुं. ते सांभली व्यंतरी देवी खुशी थइ. अने फूलोनो वरसाद वरसाव्यो, मरकीनी शांति करी. लोक सहु पोतपोताने स्थानकें गयां. हवे होलिकानो संवंध मेलवे छे. महाशुदि पूनमने दिवसें कामपाल अने होलिकाना संवंधनी वात नकी करीने वदि चौदशने दिवसें सूर जना देरासरमां एमनो मेलाप कराव्यो, माटें वचमांना चौद दिवस वियोग रह्यो. फा

ल्गुनशुदि पूनमें ढूंढाने वाली तेथी होलीने वालवी ठेरावी. पछी ए होली करवानी रीत देशोदेश विस्तार पामी. सर्व लोक होली करवा लाग्यां. केमके पापनां काम करवानी वात होय, तो ते करवा माटे तरत सहु कोइने रुचि थाय, वली ए काममां तो विषयनी लालसा घणी छे. तेथी घणां लोक ए कार्य करवा लाग्या. ए महीनामां लज्जाभय, राजभय पण लोकने रहेतो नथी. हे शिष्य! आ पंचम कालना भारी कर्मी जीवोने माटे एवां दुष्ट पर्वो प्रचलित थयां छे. एवी वात गुरुना मुखथी सांभलीने फरी शिष्य बोल्यो के हे स्वामी! ए होलिकायें पूर्वे शुं पुण्य उपार्जन कर्युं हतुं? के जेना बलथी व्यंतरी एने कांइ पण उपद्रव करी दुःख देवाने समर्थ न थइ? अने होलिका सुखीज रही? वली बालपणामां भर्त्तार मरण पाम्यो, तेनो वियोग दीठो. तेनुं कारण कहो. तेवारें गुरु कहेवा लाग्या के पूर्वे पाडलीपुर नगरमां रूपभदत्त नामें शेठ रहेतो हतो. तेनी चंदना नामें स्त्री हती. तेने बे पुत्र थया. तेनी उपर एक देवी एवे नामें पुत्री थइ. ते रूप लावण्य गुणें करी युक्त हती. ते जेवारें आठ वर्षनी थइ तेवारें मातापितायें तेने भणावी. पछी ते कन्या मातानी साथें सामायिक, पडिक्कमणां पोसह आदिक धर्म करणी करे. यथाशक्तियें व्रत नियम पाले. हवे तेनी पडोसमां ब्राह्मणादिक मिथ्यात्वी लोक वसे छे, ते मिथ्यात्वीयोनी छोकरीयो भेगी एपण

वेसे, उठे, फरे, ब्राह्मण कथा वांचे, ते पण कोइक वखतें सांजले. यद्यपि ते कन्या पोतें जिन धर्म पाले ले, तो पण संगतथी मिथ्यात्वने आदर आपे. जेम के, जेठ श्रावण महिनामां निकलती गणगोर पूजवाथी सारो वर मले; पुत्र प्राप्ति थाय, धन धान्य घणुं थाय. एवी वातो रुचे. एकदा कुमरी मनमां विचारवा लागी जे जिनधर्ममां श्रीवीतराग देव ले, ते तो कोइने जलो ज्रूंरो करे नही, अने सांख्य दर्शनमां तो ब्रह्मा जगतनो कर्त्ता ले, विष्णु सार संजाल करे, शिव संहार करे. माटे जो ईश्वर पार्वतीनी पूजा करीयें अने जो ते तुष्टमान थाय, तो मन मानतां सांसारिक सुख मले. एवुं चिंतवीने गणगोर प्रमुख मिथ्यात्वीयोनां पर्वोने आदरती थइ. (जेठ जादरवा मासमां मारवाम तथा मालवा देशोमां गणगोर काहाडे ले.) हवे जो पण देवीनां माता पिता तेने घणुयें वर्जे, अने कहे के, तुं मिथ्यात्वीयोनां पर्वाराधन म कर, चिंतामणिरत्नसमान श्रीजैनधर्म हाथमां आव्यो, तेने नाखी देइने काचनो कटको म उपाम, तथा अमृतनो प्यालो मूकीने विषनो प्यालो उपाड नही, जो विषपान करीश तो दुःखी थइश. इत्यादिक घणी युक्तिथी मावित्रें समजवी, तो पण मिथ्यात्वीनाअति परिचयथी तेणें कांइ मान्युं नही, अने मिथ्यात्वीयोनांपर्वआराधवा लागी. जेम जेम मिथ्यात्वी लोक वखाणे, तेम तेम खुशी थाय. पढी तेना माता पितायें तेने

परणावी, ते थोमाज कालमां मरण पामीने शेठनी पुत्री होलिकानामें थइ. अने कथा वांचनार व्यासनी जे दीकरी हती के जेनी साथें होलिकापण वाल्यावस्थामां मिथ्यात्वीनां व्रत करती हती. ते ब्राह्मणी मरण पामीने ढूंढा थइ. तथा देवी कुमरीयें किंचित्मात्र जिनधर्म आराध्यो, तेना योगें किंचित् सुख मल्युं. अने व्रतभंग कस्यो, तेथी वालपणामां रंमापो पामी पूर्वभवनी मित्राइथी ढूंढायें कामपाल साथें मेलाप करी दीधो. ढूंढायें जे हवां कृत्य कस्यां, तेवां तेना फल पण तरत पामी. ए होलिका आंहीथी काल करीने घणो संसार भमशे. तथा ते कथानो वांचनार ब्राह्मण मरीने कामपाल थयो. ए पण हजी घणो संसार भमशे. एवी रीतें होलीनुं पर्व उत्पन्न थयुं छे. ते प्रमाणें हमणां पण परमार्थशून्य जे अज्ञानी लोको छे, ते छाणां, लाकडां, प्रमुखनो, एक होरीनो, वीजो दोसीनो एवा वे ढगला करीने होलीपर्वने करे छे. तथा धूल उमाववी, मल मूत्र छांटवां, रासभ उपर चढवुं, असभ्य वचन एटले दुर्वचन वोलवां, स्त्री मनुष्यने पीमा उपजाववी, कदर्थना करवी, मांहोमांहे हास्य मस्करी करवी, वाजां इत्यादि क्रिया करवी. ते सर्व कर्म अनर्थदंमनुं कारण जाणवुं. ए द्रव्यहोली छे, ते उत्तम पुरुषने त्यागवा योग्य छे. धर्मी मनुष्यने तो भावहोली आ प्रमाणें करवी, ते कहीयें छैयें. जाग्रत तपरूप अग्नि लइने

कर्मोना दलियारूप जे ठाणां तेने घाली नाखवां तथा धर्मध्यानरूप पाणीथी खेल कर
वो, शुद्धभावनारूप जलें करी क्रीडा करवी. नवतत्त्वरूप गुलाल उडाडवो, पांच समि
तिरूप पिचकारी हाथमां लइने उपशमजलरूप छटकाव करवो. ए प्रकारें उत्तम गुरु
अने भावहोली करवी, तथा खेलवी,पण भव्यजीवें द्रव्य होलीनी तो सामुं पण जोवुं नहीं.
होरी खेलवी नही,ए पाप पर्व मिथ्यात्वनी वृद्धि करनारुं छे. संसारवृद्धिनुं दाता छे. गुरु कहे
छे के,जो श्रावकने होली करवी होय,तो पूर्वोक्त द्रव्य होरी न करवी, परंतु वर्षमां त्रण
चोमासी आवे छे,तेमां फाल्गुन चोमासी होलीने दिवसें आवे छे, माटे ते वखत चौदश
अने पूनम मली बेहु दिवस छठ करीने बे उपवास करवा,पोसह करवो. सर्व संघे एकठा
थइने मढोटा महोत्सव सहित भगवान् आगल पूजा भणाववी. मांगलिकनां पद बोलवां
अबीर,गुलाल,कुंकुम,चंदननां छांटणा करवां. पछी साहामीवात्सल्य करवुं. एवी रीतें होली
करवी. एटले तपोरूप अग्नि सलगावीने, कर्मरूप छाणां नाखवां, राग द्वेषरूप काष्ठ
बालवां, ध्यानरूप मंत्र जपवा. इत्यादिक शुभ करणी करवी. तथा ग्रथांतरें वली एम पण
लख्युं छे के,व्यंतरीने जेवारें पाछलो भव सांभर्यो, तेवारें तेणें जाण्युं जे आ नगरनां
लोक महादुष्ट छे. कारण के मने कोइवारें पूरी भिक्षा पण आपतां न हतां.एम चिंतवी

क्रोधवंत थइ थकी लोकोने चूरवा माटे ते नगरनी उपर आकाश मार्गथी एक महोटी शि
ला विकूर्वी. होलिकानुं पुण्य प्रबल हतुं तेथी तेने मारवा माटे कांइ उपाय चाल्यो नही. अने
शिला देखी लोक सर्व भय पामतां थकां तेनी सामे धूप प्रमुख करी बलि बाकुला उछाली
पूजा करवा लाग्यां. तेवारें ते व्यंतरी कोइक रीतें मुखथी बोली जे अहो लोको ! महारां
पीयरियां भांड हतां, अने सासरियां भरमा हतां. ते बेहु कुल उपर मने घणो स्नेह
रह्यो छे. माटे भांड अने भरमा टालीने बीजा सर्व लोकोने हुं मारी नाखीश ! ते सां
भली सर्व लोकें विचार्युं जे आपणे पण भांड थइयें, तो ए मारशे नही. एम मरणनी
बीकथी सर्व लोकोयें रूडा कुलनी मर्यादा मूकीने भांडपणुं आदर्युं, जे वचन बोलवा
योग्य न हतां, तेवां निर्लज्ज वचन बोलवा लाग्यां, दुष्ट वाजां वजावतां भांड जेवां थयां.
वली बीजे दिवसें शरीरें राख अने धूड लगाडी कादव चोपडीने भरमा सरखा थयां. ते
दिवस पछी वर्षोवर्ष होलीने बीजे दिवसें धूलेटी पर्व प्रवर्त्युं. तेवारें ते व्यंतरी सर्व लो
कोने भांड भरमा देखीने प्रसन्न थइथकी पोताने स्थानकें गइ. एवी रीतें सद्गुरु कहे
छे, के हे भव्यो ! मिथ्यात्वरूप लौकिक होली प्रवर्त्ती. ते कर्मबंधन रूप जाणवी. ए
कोइ रीतें कल्याणकारी नथी, माटे ते परिहरवी. सौभाग्यपणुं, संपूर्ण आयुष्य, नीरो

गता, आश्चर्यकारक संपदा,उपमारहित रूपपणुं, जगतमां यशःकीर्त्तिनी प्रसिद्धता, ठकुराइपणुं हाथी, घोडा, रथ, पायक युक्त राज्यलक्ष्मी, पंडिताइ, चतुराइ, विवेकपणुं. इत्यादि संपदानो जो अभिलाष करो,तो ए दुष्ट दुर्गतिनां दातार एवा मिथ्यात्वीयोना पर्वोनो त्याग करो. अने श्रीजिनधर्मनुं सेवन करो. जेथकी सर्व प्रकारनां पूर्वोक्त सुख पामीने परभवें स्वर्गापवर्गप्रत्यें पामो. ते कारणें भव्यजीवोयें पोतानां आत्माना सुखने माटे श्रीवीतराग देवनो उपदेशेलो धर्म सेवन करवो. सामायिक पोसह, पडिक्कमणुं, व्रत पच्चरकाण, भगवंतनी पूजा, गुरुवचन व्याख्यानादिक धर्म आराधन करवो. वली गुरु कहे छे, के, जे प्राणी बलती होलीनी झालमां एक मुष्टि गुलालनी नाखे, तो तेने दश उपवासनुं आलोयण आवे, तथा जो एक लोटो पाणीनो रेडे, तो एकशो उपवासनुं आलोयण आवे,मूत्र नाखे, तो पच्चास उपवासनुं आलोयण आवे, छाणां नाखे, तो पच्चीश उपवास,एक गाल बोले, तो पन्नर उपवास, गीत गाय फाग गाय, ती दोढ्होडशो उपवास, डफ वजावे तो सित्तेर उपवास, एक छाणुं नाखे, तो वीश उपवास, छाणानो हारडो करी नाखे, तो शो वार वली मरवुं पडे, श्रीफल नाखे,तो हजार वार वली मरवुं पडे, एक सोपारी नाखे, तो पच्चास वखत वली मरवुं पडे, धूल राख नाखे, तो पच्चीश वखत

वली मरवुं पडे,होलीनो खाडो खोदे,तो शो वार वली मरवुं पडे, होलीमां लाकडां नाखे,तो हजार वखत वली मरवुं पडे,होली सलगावे, तो हजार वखत चंडालना कुलमां उपजवुं पडे.एक वार वाले, तो दश हजार वखत वली मरवुं पडे, होलीनी पूजा करे,तो वली मरवुं पडे, वली जे पुरुष होलीभूख्यो रही व्रत करे, ते एक हजार वखत म्लेछना कुलमां उपजे. ए रीतें सर्व पापोथी होलीनुं पाप घणुं छे, सरागवचनथी, घणा अनाचारथी, छकायनी हाणीना दोषथी, दारु, खोट, तटकीया, छुंगलां, छाणां, इंटालां घणां बले छे. तथा लोक पोतपोतामां वाधी मरे, आपसमां लडाइ करे, तेथी घणानां माथां फूटे, इत्यादिकथी पाप उपजे छे, घणा गरीब लोक शाप आपे. इत्यादिक अनेक अनर्थ थाय ते सर्व, पापना हेतु छे, माटे धर्मिष्ठ प्राणीने होलीनी ज्वाला पण जोवी योग्य नथी. नवकार गुणवा, वेलां, करवा, अने होलिना फितुरथी जीवने दूर राखवो, जे माटे "लाखे एक लखेसरी, सोयें एक सुजाण ॥ धर्मी थोडा, असराप थोडां, सिंह थोडा, हंस थोडा, साधु थोडा, सुजाण थोडा, गंभीर थोडा, वातना राखनार थोडा दातार थोडा" माटे अनर्थरूप पाप न करवुं, होली बलती न जोवी, अंतःकरणमांथी अज्ञानदशा कहाडी नाखवी. इति हुताशनीपर्वव्याख्यानं संपूर्णम् ॥ ॥ ॥ ॥

॥ अथ श्रीदीवाली कल्पनुं बालावबोधरूप वखाण प्रारंभ ॥ वीरविश्वेश्वरं देवं, नत्वा ऽहं भक्तिभावतः ॥ दीपालिपर्वव्याख्यान, बालबोधं करोमि वै ॥ १ ॥ अर्थः-श्रीवीरभगवंते भक्तिभावथी नमस्कार करीने दीवाली पर्वनुं वखाण बालबोध रूपें करुं छुं. तिहां प्रथम ए पर्व केम थयुं ? तेनुं कारण कहीशुं बीजुं ए पर्वने दिवसें शां शां काम करवां ? ते कहीशुं. त्रीजुं ए पर्व आराधवानुं फल कहीशुं. ए त्रण अधिकार ग्रंथांतरथी लखशुं. तेमां प्रथम ए दिवालीपर्व केम थयुं ? ते कहीयें छैयें. स्वर्गपुरी समान एवी उज्जयणी नगरी छे, तेमां संप्रतिराजा राज्य करे छे. ते राजा महाप्रतापवंत त्रण खंडनो भोक्ता छे. ते नगरीमां जीवंत स्वामीनी प्रतिमा माहाप्राभाविक छे.तेने वांदवा माटे श्रीसुहस्तिनामा आचार्य तिहां आव्या हता. तिहां एकदा श्रीजिनेश्वरनी रथयात्रानो वरघोडो नीकल्यो छे. तेनी साथें सुहस्तिसूरि पण श्रीसंघसहित राजमार्ग चाल्या जाय छे. एवामां संप्रतिराजा गोखमां बेठा छे, तेमणे सुहस्तिसूरिने दीठा. तेथी तेने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं. तेवारें पूर्वभवें ए आचार्य महारा गुरु हता, एम जाणवामां आव्याथी तरत गोखथकी उतरी,नीचें आवी आचार्यने प्रदक्षिणा देइ वांदीने विनय करी पूछवा लाग्यो के, हे स्वामी ! तमें मुजने उलखो छो ? आचार्यें कह्युं के हे राजन् ! तुजने कोण नथी ओलखतुं ?

वली मरवुं पडे,होलीनो खाडो खोदे,तो शो वार वली मरवुं पडे, होलीमां लाकडां नाखे,तो हजार वखत वली मरवुं पडे,होली सलगावे, तो हजार वखत चंडालना कुलमां उपजवुं पडे.एक वार वाले, तो दश हजार वखत वली मरवुं पडे, होलीनी पूजा करे,तो वली मरवुं पडे, वली जे पुरुष होलीजूख्यो रही व्रत करे, ते एक हजार वखत म्लेछना कुलमां उपजे. ए रीतें सर्व पापोथी होलीनुं पाप घणुं छे, सरागवचनथी, घणा अनाचारथी, छक्कायनी हाणीना दोषथी, दारु, खोट, तटकीया, झुंगलां, नागां, इंटालां घणां वदे छे. तथा लोक पोतपोतामां वाधी मरे, आपसमां लडाइ करे, तेथी घणानां माथां फूटे, इत्यादिकथी पाप उपजे छे, घणा गरीब लोक शाप आपे. इत्यादिक अनेक अनर्थ थाय ते सर्व, पापना हेतु छे, माटे धर्मिष्ठ प्राणीने होलीनी ज्वाला पण जोवी योग्य नथी. नवकार गुणवा, वेलां, करवा, अने होलिना फितुरथी जीवने दूर राखवो, जे माटे "लाखे एक लखेसरी, सोयें एक सुजाण ॥ धर्मी थोडा, असराप थोडां, सिंह थोडा, हंस थोडा, साधु थोडा, सुजाण थोडा, गंभीर थोडा, वातना राखनार थोडा दातार थोडा" माटे अनर्थरूप पाप न करवुं, होली बलती न जोवी, अंतःकरणमांथी अज्ञानदशा कहाडी नाखवी. इति हुताशनीपर्वव्याख्यानं संपूर्णम् ॥ ॥ ॥ ॥

वनी अनुमोदना करी पुण्य वांध्युं.पछी तेज रात्रिमां मरण पामी पुण्यप्रजावथी तुं आहिं संप्रतिराजा थयो.चारित्रने रुडुं,कह्युं तेनुं आ फल थयुं.एवुं सांजलीने राजा गुरु उपर अत्यंत प्रीति धरतो थको बोल्यो के हे प्रजो ! आपणा प्रजावथी ए राज हुं पाम्यो छुं. तो हवे ए राज्य तमेंज ल्यो. आचार्य बोल्या के हे राजन्! अमारे ए राज्यनी इछा नथी. अमें तो आ अमारा शरीरनी पण गरज राखता नथी, तो वली राजने ते शुं करीयें ? ए राज्य तमारा पुण्यथी तमने मल्युं छे. तो हवे फरी पण तमें समकेत धारण करो. अने श्रीजिनशासननी पूजा, प्रजावना करी धर्म दीपावो, सद्गुरुनी पासें धर्म सांजलो. दान, शील, तप अने जाव रूप चार प्रकारनो धर्म करो. वली ए धर्म, पर्व दिवसें विशेषें करो. ते सांजली राजा बोल्यो के हे स्वामी ! पजोसणादिक पर्व तो श्रीजिनआगममां प्रसिद्ध छे, परंतु दीवालीपर्व उपर सर्वलोक उत्तम रूडां रूडां वस्त्र घरेणादिक पहेरे छे, अने हार हूडादिकने पूजे छे, माटे ए पर्व ते केवी रीतें थयुं छे ? ते कृपा करी कहो. ते वारें आचार्य कहेवा लाग्या, के हे राजन् ! ए पर्व उत्पन्न थवानुं कारण हुं तुऊने कहुं छुं. ते तुं उपयोग राखीने सांजल. आ जरतक्षेत्रमां क्षत्रियकुंड नामा नगरने विषे सिद्धार्थ नामें राजा, तेनी त्रिशला देवीनामें पट्टराणी तेनी कूखें प्राणत देवलोकें पुष्पोत्तर वि

तुं राजा बो, ते तो सर्व कोइ जाणेज बे. त्यारें राजा बोल्यो हे भगवन् ! जाणवानुं तो हुं नथी कहेतो. एवुं सांभली आचार्य श्रुत उपयोग दइ बोल्या के हे राजा ! में तुजने उंल ख्यो बे. जे तुं महारो शिष्य थयो हतो. तेवारें राजा बोल्यो, हे स्वामी ! हुं जाणतो नथी, जे मुजने चारित्र ते केम फलीभूत थयुं ? आचार्य बोल्या के हे राजन् ! जेवारें साधुउं गोचरी गया, तेवारें तेउंने भक्तिथी लोक अहार वहोरावता हता. ते देखीने तुं भिक्षुकनो जीव हतो तेथी मनमां विचारवा लाग्यो. जे हुं मागतो फरुं बुं, ते बतां पण मुजने कोइ लोक आपतांज नथी. अने एमने लाडुवा आपे बे. तो हुं पण एमने त्यां जइ लाडवा मागुं. ए साधुउंने कांइ त्रोटो नथी, एमने तो घणाय लाडवा मले बे, एम चिंतवी तुं अमारे उपासरे खावानी लालचें आव्यो, अने अमारी पासें खावानुं माग्युं, तेवारें अमे तुजने कह्युं. के तुं जो अमारा जेवो था, तो अमें खावा आपीयें. तें पण विचार्युं जे, जो हुं एना जेवो थाउं, तो मने खावा माटे सारुं मले ! एवुं धारी तें दीक्षा लीधी. अमें तुजने लाडुवा खावा आप्या. पढी तें पण पेट भरया उपरांत घणाज लाडुवा खाधा, तेथी तुजने विषूचिका थइ, साधु सर्व ताहारुं वेयावच्च करवा लाग्या. तेवारें तें भद्रक परिणामें एवुं जाण्युं. जे आ भेख पण घणोज रूडो बे. एम भे

स्वनी अनुमोदना करी पुण्य बांध्युं.पछी तेज रात्रिमां मरण पामी पुण्यप्रजावथी तुं आहिं संप्रतिराजा थयो.चारित्रने रूडुं,कह्युं तेनुं आ फल थयुं.एवुं सांजलीने राजा गुरु उपर अत्यंत प्रीति धरतो थको बोल्यो के हे प्रजो! आपणा प्रजावथी ए राज हुं पाम्यो छुं. तो हवे ए राज्य तमेंज ल्यो. आचार्य बोल्या के हे राजन्! अमारे ए राज्यनी इछा नथी. अमें तो आ अमारा शरीरनी पण गरज राखता नथी, तो वली राजने ते शुं करीयें ? ए राज्य तमारा पुण्यथी तमने मल्युं छे. तो हवे फरी पण तमें समकेत धारण करो. अने श्रीजिनशासननी पूजा, प्रजावना करी धर्म दीपावो, सद्गुरुनी पासें धर्म सांजलो. दान, शील, तप अने जाव रूप चार प्रकारनो धर्म करो. वली ए धर्म, पर्व दिवसें विशेषें करो. ते सांजली राजा बोल्यो के हे स्वामी ! पजोसणादिक पर्व तो श्रीजिनआगममां प्रसिद्ध छे, परंतु दीवालीपर्व उपर सर्वलोक उत्तम रूमां रूमां वस्त्र घरेणादिक पहेरे छे, अने हार वृक्षादिकने पूजे छे, माटे ए पर्व ते केवी रीतें थयुं छे ? ते कृपा करी कहो. ते वारें आचार्य कहेवा लाग्या, के हे राजन् ! ए पर्व उत्पन्न थवानुं कारण हुं तुजने कहुं छुं. ते तुं उपयोग राखीने सांजल. आ जरतक्षेत्रमां क्षत्रियकुंड नामा नगरने विषे सिद्धार्थ नामें राजा, तेनी त्रिशला देवीनामें पट्टराणी तेनी कूखें प्राणत देवलोकें पुष्पोत्तर वि

मानथी चवीने उत्तराफाल्गुनीनक्षत्रें आवी उपन्या. तेवारें त्रिशलाराणीयें चौद सुपन दीठां. अनुक्रमें चैत्रशुदि तेरशने दिवसें जन्म थयो. छप्पन्न दिक्कुमारिका तथा चोशठ इंद्रें जन्म महोत्सव कस्यो. जन्म थया पछी माता पिता धनधान्यादि सर्वप्रकारें वध्यां, तेथी तेनुं वर्द्धमान एवुं नाम पाड्युं. तथा परिसहथी अने देवताथी भय न पाम्या माटे देवताउयें श्रीमहावीर एवुं नाम पाड्युं. अनुक्रमें यौवन पाम्या, तेवारें भोगसमर्थ जाणीने माता पितायें यशोदा नामें कन्या परणावी, एमनो काको सुपार्श्व हतो, वडो भाइ नंदीवर्द्धन हतो सुदर्शना नामा बहेन हतां. हवे यशोमती स्त्रीसाथें सुख भोगवतां थकां तेमने प्रियदर्शना नामें पुत्री थइ. एवा परिवारें परवस्या थका जेवारें अठावीश वर्षना थया, तेवारें माता पिता देवलोकें पहोंच्या. तेथी गर्भमां छता भगवंते अभिग्रह कस्यो हतो जे माता पिता जीवतां चारित्र लेशुं नहीं! ते अभिग्रह संपूर्ण थयो. तथापि महोटाभाइ नंदीवर्द्धनना कहेवाथी बे वर्ष वली पण गृहवासें रह्या. पछी लोकांतिक देव आवी बोल्या. हे भगवन्! तीर्थ प्रवर्त्तावो. तेवारे भगवान् संवत्सरी दान आपी, छठनुं तप करी महोटा महोत्सवथी चंद्रप्रभा पालखीमां बेसी मागशिरवदि दशमीने दिवसें पाछले पहोरे दीक्षा लेता हवा. तिहां मनःपर्यवज्ञान उपन्युं, बीजे दिवसें कोल्लागसन्निवेश गामें

एक सत्पुरुषो गृहस्थावासरूप जीर्ण शालामांथी नीकलीने चारित्र ग्रहण करशे, तो ते पण घणा नम्रपरिणामी थाशे. यथार्थ चारित्रमां रही शकशे नहीं. कोइ विरला पुरुषज साधु थइने आगमानुसारें घरसंबंधि संक्लेशनी अवगणना करी दीक्षा लइ कुलीनपणा माटे चारित्रनो निर्वाह करशे. ए भावार्थ जाणवो ॥ दोहा॥ जीरणशाला रक्त थया, हस्ती तणा समाज ॥ तस क्षोभें शाला पडी, गुंजी रह्या गजराज ॥१॥ पडतां कोइक नीकले, कोइक रहे संक्षोभ ॥ घणा त्रास पामे तिहां, वली थोडा अक्षोभ ॥ २ ॥ इती स्वप्नं ॥ अथ स्वप्नफलं ॥ जीरणशाला स्थानकें, घोर गृहस्थावास ॥ तिहां मुनिवर गज शारिखा, न तजे गृहनो पास ॥३॥ घर मूके तो पण धरे, घणा घणानी आश ॥ निज चारित्रथकी पछी करंज व्रतनो नाश ॥ ४ ॥ श्रावक ते पण धर्मथी, रहित होशे अति मंद ॥ दीक्षा लइ नहि पालशे, फरी पडशे गृहफंद ॥ ५ ॥ संकलेश पामी करी, होशे नम्र परिणाम ॥ थिरला साधु होशे वली, थिरतायें कोइ ठाम ॥ ६ ॥ संकलेश दूरें करी, आगमने अनुसार ॥ दीक्षा लइने पालशे निर्वहशे व्रतभार ॥ ७ ॥ इति प्रथम स्वप्नफलं ॥ हवे बीजा स्वप्नमां, कोइक स्थानकें घणा वानरानो समूह छे, ते वानरानो स्वामी पोताना शरीरें विष्ठानो लेप करे छे, तेम टोलामांहेला वानरा पण पोताना शरीरे विष्ठानो लेप

प्रथमस्वप्ने जूनी शालामां हाथी दीठो,बीजे स्वप्नें वांदरो चपलता करतो दीठो. त्रीजे क्षीर वृक्षने कांटा दीठा, चोथे कागडो घणा पाणीथी नरेला सरोवरने ठोडी स्वल्प पाणीमां स्नान करतो दीठो, पांचमे सिंहनुं मडुं देखी बीजा जनावर वेगलां रहे, पण पासें न आवे. ठठे कमल उकरडे उगतुं,दीठुं सातमे उखर क्षेत्रमां बीज वावतो दीठो. अने आठमे स्वप्नें सोनानो कुंन मलीन नष्ट थयेलो दीठो.माटे हे नगवंत! ए स्वप्नोनो स्यो अर्थ छे? ते कहो.तेवारें नगवान् बोल्या के हे राजन्! ए स्वप्नोनुं फल हवे पांचमां आरामां वनशे. ते हुं कही संनलावुं बुं. प्रथम स्वप्नें जे जुनी शालामां हाथीयो रहे छे, ते जुनी शाला पकते थके तेमांथी काढवा मांड्या तो पण केटला एक हाथीयो निकल्या नही, ते विनाश पाम्या. तथा केटलाएक ते शालाथी संक्षोन पामीने नीकल्या.ते विनाश न पाम्या. एवुं जे स्वप्न दीठुं, तेनुं फल कहुं बुं. आ पांचमा आरामां डुःख, दौर्नाग्य, दीनपणुं, रोग पीका, ते समान विषम जुनीशाला जेवो गृहस्थावास जाणवो. तेमां हाथी सरखा, धर्मार्थी श्रावक जाणवा. ते एवा थाशे के, गृहस्थावासमां रह्या थका महाडुःख देखशे,तो पण दीक्षा लेशे नहीं,अने जो लेशे, तो पाछा मूकी देशे, परंतु व्रतरूपिणी नवीनशालामां जइ अविघ्नपणे रहेशे नही. जूनी शालामांज पड्या रीबाशे. कदापि

कोइएक सत्पुरुषो गृहस्थावासरूप जीर्ण शालामांथी नीकलीने चारित्र ग्रहण करशे, तो ते मां पण घणा नग्नपरिणामी थाशे. यथार्थ चारित्रमां रही शकशे नहीं. कोइ विरला पुरुषज साधु थइने आगमानुसारें घरसंबंधि संक्लेशनी अवगणना करी दीक्षा लइ कुलीनपणा माटे चारित्रनो निर्वाह करशे. ए नावार्थ जाणवो ॥ दोहा॥ जीरणशाला रक्त थया, हस्ती तणा समाज ॥ तस क्षोनें शाला पडी, गुंजी रह्या गजराज ॥१॥ पमतां कोइक नीकले, कोइक रहे संक्षोन ॥ घणा त्रास पामे तिहां, वली थोमा अक्षोन ॥ २ ॥ इती स्वप्नं ॥ अथ स्वप्नफलं ॥ जीरणशाला स्थानकें, घोर गृहस्थावास ॥ तिहां मुनिवर गज शारिखा, न तजे गृहनो पास ॥३॥ घर मूके तो पण धरे, घणा घणानी आश ॥ निज चारित्रथकी पमी करेज व्रतनो नाश ॥ ४ ॥ श्रावक ते पण धर्मथी, रहित होशे अति मंद ॥ दीक्षा लइ नहिं पालशे, फरी ग्रहेशे गृहफंद ॥ ५ ॥ संकलेश पामी करी, होशे नग्न परिणाम ॥ विरला साधु होशे वली, थिरतायें कोइ गाम ॥ ६ ॥ संकलेश दूरें करी, आगमने अनुसार ॥ दीक्षा लइने पालशे निर्वहशे व्रतनार ॥ ७ ॥ इति प्रथम स्वप्नफलं ॥ हवे बीजा स्वप्नमां, कोइक स्थानकें घणा वानरानो समूह ठे, ते वानरानो स्वामी पोताना शरीरें विष्टानो लेप करे ठे, तेम टोलामांहेला वानरा पण पोताना शरीरे विष्टानो लेप

करे ठे. एवुं ते वानराउंनुं अपचेन देखीने लोको ते वानरानी हांसी करे ठे. तेने वानरा कहे ठे, के ए विष्ठा कांइ अपवित्र नथी, एतो गोशीर्षचंदन समान ठे, तथा केटलाक वानरा ते विष्ठाने अपवित्र जाणी नथी लींपता. तेना उपर वली वीजा वानरा रोष करे ठे, खीजे ठे, के तमें केम विष्ठा नथी लीपता ? जे एवुं स्वप्न दीठुं, तेनुं फल कहे ठे. के चंचल वानरानी पठे चपलात्मा, अल्पसत्त्ववाला एवा अने ज्ञानक्रियाने विषे अनादर करनारा, शिथिलाचारी, चलपरीणामी यतियो थाशे. अने वानराना यूथनो अधिप जे वानरो कह्यो, तेनी पेठें इहां गछना अधिपति आचार्य जाणवा. ते सावद्यसेवनरूप दुष्टकर्म तद्रुप अशुचि जे विष्ठा, तेणे करी पोताना आत्माने लींपाशे, अने वीजा पण ते आचार्यनी पासेंना रहेनारा जे शिष्य प्रमुख हशे, ते पण अशुचिरूप सावद्यकर्में करी लीपाशे. तेवारें अयोग्य प्रवृत्ति अनाचार देखीने लोक तेमनी हांसी करशे. ते सांभली प्रवचनना निंदक ते हांसी करनाराउंने एम कहेशे के, अमें जे आचरीयें ठेयें, तेनी गर्हा निंदा करवी योग्य नथी, अमें तो साक्षात् केवल धर्मनुंज अंग आचर्युं ठे, एवुं कहेशे. हवे ते शिथिलाचारीयो पासें वेसनारा वीजा केटलाएक वली सावद्य सेवन नही करे एवा थशे. तेमनी ते शिथिलाचारी साधुउं हांसी मश्करी करशे,

जेम कोइ ग्रामीण लोक थका नगरवासी लोकोनी हांसी मस्करी, करे तेनी पेरें ते शिथिला चारीयो पण सावद्यना त्यागी एवा जे साधुउं हशे तेने कहेशे के, अगीतार्थ यत्किंचित्कर मूर्ख छे,एवी हांसी करशे ए रीतना विषम साधु,आगामिक कालें थाशे. अर्थात् माथुं मुंडा व्या पछी चपल वांदरानी पेठें ढीला थशे,थोडुं जणीने अभिमान करशे,नवा नवा वेष बना वशे, क्रिया पालवामां ढीला थशे. तेने कोइ उत्कृष्ट मार्गे चालनारा शीखामण आपशे के, तमें अविधिमार्गमां केम पड्या छो? अने जूठी परंपरा केम चलावो छो? ते सांजली ते लिंगी थो नया ते लिंगीयोना जरमावेला गृहस्थो मलीने जेम कागडा नगरना लोकनी हांसी करे, तेनी पेठें शुद्ध मार्गें चालनाराने कहेशे के,जूठो! आ उत्कृष्ट चारित्रिया थया छे. हमणां पां चमा आरामां चारित्र छेज क्यां? एवी रीतें भ्रष्टाचारी वांदरानी पेठें चपलाइ करशे. ए बीजा स्वमनुं फल ॥२॥ त्रीजे स्वप्ने छायायें सहित नवपल्लव थयेलो जे क्षीरवृक्ष,तेनी नीचें सिंहना घणा बालक प्रशांतरूपें बेठा दीठा. तेमनां लोको वखाण करे छे,प्रशंसा करे छे, तेनी पासें पायसनो वृक्ष छे. तेनी नीचें कूतराना बालक क्रीडा करे छे. एवुं जे स्वप्न दीठुं तेनुं फल प्रभु कहे छे. हे राजन! क्षीरवृक्षनी जेवा श्रावक जाणवा. एटले जे क्षेत्रमां साधुनो वि हार प्रवर्ते, तेवा क्षेत्रमां रहेनारा श्रावक ते क्षीरवृक्ष जेवा जाणवा. अर्थात् जला ज्ञान

करे छे. एवुं ते वानराउंनुं अपचेन देखीने लोको ते वानरानी हांसी करे छे. तेने वानरा कहे छे, के ए विष्ठा कांइ अपवित्र नथी, एतो गोशीर्षचंदन समान छे, तथा केटलाक वानरा ते विष्ठाने अपवित्र जाणी नथी लींपता. तेना उपर वली वीजा वानरा रोष करे छे, खीजे छे, के तमें केम विष्ठा नथी लीपता ? जे एवुं स्वप्न दीठुं, तेनुं फल कहे छे. के चंचल वानरानी पठे चपलात्मा, अल्पसत्त्ववाला एवा अने ज्ञानक्रियाने विषे अनादर करनारा, शिथिलाचारी, चलपरीणामी यतियो थाशे. अने वानराना यूथनो अधिप जे वानरो कह्यो, तेनी पेठें इहां गछना अधिपति आचार्य जाणवा.तेसावद्यसेवन रूप दुष्टकर्म तद्रुप अशुचि जे विष्ठा, तेणे करी पोताना आत्माने लींपाशे, अने वीजा पण ते आचार्यनी पासेंना रहेनारा जे शिष्य प्रमुख हशे, ते पण अशुचिरूप सावद्यकर्मे करी लीपाशे. तेवारें अयोग्य प्रवृत्ति अनाचार देखीने लोक तेमनी हांसी करशे. ते सांभली प्रवचनना निंदक ते हांसी करनाराउंने एम कहेशे के, अमें जे आचरीयें छैयें,तेनी गर्हा निंदा करवी योग्य नथी, अमें तो साक्षात् केवल धर्मनुंज अंग आचर्युं छे, एवुं कहेशे. हवे ते शिथिलाचारीयो पासें वेसनारा वीजा केटलाएक वली सावद्य सेवन नही करे एवा थशे. तेमनी ते शिथिलाचारी साधुउं हांसी मश्करी करशे,

जेम कोइ ग्रामीण लोक थका नगरवासी लोकोनी हांसी मश्करी, करे तेनी पेरें ते शिथिला चारीयो पण सावद्यना त्यागी एवा जे साधुउं हशे तेने कहेशे के, अगीतार्थ यत्किंचित्कर मूर्ख ठे,एवी हांसी करशे ए रीतना विषम साधु,आगामिक कालें थाशे. अर्थात् माथुं मुंडा व्या पठी चपल वांदरानी पेठें ढीला थशे,थोडुं जणीने अभिमान करशे,नवा नवा वेष धना वशे, क्रिया पालवामां ढीला थशे. तेने कोइ उत्कृष्ट मार्गें चालनारा शीखामण आपशे के, तमें अविधिमार्गमां केम पड्या ठो? अने जूठी परंपरा केम चलावो ठो? ते सांजली ते लिंगी यो तथा ते लिंगीयोना जरमावेला गृहस्थो मलीने जेम कागडा नगरना लोकनी हांसी करे, तेनी पेठें शुद्ध मार्गें चालनाराने कहशे के,जूठं! आ उत्कृष्ट चारित्रिया थया ठे. हमणां पां चमा आरामां चारित्र ठेज क्यां?एवी रीतें भ्रष्टाचारी वांदरानी पेठें चपलाइ करशे. ए त्रीजा स्वप्ननुं फल ॥३॥ त्रीजे स्वप्ने ठायायें सहित नवपल्लव थयेलो जे क्षीरवृक्ष,तेनी नीचें सिंहना घणा बालक प्रशांतरूपें बेठा दीठा. तेमनां लोको वखाण करे ठे,प्रशंसा करे ठे, तेनी पासें बावलनो वृक्ष ठे. तेनी नीचें कूतराना बालक क्रीडा करे ठे. एवुं जे स्वप्न दीठुं तेनुं फल प्रभु कहे ठे. हे राजन! क्षीरवृक्षनी जेवा श्रावक जाणवा. एटले जे क्षेत्रमां साधुनो वि हार प्रवर्त्ते, तेवा क्षेत्रमां रहेनारा श्रावक ते क्षीरवृक्ष जेवा जाणवा. अर्थात् जेसा ज्ञान

क्रियावान् जे साधु तेनी भक्ति बहुमान करनारा, श्रीजिनशासन प्रभावक,सातक्षेत्रें धन वावरनारा दातार, धर्मनुं दान देवाने तत्पर, साधुने राखवाने विषे तत्पर, चारित्रीया ना रागी एवा क्षीरवृक्ष जेहवा श्रावक, तेने घणा सिंहना बालक समान एवा नित्य वासी पासत्था उसन्नादिक साधुउ ते रुंधी रह्या छे संक्लेष पमाडी, बीजाने खावावां छे, तेमाटें कुतरा प्राय बीजा पण गछवासीयो ते पोतें लोकोने रंजवाने अर्थे पाखंड रूपी थइने साधुपणुं देखाडशे. तेथी केटलाएक लोक तथाविध देखी कुतुहल पाम्या थकाज एवा पाखंडीयोनी सेवा करशे,तेनी प्रशंसा करशे,तेमना धर्मना अधिकारी करी थापशे. ते पाखंडीयोना वचनना अधिकारी थाशे. गछनी परंपरा चलावशे. एवी रीतें ते पाखंडीनो वचन प्रमाण करवाथी त्यां कोइएक धर्मात्मा श्रावक अनाचार जाणी ते पाखंडीनो त्याग करशे. एवा भाविक जे धर्मने विषे श्रद्धावान् थइने प्रवर्त्तशे तेवा उत्तम जीवोनी वली ते लिंगी पाखंडी लोक हेलना करशे. कुतरानी पेरें हेलवा योग्य करशे,एकवार शुद्धधर्मने कहेवे करीने निर्भर्त्सना करशे,शुद्धधर्मना कहेनारने कुलिंगीयो हेलशे, जे सुकुलने विषे रहेशे, ते वाचालसमान प्रतिहास्यना कारण थाशे, अवज्ञा करी हेलवा योग्य थाशे. आ दुषमारक वशे करीने धर्मना जे गछ छे, ते सिंहना बा

उकर्नी पेरें दुष्ट थाशे. जावार्थ ए ठे, जे जला ज्ञानक्रियावान् साधु होय तेना जक्तिवंत शासनना प्रजावक सातक्षेत्रें धन वापरनारा मुनिजनोने वल्लन एवा हीरसहसमान जे श्रावक तेमने ड्रव्यलिंगी साधूउं कंटकसरखा थइने जला मुनिनी संगत करवा देशे नही. सूत्र परंपरायें चालनार साधूउंनी पासें जनारां रूडा श्रावकोने ते वेषधारीयो ठेषथी कहेशे के, तमें श्रमारा गछना ठो, माटें श्रमोने ठोडीने क्यां जाउं ठो ? त्यां जाशो तो ज्रष्ट थइ जाशो. इत्यादिक वचन कहेशे. मत्सर धरता तेने वलगी रहेशे.तथा जला मुनिओने देखीने ते वेषधारीयो कहेशे के श्रा तो बगला जक्त थइ फरे ठे. गछने उवावी नाखीने घापडा साधु थया ठे. साधुपणुं तो श्रा पांचमा श्रारामां ठेज क्यां? एवा बोल बोलतां, पोतानो गछ थापन करता, जला क्षेत्रमां साधुने श्रावबा देशे नही. एवा कांटा सरखा ड्रव्यलिंगी थशे.ए त्रीजा स्वप्ननुं फल कह्युं ॥३॥ हवे चोथा स्वप्नमां कोइक कागडानुं टोलुं तृषावंत थकुं वावडीना तटनी सन्मुख जातुं ठतुं वचमां कोइ कुत्सित सर तलाव देखीने जेवारें तिहां जवा मांड्युं, तेवारें ते टोलामांहेला कोइक कागडायें तेमने वार्युं के, श्ररे त्यां पाणी नथी तोपण तेनी वात श्रणमानता थका ते कागडा कुत्सित सरमां गया. तिहां सर्व विनाश पाम्या. हे राजन्! ए स्वप्ननुं फल सांजल! जे श्रत्यंत गं

४ र एवा भला अर्थना भांखनारा, तथा उत्सर्ग ते सर्वथा नियम अने अपवाद ते य
थाशक्तियें नियम करवा एवा मार्गने विषें कुशल, घहेला नहीं, पण घहेलानी पेठें रा
जाने न्यायें करीने रहेला, कालोचित धर्मे संयुक्त, उपासराने विषे अनिश्रित एवा
सुसाधु मुनिराजनी परंपरा ते वावडीने स्थानकें जाणवी, अने अत्यंत वक्र, जरू घ
णा कलंकें करी संयुक्त पण धर्मार्थी माटें धर्मने विषे श्रद्धायें करी संयुक्त ते बापडा
भला मार्गथी विपरीत एवो जे धर्म तेना करनारा, अधर्माचारी, डुष्टानुष्ठानने विषे
रक्त, माठी परणतियें अपरिज्ञपणाने विषे डुष्टमार्गें प्रवर्त्तता एवा लोक ते कर्मबंधने
कारणें डुष्ट मूढ धार्मिक वायस जेवा जाणवा. एवा पुरुषो, ते सुसाधुरूप वावडी तर
फ जतां थकां मार्गनी वचमां कुलिंगीरूप कुत्सित तलाव देखीने ते मार्ग भणी जाशे,
तेवारें मूढधर्मीने कोइ गीतार्थ कहेशे के, अरे भोलाउ! तमें जे धर्ममां प्रवर्त्तो बो, ते धर्म ए
न होय. केम के, कर्मबंधनी हेतुभूतएवी माठी परिणति ज्यां वर्त्ते, त्यां अनुवाद प्रवर्त्तनायें
धर्मपणुं न होय, माटे धर्मनो आभास मात्र पण एमां नथी, तो पण ते लोको गीतार्थनुं
वचन अणमानता पाखंडीना धर्मने विषे जाशे तेवा पुरुषो वायसनी पेठें विनाश पामशे,
संसारमां पडशे, तेमां वली जे पुरुश पूर्वोक्त वाव्य सरखा गीतार्थ गुरुनां वचन मानशे,

ते शुद्धधर्मना थापनार थशे. ए चोथा स्वप्ननुं फल कह्युं ॥ ४ ॥ हवे पांचमा स्वप्ननुं फल कहे छेः–अनेक जीवें करी आकुल एवुं जे विषम वन, तेमां एक मृतकसिंहनुं कलेवर छे. पण तेनुं कोइ जक्षण करतो नथी. शियालीया प्रमुख पण ते मृतकसिंहनो विनाश करता नथी, अनुक्रमें ते सिंहना कलेवरने विषे कीडा उपन्या. ते देखीने सीयालीया प्रमुख जीव पण तेने उपद्रव करे छे, एवुं स्वप्न दीठुं तेनुं फल हुं कहुं छुं, ते तुं सांजल. सिंहरूप प्रवचनसिद्धांत जाणवो अने जिहां धर्मना जाणकार स्वरूप पुरुषो छे, एवुं आ जरतक्षेत्ररूप वन जाणवुं. जेमां प्रकर्षपणे कोइ विरलाज सुगुरुना रूमा परीक्षक थइने धर्मना धोरी थका सिंहना कलेवर रूप छे. अने परतीर्थियो जे पोताना अंगीकार करेला कुधर्म तेने विषे रक्त जिनप्रवचना प्रत्यनीक तेरूप श्वापदनो समूह एटले ते वनचरजीवोनो समूह जाणवो. तेणें एवुं मान्युं छे. जे ए श्रीजिनसंबंधि प्रवचन जे छे, ते अमारी पूजा सत्कार दानादिकना उछेद करनार छे. ते माटे यद्वत् तद्वत् प्रवृत्तियें करी, अर्थना अनर्थ प्रवर्त्तावता, एवा विषम कुमार्गने अंगीकार करीने रहेला जे जनो, तद्रुप श्वापदें करी संकुलित छे ते श्वापदरूप प्रत्यनीक जनोना जयें करीने यद्यपि ते प्रवचनरूप सिंहकलेवर, उपद्रव पामेलुं नथी, तो पण तेना अतिशयनो अजाव थवाथी सिंहकलेवरनुं निःप्रजावपणुं थाशे.

भीर एवा भला अर्थना भांखनारा, तथा उत्सर्ग ते सर्वथा नियम अने अपवाद ते यथाशक्तियें नियम करवा एवा मार्गने विषें कुशल, घहेला नहीं, पण घहेलानी पेठें राजाने न्यायें करीने रहेला, कालोचित धर्में संयुक्त, उपासराने विषे अनिश्रित एवा सुसाधु मुनिराजनी परंपरा ते वावडीने स्थानकें जाणवी, अने अत्यंत वक्र, जरू घणा कलंकें करी संयुक्त पण धर्मार्थी माटें धर्मने विषे श्रद्धायें करी संयुक्त ते बापडा भला मार्गथी विपरीत एवो जे धर्म तेना करनारा, अधर्माचारी, डुष्टानुष्ठानने विषे रक्त, माठी परणतियें अपरिज्ञपणाने विषे डुष्टमार्गें प्रवर्त्तता एवा लोक ते कर्मबंधने कारणें डुष्ट मूढ धार्मिक वायस जेवा जाणवा· एवा पुरुषो, ते सुसाधुरूप वावडी तरफ जतां थकां मार्गनी वचमां कुलिंगीरूप कुत्सित तलाव देखीने ते मार्गे भणी जाशे, तेवारें मूढधर्मीने कोइ गीतार्थ कहेशे के,अरे भोलाउं! तमें जे धर्ममां प्रवर्त्तो बो, ते धर्म एन होय· केम के,कर्मबंधनी हेतुभूतएवी माठी परिणति ज्यां वर्त्ते, त्यां अनुवाद प्रवर्त्तनायें धर्मपणुं न होय, माटे धर्मनो आभास मात्र पण एमां नथी, तो पण ते लोको गीतार्थनुं वचन अणमानता पाखंडीना धर्मने विषे जाशे तेवा पुरुषो वायसनी पेठें विनाश पामशे, संसारमां पडशे, तेमां वली जे पुरुश पूर्वोक्त वाव्य सरखा गीतार्थ गुरुनां वचन मानशे.

टा स्थानकमां उगे, तेने बदले उकरडाना ढगला उपर कमल उग्युं दीठुं ते पण सर्वत्र उकरडाना ढगलाउं उपर नहीं पण कोइ कोइ उकरडानी उपर उगेलुं दीठुं, ते पण वली जेवुं जोइयें तेवुं रमणीक न हतुं.पण थोडुं समीचीन अने घणुं कुत्सित हतुं.तेनुं फल कहे छेः–इहां सरोवरने स्थानकें धर्म्मक्षेत्र जाणवुं, अथवा उत्तमकुल जाणवुं. तेने विषे धर्मनी प्रतिपत्ति जोइयें,ते पद्मसरोवर जेवुं कहेवाय. पण पांचमा आराने विषे तो जे सरोवररूप क्षेत्रने स्थानकें राजा प्रमुख उत्तमकुलना पुरुषरूप जे साधु श्रावकनो संघ तेतो कुशील संसर्गी,पतितपरिणामी थको धर्मरूप कमलने वर्जशे,अने उकरडारूप अत्यंत क्षेत्रने स्थानकें इहां नीचकुल रूप क्षेत्र जाणवुं. एटले नीचकुलमां पण सर्वत्र नहीं, परंतु कोइ कोइ जातिविशेषमां धर्म प्रवर्त्तशे.अर्थात् जे जीव आजीविकाना दोषें करी दुःखीया थका लोकें निंदितथका रीश प्रमुख दोषें करी दुष्ट होवाथी पोतानो आत्मार्थ साधी न शके एवा कूडकपटथी भरेला वणिकादि कुलमांहेला कोइक लागने विषे कदाग्रहरूप संसार वधारनार एवो लेशमात्र धर्म प्रवर्त्तशे.इति षष्टस्वप्नफलम् ॥ ६ ॥ सातमे स्वप्नें कोइएक करशणी दुर्विदग्धभूमि उखरभूमिने सुक्षेत्र जाणतो थको तथा सार योग्य बीजने अयोग्य असार जाणतो थको अने अयोग्य असार बीजने योग्य सारबीज जाणी तेने वावीने अंकुरा

ती-... ा. तेमां कोइदैवप्रयोगथी शुद्ध वीज आवी जाय ले तो ते काढाढी
... सुक्षेत्रने विषे सुवीज वावतो नथी. तेनुं फल जगवान् कहे ले. इहां कर्ष
...नकें दानधर्मनी रुचिवाला पुरुष जाणवा. ते मूर्खलोक पात्र कुपात्रनी परीक्षा
...ाज जेखधारीयो तथा शुद्ध साधुउ ए बन्नेने सरखा मानशे,अने कहेशे के, आप
...तो सर्व सरखाज ले.सर्व जगायें धर्म ले, एम बोलता कुपात्रने पात्र जाणी दान देइ
...नंतसंसार वधारशे.एवा दानना देनार थाशे, अथवा अवीज रूप जे कुसाधु हशे. तेने
...धुनी बुद्धियें दुर्विदग्ध ग्रहण करशे. अस्थानकने विषे अविधें थापशे, जेम कोइ क
... अवीजने शुद्ध वीज करी माने,अने शुद्धवीजने अवीज करी माने,जे मांकीका प्रमुख
जीव घणा उपजे तेमां जो कोइ शुद्ध बीजनो अंकूरो प्रगट थाय,तो ते विखेरी नाखे
राखे नही.अथवा अन्यपक्षें शुद्ध अंकूरने चतुष्पदादिक जीवो उच्छेदी नाखे. एम अ
...ाण मूर्खलोक धर्मनी श्रद्धायें करी जो सुपात्रने पामशे, तो पण अविधि अबहुमान आदें
...इने एवीरीतें करी नाखशे के,जथकी पुण्यरूपिया अंकूरा सफल नहिं थाशे.इति सप्तमस्वप्न
...लम्॥७॥आठमे स्वप्ने प्रासादना शिखरने विषे खीरोदकें जरेलो अने सूत्रादिकें शोजा
मान कंठवालो एवो कलश ले,तेनी पासें वली बीजी जूमिने विषे गलांरहित ठोवर समान

... काल करी ते सारो कलश पोताना स्थानकथकी चलायमान थइने ते जांगेला घटनी उपर पड्यो. तेथी ते सारो कलश जांगी पड्यो, तेनुं फल नग थान कहे छे.प्रथम उग्रविहारें करी विहार करता थका पूजा प्रतिष्ठा पामेला एवा आसा र शिखरभूमि स्थानकें रहेला जे साधुओ ते कालने दोषें करीने पोतानुं सत्तरभेदें संयम रूप जे स्थानक तेथी चल्या.उत्सन्नीभूत थया थका शीतलविहारी मंदविहारी थाशे. ते वारें बीजा पासत्थादिक भूमियें रह्या अढार पापस्थानरूप भूमिरजें करी अत्यंत लीपाणा एवा असंयम स्थानकें रह्या जांगेला गलावाला घटप्राय निपणपरिणामी जे हशे, तेनाथी पूर्वे कह्या जे सुसाधु ते जो पण टलता थका रहेशे,तोपण अन्यत्र विहारक्षेत्रना अभा वथी जांगेला घडाना जेवा जे पासत्थादिक छे तेनी उपर पडीने पीडाने करशे. शेष क्षेत्र अकर्में पीड्या थका निर्धंधसपणे करी सुद्दक्षेत्र वर्जीने तेमने संक्लेशना करनारा थाशे. तिहां ते मांहोमांहे विवाद करता थका बेहु जण संयमथी भ्रष्ट थशे. ...
केटलाएक तपगारवि थशे.केटलाएक क्रियाने ...
शंधर्मी थशे,धर्मने ...

कह्यं के.ए.   कढाय नहिं, कफानुं जोर चाले, माटे ए आपणने कहाढी
ाजायें कह्युं तो आपणें केम आत्माने राखीशुं.प्रधानें कह्युं आपणें पण एना सरखा
ने एनी साथें रहीयें ? नही कां आपणने ए काहाढी मूकशे.पछी राजा प्रधान
बेहु ा कचेरिमां घहेला थइने तेनी पूठें गान करता,नाचता स्वेछायें विकल थका
रह्या.ते जोइ सामंतादिक बोल्या हवे ए बेजण पण डाह्या थया.एम करतां केटलेक कालें
ो भलो वर्षाद थयो.तेना जलनुं पान करवाथी सर्वलोकनी जेहवी प्रकृति हती तेवी
ी समीचीन थइ. तेवारें सर्व स्वस्थ थया, ए दृष्टांत कह्यो. एनो सिद्धांत कहे छे.
ानी पेरें पांचमो आरो जाणवो, अने निमित्तियानी पेठें केवली मार्ग भांखी गया
छे. तथा नगरलोक घहेला थया, तेम श्रावक जनो पाखंडीयोनां वखाण सांभलवा
रूप मालुं जल तेनुं पान करी आभिग्रहिक मिथ्यादृष्टि रूप घहेलाइने पाम्या. ते श्रा
वक सर्व पासत्थानी भेगा थया, अने शुद्धमुनि प्रगट थाशे. ते रूप वर्षाद थयो. तेना
वचला कालमां राजा मंत्रीनी पेठें शुद्धमुनि अने संवेगपक्षी, ए बे शुद्ध मार्गने जाणे छे
खरा, पण घणा श्रावकलोक पासत्थाना वखाणथी घहेला थयेला ते बेहुनी मश्करी
करतां भंडना करवा लाग्या, तेवारें शुद्धमुनि अने संवेगपक्षी, ए बे यद्यपि

जाणे ठे, तो पण एवुं विचारे, जे कोइ श्रावक शुद्धमुनिना उपदेशमां आवी शुद्धमार्गने जाणे, तिहां सूधी तेमनी सायेंज रहेवुं. एम विचारी प्रासादस्थानें रहेला सुवर्णकलश जेवा शुद्धमुनि पण पासछानी संगतरूप मलथी मलीने रहेशे, ए आठमा स्वप्ननुं फल सांजलीने पुण्यपाल राजा पांचमा आराना विचारथी वैराग्यवंत थयो थको जगवंत पासेंथी दीक्षा लइ शुद्ध चारित्र पाली मोक्षें गयो. एम वली लौकिक अन्यमतीयोना शास्त्रमां पण कलियुगनुं स्वरूप आवी रीतें वर्णव्युं ठे. ते कहियें ठेयें. राजा युधिष्ठिरें एकदा रयवाडीने विषे गये थके कोइएक स्थानकें वाठडीनी हेठ गाय नीची थइने स्तनपान करती दीठी. ते जोइ राजायें ब्राह्मणने पूठ्युं, के आ विपरीत आश्चर्य वली शुं देखाय ठे? ब्राह्मणें कह्युं हे राजन् ए आगामिक कालें कलियुग आवशे, तेनो जाव सूचन करे ठे, एटले कलियुगने विषे लक्ष्मीविना डुःखी थका एवा मातापितादिक ते कोइक धनवंतने कन्या आपी, तेनुं धन लइ निर्वाह करशे. ए अर्थ सांजली राजा युधिष्ठिर वली आगल चाल्यो, तिहां पाणीथी जींजेली वेलुना दोरडा वणतां एवा केटलाएक मनुष्य दीठां. ते दोरडां वली क्षणमात्रमां वायराना योगथी जांगतां त्रूटतां जाय, वली लोक वणतां जाय, वली जांगतां जाय. तेवारें राजायें ब्राह्मणने पूठ्युं. तेनुं पण फल कहेवा लाग्यो. के हे राजन् !

ः युगमां कर्षण आदिक घणाक क्लेश करी लोको महोटी महेनतथी धन कमाशे, ते वली रतज चोर, अग्नि, राजदंड इत्यादि प्रकारें करी विनाश पामशे, घणा यत्ने करी पण राख्युं रहेशे नहीं. वली आगल चालतां युधिष्ठिरें अवेडानुं पाणी कूवामां पडतुं देखीने पूछ्युं त्यारें ब्राह्मणें कह्युं के हे देव! एनो अर्थ सांभलो. असि, मषि, अने कृषी, तेणें करी जे प्रजा लोक द्रव्य उपार्जन करशे, ते सर्वलक्ष्मी, राजाने घेर जाशे, एटले अतीतकालना राजा छे, ते पोतानुं द्रव्य आपी प्रजाने सुखी करता हता, अने आगामिक कालना राजा दंडीने प्रजा पासेंथी धन लइ लेशे. वली आगल जातां राजायें चंपकवृक्षनी समीपें एक खीज डीनो वृक्ष दीठो, ते खीजडीना वृक्षने वेदिकाबद्ध चबूतरो कर्यो छे. वली मांडणां कर्यां छे, सुगंधद्रव्य मालादिकें पूजित छे. वली तेनो गीत, नृत्य इत्यादिक महिमा थाय छे. एरी ते मनुष्यें करी पूजातो थको धर्मपुत्रें दीठो, अने पासे जे चंपानो वृक्ष छे, ते छत्राकार छे, तेना कुसुमो सर्व, वासनायें करी संयुक्त छे, वली स्निग्ध छे, तो पण ते वृक्षनी वार्त्ता मात्र पण कोइ पूछतुं नथी. एवुं देखी विप्रने पूछवाथी तेनुं फल विप्र कहेतो हवो. हे देव! आगमिककालें कलियुगमां जे गुणवंत माहात्मा जे सज्ञान पुरुष, तेनी नगरादिकने विषे चंपक वृक्षनी पेरें कोइ पूजा करशे नहीं, अने निर्गुण पापना करनार एवा जे खल

जन, ते पूजा सत्कार अने ऋद्धि पण पामशे. वली आगल चालतां राजायें एक शिला, सूक्ष्मवालाग्रे बांधी आकाशने विषे लटकती दीठी. तेवारें सूत्रकंठ नामा ब्राह्मणने पूठवाथी तेणें कह्युं के हे महाभाग! कलियुगने विषे शिला सरखुं पाप घणुं थाशे. अने वालाग्र सरखो अल्पधर्म प्रवर्त्तशे तेटला धर्मना माहात्म्यें करी केटलोएक काल चालशे पठी तेमां थी पण लोक नीसरशे, ते धर्म त्रुटशे, तेवारें सर्वलोक बूडशे. ए प्रकारें अन्यदर्शनीयोना भारतादिक ग्रंथमां एकशो ने आठ प्रकारें करी कलियुगनी स्थिति देखाडी ठे, पण इहां ग्रंथ वधवाना भयथी लखता नथी. हवे पूर्वोक्त स्वप्ननुं फल सांभली श्री गौतमस्वामी विस्मय पामीने यद्यपि पोतें ज्ञानें करी सर्व जाणे ठे, तो पण सभाना लोकोने जणाववाने अर्थें पूठता हवा के, हे भगवन्! आपनां निर्वाण थया पठी शुं थनार ठे. तेवारें भगवान् बोल्या के हे गौतम! महारा निर्वाण पठी नेव्यासी पक्ष गये थके पांचमो आरो बेसशे, तेमां यमदंड सरखा राजा थशे, अने महारा निर्वाण पठी बार वर्षे हे गौतम! तुं मोक्षें जइश, माहारा पाटें क्रमें करी २००४ आचार्यो थशे. तेमां प्रथम महारे पाटे सुधर्म गणधर बेसशे. ते महारा निर्वाण पठी वीश वर्षे मोक्षें जशे, वली सुधर्मने पाटें जंबू आचार्य थाशे. ते महारा निर्वाण पठी चोशठ वर्षे मोक्षें जशे. तेवार पठी भरतक्षेत्रमां

आहारक शरीर. मनःपर्यवज्ञान, पुलाकलब्धि, परमावधि, क्षपकश्रेणि, उपशमश्रेणि, केवल ज्ञान. यथाख्यातचारित्र, परिहारविशुद्ध चारित्र, अने सूक्ष्म संपरायचारित्र, ए त्रण चारित्रनो एक भेद, नवमो मोक्षमार्ग, अने दशमो जिनकल्प. ए दश वानां विछेद थशे. जंबूने पाटें वली प्रभवसूरि थशे. तेने पाटें सय्यंभवसूरि द्वादशांगधारी दशवैकालिक करशे. तेने पाटें चौदपूर्वी श्रीयशोभद्रसूरि थशे. तेने संभूति विजय अने भद्रबाहु, ए बे शिष्य थशे. तेमां घणा ग्रंथोनो रचनारो, निर्युक्तिनो करनारो एवो भद्रबाहु ते महारा निर्वाणथी एकशो ने सीत्तेर वर्षें देवलोकें जशे. तेना शिष्य थूलिभद्र थशे. इहां बार दुकाली पडशे, ए आचार्य, दश पूर्व अर्थसहित भणशे. अने चार पूर्व अर्थविना भणशे ते महारा निर्वाणथी बशें ने पंदर वर्षें देवलोकें जशे. इहां पहेलो संघयण अने संस्थान तथा सूक्ष्म महाप्राणायामध्यान विछेद जशे. पछी अनुक्रमें पांचशे चोराशी वर्षें वज्र आचार्य थशे, तेवारें दशमुं अर्द्ध पूर्व तथा चार संघयण अने चार संस्थान विछेद जशे. तथा छशे ने शोल वर्षें पुष्पमित्र थशे. इहां साक्षानव पूर्वविछेद थशे अने नव पूर्वनुं ज्ञान शेष रहेशे. महारा निर्वाणथी छशे ने वीश वर्षें आर्यमहागिरिजी थशे, ते ग्रामानुग्राम विहार करशे, छशे ने नव वर्षें रथवीरपुर नगरमां दिगम्बर मत

थाशे, वली महारा निर्वाणथी त्रणशे वर्षे उज्जायणीमां संप्रतिराजा थशे, ते आर्यसुह स्तिसूरिना उपदेशथी जातिस्मरण पामीने जैनधर्म धारण करशे, त्रण खंडनो जोक्ता थशे, विनयवंत थशे, जैनप्रसादें करी पृथ्वी शोजायमान करशे, सवा लाख देरासर, छत्रीश हजार जीर्णोद्धार, सवा कोमी जिनप्रतिमा, पंचाणुं हजार धातुनी प्रतिमा अपार जरावशे, एक हजार उपासरा करावशे, सातशे, दानशाला करावशे, अने पोताना सेवक मूकी अनार्यदेशमां पण जिनधर्म प्रवर्त्तावशे, निर्ग्रंथोना विहार थाय, एवां क्षेत्र करशे, एरीतें ते राजा सर्व देशोमां जिनधर्म प्रवर्त्तावशे, ते काल करी देवलोकें जाशे. वली महारा मोक्षथी चारशे ने सीत्तेर वर्षे उज्जायणीमां विक्रमादित्य राजा थाशे, ते सिद्धसेनसूरिना उपदेशथी सम्यक्त्व पामशे, जैनी थशे, तेनो अग्निवीर नामा वेताल चाकर थाशे, ए राजा बहु विद्यावान्, धैर्यवान्, परोपकारी एवो सर्वलोकोमां प्रसिद्धि पामशे, पोताना नामनो संवत् चलावशे. देवता तेनी स्तवना करशे, तथा विक्रमादित्यना संवत्नी १३५ मे वर्षे शालिवाहन राजा थशे. ते पण पोतानो शक प्रवर्त्तावशे, तथा विक्रमादित्यथी पांचशे पच्चासी वर्षे श्रीहरीजद्रसूरि थाशे, महारा निर्वाणथी ए९३ वर्षे कालिकाचार्य थाशे, ते कारणना योगें चोथनी संवत्सरी करशे, पठी पक्षपात थशे. महारा निर्वाणथी १२७०

वर्षे वप्पन्नट्टसूरि महा विद्याविशारद थशे. ते आमराजाने प्रतिबोधी ग्वालेरना पर्वतमां त्रण कोटि सोनानी मूर्त्ति श्रीवीरन्नगवाननी न्नरावशे. महारा निर्वाणथी १३०० वर्ष गया पछी घणा गछ थशे. ते महारा मार्गने मोहोली नाखशे. सुधर्मपरंपरा उछापीने पोतपोताना गछ थापी वाम्रा बांधशे. सहु पोतपोतानी जूदी जूदी समाचारी करशे, प्ररूपणा न्निन्न करशे, श्रद्धा न्निन्न करशे, पोतानो गछ स्थापन करवा माटे असत्य बोलशे; सिद्धांतरुचि जीवो स्वल्प थाशे, क्रियायें शिथिल थाशे. वली लोकमां कषाय घणो थशे, लोको मर्यादा रहित थशे, धर्मनष्ट लोक थशे, मिथ्यात्वी घणा थशे, परोपकार रहित सत्यतारहित एवा लोक थाशे, शिष्य पोताना गुरुनो विनय करवो मूकी देशे, गाम स्मशान सरखां थाशे अने नगर ते गामडां जेवां थाशे, उत्तम पुरुषो चाकरी करशे, नीच पुरुषो राजा थाशे उत्तमनो आचार नीच पालशे, अने नीच लोकोनो आचार उंच लोको पालशे, उत्तम जातिनां लोको निर्धन अने दुःखी थाशे. तथा नीच लोको धनाढ्य थाशे, राजा दुष्ट थाशे, देवता देखाव आपशे नहीं, जातिस्मरण ज्ञान कोइने उपजशेज नही, नीच लोकोमां बल बहु थाशे, लोक सर्व कृतघ्नी अने परनुं नूंरु वांछनारा थशे; मतलवीयां थशे, पुण्यकार्यमां प्रमादी थशे, पाप करवामां उद्यमी थाशे, तेमज लोन्नी

तथा जूठा अभिमानना करनार, ठगाइ करवामां चतुर अने धूर्त्तविद्यामां कुशल तथा परना द्रोह करनारा, एवा घणा लोको थाशे, तथा जे कोइ धर्म करशे, ते पण अभिमाने युक्त थका करशे. एवा लोक थशे, लोक घणा दरिद्री थाशे तेम राजाउ पण अनेक प्रकारना नवा नवा कर नाखनारा अन्यायी, विनाकारणे दंड करनारा, देहराना पाडनारा, देवद्रव्य भक्षण करनारा थाशे. तथा यतियो पण देवद्रव्य लेनारा लोभने वशे ज्ञानद्रव्य भक्षण करनारा, शीखामण आपनारनी सायें कदाग्रह करनारा, एवा आचारभ्रष्ट थाशे. तथा माता पिता पोतानी दीकरीने वेचीने पेट भरशे दीकरीनुं धन लइ आजीविका चलावशे, एवा निर्दयी थाशे तथा वाणीया कूड कपटना करनारा, यति योनुं अने चैत्योनुं द्रव्य भक्षण करनारा थशे. शास्त्रना रहस्यना अजाण थशे. एकज कल्पसूत्र मात्र सांभल्युं के सर्व समजी गया एटलुंज जिनधर्मनुं रहस्य तेउमां देखाशे. तेमज घणा मतपक्षी थाशे. पोतानो हठ लीधेलो मूकशे नही. जैनधर्मनुं तो तेमां नाम मात्र रहेशे, दुकाल घणा पडशे, राजाउना झघडा घणा थाशे, घणा देश शून्य थइ जशे लोक निर्धन थशे, नीचकुलना राजा ते श्रीजिनधर्मने मूकी बीजा धर्मना माननारा घणुं करीने नरकगामी थाशे. एम पांचमांआरामां घणा लोक दुखी थाशे, वली घणा अग्निना उ

पद्रव, घणा चोरना उपद्रव, घणा लेणदारना उपद्रव थशे. तथा उज्ज्वल मंत्र, यंत्र, औषधना प्रभाव मंद पमी जशे, अने मलिन मंत्रादिकनुं प्रबलपणुं थशे, दान, शील, तप अने भावरूप धर्मनो क्षय थाशे. शिष्य सर्व अविनीत थशे. पुत्र, पोताना माता पितानी सेवा करशे नहि. घणा व्यापारी कुडा तोल, कुडां माप राखशे. धर्मठगाइ बहु थाशे, सत्यपणुं कोइक राखशे, दश प्रकारनो यतिधर्म कोइ विरला पालशे, प्रधान लांचना लेनारा थाशे. सेवक स्वामीद्रोही थाशे. पोताना स्वामीनी गणना पण नहिं करशे. कालिरात्रि समान निर्दयी सासु थशे. अने सापण सरखी क्रोधी, विनयरहित वहू थाशे. वली निर्लज्ज कटाक्षपेक्षणादिकें करी कुलीनस्त्रीयो पण वेश्यानां आचरण शीखशे, स्वेछायें चालशे, पुत्र पितानी शीख मानशे नहीं, शिष्य पोताना गुरुनी शीख मानशे नहीं. अकालें शियालामां, उनालामां, मेघवृष्टि थाशे पण कालें मेघ नही वरसे. दुर्जन धूर्त्त लोक सुखीया थाशे. चोरना भय, मरकीना भय पारका कटकना भय, घणा थाशे. दुष्ट जीव जे टीड प्रमुख तेउना उपद्रव थशे. संध्यात्यागी, अनाचारी अर्थना लोभी एवा ब्राह्मण थाशे. तथा औषधी, घृत, साकर, फूल, प्रमुखना रस, गंध, सर्व हीन थइ जाशे, मनुष्योनां बल, बुद्धि, आयु प्रमुख घटी जाशे, आचार्य शिष्यने वांचना आपशे नहीं, तथा कलहकारी अस

वली कुमारपाल राजाने पाटें राजा दुष्ट थशे. ते देरासरो पडावी नाखशे,तेनुं राज्य यवनलोको लइ लेशे, पठी विक्रम संवत् १५०० ना शेकामां श्रीआनंदहेमविमल सूरि क्रियानो उद्धार करशे. तेमना शिष्यपरंपरामां श्रीहीरविजयसूरि थशे. जे दिल्लीना अकब्बर बादशाहने प्रतिबोधी हिंसा करवी बंध करावशे. ए वातो न्हाना महोटा जूदा जूदा चार पांच दीवालीकल्प जोइने तेमांथी लखेली छे. हवे वली जगवान् कहे छे. हे गौतम ! पांचमा आरामां नेखधारी लिंगीयो विपरीत श्रद्धावाला घणा थाशे, ते कलह करनारा, मांहोमांहे लडाइ करनारा, असमाधिकारक, आशातना, करनारा, लोकोमां साधु कहेवराता थका मंत्र, तंत्र, ओपधोपचार करनारा थाशे, सूत्रना परमार्थ जूली जशे.धनना लोजी, लालची, व्यापारना करनारा, इंद्रियोना विषय जोगवनारा, उपकरण जे वस्त्र पात्रादिक, तेनुं ममत्व करनारा, वस्त्र पात्रादिकोनो संग्रह करी ते पात्रादिकोने गृहस्थने घरे पोतानां थकां करी राखनारा, उपासराने अर्थे कजीया करनारा एवा मठवासी जेवा घणा थाशे. अने शुद्धप्ररूपक शुद्ध मुनि तो कोइ विरलाज थाशे. माटे घणा मोडा अने थोडा साधु थाशे. तथा समकेती जीव निर्बल थाशे, अने मिथ्यात्वीराजानुं जोर थाशे, दत्री अल्पबलवंत थशे. वली महारा निर्वाणथी केटलेक कालें कलंकी राजा थशे, तेनो संबंध आ

स्वामीनी मूर्त्तिनुं वर्णन सांजलीने धूलिकोटने खणावी. तेमांथी प्रतिमा प्रगट करी. तेने श्रीपाटणमां लावीने देरासरमां स्थापन करशे. अने साक्षात् श्रीजिनराजज छे, एवुं जाणीने ते प्रतिमानी निरंतर पूजाकरशे. अने जेम उदायि राजाए पूजामां गाम आप्यां छे, तेम ए राजा पण गाम आपशे. एवो ए राजा स्वदारासंतोषी, दयाळु, सुव्रती थाशे, वळी जो मनथी पण व्रतजंगनो दोष लाग्यो जाणशे, तो ते उपवास करशे, तथा कारण विना मार एवो शब्द जो मुखथी बोलाइ जाशे, तो ते उपवास करशे, अपुत्रीयाना धन लेवानो त्याग करशे, अढार देशमां अमारीनो पडह वजडावशे. कोइ जीव मारे नही एवुं करशे. चोमासाना दिवसोमां सेना न चढाववी. घोडा प्रमुखने पण वस्त्रथी गळीने गळ्युं पाणी पीवरावयुं, एवी रीतनो जिनधर्म पाळवामां दृढ थशे. श्रीजिनशासननी उन्नति करशे. तथा हे गौतम! विक्रम संवत् ११००ने वर्षे श्रीजिनदत्तसूरि प्रमुख तथा श्रीअजयदेवसूरि नवांगीवृत्तिना कर्त्ता थाशे. ए आचार्य पंचांगीमां जेह्वा अर्थ हशे, तेह्वाज अर्थ लखशे, पण पोताना गछनुं ममत्व राखशे नही. जिहां संदेह थशे तिहां केवलीजगवान् जाणे. एम लखशे, एवा थशे. तथा महारा निर्वाण पछी नवशे ने एंशी वर्ष पछी सिद्धांत पुस्तकारूढ थशे. तेना अर्थ करनारा महाजाग्यवान् आचार्यो थशे. एवामां

तेनी साथें जोग जोगवतां तेनें महापराक्रमी चार पुत्र थाशे.तेनां नाम. एक दत्त, बीजो विजय,त्रीजो मुंज, अने चोथो अपराजित, ए चार जाणवा. ए कलंकीनी राजधानी पाटलीपुर नगरें थाशे.तेवारें ते नगरनुं नाम पण कलंकीपुर पकशे. तथा दत्तनी राजधानी दत्तपुरमां थशे, अने विजयनी राजधानी राजगृहीमां थशे. तेथी ते नगरीनुं नाम विजयपुर एवुं थपाशे. तथा मुंजराजानी राजधानी अणहिलपुर पाटणे थशे. अने अपराजितनी राजधानी अवंती नगरीमां थशे. एम चारे पुत्रोने राजपाटे थापी,पोतें एकलो संग्राम करशे. जेथी पृथ्वीने रुधिरथी नवरावशे. वली नव नंदराजाना संचेला सुवर्णना महोटा नव थुजने लोकोना मुखथी सांजलीने पृथ्वी खोदावी तेमांथीधन काहाडी लेशे,तथा बीजुं पण गणा स्थलथी द्रव्य ग्रहण करशे. तेवारें तेना जंडारमां नवाणुं कोडाकोडी सोनैया जत्या रहेशे, चौद हजार हाथी, साडा चारशे हाथणी,पांच कोडी पायक, सत्याशी लाख घोडा, एटलो सैन्यनो परिवार थाशे. जेनुं आकाशमां त्रिशूल चालशे, पाषाणनो घोडो चालशे,तथा महाक्रूर कषायवालो थशे.तेना जन्मावसरें मथुराना देहरानां ईडां पडशे. महा रोग डुर्जिक्ष थशे. ते कलंकी संपूर्ण राज्य करतो जेवारें ठत्रीस वर्षनो थाशे, तेवारें ते जरतक्षेत्रमांहेला त्रण खंडनो अधिपति थशे.अने पोतानुं एकछत्र राज्यचलावशे.पठी वली

अधिक लोभमां पड्यो थको पोताना नगरमां पूर्वपुरुषोयें ठाम ठाम दाटेलां धन खोदावीने सर्व लइ लेशे. ते राजमार्ग खोदतां थकां एक लवणदेवी नामें पथरानी गाय निकलशे. ते गायने वजारमां राज्यमार्गें स्थापन करशे. इहां कोइक कहे छे, के ते गाय वर्षादथी निकलशे अने ते गोचरी जता एवा साधुउने देखीने पोताने शींगडे करी संघट करशे. साधुउ आचार्य पासें ते वात करशे तेवारें गीतार्थ एवुं जाणशे जे ए नगरमां पाणीनो महोटो उपद्रव थवानो छे. एम जाणी तिहांथी विहार करी जाशे, अने केटलाएक साधुउ तो वस्तिना प्रतिवंधें वस्त्र, पात्र आहारना लोभी थका गीतार्थनां वचन अणसद्दहता तिहांज रहेशे. पछी ते नगरमां साडासत्तर दिवस पर्यंत रात्रिदिवस सरखो वर्षाद पडशे. तेथी नगर आखुं पाणीमां तणाइ जशे. त्यारें सर्वलोको गंगा नदीने कांठे नाशी जशे. अने कलंकी राजा पोतें तिहांथी नाशी जइने उत्तर दिशाने विषे एक उच्च स्थानकें जइ नगर वसावी रहेशे. ते उद्रव टल्या पछी नंदराजानी करावेली सोनानी डूंगरीयोनुं द्रव्य, तिहांथी लावीने वली ते कलंकी घणोज लोभी थइने लोकोने दंडवा मांडशे, जे चीज उपर कर नहीं हशे, तेनी उपर कर नाखशे. तथा जूठा दोषनो आरोप मूकी, लोकोने दंड करी सर्वने निर्द्धन करशे, लोक सर्व फाटां त्रूटां वस्त्र प

हेरशे, कोइनी पासें द्रव्य बिलकुल रहेशे नहीं, तेवारें चामडानां नाणां चालशे. तेनाथी वेपार धंधो चालशे. केटलाएक कहे ठे के लोकोना घरमां धन जोवा माटें हाथीने शणगारी वेचवा काहाडशे. अने कहेशे के एक रूपैयामां आ हाथी वेचातो ल्यो हुं आपुं हुं. तोपण लोको सर्व निर्द्धन थयेला माटे कोइपणएक रूपैयो आपीने हाथी लेवाने समर्थ थाशे नहीं एक मुसलमाननो दीकरो कहेशे के हे माताजी! मने रूपैयो आप! हुं आ हाथी लेउं. तेवारें माता कहेशे के, घरमां कांइ नथी. तो पण ते ठोकरो हठ करशे तेवारें माता कहेशे ताहारा वापनी घोरमां एक रूपैयो नाख्यो ठे, ते लइ आव. ते सांजली ठोकरो ते घोरमांथी रूपैयो लइने आपशे, अने हाथी लेशे, तेने कलंकी पूठशे ए रूपैयो क्यांथी लाव्यो? तेवारें ते घोरनुं नाम देशे. ते सांजली कलंकी जाणशे जे लोकोना घरमां द्रव्य नथी पण घोरमां घणुं ठे. तेवारें पृथ्वीमांहेली सर्व घोरो पडावी तेमांथी नाणुं कहाढी लेशे. वली बीजा पण थूज देवल प्रमुख पडावीने नाणुं लेशे, पठी सर्व पाखंमीयोनी पासेंथी जीखनो दंम लेशे तेवारें आरंजी परिग्रही तो सर्व आपशे. पण जे निरारंजी निःपरिग्रही हशे, ते आपशे नही तेने कलंकी रोकी राखशे, घणो आक्रोश करशे. साधुउ काउस्सग्ग करी सासन देवतानुं आराधन करशे. शासन देवता आवी वारशे. तेवारें मानशे. लोको पानमामां जोजन क

अधिक लोभमां पड्यो थको पोताना नगरमां पूर्वपुरुषोयें ठाम ठाम दाटेलां धन खोदा वीने सर्व लइ लेशे. ते राजमार्ग खोदतां थकां एक लवणदेवी नामें पथरानी गाय निकल शे. ते गायने बजारमां राज्यमार्गें स्थापन करशे. इहां कोइक कहे छे, के ते गाय वर्षाद थीनिकलशे अने ते गोचरी जता एवा साधुउने देखीने पोताने शींगडे करी संघट करशे. साधुउ आचार्य पासें ते वात करशे तेवारें गीतार्थ एवुं जाणशे जे ए नगरमां पाणीनो महोटो उपद्रव थवानो छे. एम जाणी तिहांथी विहार करी जाशे, अने केटलाएक साधुउ तो वस्तिना प्रतिबंधें वस्त्र, पात्र आहारना लोभी थका गीतार्थनां वचन अण सद्दहता तिहांज रहेशे. पछी ते नगरमां साडासत्तर दिवस पर्यंत रात्रिदिवस सरखो व र्षाद पडशे. तेथी नगर आखुं पाणीमां तणाइ जशे. त्यारें सर्वलोको गंगा नदीने कांठे नाशी जशे. अने कलंकी राजा पोतें तिहांथी नाशी जइने उत्तर दिशाने विषे एक उच्च स्थानकें जइ नगर वसावी रहेशे. ते उद्रव टल्या पछी नंदराजानी करावेली सोनानी डूंगरीयोनुं द्रव्य, तिहांथी लावीने वली ते कलंकी घणोज लोभी थइने लोकोने दंड वा मांडशे, जे चीज उपर कर नहीं हशे, तेनी उपर कर नाखशे. तथा जूठा दोषनो आरोप मूकी, लोकोने दंड करी सर्वने निर्द्धन करशे, लोक सर्व फाटां तूटां वस्त्र प

मान्य करशे नही. तेवारें जादरवाशुदि अष्टमीयें ज्येष्ठा नक्षत्रें इंद्र तेने एक थपाट मार शे तेथी व्याशी वर्ष आयु पूर्ण करी कलंकी मरण पामीने नरकमां जाशे. पछी तेना पुत्र दत्तने अरिहंतधर्म आराधन करवानी शीखामण आपी राजपाटें थापी श्रीसंघने शाता उपजावी गुरुने वांदीने इंद्र पोताने स्थानकें जाशे. पछी पितायें करेला पापोनुं अनिष्ट फल तेने मल्युं. एवुं जाणी दत्तराजा देरासरो करावी धर्ममां तत्पर थाशे, सर्व प्रजालोकोने सुखी राखशे, ते दत्तनो पुत्र जितशत्रु, तेनो पुत्र मेघघोष थाशे. त्यां सूधी तो जिनधर्म सारी स्थितिमां प्रवर्त्तशे. दीवालीकल्पोनां मूलपाठमां कलंकीनो जन्म संवत् १९१४ वर्षे, इ त्यादिक अनेक रीतें भिन्न भिन्न वातो लखेली देखाय छे. माटे मुंझवण पड्याथी चोकस निर्धार थइ शकतो नथी. वली हे गौतम! म्हारा नक्षत्रें भस्मराशि ग्रह बेसे छे, तेना जो रथी बे हजार वर्ष तथा पांचशे वर्ष वक्रना मलीने पचीशो वर्ष म्हारा निर्वाणने वीत्या पछी पटले विक्रम संवत्‌ना १०३० वर्ष पछी वली जिनधर्मनी उन्नति थशे, साधूउनी पूजा थशे. पाखंडीयो लिंगीयोना प्रताप हठी जाशे. भस्मग्रह उतर्या पछी देवता पण किंचित् आ राधन कर्याथी तरत प्रगट थशे, विद्या, मंत्र, तंत्र, यंत्रना प्रभाव दीसा थशे, औषधी त था अवधिज्ञान अने जातिस्मरणादिकना भाव पण कचित् प्रगट थशे. तथा हे गौत

रशे. धातुनुं भाजन कदापि कोइनी पाशे, हशे, तो पण ते बाहेर काहाडशे नही. एवा अवसरें पण जैनना देरासरोमां श्रीजिनप्रतिमाउनी पूजा थशे. साधुउ पण विहार करशे, हवे कलंकीने पच्चाशमे वर्षे वर्षाद श्रीकार थशे, तेने योगें धान्य घणुं मलशे. केटलेक कालें भेखधारी लिंगीयानां लिंग त्याग करावशे, लिंगीयाना कर लेवा मांमशे, ते कलंकीनी डाबी जंघामां अने जमणी कूखने पडवाडे प्रहर थशे. तेवारें कोइक तो एम कहेशे के, ए शासनदेवतायें प्रहर कस्यो, कोइक कहेशे के, एनां कर्म उदय आव्यां पढी व्याशीमे वर्षे वली पण ते कलंकी, साधुउनी पासेंथी भीखमांथी छहो अंश लेवा माटे तेमने गायोना वाडामां घालशे. तो पण मुनियो आपशे नहीं. तेवारें सर्व श्रीसंघ मली शासनदेवतानो काउस्सग्ग करशे. तेथी शासनदेवता प्रगट थइ वली कलंकीने कहेशे के अरे मूर्ख! तुं साधुउने आशातना उपजावे ठे? तो ते पण तेनुं कह्युं मानशे नही तेवारें शासनभक्ति माटे शक्रेंद्रनुं आसन चलायमान थाशे. इंद्र, वृद्धब्राह्मणनुं रूप करी तिहां आवीने कलंकीने कहेशे के, आ नीरागीयोने शामाटे रोकी राख्या ठे? कलंकी कहेशे के, सर्व जण मुझने कर आपे ठे, अने ए नथी आपता माटे रोकी राख्या ठे. इंद्र कहेशे के कर नही आपशे. एने तुं ठोडी मूक. नही तो अनर्थ थइ पडशे. एम कहेशे तो पण ते इंद्रनुं वचन

म! म्हारा निर्वाण पठी उत्तम, मध्यम एवा आचार्य, सद्गतियें जशे· तथा नरकें जशे, तेनी संख्या कहुं बुं, ते सांजल. एक क्रोम् अगीयार लाख अने शोल हजार· एटला उत्तम आचार्य श्रीजिनधर्मना प्राजाविक थाशे· तेमां बे हजारने चार एटला तो युगप्रधान आचार्य वर्त्तमानश्रुतना जाण, चारित्रवंत ते त्रेवीश उदयमां ठेहेला श्रीडुप्पसहसूरि सूधी थाशे· जेमना प्रजावथी डुर्निक्ष न थाय एवा थका घणा जव्यजीवोनां मिथ्यात्व कापशे· तथा तेत्रीश लाख, चार हजार, चारशे ने एकाणुं, एटला आचार्य मध्यम गुणना धणी मार्ग चलावनारा थशे· तथा पच्चावन्न क्रोम्, पचावन्न लाख, पचावन्न हजार, पांचशे ने पचावन्न एटला अधर्मी आचार्य, जव्यजीवोने जोलावनारा माहापापी माहाआरंजी जेनुं नाम लेवाथी पण पाप लागे, एवा प्रायःनरकगामी थाशे. ए आचार्योंना श्रावक, श्राविका, साधु, साध्वीउं पण अगीयार अगीयार वधु कहेवा· एटले पचावन्नने ठेकाणें ढाशठक्रोड ढाशठ लाख, ढाशठ हजार, ढशे ने ढाशठ· एटला नरकगामी थाशे· हवे शुरूश्रीसंघनी संख्या देखाडे ठे.चोपन अब्ज ने चुमालीश लाख क्रोम्,एटली संख्यायें जला उपाध्याय थाशे· तथा सीत्तेर लाख क्रोड, नवलाख क्रोम्, नवहजार कोम्ी, एकशो, कोम्ी, एकवीश कोम्ी एकवीश लाख,शाठ हजार. एटला जला साधु थाशे. तथा दश हजार कोडी,नवशे कोम्ी, बा

रे जीव, वली कोइक एवुं कहे ठे के, राम लक्ष्मण वखतमां जे नारद थयो एकवीशमो विजयनामें तीर्थंकर थशे.कोइ कहे ठे के, मल्लनामें तीर्थंकर श्रीअरजीना जेवो थाशे. अने श्रीसमवायांगमां तो विजय एकवीशमो तीर्थंकर कह्यो ठे, अने सुलसानी परीक्षा करनारो अंबम ते बावीशमो विमलनामें तीर्थंकर थाशे, अने बीजुं नाम मल्ली ए बे नाम बावीशमा तीर्थंकरनां थाशे. इहां जे उववाइसूत्रमां अंबम परिव्राजक कह्यो ठे, ते न लेवो. ग्रंथांतरें बावीशमा तीर्थंकरनुं नाम देव एवुं पण कह्युं ठे. ए त्रीजा श्रीसंभवनाथना जेवा शरीरादि आयु प्रमाण प्रमुख सरखां थशे. एम जाणवुं. तथा अमरनो जीव, देवोपपात नामा त्रेवीशमो तीर्थंकर थाशे, ग्रंथांतरें अनंतवीर्य नामा त्रेवीशमो तीर्थंकर बीजा श्रीअजितनाथजीना जेवो थशे. एम कह्युं ठे तथा स्वातिबुधनो जीव भद्रकृत एवे नामें चोवीशमो तीर्थंकर, श्रीऋषभदेवजीना जेवो पांचशे धनुष्यनां शरीरवालो थशे. एवुं ग्रथांतरें अनंतविजय तथा बीजुं नाम अनंतवीर्य एवुं पण कह्युं ठे. एमनां आयु, शरीरप्रमाण, कल्याणिकादिक दिवसो, आंतरा, लांछन, वर्ण वगेरे सर्व श्रीमहावीरथी लइने अनुक्रमें श्रीऋषभदेव स्वामीना जेम कहेवाय तेम कहेवा. तेवोज बीजो आरो वीत्या पठी त्रीजा आरानी चोवीशीमां बार चक्रवर्त्ती थाशे, तेनां

जीव, ते चित्रगुप्तनामें शोलमो तीर्थंकर नवमा श्रीसुविधिनाथना जेवो थाशे. इहां पण श्रीसमवायांगमां रोहिणीनो जीव पंदरमो तीर्थंकर अने सुलसानो जीव, शोलमो तीर्थंकर कह्यो ठे,ते सत्य ठे.तथा कोइक कहे ठे के, कलंकीनो पुत्र दत्तनामा थाशे. ते श्रीशत्रुंजयनो उद्धार करी जिनमंडित पृथ्वी करी तीर्थंकरनामा कर्मउपार्जन करशे. ते शोलमो तीर्थंकर थाशे. सत्यासत्य तो केवली गम्य ठे. तथा श्रीमहावीरने बीजोरापाकनी वहोरावनारी रेवती श्राविकानो जे जीव, ते समाधिनामें सत्तरमो तीर्थंकर, आठमा श्रीचंद्रप्रभजीना जेवो थाशे. तथा सताली नामा कोइक तापस कहे ठे अने कोइक श्रावक कहे ठे, तेनोजीव संवर नामें अढारमो तीर्थंकर सातमा श्रीसुपार्श्वनाथना जेवो थाशे. तथा द्वारिकानो दाह करवावालो जे द्वीपायन मुनि, तेनो जीव, यशोधर नामें उंगणीशमो तीर्थंकर, ठठा श्रीपद्मप्रभजीना जेवो थाशे. पण श्रीसमवायांगमां उंगणीशमो तीर्थंकर मयालीनो जीव कह्यो ठे, ते सत्य ठे. तथा द्वीपायननो जीव, वीशमो अनर्द्धिक तीर्थंकर थाशे, एम कह्युं ठे, अने बीजा आचार्य कहे ठे के, कौरवो पांडवोनो नाइ कर्णनो जीव वीशमो तीर्थंकर थशे तथा केटलाएक कहे ठे के, वासुपूज्यना वंशमां जे कर्ण थयो ठे, तेनो जीव, विजय नामें वीशमो तीर्थंकर श्रीसुमतिनाथजीना जेवो थशे. तथा जे नगवतीमां निर्ग्रंथपुत्र नारद

कह्यो ठे, ते नारदनो जीव, वली कोइक एवुं कहे ठे के, राम लक्ष्मण वखतमां जे नारद थयो ठे, ते नारद, एकवीशमो विजयनामें तीर्थंकर थशे. कोइ कहे ठे के, मल्लनामें तीर्थंकर श्रीअजितनंदनजीना जेवो थाशे. अने श्रीसमवायांगमां तो विजय एकवीशमो तीर्थंकर कह्यो ठे, अने सुलसानी परीक्षा करनारो अंबरु ते बावीशमो विमलनामें तीर्थंकर थाशे, अने बीजुं नाम मल्ली ए वे नाम बावीशमा तीर्थंकरनां थाशे. इहां जे उववाइसूत्रमां अंबरु परिव्राजक कह्यो ठे, ते न लेवो. ग्रंथांतरें बावीशमा तीर्थंकरनुं नाम देव एवुं पण कह्युं ठे. ए त्रीजा श्रीसंभवनाथना जेवा शरीरादि आयु प्रमाण प्रमुख सरखां थशे. एम जाणवुं. तथा अमरनो जीव, देवोपपात नामा त्रेवीशमो तीर्थंकर थाशे, ग्रंथांतरें अनंतवीर्य नामा त्रेवीशमो तीर्थंकर बीजा श्रीअजितनाथजीना जेवो थशे. एम कह्युं ठे तथा स्वातिबुधनो जीव भद्रकृत एवे नामें चोवीशमो तीर्थंकर, श्रीऋषभदेवजीना जेवो पांचशे धनुष्यनां शरीरवालो थशे. एनुं ग्रथांतरें अनंतविजय तथा बीजुं नाम अनंतवीर्य एवुं पण कह्युं ठे. एमनां आयु, शरीरप्रमाण, कल्याणिकादिक दिवसो, आंतरा, लांठन, वर्ण वगेरे सर्व श्रीमहावीरथी लइने अनुक्रमें श्रीऋषभदेव स्वामीना जेम कहेवाय तेम कहेवा. तेवोज बीजो आरो बीत्या पठी त्रीजा आरानी चोवीशीमां बार चक्रवर्त्ती थाशे, तेनां

जीव, ते चित्रगुप्तनामें शोलमो तीर्थंकर नवमा श्रीसुविधिनाथना जेवो थाशे. इहां पण श्रीसमवायांगमां रोहिणीनो जीव पंदरमो तीर्थंकर अने सुलसानो जीव, शोलमो तीर्थंकर कह्यो ठे,ते सत्य ठे.तथा कोइक कहे ठे के, कलंकीनो पुत्र दत्तनामा थाशे. ते श्रीशत्रुंजयनो उद्धार करी जिनमंडित पृथ्वी करी तीर्थंकरनामा कर्मउपार्जन करशे. ते शोलमो तीर्थंकर थाशे. सत्यासत्य तो केवली गम्य ठे. तथा श्रीमहावीरने बीजोरापाकनी वहोरावनारी रेवती श्राविकानो जे जीव, ते समाधिनामें सत्तरमो तीर्थंकर, आठमा श्रीचंद्रप्रजजीना जेवो थाशे. तथा सताली नामा कोइक तापस कहे ठे अने कोइक श्रावक कहे ठे, तेनोजीव संवर नामें अढारमो तीर्थंकर सातमा श्रीसुपार्श्वनाथना जेवो थाशे. तथा द्वारिकानो दाह करवावालो जे द्वीपायन मुनि, तेनो जीव, यशोधर नामें उंगणीशमो तीर्थंकर, ठठा श्रीपद्मप्रजजीना जेवो थाशे. पण श्रीसमवायांगमां उंगणीशमो तीर्थंकर मयालीनो जीव कह्यो ठे, ते सत्य ठे. तथा द्वीपायननो जीव, वीशमो अनर्द्धिक तीर्थंकर थाशे, एम कह्युं ठे, अने बीजा आचार्य कहे ठे के, कौरवो पांडवोनो जाइ कर्णनो जीव वीशमो तीर्थंकर थशे तथा केटलाएक कहे ठे के, वासुपूज्यना वंशमां जे कर्ण थयो ठे, तेनो जीव, विजय नामें वीशमो तीर्थंकर श्रीसुमतिनाथजीना जेवो थशे. तथा जे जगवतीमां निर्ग्रंथपुत्र नारद

नुं निर्वाण ढूकडुं जाणी गौतमजीनो पोताने उपर घणो स्नेह हतो माटे तेने पासेना गाममां कोइ देवशर्म्मा नामें ब्राह्मण रहे छे, तेने प्रतिबोध देवा सारु मोकल्या. भगवान् त्रीश वर्ष गृहस्थावासें रह्या, साडा बार वर्ष छद्मस्थपणें रह्या, त्रीश वर्ष केवल भोगव्युं. सर्व बहोंतेर वर्षायु पूर्ण करीने कार्त्तिकवदि अमावास्या, बीजो चंद्रनाम संवत्सर, प्रीतिवर्द्धन नामें मह्हीनो, नंदिवर्द्धन नामें पक्ष, उपशम नामा दिवस, देवानंदा नामा रात्रि, सर्वार्थ सिद्धि मुहूर्त्त नागनामा करण, रात्रिना पाछला भागमां चारघडी रात्रि रहे थके स्वातिनक्षत्रे पर्यंकासने एटलेपालखी वाली बेठा. एवामां शक्रेंद्रें पूछ्युं के हे भगवान् तमारा जन्मनक्षत्र उपर बे हजार वर्षनी स्थितिनो त्रीशमो भस्मग्रह आवशे. ते अतिक्षुद्र छे, माटें हे स्वामी! तमें एक मुहूर्त्त मात्र पडखो तो पाछल तमारा तीर्थनी पूजा मानता रूडी चाले, नहीं तो पाछल शिष्यादिक चतुर्विधसंघनें पीडा उपजशे, ते महाराथी पण टाली टलशे नही. एवुं वचन सांभलीने भगवान् बोल्या के हे इंद्र! ए वात त्रणे कालें न थाय. जे होनार होय, तेने कोइ पण टाली शके नही. आयुष्य वधारवाने कोइ समर्थ नथी. भाविपदार्थ अवश्यपणे थाय. एम प्रभुयें पचावन्न अध्ययन पुण्यफल विपाकनां कह्यां, अने पचावन्न अध्ययन पापफल विपाकनां प्ररूप्यां. पूछ्या विना छत्रीस अध्ययन प्रकाशीने कह्यां. तेने अपृष्ट

नाम कहुं छुं. १ दीर्घदंत २ गूढदंत, ३ शुद्धदंत ४ श्रीचंद्र, ५ श्रीभूति, ६ श्रीसोम, ७ पद्म, ८ महापद्मः ९ दर्शन, १० विमल, ११ अमलवाहन, १२ अरिष्ट. ए बार चक्रवर्त्ती थशे, तेना नाम कह्यां. तथा १ नंदि २ नंदिमित्र, ३ सुंदरबाहु ४ माहाबाहु, ५ अतिबल, ६ माहाबल ७ बल. ८ द्विपृष्ठ. ९ त्रिपृष्ठ. ए नव वासुदेव आगामिककालें थाशे. इहां केटलाएक नामांतर नाम छे. ते लख्यां नथी. तथा १ तिलक, २ लोहजंघ, ३ वज्रजंघ, ४ केसरी, ५ बली, ६ प्रह्लाद. ७ अपराजित, ८ भीम, ९ सुग्रीव. ए नव प्रतिवासुदेव थाशे. तथा १ जयंत २ अजित. ३ धर्म, ४ सुप्रभ, ५ सुदर्शन, ६ आनंद, ७ नंदन, ८ पद्म, ९ संकर्षण, ए नव बलदेव थाशे. ए सर्व मली त्रेशठ थया. ते शिलाकापुरुष कहेवा. ए सर्व त्रीजा आरामां थाशे. ते थया पछी चोथो आरो बेसशे. ए सर्वना शरीरायु आदिकनां प्रमाण, जेम तीर्थंकरोनी पश्चानुपूर्वीयें कह्या, तेम पश्चानुपूर्वीयें जाणवां. चोवीशमां तीर्थंकरनुं मोक्षगमन थया पछी कल्पवृक्ष प्रगट थाशे. सर्वलोक युगलीया थाशे. ते अढार कोडाकोडी सागरोपम सुधी निरंतर यौगलिक धर्म प्रवर्त्तशे. ए उत्सर्पिणी अने अवसर्पिणी मली वीश कोडाकोडी सागरोपमनुं एक कालचक्र थाय. एवां अनंतां काल चक्र आ, भरतक्षेत्रमां अतीतकालें थयां, अने अनागत कालें थाशे. एवी रीतें कही पोता

ते प्रेम शीरीतें राखे? माटे जगतमां कोइकहेनुं नथी,तेथी हे चेतन! तुं तहारी स्वदशा संजार. एम जावना जावतां मोह क्षय करीने केवलज्ञान उपजाव्युं. ते दिसवथी लोको यें दीवाली पर्व पृथ्वीमां कार्त्तिकवदि अमावास्याने दिवसें प्रवर्ताव्युं. लोक सर्व चतुष्पद गाय प्रमुखने रंगता हुवा, जस्मग्रहना फलनो घात करवा मेरइयां ययां. वली वीर जगवाननो निर्वाणमहोत्सव करीने इंद्रमहाराजें पडवाने दिवसें श्रीगोतम स्वामीनो केवलमहोत्सव कस्यो. तेथी लोकोमां पडवानो तहेवार प्रवर्त्यो, तेथी चंदना दिकें अक्षानी पूजा करे छे. इहां कवि कहे छे के मोहरूप चोरें जाण्युं, जे वीरराजा मोक्षे गया, तो हवे कोण मुझने वारनारो छे! एवुं चिंतवीने मोहरूप चोर लोकोने लुंटवा लाग्यो. तेवारें गौतम गुरुयें जाण्युं, जे शुं हमणां महारुं राज्य नथी! के जे ए मोहरूप चोर आवे छे! एम चिंतवीने गौतमस्वामीयें मोहरूप चोरने हठाव्यो. ते लोकोना घरमां पेसवा लाग्यो. तेने कहाडवा माटे स्त्रीयो सूपडुं कूटवा लागीयो. एम जणाय छे. तथा गौतमस्वामीयें सूरिमंत्र प्ररूप्यो, तेथी सूरिमंत्रनी आराधना श्रीगोतमना केवलज्ञाननी उत्पत्तिने दिवसें करे छे. देवछंदो रचावे छे, अक्षत प्रमुख ढोइने सूरी मंत्रनी पूजा करी आराधे छे, अने श्रावको पण जगवान् मोक्ष गया पछी श्रुतज्ञान प्रत्यें

सर्वे विधियें करी पूजे. हवे भगवान् निर्वाण पाम्या सांभळीने भगवंतना भाइ नंदीव र्द्धन राजायें शोकाकुल थई पड्वाने दिवसे उपवास कर्यो. तेने कार्त्तिक शुदि बीजने दि वसें सुदर्शना बहेने पोताने घेर तेडीने चार प्रकारनो आहार जमाडी प्रतिबोधीने तेनो शोक निवर्त्ताव्यो. तांबूल वस्त्रादिक आप्यां. ते दिवसथी लोकोने विषे भाइबीज प्रव र्त्ती, एम दीपोत्सव पर्वनी स्थिति थइ, दीपोत्सवें चौदश तथा अमावास्या ए बे दिवसें बे उपवास एटले छठ करीने अष्टप्रकारी पूजा करीयें, पच्चाश हजार फूलथी श्रुतज्ञान नी पूजा करीयें. तथा श्रीगौतमस्वामीने सुवर्णकमलने विषे स्थापीने ध्यान करीयें. चोवीशे जिनना पट आगल प्रत्येक जिन आश्रयी पच्चास हजार चोखा गणतां बार लाख चोखा ढोइने तेनी उपर दीवो मूकी श्रीगौतमस्वामीनुं आराधन करीयें. सर्वो त्कृष्ट संपदा आराधवाथी परंपरायें परमपद पामीयें. तथा दीपोत्सव अमावास्याने दि वसें उजमणुं करे, नंदीश्वर तप मांडे ते दिवसें नंदीश्वरपट्टपूजापूर्वक उपवास करीयें. एम सात वर्ष, प्रत्येक अमावास्यायें उपवास करीयें. सात वर्ष पूर्ण थये महावीर नि र्वाण कल्याणकनी अमावास्याने दिवसे उजमणुं करीयें. तिहां नंदीश्वरद्वीपना बावन जिनना आलयरूप पट्ट आगल साक्षात् न्हवण करी, पट्ट आगल बावन वस्तुनो बलि

ढोइयें. बावन प्रकारनां पक्वान्न, मीठाइ तथ नारंगी, जंबीर, बीजोरां, सोपारी, नालीयर से लडीना शांठा, केलां प्रमुख सर्व बावन बावन ढोइयें तथा बावन जातिनां फूल ढोइयें. बावन वस्त्र चढावीयें, वली केटलाएक कहे ढे. के दीपोत्सव विना पण नंदीश्वर तप करवुं. ए रीतें दीवाली पर्वनुं आख्यान, श्रीआर्यसुहस्ती गुरुयें संप्रतिराजा आगल कह्युं. त्यारें पाढुं वली संप्रतिराजायें पूछ्युं के हे जगवन्! दीवालिपर्वमां विशेषें करी घरने शोजाववुं, रूडां वस्त्र पहेरवां, विशिष्टपरिजोग करवा फूल फलादिक आरोगवां, मांहोमांहे जुहार करवो, कुशल पूढवुं, घेरे घेर मलवा जावुं. इत्यादिक करवानुं कारण शुं ढे? ते सांजली गुरु बोल्या हे राजन्! ए रीति. घणा दिवसथी चाली आवेली ढे. ते हुं कहुं ढुं. ते सांजल. उज्जयणी नगरीमां धर्म नामें राजा ढे. तेने नमुचि नामा प्रधान ढे. एवामां श्रीमुनिसुव्रतस्वामीना शासनना श्रीसुव्रतनामा आचार्य विहार करता बहु शिष्यना परिवारें परवस्या थका तिहां आव्या. तेमनुं आगमन सांजली धर्मराजा वांदवा आव्यो. तेनी सार्थे नमुचि प्रधान पण आव्यो. ते मिथ्यादृष्टि ढे. माटे कुमार्ग स्थापन करवा लाग्यो तेवारें एक लघु शिष्यें गुरुने पूछ्युं. के हुं एने उत्तर आपुं? त्यारें गुरुयें कह्युं सुखें आप. पढी तेणें वाद करीने नमुचिने हराव्यो तेवारें ते बोली न शक्यो. ते जोइ लोकोयें

शिष्यनी प्रसंसा करी. तेथी नमुचि क्रोधें भरायो थको घेर गयो. पछी रात्रियें सर्व मुनियो संथारे सूता हता. तेवारें नमुचि खड्ग काढीने चेलाने मारवा लाग्यो. ते जोइ शासनदेवें तेना हाथ स्थंभन कर्या. प्रभातें वली राजादिक सर्व लोक गुरुने वांदवा आव्या. तिहां जुवे छे तो नमुचि थंभ्यो छे. तेवारें राजायें मुनिने खमावीने नमुंचिने छोडाव्यो. राजा तथा नगरनां सर्व लोकोयें नमुचिने धिकार्यो. ते अपमानथी लाज पामीने ते नगरथकी निकली गामो गाम भमतो भमतो हस्तिनागपुर नामा नगरें आव्यो तिहां पद्मोत्तर राजा छे तेनी ज्वालानामें राणी ते समकेतवंती. शीलवंती. गुणवंती, रूपवंती. इत्यादि गुणरूप अलंकारें शोभती छे. तेने एक विष्णुकुमार अने वीजो महापद्मोत्तर एवा बे पुत्र महाशूर वीर छे, त्रिभुवनने आनंदकारी. दानेश्वरी. कल्पवृक्षसमान दातार छे. तेमां युवराजा विष्णुकुमार हतो. ते राज्यने वांछतो नथी. तेवारें पद्मोत्तरराजायें महापद्मने युवराज पद आप्युं. ते महापद्मने एकदा नमुचि मल्यो. तेना उपर महापद्म प्रसन्न थयो. पोतानो प्रधान करी राख्यो. एकदा कोइ सिंहनामें राजा छे. तेने पकडवा माटे महापद्में नमुचिने मोकल्यो. नमुचि पण ते राजाने जीती पकडी बांधी लावीने राजाने स्वाधीन कर्यो. तेवारें माहापद्म राजायें नमुचिने वर आप्यो. अने कह्युं के. जे

तुं मागे, ते हुं आपुं. तेने नमुचियें कह्युं. ए वर आपनी पासें हालमां हुं अनामत राखुं छुं. ज्यारें मने जोशे, त्यारें हुं मागी लइश. एवामां ज्वालाराणीयें जैनरथयात्रा काढामनी. तेमां सोनानो रथ काढाव्यो. ते अवसरें ते राणीनी बीजी शोक्य राणी छेः ते मिथ्यात्वणी छे, तेणें जैनना रूपथी शिवनो रथ, काढाव्यो. ते बेहु रथ मार्गमां भेगा थइ गया. तिहां वाद थयो. एकें कह्युं के महारो रथ आगल चालशे. तेवारें बीजीयें कह्युं, महारो रथ आगल चालशे. ते जोइ राजायें झगडो मटाडवा माटे बेहुना रथ बंध कस्या. काढवा दीधा नहिं. तेवारें माहापद्म पोतानी मातानुं अपमान थयुं, देखी रीशाणो थको देशांतर गयो, तिहां पोताना पराक्रमथी पूर्वपुण्यने योगें चक्ररत्न प्रगटयुं. ते लइ छ खंड साधी पाछो पोताने नगरें आव्यो. चक्रवर्त्तीनी ऋद्धि देखी पितायें महोटा महोत्सवथी तेने हस्तिनागपुरमां प्रवेश कराव्यो. पछी पद्मोत्तर प्रमुख बत्रीश हजार राजायें चक्रवर्त्तीनो पट्टाभिषेक करीने विष्णुकुमारने सार्थे लइ पद्मोत्तर राजायें दीक्षा लीधी. शुद्धचारित्र पालीने पद्मोत्तर राजा देवलोकें गयो, अने विष्णुकुमारें छ हजार वर्ष तप कर्युं, तेने योगें वैक्रियादिक अनेक लब्धियो उपनी, अने महापद्म चक्रवर्तियें पण अनेक गामो तथा पर्वतोमां देरासरो करावी, जैनधर्मनी उन्नति करी.

पृथ्वीमां जैनराज्य वर्त्ताव्युं. महोटो स्वर्णरत्नमय रथ बनावीने रथयात्रा काहाढी मातानो मनोरथ पूर्ण कस्यो एवामां जेणे नमुचिने हगाड्यो हतो ते सुव्रताचार्य, शिष्यो सहित आवीने तिहां चोमासुं रह्या. तेने जोइ नमुचिने द्वेष उपन्यो, अने विचास्युं जे हवे एनी पासेंथी महारुं वैर लउं. तेथी तेणें राजाने कह्युं के तमारो आपेलो वर मुझने आपो. चक्रवर्त्तीयें कह्युं. तुं माग, ते आपुं. नमुचियें कह्युं मुझने यज्ञ करवो छे माटे कार्त्तिकशुदि पूनमपर्यंत तमारुं चक्रवर्त्ति संबंधी राज्य मुझने आपो. एटला दिवस राज्यमांहे तमारी आज्ञा न चाले. एकली महारीज आज्ञा चाले. चक्रवर्त्ती पण वचनें बंधाणो हतो, तेथी तेने राज्य आपी दीधुं, अने पोतें अंतेउरमां रह्यो. महोटानां वचन फरे नही. हवे नमुचि राजा थयो. यज्ञ करवा मांड्यो. तेमां सर्वदर्शनीना लिंगीया सर्व आव्या. परंतु सुव्रताचार्य गया नही. ते जोइ नमुचियें कहेवराव्यु के, सर्व दर्शनीयो आवीने मुझने नम्या, अने तमें नमवा आव्या नही. तो हवे सात दिवसमांहे माहारा राज्यथी बाहिर नीकली जाउ. नही तो सर्वने मरावी नाखीश. पछी महारामां दोष काहाढशो नही. ते वारें मुनियो बोल्या के सात दिवसमां चक्रवर्त्तीना राज्यने उलंघीने अमें क्यां जइयें? वली संघ तथा राजाउयें मली तेने अरजी करी. जे मुनियोथी चोमासामां क्यांहि जवाइ श

काय नहीं. तेमज आखा भरतक्षेत्रमां तहारुं राज्य छे. तेने मूकीने ए क्यां जइ रहेशे?
त्यारें तेने नमुचियें कह्युं. जो नहीं जाशे,तो मरावी नाखीश. तेने घणा जणोयें समजाव्युं
तो पण कोइनुं कह्युं मान्युं नहीं, तेवारें संघें आवी आचार्यने कह्युं के, अमारुं कांइ जोर
चाले तेम नथी. तेमज चक्रवर्त्ती पोतें पण वचनें बंधायेलो छे, माटे बोलतो नथी. तेमाटे
हवे धर्मसंकट आपमटोडो. तेवारें आचार्यें साधुउने कह्युं के, तमारामांथी कोइ लब्धि
वंत साधु, मेरुपर्वतें जइने विष्णुकुमारने तेडी लावो. ते सांभली एक शिष्य बोल्यो के म
हारामां मेरुपर्वतें जवानी शक्ति छे पण तिहांथी पाछो आववानी शक्ति नथी.गुरुयें कह्युं के
तमोने तिहांथी विष्णुकुमार मुनी अहीयां लइ आवशे.पछी ते मुनियें मेरुपर्वतें जइ विष्णुकु
मार मुनिने सर्व हकीगत कही, अने कह्युं के संघनुं काम छे, माटे चालो,एम कह्युं.तेवारें वि
ष्णुकुमारें जाण्युं जे एमां कांइ महोटी वात नथी.हुं चक्रवर्त्तीने कहीने संकट कापी नखावी
श. एम चिंतवी साधुने लइ गुरुनी पासें आव्यो.सुव्रताचार्यने वांदीने पूछ्युं.महाराज!मुने
श्यो आदेश छे? गुरुयें सर्व वात जेम बनी हती तेम कही संभलावी.विष्णु कुमारें महापद्मम
चक्रवर्त्तीने जइ कह्युं के,तहारा राज्यमां मुनियोने उपसर्ग केम थाय? चक्रवर्त्तीयें कह्युं हुं
१५ वचन आपी बंधाइ गयो छुं, माटे महारुं कांइ पण जोर चाले एम नथी. हाल ए डुष्टम

हारुं कह्युं पण मानतो नथी. तेवारें विष्णुकुमार राजानी पर्षदामां गयो. तेने एक नमुचि शिवाय वीजा सर्व राजाउं तथा प्रधान प्रमुख उन्ना थइ आदर आपी वांदवा लाग्या. परंतु ते नमुचि तो उन्नो पण थयो नही. हवे विष्णुकुमार मुनियें ते नमुचिने कह्युं के हे नमुचि ! आ चोमासुं पूर्ण करीने मुनियो विहार करशे. कारण के हालमां एमनाथी जवाय नही त्यारें नमुचियें कह्युं के जो नहीं जवाय, तो मरावी नाखशुं तेवारें विष्णुकुमरें कह्युं के मुफने रहेवा माटे तो जमीन आप. नमुचियें कह्युं. तमने रहेवा माटे त्रण पगलां जमीन आपुंछुं. तेवारें मुनियें कोप करी वैक्रियलब्धिने वलें करी लाख योजननुं पोतानुं शरीर कर्युं पठी एक पग, पूर्ववेदिकानी पासें मूक्यो. एक पग, पश्चिम वेदिकायें मूक्यो. वली त्रीजुं पद मापीने कह्युं के, हवे त्रीजुं पद मूकवा माटे जमीन आप. ते जोइ सर्वलोक कंपायमान थया. अने मुनियें क्रोधमां त्राइ पोतानो पग, क्यांहिं पण जगा न मलवाथी. नमुचिना माथा उपर मूक्यो. तेथी नमुचि पृथ्वीमां पेसी गयो. अन्यदर्शनीयो कहे छे के, विष्णुयें वामन अवतार लइ वलिरिपुने पातालमां घाल्यो. ते विष्णु एज समजवो. हवे एवुं कृत्य देखी सर्वलोक त्रय पाम्या, पर्वत कंपायमान थया, पृथ्वी ध्रूजवा लागी. समुद्र मर्यादा मूकवा लाग्यो, ज्योतिषी देवता त्रय पाम्या. देवोयें जाण्युं जे आ ते शुं उत्पात छे ! एम

मनमां शंका उपनी, शक्रेंद्रनुं मन पण शंकित थयुं. पठी अवधिज्ञानें करी जाणवामां आव्युं जे, कारण पक्षाथी मुनियें रूप विकूर्व्युं ठे. तेनो क्रोध उपशमाववा माटे घणा गंधर्वादिक देव देवीयोने लइने मुनिआगल गायन प्रमुख कराव्यो तेनो कोप मटाड्यो. तेवारें विष्णुकुमर कोप रहित थइ जेहवुं स्वजावनुं शरीर हतुं, तेवुं रूप करी रह्या. माहा पद्म चक्रवर्त्ती आवीने नम्यो. ते वेलायें चक्रवर्त्तीने ठलंजो देइ मुनिराज आदिक सर्व लोकें परवर्या थका गुरु पासें आव्या. गुरुने वांदीने आलोयण लइ पडिक्कमीने संघ प्रजा वना करी. घणो काल चारित्र पाली मोक्षें गया. ए रीतें उत्पात टल्यो. लोकें जाण्युं, नवो जन्म थयो. एटले मरवाथी बच्या. एवुं जाणीने मांहोमांहे कुशल पूठवा लाग्या. अने स्नान, मज्जन करी रुडां वस्त्रजूषण पहेरवा लाग्यां. इष्टदेवने पूजी रुडां जोजन करवा लाग्यां. ए प्रवृत्ति ते दिवसथी वर्षोवर्ष लोक रूढीयें चाली आवे ठे, ते पण कार्त्तिक पडवानो दिवस हतो, माटे लोक जुहार प्रमुख करे ठे, जंकार, घर शणगारे ठे, अने मुनिनी अवज्ञानो करनार जे नमुचि, तेने मृगपशु समान जाणीने ठाणनो गोवर्द्धन, घरनी बाहेर राजायें कराव्यो. ते प्रवृत्ति हमणां पण चाली आवे ठे. ते नमुचिनो ए जंकाचारो थयो. एम जाणवुं. ते रीति तो प्रथमथीज हती, अने पठी श्रीवीरनिर्वाणनी अमावास्या माटे दीवालीनी म

दा थइ. ए सर्व लौकिकस्थिति छे, पण श्रद्धावंत श्रावक लोक छे, तेमणें तो ए पर्वमां आरंभ न करवो. परंतु चौदश अमावास्यानुं छठ करी शोल प्रहरनां पोसह करवां. कोटि पुष्पसहित श्रुतज्ञाननी पूजा अष्ट प्रकारें करवी, वस्त्ररूप नाणुं. सुवर्णनाणुं चढाववुं. एम पुस्तकपूजा करवी, ब्रह्मचर्य पालवुं, अहिंसा आदरवी, सत्य बोलवुं तप करवुं, लालच न करवी, ध्यान धरवुं, सद्गुरुनी सेवा करवी, सुपात्रें दान देवुं. ए आठ वानां ते दिवसमां करवां. तथा पच्चाश हजार साधु, साध्वीना परिवारसहित गौतमस्वामीने याद करीने सोनाना कलशमां स्थापवा, दीप, धूप, साथीयो करवो. एम करवाथी पच्चास हजार मुनिने पूजवानुं द्रव्य फल पामे. अने सर्व सावद्यनो त्याग करे, तो भाव पूजानुं फल मोक्षनुं फल पामे, जेम वृक्षमां कल्पवृक्ष, देवोमां इंद्र, राजामां चक्रवर्त्ती, ज्योतिषीमां सूर्य, धातुमां सुवर्ण, घोडामां सप्तमुखो घोडो उत्तम छे, तेम अन्य सर्व पर्वोमां दीवाली पर्व महोटुं लाभकारी छे. जेमाटे शासननायक श्रीवीरभगवाननो मोक्ष कल्याणिकनो दिवस छे, ते महाप्रभाविक छे. वली श्रीगौतमस्वामीने केवल पाम्याने दिवसें घणा राजायें दीपोत्सव कर्यो छे. तेथी ए दीवाली पर्व प्रवर्त्युं छे, ए वात सांभलीने संप्रतिराजा पण प्रतिवर्षे दीवाली पर्व आराधन करवा प्रवर्त्यो. एम आर्यसुह

स्तिना मुखथी सांजलीने श्रीवीरकल्याणिक दिवस जाणी सर्व देशोमांहेला लोक ए पर्व करवा लाग्यां जे मिथ्यात्वी लोको हता ते पण कल्पित माहात्म्य बनावी पोताना मतमां ए दीवालीपर्वने मानता थया. एटवे मिथ्यात्वीयोने ए पर्व कर्मबंधना कारणरूपें प्रवर्त्तुं, अने सम्यग्दृष्टि जीवोने कर्मनिर्जरानुं कारण थयुं. वली ए दीवाली पर्वने दिवसें अठ्ठम तनो साथीयो करी पवित्र थइ श्रीगौतमस्वामीनो मंत्र जपे. तो तेने लक्ष्मीनो पण लाभ थाय. पण ते मंत्र आशारहित थका जलो आणीने जपवो जोइयें. ते मंत्र आ प्रमाणें छे. "ॐ ह्रीं श्रीं आ श्रीगौतमाय नमः" एनो सात्तवार हजार जाप दीवालीनी रातें करवो. तथा "ॐ ह्रीं श्रीं गौतमाय सुवर्णलब्धिनिधानाय ॐ ह्रीं नमः" एनो साडीवारसें वखत जाप करवो. तथा दीवालीनी अमावस्याने दिवसें नंदीसरद्वीपनो पट लखी बावन जिनचैत्यनी पूजा करवी. पछी महीने महीने अमावास्यानो उपवास करवो. पारणे एकासणुं करवुं. एम सात वर्ष सुधी करे, बावन फलादिक वस्तुउं चढावे. जो शक्ति न होय तो एक वर्षसुधी करीने पछी उजमणुं करे. तो पण महोटो लाभ छे. एम नंदीसर तप दीवालीथी लइने पाछो दीवालीयें मूके. तेमज वली बीजां पण घणां तप दीवाली संबंधि छे ते सर्व ग्रंथांतरथी जाणीने यथाशक्तियें करवा. वली पावापुरीनी पूर्वे मध्यम

यदा थइ. ए सर्व लौकिकस्थिति छे, पण श्रद्धावंत श्रावक लोक छे, तेमणें तो ए पर्वमां आरंभ न करवो. परंतु चौदश अमावास्यानुं छठ करी शोल प्रहरनां पोसह करवां. कोटि पुष्पसहित श्रुतज्ञाननी पूजा अष्ट प्रकारें करवी, वस्त्ररूप नाणुं. सुवर्णनाणुं चढाववुं. एम पुस्तकपूजा करवी, ब्रह्मचर्य पालवुं, अहिंसा आदरवी, सत्य बोलवुं तप करवुं, लालच न करवी, ध्यान धरवुं, सद्गुरुनी सेवा करवी, सुपात्रें दान देवुं. ए आठ वानां ते दिवसमां करवां. तथा पच्चाश हजार साधु, साध्वीना परिवारसहित गौतमस्वामीने याद करीने सोनाना कलशमां स्थापवा, दीप, धूप, साथीयो करवो. एम करवाथी पच्चास हजार मुनिने पूजवानुं द्रव्य फल पामे. अने सर्व सावद्यनो त्याग करे, तो भाव पूजानुं फल मोक्षनुं फल पामे, जेम वृक्षमां कल्पवृक्ष, देवोमां इंद्र, राजामां चक्रवर्त्ती, ज्योतिषीमां सूर्य, धातुमां सुवर्ण, घोडामां सप्तमुखो घोडो उत्तम छे, तेम अन्य सर्व पर्वोमां दीवाली पर्व महोटुं लाभकारी छे. जेमाटे शासननायक श्रीवीरभगवाननो मोक्ष कल्याणिकनो दिवस छे, ते महाप्रभाविक छे. वली श्रीगौतमस्वामीने केवल पाम्याने दिवसें घणा राजायें दीपोत्सव कस्यो छे. तेथी ए दीवाली पर्व प्रवर्त्युं छे, ए वात सांभलीने संप्रतिराजा पण प्रतिवर्षे दीवाली पर्व आराधन करवा प्रवर्त्यो. एम आर्यसुह

॥ ॐ श्रीपार्श्वनाथाय नमः ॥ अथ श्रीरोहिणीनी कथा प्रारंभः ॥गाथा॥ जं किंचि वंछइ मणे, तं सव्वं हुइ तवप्पभावेण ॥ इठेण समं जोगो, हवइ विठंगो अणिठेण ॥ १ ॥ उच्चिठ मसुंदरयं, भत्तं तह पाणगं च जो देइ ॥ साहूण जाणमाणो, भत्तंमि निमज्जए तस्स ॥ २ ॥ अर्थः—जे कांइ मनमां वांछे, ते सर्व तपना प्रभावें करी प्राप्त थाय, इष्ट वस्तुनो संयोग थाय, अने अनिष्ट वस्तुनो वियोग थाय. उख्खराक एटले विरुद्ध ते जूत प्रमुख तथा अ सुंदर एटले खराब खोटो एवो जे आहार भात तथा पाणी ते जे जीव जाणतो थको साधु भणी दीये, ते आहार जम्यो थको पचे नही. तेवा अन्न आपनारने अनिष्ट पणुं प्राप्त थाय छे. तेना उपर रोहिणीनी कथा कहे छे. श्रीचंपानगरीने विषे श्रीवासुपूज्य तीर्थंकरनो पुत्र, मघवा नामें राजा राज्य करे छे. तेनी लखमणा एवे नामें राणी छे. तेने अनुक्रमें आठ पुत्र थया, तेवारें राणीयें विचार्युं. जे हजी एक पुत्र थाय तो सारुं. एम चिंतवतां आठ पुत्रनी उपर नवमी पुत्री थइ. ते माता पिताने घणी वल्लभ छे. तेनुं नाम रोहिणी पाड्युं हवे ते पुत्री पांच धावें करी लाली जती पाली जती मह्होटी थइ तेवारें भणी गणी सर्व कला शीखीने महाचतुर थइ, रूप लावण्य गुणें करी संयुक्त थइ. अनुक्रमें यौवनावस्था पामी, त्यारें राजायें विचार्युं जे एकुंमरीने जो योग्य वर मले, तो

पापा कहेता हता ते श्रीवीरजगवाननुं निर्वाण कल्याणिक मनावी इंद्र महाराजें पावा पुरी एवुं नाम थाप्युं. जगवानना निर्वाणस्थानकें देवताना प्रजावें कूवाना पाणी थी तेल विना दीवा बले ठे, जे प्राणी ए पर्व आराधे तेने जन्मांतर मांगलिकनी माला थाय. ए दीवालीकल्पनो बालावबोध घणा दीवालीकल्पो जोइने सामान्यपणें लख्यो ठे. केटलाएक दीवालीकल्पोमां अन्यदर्शनीयोनी पुराणादिकसंबंधी वातो ठे. ते अमें इहां लखी नथी. केम के, मिथ्यात्वीयोमां कोइ केवली तो थयोज नथी माटे तेमना विजंगज्ञानथी कहेली वातो ते कांइ जरूर योग्य रूपमां आवे नहीं, माटे मूकी दीधी ठे. एमां प्रमादथी तथा ग्रंथांतरनां प्रजावथी मतांतरथी जे कांइ विपरीत लख्युं होय. तेनुं मिछामिडुक्कड ठे. इति श्रीदिवालीकल्पस्य बालावबोधरूपं व्याख्यानं समाप्तम् ॥ श्रस्तु ॥ शुजं जवतु. मंगलम् ॥

॥ ॐ श्रीपार्श्वनाथाय नमः ॥ अथ श्रीरोहिणीनी कथा प्रारंभः॥गाथा॥जं किंचि वंछइ मणे,तं सवं हुइ तवप्पजावेण॥इठेण समं जोगो, हवइ विउगो अणिठेण ॥ १ ॥ उच्चिठ मसुंदरयं, जत्तं तह पाणगं च जो देइ ॥ साहूण जाणमाणे, जत्तंमि निमज्जए तस्स ॥ २ ॥ अर्थः—जे कांइ मनमां वांछे, ते सर्व तपना प्रजावें करी प्राप्त थाय, इष्ट वस्तुनो संयोग थाय, अने अनिष्ट वस्तुनो वियोग थाय. उखराक एटले विरूद्ध ते जूठ प्रमुख तथा असुंदर एटले खराब खोटो एवो जे आहार जात तथा पाणी ते जे जीव जाणतो थको साधु जणी दीये, ते आहार जम्यो थको पचे नही. तेवा अन्न आपनारने अनिष्ट पणुं प्राप्त थाय छे. तेना उपर रोहिणीनी कथा कहे छे. श्रीचंपानगरीने विषे श्रीवासुपूज्य तीर्थंकरनो पुत्र, मघवा नामें राजा राज्य करे छे. तेनी लखमणा एवे नामें राणी छे. तेने अनुक्रमें आठ पुत्र थया, तेवारें राणीयें विचार्युं. जे हजी एक पुत्र थाय तो सारुं. एम चिंतवतां आठ पुत्रनी उपर नवमी पुत्री थइ. ते माता पिताने घणी वल्लज छे. तेनुं नाम रोहिणी पाड्युं हवे ते पुत्री पांच धावें करी लाली जती पाली जती महोटी थइ तेवारें जणी गणी सर्व कला शीखीने महाचतुर थइ, रूप लावण्य गुणें करी संयुक्त थइ. अनुक्रमें यौवनावस्था पामी, त्यारें राजायें विचार्युं जे ए कुंमरीने जो योग्य वर मले, तो

सारुं थाय ? एम विचारी स्वयंवर मंरूप मांड्यो. तेमां कुरु, कोशल, लाट, कर्णाट, वैराट, मेदपाट, गौरू, चोरू, द्राविरू, मगध, मालव, सिंधु, सौराष्ट्र, गुर्जर, कुंकण. कच्छ, जालंधर, नागपुर. इत्यादिक देशनां विद्याधर राजा तथा वीजा पण महोटा महोटा राजाउ आव्या. डेरा तंबू दइ बेठा. हवे राजायें पण पोतानी कुमरीने शोले शणगारें शणगारी हाथमां वरमाला आपी स्वयंवर मंरूपमां मोकली. दासी, मुख आगल हाथमां अरीसो लइ राजाउनी विरुदावली वोलती राजकुमारोनां रूप देखारूती हवी. एम करतां नागपुर नगरना वीतशोक नामें राजानो पुत्र अशोक कुमर ते स्वयंवरमां आव्यो हतो. तेना गलामां वरमाला पहेरावी. योग्यवर देखीने सर्व लोक हर्ष पाम्या, पुत्रीना पितायें पण महोटो महोत्सव करी विवाह कस्यो. सर्व राजवीयोने घणा हाथी, घोरूा, वस्त्राभरण अने भोजन, तांबूल प्रमुख देइने शीख आपी. तथा अशोक कुमरने पण घणा हाथी, घोरूा, दास, दासी, सोना, रूपाना घरेणां प्रमुख दायजो आपीने नागपुर पोहोंचतो कस्यो. तिहां वीतशोक राजायें पण महोटा महोत्सवें करीने पोताना पुत्रने नगरमां प्रवेश कराव्यो. केटलाएक दिवस वीत्या केरूं शुभमूहूर्त्तें अशोककुमरने राजपाटें स्थापीने वीतशोक राजायें दीक्षा लीधी. पाछल अशोक राजा राज्यसंपदा तथा स्त्रीसाथे संसारसुख भो

गवे ठे. हवे रोहिणीने आठ पुत्र थया. अने चार पुत्रीयो थइ.एम राजा राणी वेहु सुख जो गवतां रहे ठे. एक दिवसें राजा अने राणी वेहु महेल उपर गोंखमां वेठां ठे. ते महेलनी पाठल एक व्यवहारीयानुं घर ठे. तेनो पुत्र मरण पाम्यो, तेवारें ते पुत्रना माता, पिता, तथा वीजा सगां संवंधी सर्व मली महोटे सादें करी रोवा कूटवा लाग्या, ते जोइने रोहिणी पोताना नर्त्तारने पूठवा लागी के, हे स्वामी ! आ नाटक ते कहेवा प्रकारनुं कहेवाय ? ते सांनली राजा वोल्यो के हे राणी ! तुं अहंकार म कर. हमणां तुं धन, यौवनने मदें करीने नरेली ठो. पण तेने मद करवो समजु माणसने योग्य नथी. जे माटें आ संसार अनित्य ठे॥ यतः ॥ धन जोवन ठकुराइयां, सदा सुरंगी न होय ॥ ज्युं रूखां त्युं माणसा, ठांह फिरंती जोय ॥ १ ॥ माटे ए अथिर ऋद्धि ठे. तेनो तुं शुं मद करे ठे ? ते सांनली राणी वोली, के स्वामी ! तमे फोकट शा वास्ते पोताना मतनी ताण करो ठो ? हुं तो कांइ पण गर्वमां वोलती नथी, परंतु में एवुं नाटक कोइवार पण दीठेलुं नथी. तेमाटे हुं तमने पूठुं ठुं. तेमां तमे वली लांवी लांवी वातो करीने मदवंती शा माटे कहो ठो ! तेवारें राजा वोल्यो के, जो हवे हुं तुजने नाटक खेल देखाडुं ठुं के जेथी तुं पोतेज एवुं नाटक करवा पोतानी मेले शीखी जइश. एम कहीने राणीना खोलामां पुत्र रमतो हतो

तेने राजायें उपाडीने गोंखमांथी नीचें नाखी दीधो. ते जोइ सर्व लोक हाहाकार करवा लाग्यां. पण रोहिणीने तो एक तिलमात्र पण डुःख उपन्युं नही, ते कांइ ए वातमां समजी पण नही. के आ राजा शुं करे छे ! ने कहेवुं काम करे छे ! के जे थकी मने दुःख पेदा थाशे ! हवे ते बालकने नीचे पडतां थका अधवचमांथी पुरदेवीयें हाथे करी झाली लीधो. ते पुत्र पण दीर्घायुवालो महाभाग्यवंत छे, माटे देवतायें तेनुं सहाय कर्युं. बालक जीवतो रह्यो देखी सर्व लोक विस्मय पाम्यां. तथा हर्षवंत थया. ते देखी राजा बोल्यो के, हे राणी ! हुं तुजने रोवा कूटवानी कला शीखवतो हतो, पण तें पूर्वभवमां कोइ महोटुं पुण्य उपार्जन करेलुंछे, ते माटे तुने डुःख देखवुं पडयुं नहीं.तो हवे ए वातनो निश्चय तो कोइ ज्ञानी महाराज आंहीं पधारशे,तेने ताहरा पूर्वला भव पूछीने करशुं. हवे एकदा वासुपूज्यस्वामीना शिष्य रूप्य कुंभ, अने सुवर्ण कुंभ नामें बे मुनिराज नगरनीबाहिरसमोसर्या. तेने राजा राणी बेहु वांदवा गयां. तिहां गुरुयें धर्मोपदेश दीधो. राजायें पूछ्युं के हे महाराज ! आ महारी रोहिणी राणीयें पूर्वें शुं सुकृत कर्युं हशे! ? के जेने योगें ए कांइ पण डुःख पामती नथी, महारो पण एना उपर घणो स्नेह रहे छे. वली पुत्र पुत्रीनुं पण सुख छे. ते सांभली मुनिराज

कहेता हवा के, हे राजन्! तुं सांजल. ए पाछला जवें उज्जयंतगिरिपुरने विषे पृथ्वीपाल राजा राज्य करतो हतो, तेनी सिद्धिमती नामें राणी हती. एकदा राणीसहित राजा वनमांहे क्रीडा करवा गयो. ए अवसरें तिहां मासक्षमणने पारणे गुणसागर नामा मुनिराजने नगरजणी आवता देखीने राजायें तेमने वांदी नमस्कार कस्यो. अने राणीने कह्युं के हे स्त्रि! आ महाऋषीश्वर जंगमतीर्थ छे. माटे घेर जइ एमने शुद्ध आहार आपो. ते सांजली राणीयें जाण्युं जे आ मुंको मने विषयसुखमां अंतराय करवा माटे क्यांथी आवी पड्यो! एम कलकलतां रीशें बलतां एक कमवुं तुंबडुं हतुं, ते तेने वहोराव्युं. ते लइ ऋषीश्वरें विचार्युं जे आ अन्न जिहां परठशुं, त्यां अनेक जीवोनो संहार थाशे. एम चिंतवी तेनुं पोतेंज पारणुं कर्युं. ते विष प्रयोगथी मुनिराज शुभध्याने मरण पामीने मोक्षें गया. राजाने वात जाणवामां आवी, तेवारें राणीने घरथी बाहिर काढी मूकी. ते राणीने जंगलमां रखडतां रजलतां उग्रपापने योगें सातमे दिवसें कोढ रोग उत्पन्न थयो. तेने योगें अनुक्रमें राणी मरीने छठी नरकें गइ. तिहांथी निकली वली तिर्यंचमां तथा सर्वे नर्कमां घणा जव रखडी. पछी तेणें एकदा चंडालणीना जवमां मरवानी वखतें नवकारनुं स्मरण कर्युं. तेने योगें करी एज नगरें धनमित्रा नामा जार्या छे, तेनी

डुर्गंधा नामें पुत्रीपणें उपनी. हवे ते ज्यारें यौवनने प्राप्त थइ त्यारें पितायें तेनो विवाह
व कस्यो. लग्नसमयें वरनी साथें हाथ मेलावो करतां जेवारें वरना हाथमां कन्या
हाथ आप्यो, तेवारें तेने अग्नि जेवो बलतो लाग्यो. तेथी ते वरराजा तेनो हाथ छोडीने
वेगलो जइ बेठो. थोडी वार पछी तिहांथी उठीने चालवा मांड्युं, तेवारें पितायें तेने
जतो पकड्यो, अने कह्युं के, हे पुत्र! तुं रंगमां भंग कां करे छे? ते सांभली पुत्र बोल्यो. हे
पी! तमें कहो, तो विष खाउं! कहो तो म्हारे गले हुं फासो आपुं!! ते बधुं करुं, पण
हुं परणीश नही!! तेवारें शेठें कह्युं. हे पुत्र! तुं उदासी थइश नही. ए कन्याथी
थ बले छे, माटे ए रही. हुं बीजी घणी कन्याउं तुजने परणावीश. एम कही शेठ
लइने घेर जतो रह्यो. हवे कन्यानो पिता पण वरनी चिंता हर हमेश कस्या करे.
एकदा कोइएक महारूपवान् भीखारी, शेठने घेर आव्यो. तेने शेठें कह्युं के तुं जो म्हारे
रहे तो हुं तुजने म्हारी कन्या परणावी आपुं. तेवारें भीखारीयें कह्युं. जो आप राखशो,
पछी शेठें तेना मेलां कपडां उतरावी एक बाजु नाखी दीधां. अने तेने
धोवरावी नवीन उंचा कपडां घरेणां, पहेरावीने पोताने घेर राख्यो. सवा
वखतें चित्रशालि उपर जइ ...

लागी. ते जोइ भीखारीयें विचार्युं जे म्हारे भीख मागीने पेट भरवुं, तेज सारुं छे. पण आ सुख म्हारा कामनां नथी. एम चिंतवी लुगडां घरेणां सर्व उतारी नाख्यां, अने पोताना प्रथमनां मेलां लूगडां पहेरीने चालतो थयो. प्रभातें माता पितायें दासीने कह्युं के हे दासी! तुं झारी, दातण, मेवा, मीठाइ प्रमुख कुमरीनी पासें लइजा. ते दासी लइने कुमरी पासें जइ जुवे छे, तो त्यांते दुर्गंधा एकली रडती बेठी छे. ते जोइने दासीयें आवी माता पिताने कह्युं, तेवारें माता पिता आवीने पुत्रीने कहेवा लाग्यां के हे पुत्री! कर्मथी कोइ जोरावर नथी जेमाटे तीर्थंकर, चक्रवर्त्ती, बलदेव, वासुदेव, एवा एवा पुरुषोथी पण कर्म टली शक्यां नही. तो आपणे शी गणतीमां छैयें? माटें हवे तुं बेठी बेठी धर्म कर. धर्मने प्रभावें करी सर्व सुख आवी प्राप्त थाशे. ते सांभली कुमरीयें पण मनमां संवेग भाव आणीने तप, जप, करवा मांड्या एकदा तिहां ज्ञानी गुरु पधार्या. तेमने शेठें पूछ्युं के महाराज! आ म्हारी पुत्रीने रोग केम थयो? तेवारें गुरुयें तेना पूर्वला भव कही संभलाव्या फरी शेठें पूछ्युं के, हवे आरोग केवी रीतें जाय? तेनो उपाय कहो. गुरुयें कह्युं, के आने सात वर्षने सात मास पर्यंत रोहिणीनुं तप कराव. ते आवी रीतेंके, जे दिवसें रोहिणी नक्षत्र आवे, ते दिवसें चउविहारो उपवास करवो, अने भावसहित श्रीवासुपुज्य भगवान्नी रत्नमय प्रतिमानी

पूजा करवी. तप पूर्ण थया पछी ज्ञली ज्ञांते उजमणुं करवुं जो एम करावशो. तो सुगंध राजकुमारनी पेठें तेना सर्व दुःखो मटी जशे. तेवारें दुर्गंधायें पूछ्युं. सुगंध राजकुमार ते कोण हतो ? ते मने कहो. त्यारें गुरुयें कह्युंः—सिंहपुर नगरमां सिंहसेन राजा तेनी कनकप्रज्ञा राणी, तेमने एक पुत्र थयो ते अतिशय दुर्गंध हतो, तेथी ते सर्वने अप्रिय थयो. एकवखतें ते नगरीमां पद्मप्रज्ञस्वामी समोसस्या. त्यां कुटुंब परिवार सहित जइ राजायें करांजलि बांधीने पूछ्युं हे ज्ञगवान्! मारो पुत्र दुर्गंधी थयो तेनुं कारण शुं हशे ? एणें पूर्वला ज्ञवमां शुं कर्म कस्युं हशे ? त्यारें ज्ञगवान् केहवा लाग्या. नगपुरथी बार योजन छेटे नील पर्वत उपर एक शिलानी उपर मासोपवासी साधु धर्मध्यान करता. हता. तेने व्याधें उपद्रव करवा मांड्यो. एक वखतें ते साधु गाममां एषणार्थें गयो. एटलामां एक व्याधें ते शिलाउपर अग्नि सलगाव्यो अने ते शिला अग्नि जेवी बलती करी. साधु त्यां आवीने वेग उष्ण परिसह सहन करीने केवलज्ञान पामी मोक्षे गया पछी ते व्याध, दुष्ट कर्मथी कुष्ठी थयो. मरीने सातमी नरकें गयो. पछी सर्प थइने पांचमे नरकें गयो. पछी सिंह थइने चोथें नरकें गयो. पछी चित्रक थइने त्रीजे नरकें गयो. पछी मार्जार थइने बीजे नरकें गयो. पछी उलूक थइने पेहेले नरकें गयो. एवा ज्ञव ज्ञमीने अंते एक

श्रावकने घेर उपन्यो. पशुपालनो धंधो करवा लाग्यो. श्रावक होवाथी नवकार शीख्यो.
एक वखतें वनमां दावाग्नि बलतो हतो, ते बलतां बलतां पेलो पशुपाल ज्यां सूतो हतो,
त्यां तेना अंग उपर आवी पड्यो. ते बलीने मरण पाम्यो. अंते नवकार स्मरण कर्युं, तेथी
तहारो पुत्र थयो. शेष कर्मना दोषथी दुर्गंधी शरीर थयुं. एवी रीतें पूर्व नव सांजलतांज
ते दुर्गंधराजकुमरने जातिस्मरणज्ञान ऊपन्यु. तेथी जगवंतने पगे लागीने, पूठवा लाग्यो
के हुं ए दोषथी केम छुटीश? त्यारें जिनेश्वरें कर्युं के रोहिणीनुं तप कर. तेथी सर्व निराबाध
थशे. पठी ते राजपुत्र रोहिणीनुं तप कर्युं, तेथी तेनुं शरीर सुगंधित थयुं. माटे हे
दुर्गंधे! तुं पण ए तप कर. एना प्रजावथी सुगंधकुमारनी पेरें तारां सर्व दुःख नाश पाम
शे. एवुं सांजलीने तेदुर्गंधायें रोहिणी तप अंगीकार कर्युं. शुजध्यानथी तपस्या करतां
आत्मानी निंदा करतां दुर्गंधाने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं. तेने योगें पूर्वलो नव सांजरी
आव्यो. तेथी वली विशेषें तप करवा मांड्युं. आयु पूर्ण थयाथी शुजध्यानें मरण पा
मीने देवलोकने विषे देवतापणे उपनी. त्यांथी च्यवीने अहीं चंपानगरीने विषे मघवा
राजानी पुत्री थइ. तेनुं रोहिणीनाम पड्युं. तेने तमे परण्या छो. एणें घणुं दान आप्युं
छे. तेथी तहारी पटराणी थइ छे. एणें पूर्वें रोहिणी तप कर्युं छे. तेना प्रजावथी

पूजा करवी. तप पूर्ण थया पछी भली भांते उजमणुं करवुं जो एम करावशो. तो सुगंध राजकुमारनी पेठें तेना सर्व दुःखो मटी जशे. तेवारें दुर्गंधायें पूछ्युं. सुगंध राजकुमार ते कोण हतो ? ते मने कहो. त्यारें गुरुयें कह्युं:—सिंहपुर नगरमां सिंहसेन राजा तेनी कनकप्रभा राणी, तेमने एक पुत्र थयो ते अतिशय दुर्गंध हतो, तेथी ते सर्वने अप्रिय थयो. एकवखतें ते नगरीमां पद्मप्रभस्वामी समोसर्या. त्यां कुटुंब परिवार सहित जइ राजायें करांजलि बांधीने पूछ्युं हे भगवान्! मारो पुत्र दुर्गंधी थयो तेनुं कारण शुं हशे ? एणें पूर्वला भवमां शुं कर्म कर्युं हशे ? त्यारें भगवान् केहवा लाग्या. नगपुरथी बार योजन छेटे नील पर्वत ऊपर एक शिलानी ऊपर मासोपवासी साधु धर्मध्यान करता. हता. तेने व्याधें उपद्रव करवा मांड्यो. एक वखतें ते साधु गाममां एषणार्थें गयो. एटलामां एक व्याधें ते शिलाऊपर अग्नि सलगाव्यो अने ते शिला अग्नि जेवी बलती करी. साधु त्यां आवीने वेग उग्र परिसह सहन करीने केवलज्ञान पामी मोक्षे गया पछी ते व्याध, दुष्ट कर्मथी कुष्टी थयो. मरीने सातमी नरकें गयो. पछी सर्प थइने पांचमे नरकें गयो. पछी सिंह थइने चोथें नरकें गयो. पछी चित्रक थइने त्रीजे नरकें गयो. पछी मार्जार थइने बीजे नरकें गयो. पछी ऊलूक थइने पेहेले नरकें गयो. एवा भव भमीने अंते एक

श्रावकने घेर उपन्यो. पशुपालनो धंधो करवा लाग्यो. श्रावक होवाथी नवकार शीख्यो. एक वखतें वनमां दावाग्नि बलतो हतो, ते बलतां बलतां पेलो पशुपाल ज्यां सूतो हतो, त्यां तेना अंग उपर आवी पड्यो. ते बलीने मरण पाम्यो. अंते नवकार स्मरण कर्युं, तेथी तहारो पुत्र थयो. शेष कर्मना दोषथी डुर्गंधी शरीर थयुं. एवी रीतें पूर्व नव सांजलतांज ते डुर्गंधराजकुमरने जातिस्मरणज्ञान ऊपन्यु. तेथी जगवंतने पगे लागीने, पूछवा लाग्यो के हुं ए दोषथी केम बुटीश ? त्यारें जिनेश्वरें कह्युं के रोहिणीनुं तप कर. तेथी सर्व निराबाध थशे. पछी ते राजपुत्र रोहिणीनुं तप कर्युं, तेथी तेनुं शरीर सुगंधित थयुं. माटे हे डुर्गंधे ! तुं पण ए तप कर. एना प्रजावथी सुगंधकुमारनी पेरें तारां सर्व डुःख नाश पामशे. एवुं सांजलीने तेडुर्गंधायें रोहिणी तप अंगीकार कर्युं. शुजध्यानथी तपस्या करतां आत्मानी निंदा करतां डुर्गंधाने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं. तेने योगें पूर्वलो जव सांजरी आव्यो. तेथी वली विशेषें तप करवा मांड्यु. आयु पूर्ण थयाथी शुजध्यानें मरण पामीने देवलोकने विषे देवतापणे उपनी. त्यांथी च्यवीने अहीं चंपानगरीने विषे मघवा राजानी पुत्री थइ. तेनुं रोहिणीनाम पड्युं तेने तमे परएया छो. एणें घणुं दान आप्युं छे. तेथी तहारी पटराणी थइ छे. एणें पूर्वे रोहिणी तप कर्युं छे. तेना प्रजावथी

पूछ्युं जे वली शी चीज ने ? एवुं पण ए जाणती नथी. वली उजमणुं कर्युं तेनां प्रजावथी ए रुद्धि पामी छे. वली हे राजा ! ते सिंहसेन राजायें ए सुगंध कुमरने राज्यपाटें स्थापी पोतें दीक्षा लीधी. सुगंधराजा राज्य पालतो धर्मकृत्य करतो मरण पामी देवलोकें गयो, तिहांथी च्यवीने पुष्कलावतीविजयें पुंडरिगणी नगरीमां केवल कीर्त्ति राजाने घरे अर्ककीर्त्ति नामा चक्रवर्त्तिपणें उत्पन्न थयो. त्यां दीक्षा लइ बारमे देवलोकें इंद्रपणें उपनो, त्यांथी चवीने आंही तुं अशोकनामें राजा थयो छो. तहारी राणीयें पण ते हेतु जाणें मली पूर्वें सरखुं तप कर्युं छे, तेमाटे तहारो स्नेह एनी उपर घणो छे. वली राजायें पूछ्युं के हे स्वामी ! म्हारी स्त्रीने आठ पुत्र अने चार पुत्रीयो थइ. ते तेना कया पुण्योदयथी थइ ? तेवारें गुरु बोल्या, हे महाजाग्य ! एमांथी सातपुत्र तो पूर्वेला नवे मथुरा नगरीयें एक जीखारी अग्निशर्मा ब्राह्मण रहेतो. हतो. तेने घेर पुत्रपणें उपन्या हता. ते दारिद्री कुलमां उपन्या, तेथी साते जीख मागवा जाय, पण तेने कोइ उटले पण वेसवा आपे नहीं. ज्यां जाय त्यां धक्को मारी वाहेर कहाडी मूके. एम ते पुत्र गामो गाम फरता, जीख मागता मागता एकदा पाडलीपुरें गया. तिहां तेणें राजाना पुत्र तथा प्रधानना पुत्रने दीठा. तेथी मनमां आश्चर्य पाम्या. तेवारें मह्होटा

नाइयें कह्युं जे आपणे पण माणस ठेयें, अने ए पण माणस ठे, परंतु आपणामां अने ए नामां एटलुं वधुं अंतर केम ठे ? ते सांजली न्हानो नाइ बोल्यो के एणें पूर्वे पुण्य कर्यां ठे, तेनां फल ए जोगवे ठे, अने आपणे पुण्यहीन ठेयें, तेथी घरघर जीख मागीयें ठेयें. पठी फरतां, फरतां वनमां गयां,तिहां एकसाधु मुनिराज, काउसग्ग ध्यानें रह्या हता. ते मनी पासें जइ उजारह्या. अने साधुयें पण काउस्सग्ग पारी दया आणीने धर्मदेशना दीधी. ते सांजली साते नाइ वेराग्य पामी, दीक्षा लेइ, चारित्र पाली, मरण पामीने देव लोकें जइ देवतापणें उपन्या, तिहांथी चवीने आहिं तह्यारे घेर आवी पुत्र पणे उपन्या ठे, तथा वैताढ्य पर्वत उपर एक निद्दविद्याधर शाश्वत जिनप्रतिमानी पुजा करतो हतो. ते मरण पामी सौधर्म देवलोकें देवता थयो. त्यांथी च्यवी ते तारो लोकपाल नामें आठमो पुत्र थयो ठे. अने जे तह्यारी चार पुत्रीयो ठे, ते पूर्वले जवे विद्याधर राजानी पुत्रीयो हती अनुक्रमें यौवनावस्था पामी. एकदा प्रस्तावें बागमां रमवा गइ, तिहां साधुने उनेला दीठा. साधुयें तेमने पूछ्युं के हे कुमरीयो ! तमें धर्म करो, त्यारें तेमणें कह्युं. अमें धर्म करणी न करियें. वली साधुयें कह्युं तमारुं आयुष्य स्वल्प रह्युं ठे, माटे धर्म करणीमां प्रमाद करशो नहि. ते सांजली ते पुत्रीयें पूछ्युं के, अमारुं आयु केटलुं बाकी रह्युं

दुःख ते वली शी चीज छे ? एवुं पण ए जाणती नथी. वली उजमणुं कर्युं तेनां प्रजावथी ए रुद्धि पामी छे. वली हे राजा ! ते सिंहसेन राजायें ए सुगंध कुमरने राज्यपाटें स्थापी पोतें दीक्षा लीधी. सुगंधराजा राज्य पालतो धर्मकृत्य करतो मरण पामी देवलोकें गयो, तिहांथी च्यवीने पुष्कलावतीविजयें पुंडरिगणी नगरीमां केवलकीर्त्ति राजाने घरे अर्ककीर्त्ति नामा चक्रवर्त्तिपणें उत्पन्न थयो. त्यां दीक्षा लइ बारमे देवलोकें इंद्रपणें उपनो. त्यांथी चवीने आंही तुं अशोकनामें राजा थयो छो. तहारी राणीयें अने तें बेहु जणें मली पूर्वें सरखुं तप कर्युं छे, तेमाटे तहारो स्नेह एनी उपर घणो छे. वली राजायें पूछ्युं के हे स्वामी ! महारी स्त्रीने आठ पुत्र अने चार पुत्रीयो थइ. ते तेना कया पुण्योदयथी थइ ? तेवारें गुरु बोल्या. हे महाजाग्य ! एमांथी सातपुत्र तो पूर्वला जवें मथुरा नगरीयें एक जीखारी अग्निशर्मा ब्राह्मण रहेतो. हतो. तेने घेर पुत्रपणें उपन्या हता. ते दारिद्री कुलमां उपन्या, तेथी साते जीख मागवा जाय, पण तेने कोइ उंटले पण वेसवा आपे नहीं. ज्यां जाय त्यां धक्को मारी बाहेर कहाडी मूके. एम ते पुत्र गामो गाम फरता, जीख मागता मागता एकदा पाडलीपुरें गया. तिहां तेणें राजाना पुत्र तथा प्रधानना पुत्रने दीठा. तेथी मनमां आश्चर्य पाम्या. तेवारें महोटा

श्रीगोतमगुरुज्यो नमः ॥ अथ चउमासीपर्वनुं व्याख्यान लिख्यते ॥ स्मारं स्मारं स्फुरज्ज्ञानं, धाम जैनं जगन्मतम् ॥ कारं कारं क्रमांनोजे, गौरवे प्रणतिं पुनः ॥ १ ॥ निबद्धा प्राक्तनैः प्राज्ञै, र्वीक्ष्य व्याख्यानपद्धतिम् ॥ लिख्यते लेशतोव्याख्या, चातुर्मासिक पर्वणः ॥ २ ॥ श्रीपार्श्वं सुखसागारं, स्मारं स्मारं हृदांबुजे ॥ व्याख्यानं, लिख्यते रम्यं, चातुर्मासिकपर्वणः ॥ ३ ॥ अर्थः—सर्व जगतनें पूज्यमान, तथा जेनुं ज्ञान स्फुरद्रूप ठे, एवुं जिनराजानुं धाम जे मूर्त्ति, तेने वारंवार स्मरीने तथा गुरुना क्रमांनोजे एटले चरणकमलने विषे फरी फरी प्रणाम करीने तथा प्राचीन पंडित लोकोयें करेली व्याख्याननी पद्धति जोइने चातुर्मासिक पर्वनी व्याख्या, हुं लेशमात्र कहुं हुं ॥ १ ॥ २ ॥ सुखना भंडार एवा त्रेविशमा जिन जे श्रीपार्श्वनाथ, तेने मारा हृदयकमलने विषे वारं वार स्मरण करीने पूर्वाचार्यें जेवी रीतें चौमासी पर्वनी रचना करी ठे, तेने जोइने मनोहर एवुं चातुर्मासिक पर्वनुं व्याख्यान यथामति लखुं हुं ॥ ३ ॥ तिहां आषाढ चोमासुं, कार्त्तिक चोमासुं, अने फाल्गुनचोमासुं आवे थके धर्मार्थी श्रावकोने जले प्रकारें धर्मक्रिया करवी. जेम के अन्योन्य सापेक्ष एवा व्यवहारनय अने निश्चयनय, तेणें करी युक्त एवा श्रीजिनशासनने जाणी एकांतवाद निराकरणार्थ आवश्यक ग्रंथोक्त

॰ ? साधुयें कह्युं, आठ पहोर शेष रह्युं छे. त्यारें ते पुत्रीयो कहेवा लागीयो के आटला स्वल्प कालमां शुं पुण्य करियें ? मुनियें कह्युं ज्ञानपांचमनुं तप करो. जेमाटे कह्युं छे केः— जे नाण पंचमिवयं, उत्तमजीवा कुणंति नावजुया ॥ उवत्तुंज अणुवमसुहं, पावंति केवलं नाणं ॥इति॥ ॥१॥ एवो उपदेश सांजली ते पुत्रीयोयें घेर आवी पच्चक्काण लीधुं पोताना आत्माने कृतार्थ मान्यो. एकस्थानकें चारें जणीयो बेठी. एटलामां विद्युत्पात थयो, ते थी चारे पुत्रीयो मरण पामी देवता थइ. तिहांथी च्यवीने तहारी पुत्रीयो थइ छे. ए वात सांजलतांज राजाने तथा राणीने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं. पूर्वला नव सांजस्या, तेथी वै राग्य पाम्या थकां पोताने घरे आव्यां वली एकदा श्रीवासुपूज्य जगवान् आवी समोस स्या. तेमने राजा तथा रोहिणी राणी प्रमुख परिवार सहित वांदवा गया. तिहां प्रजुनी देशना सांजली घरे आवी पुत्रने राज्यपाटें स्थापी, साते क्षेत्रें धन वावरी चारित्र अं गीकार करी बेहु जण मोक्षें गया, ए रीते जव्यजीवोयें पण रोहिणीनुं तप शुजजाव थी करवुं ॥ इति रोहिणी तप कथा समाप्त ॥

श्रीगौतमगुरुभ्यो नमः ॥ अथ चउमासीपर्वनुं व्याख्यान लिख्यते ॥ स्मारं स्मारं स्फुरज्ज्ञानं, धाम जैनं जगन्मतम् ॥ कारं कारं क्रमांभोजे, गौरवे प्रणतिं पुनः ॥ १ ॥ निरूक्ता प्राक्तनैः प्राज्ञै, वींक्ष्य व्याख्यानपद्धतिम् ॥ लिख्यते लेशतोव्याख्या, चातुर्मासिक पर्वणः ॥ २ ॥ श्रीपार्श्वं सुखमागारं, स्मारं स्मारं हृदांबुजे ॥ व्याख्यानं, लिख्यते रम्यं, चातुर्मासिकपर्वणः ॥ ३ ॥ अर्थः—सर्व जगतनें पूज्यमान, तथा जेनुं ज्ञान स्फुरद्रूप छे, एवुं जिनराजानुं धाम जे मूर्त्ति, तेने वांरवार स्मरीने तथा गुरुना क्रमांभोजे एटले चरणकमलने विषे फरी फरी प्रणाम करीने तथा प्राचीन पंमित लोकोयें करेली व्याख्याननी पद्धति जोइने चातुर्मासिक पर्वनी व्याख्या, हुं लेशमात्र करुं छुं ॥ १ ॥ २ ॥ सुखना भंडार एवा त्रेविशमा जिन जे श्रीपार्श्वनाथ, तेने मारा हृदयकमलने विषे वारं वार स्मरण करीने पूर्वाचार्यें जेवी रीतें चोमासी पर्वनी रचना करी छे, तेने जोइने मनोहर एवुं चातुर्मासिक पर्वनुं व्याख्यान यथामति लखुं छुं ॥ ३ ॥ तिहां आषाढ चोमासुं, कार्त्तिक चोमासुं, अने फाल्गुनचोमासुं आवे थके धर्मार्थी श्रावकोने जसे प्रकारें धर्मक्रिया करवी. जेम के अन्योन्य सापेक्ष एवा व्यवहारनय अने निश्चयनय, तेणें करी युक्त एवा श्रीजिनशासनने जाणी एकांतवाद निराकरणार्थं आवश्यक ग्रंथोक्त

॰ ? साधुयें कह्युं, आठ पहोर शेष रह्युं छे. त्यारें ते पुत्रीयो कहेवा लागीयो के आटला स्वल्प कालमां शुं पुण्य करियें ? मुनियें कह्युं ज्ञानपांचमनुं तप करो. जेमाटे कह्युं छे केः—

जे नाण पंचमिवयं, उत्तमजीवा कुणंति भावजुया ॥ उवभुंज अणुवमसुहं, पावंति केवलं नाणं ॥इति॥ ॥१॥ एवो उपदेश सांभली ते पुत्रीयोयें घेर आवी पच्चक्काण लीधुं पोताना आत्माने कृतार्थ मान्यो. एकस्थानकें चारें जणीयो बेठी. एटलामां विद्युत्पात थयो, तेथी चारे पुत्रीयो मरण पामी देवता थइ. तिहांथी च्यवीने तहारी पुत्रीयो थइ छे. ए वात सांभलतांज राजाने तथा राणीने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं. पूर्वला भव सांभस्या, तेथी वैराग्य पाम्या थकां पोताने घरे आव्यां वली एकदा श्रीवासुपूज्य भगवान् आवी समोसस्या. तेमने राजा तथा रोहिणी राणी प्रमुख परिवार सहित वांदवा गया. तिहां प्रभुनी देशना सांभली घरे आवी पुत्रने राज्यपाटें स्थापी, साते क्षेत्रें धन वावरी चारित्र अंगीकार करी बहु जण मोक्षें गया, ए रीते भव्यजीवोयें पण रोहिणीनुं तप शुभभावथी करवुं ॥ इति रोहिणी तप कथा समाप्त ॥

मासथी आरंनीने कार्त्तिक पूनम पर्यंत प्रायः पत्र शाक न खावुं. वली चलितरसनुं फल,
बीजोरांनुं फल. काचुं फल, तथा अजाण्यां फल खावां नही. तथा बीजी पण अनदय
वस्तुनो त्याग करवो. कह्युं ठे, के अज्ञातफल, अशोधितपत्रशाक. सोपारी, मेथुं घी, ए
सर्वनो मांस नक्षण समान दोष ठे. हवे विशेपणे चोमासाना पर्वनी करणी कहीयें
ठेयें ॥ श्लोक ॥ सामायिकावश्यकपौपधानि, देवार्चनस्नात्रविलेपनानि ॥ ब्रह्मक्रिया दान
तपोमुखानि, नव्याश्चतुर्मासिकमंमनानि ॥ १ ॥ अर्थः— अहो नव्यजीवो ! सामायि
कादिक धर्मकृत्य करवां, ए चोमासा पर्वनां मंमन एटले नूपण जाणवां. अर्थात् एवां
धर्मकार्यथकी चामासुं रूडुं देखाय ठे, माटे तमारें जरूर तेनुं सेवन करवुं यद्यपि चातु
र्मासिक त्रण ठे, तो पण जेना उद्देशें करी व्याख्यान ठे, तेनुं नाम ग्रहण करवुं आहिं
कोइ पुरुप सामायिक करे, कोइ पडिक्कमणुं करे, कोइ पोसह करे, कोइ देव पूजा करे.
इत्यादिक पोतानी शक्तिप्रमाणें धर्मकार्य करे, तेमां कांइ विरोध नथी तिहां प्रथम
प्रत्येक महीनामां तिथि जोवी. ते त्रण प्रकारें ठे, कह्यु ठे के "चउदसठ मुद्दिठपुण्णमासि
णित्ति " तेमां बे चौदश, बे आठम, एक अमावास्या अने एक पूनम, ए ठ
पर्वतिथि कही ठे, तथा उद्दिष्टा शब्दें श्रीजिनकल्याणिक तिथि अने पजोसणा

समाहिताक्षर चतुर्भंगतुल्य द्रव्यभावलिंगें करी युक्त एवुं धर्मकृत्य स्याद्वादरुचिवाला लोकोयें करवुं. श्रीआवश्यकसूत्रमध्यें शिक्षाना चारभांगा कह्या छे, ते आ प्रमाणेः— पहेले भांगें रूप पण खोटुं अने तेनी उपर मुद्रा पण खोटी,ते चरक परिव्राजक प्रमुखनो धर्म जाणवो. बीजे भांगे रूप खोटुं पण मुद्रा साची, एवा उसन्ना पासत्थादिकनो धर्म जाणवो. त्रीजे भांगे रूप शुद्ध चोखुं, अने मुद्रा खोटी, एवा प्रत्येक बुध जाणवां.चोथे भांगे रूप शुद्ध एटले खरुं अने मुद्रा पण शुद्ध एटले खरी, एवा साधु मुनिराज जाणवा. ए चार भांगामांहे सुश्रावकने चोथो भांगो आदरवो. हवे जैनमार्गीने जेनित्यक्रिया करवी जोइयें, ते सामान्यें करी कहे छे. अनंतानंत भवभ्रमण भीरु अने श्रद्धालु एवा सुश्रावकोयें एक तो सावद्य व्यापार न करवो, वली फाल्गुन महिनाथी मांडीनेआठ महिना पर्यंत तिल आदें देइने धान्य, संग्रही राखवां नहिं, कारण तेथी बहुत्रस जीवनी उत्पत्ति अने नाश थायछे. बोलानुं अथाणुं प्रमुख न राखवुं. महुडां, बीलीनां फल अने अरणी प्रमुखनां फूल तथा सरघवानी शींगनुं बिलकुल ग्रहण न करवुं. ए अवश्य त्यागवां. तथा चोमासामां तांदुलनी भाजी आदे देइने पापनुं शाक न खावुं. कारण के, बहु सूक्ष्म त्रसजीव मिश्रपणुं छे माटे श्री हेमाचार्यें कहेलुं छे, के फागण

मासथी आरंन्नीने कार्त्तिक पूनम पर्यंत प्रायः पत्र शाक न खावुं. वली चलितरसनुं फल, बीजोरांनुं फल. काचुं फल, तथा अजाण्यां फल खावां नही. तथा बीजी पण अनक्ष्य वस्तुनो त्याग करवो. कह्युं ठे, के अज्ञातफल, अशोधितपत्रशाक. सोपारी, मेलुं घी, ए सर्वनो मांस नक्षण समान दोष ठे. हवे विशेषणे चोमासाना पर्वनी करणी कहीयें ठैयें ॥ श्लोक ॥ सामायिकावश्यकपोषधानि, देवार्चनस्नात्रविलेपनानि ॥ ब्रह्मक्रिया दान तपोमुखानि, नव्याश्चतुर्मासिकमंन्नानि ॥ १ ॥ अर्थः- अहो नव्यजीवो ! सामायिकादिक धर्मकृत्य करवां, ए चोमासा पर्वनां मंन्न एटले नूषण जाणवां. अर्थात् एवां धर्मकार्यथकी चामासुं रूडुं देखाय ठे, माटे तमारें जरूर तेनुं सेवन करवुं यद्यपि चातुर्मासिक त्रण ठे, तो पण जेना उद्देशें करी व्याख्यान ठे, तेनुं नाम ग्रहण करवुं अहिं कोइ पुरुष सामायिक करे, कोइ पडिक्कमणुं करे, कोइ पोसह करे, कोइ देव पूजा करे. इत्यादिक पोतानी शक्तिप्रमाणें धर्मकार्य करे, तेमां कांइ विरोध नथी तिहां प्रथम प्रत्येक महीनामां तिथि जोवी. ते त्रण प्रकारें ठे, कह्युं ठे के "चउदसठ मुद्दिठपुण्णमासिणित्ति " तेमां वे चौदश, वे आठम, एक अमावास्या अने एक पूनम, ए ठ पर्वतिथि कही ठे, तथा उद्दिष्टा शब्दें श्रीजिनकल्याणिक तिथि अने पजोसणा

समाहिताकार चतुर्भंगतुल्य द्रव्यभावलिंगें करी युक्त एवुं धर्मकृत्य स्याद्वादरुचिवाला लोकोयें करवुं. श्रीआवश्यकसूत्रमध्यें शिक्षाना चारभांगा कह्या छे, ते आ प्रमाणें:— पहेले भांगें रूप पण खोटुं अने तेनी उपर मुद्रा पण खोटी,ते चरक परिव्राजक प्रमुखनो धर्म जाणवो. बीजे भांगे रूप खोटुं पण मुद्रा साची, एवा उसन्ना पासत्थादिकनो धर्म जाणवो. त्रीजे भांगे रूप शुद्ध चोखुं, अने मुद्रा खोटी, एवा प्रत्येक बुध जाणवां.चोथे भांगे रूप शुद्ध एटले खरुं अने मुद्रा पण शुद्ध एटले खरी, एवा साधु मुनिराज जाणवा. ए चार भांगामांहे सुश्रावकने चोथो भांगो आदरवो. हवे जैनमार्गीने जेनित्यक्रिया करवी जोइयें, ते सामान्यें करी कहे छे. अनंतानंत भवभ्रमण भीरु अने श्रद्धालु एवा सुश्रावकोयें एक तो सावद्य व्यापार न करवो, वली फाल्गुन महिनाथी मांडीनेआठ महिना पर्यंत तिल आदें देइने धान्य, संग्रही राखवां नहिं, कारण तेथी बहुत्रस जीवनी उत्पत्ति अने नाश थायछे. बोलानुं अथाणुं प्रमुख न राखवुं. महुडां, बीलीनां फल अने अरणी प्रमुखनां फूल तथा सरघवानी शींगनुं बिलकुल ग्रहण न करवुं. ए अवश्य त्यागवां. तथा चोमासामां तांडुलनी भाजी आदे देइने पापनुं शाक न खावुं. कारण के, बहु सूक्ष्म त्रसजीव मिश्रपणुं छे माटे श्री हेमाचार्यें कहेलुं छे, के फागण

घणी प्रमाण जाणवुं. तथा चोथुं सर्वविरति सामायिक, ते साधु मुनिराज पाले छे. ते चारित्रसामायिक जाणवुं. वली शास्त्रमां कह्युं छे. के ॥ निंदपसंसासु समो यमाणाव माणकारीसु ॥ समसयणपरजणमणो, सामाइय संगर्ज जीवो ॥ १ ॥ अर्थः—कोइ आ पणी निंदा करे, अथवा कोइ प्रसंसा करे, कोइ मान करे, कोइ अपमान करे, तो पण सामायिकमां बेठां समतारूप शुद्धपरिणाम राखे, स्वजन तथा परजननी उपर समभाव राखे, ते जीव सामायिकी जाणवो ॥ जो समो सवभूएसु, तसेसु थावरेसु य ॥ तस्स सामाइयं होइ, इमं केवलिभासियं ॥ २ ॥ सर्व प्राणीमात्र जे त्रस तथा थावर जीवो छे, तेने विषे समता परिणाम राखे, तेने सामायिक शुद्ध होय. ए वात केवली भगवाने कही छे. वली सामायिकमां बेठां थकां श्रावक पण साधु समान होय छे. कह्युं छे के, सामाइयम्मि उ कए, समणो इव सावर्ज हवइ जम्हा ॥ एएण कारणेणं, बहुसो सामाइयं कुज्जा ॥ १ ॥ माटे श्रावकें घणी वार सामायिक करवुं. वली कह्युं छे, के ॥ सामाइयं तु काउं, गिहकज्जं जोवि चिंतए सड्ढो ॥ आत्तरुद्दोवगर्ज, नीरछं तस्स सामइयं ॥ १ ॥ भावार्थः—जे मनुष्य आर्त्त, रौद्र ध्यानने वश पड्यो थको सामायिक करे, सामायिकमां घर संबंधि साथ काम विचारे, तेनुं सामायिक निर्यक होय, अने

तथि लेवी. ए चारित्रतिथि छे. तेथी ए तिथिमांहे चारित्र आराधवुं, कारण के गीतार्थ एवा श्रीशीलंगाचार्यें आदर करी कहेलुं छे माटे बीज, पांचम अने अगीयारश ए ज्ञानतिथियो छे, तेथी ए तिथियोमांहे ज्ञाननुं आराधन करवुं. बाकी बीजी दर्शन तिथियो छे, ते मांहे सम्यक्त्वनुं आराधन करवुं. अर्थात् सम्यक्त्वी जीवोयें मिथ्यात्व परिहारें करी देवपूजा गुरुसेवा करवी, व्याख्यान सांभलवुं, धर्मानुमोदन करवुं, तीर्थयात्रा करवी श्रीजिनेश्वरना कल्याणकनी भूमिफरसवी. इत्यादिक बोलें प्रवर्त्तीने पोतानुं समकेत निर्मल करवुं. कह्युं छे " जम्मं दिरका नाणं, तिछयराणं महाणुभावाणं ॥ जछ य किर निव्वाणं, आगाढदंसणं होइ " हवे प्रथम सामायिकनुं स्वरूप कहे छेः—समस्य आयो लाभः समायः स एव सामायिकं एटले राग द्वेषें रहित एवा जीवने ज्ञान, दर्शन अने चारित्रनो आय एटले लाभ होय तेने सामायिक कहीयें. बे घडी पर्यंत सर्व इष्टानिष्ठ वस्तुने विषे सम परिणाम राखे, सर्वजीवने पोताना आत्मासमान गणे, तेने सामायिक कहियें तेना चार भेद छे, ते कहे छे एक तो हुं एटलो अमुक पाठ भणी संपूर्ण मुखपाठ करीने उठीश ! एवो नियम करी बेसे, ते प्रथम श्रुतसामायिक जाणवुं. बीजुं शुद्ध समकित पालवुं. ते समकेत सामायिक जाणवुं. त्रीजुं देशविरति सामायिक ते बे

ख खांमी सुवर्णदाननो करनार आवी शके नहीं. एवुं सामायिकनुं महोटुं
तरागें कह्युं छे. वली श्रीउत्तराध्यनना ओगणत्रीशमा अध्ययनें कह्युं छे, के
इएणं जंते जीवे किं जणइ" एटले सामायिक करनारो जीव, शुं उपार्जन करेछे?
एवो प्रश्न पूछवाथी जगवानें तिहां तेनां घणां उत्तम फल कह्यां छे, ते विस्तारें लखता
ी सामायिक करतां थकां सावद्य व्यापारनो त्याग थाय, माटे सामायिक श्रेष्ठ
मायिक करनारने मात्रपूजनादिकने विषे पण अधिकार नथी, एटले सामा
रूप वस्तव प्राप्त थये छते तेने अधिकार नथी, अर्थात् पछी द्रव्यस्तवकरणनी
योग्यता नथी. ते सामायिक उदय आववुं माहादुर्लज छे, जेमाटे देवता पण पोताना
हृदयमां सामायिकनी सामग्री मेलववा वांछे छे, जे एक मुहूर्तमात्र सामायिक करवुं मु
झने उदय आवे, तो महारुं देवपणुं सफल थइ जाय! ए माटे श्रावकें पण शुरू
सामायिक करवुं, ते सामायिकना करनारा श्रद्धालु बे प्रकारना होय, एक ऋद्धि हीन
अने बीजा ऋद्धिवंत, तिहां जे ऋद्धिवंत होय ते महोटा आदर सहित उपाशरे आवीने
सामायिक करे, लोकमांहे श्रीजिनधर्मनो महिमा वधारे, अने जे ऋद्धिन होय, ते
उपासरे अथवा पौषधशालायें अथवा जिनमंदिरें अथवा पोताना घरमां एकां

जे प्राणी आर्त्तरौद्र ध्यान न ध्यावे, ते प्राणीनुं सामायिक शुद्ध होय. ए व्यवहारनयथी सामायिक स्वरूप कह्युं. अने निश्चयनयमतें तो श्रीजगवतीसूत्रमां कह्युं छे, के ॥ "अप्पा सामाइयं, अप्पा सामयियस्स अठो" इत्यादिक आत्माज सामायिक छे, सामायिकनो अर्थ ते पण आत्माज छे, निजशुद्धस्वरूप जावमां रह्यो जे आत्मा ते उपशमजलें करी रागद्वेषरूप मेल होय, तेने धोइ नाखे, आत्मपरिणति आदरे, परपरिणति निवारे, तेने निश्चयसामायिक कहीयें. एनी उपर शुद्धदृष्टि राखीने व्यवहार सामायिक पालियें, केमके व्यवहार ते बलवंत छे, तेरमा गुणठाणा सुधी जे जीव व्यवहाररूप घोडा उपर चढी संसाररूप अटवी उल्लंघीने जेवारें घरे आवी पहोंचे, तिहांसूधी घोडो जोइयें. पछी जेवारें महेल उपर चडे, तेवारें तेने घोडानुं काम न पडे, तेम व्यवहार घोडानी परें साधक छे, तेने छोडी देवो न जोइये. हवे सामायिक करवाथी केटलुं फल थाय ? ते कहे छेः— गाथा ॥ दिवसे दिवसे लरकं. देइ सुवण्णस्स खंडियं एगो एगो ॥ पुण सामाइय, करेइ न पहुप्पए तस्स ॥ १ ॥ अर्थः— कोइएक दानेश्वरी पुरुष, दिवस दिवस प्रत्यें सुवर्णना लाखो कटका, याचकोने आपे, अने बीजो एक श्रावक दिन प्रत्यें शुद्ध मनें करी सामायिक करे, पण सामायिक करनारनी

बरोबर ते लाख खांडी सुवर्णदाननो करनार आवी शके नहीं. एवुं सामायिकनुं महोटुं फल, श्रीवीतरागें कह्युं छे. वली श्रीउत्तराध्ययनना उंगणत्रीशमा अध्ययनें कह्युं छे, के "सामाइएणं भंते जीवे किं जणइ" एटले सामायिक करनारो जीव, शुं उपार्जन करेछे? एवो प्रश्न पूछवाथी भगवानें तिहां तेनां घणां उत्तम फल कह्यां छे, ते विस्तारें लखता नथी. वली सामायिक करतां थकां सावद्य व्यापारनो त्याग थाय, माटे सामायिक श्रेष्ठ छे, तथा सामायिक करनारने मात्रपूजनादिकने विषे पण अधिकार नथी, एटले सामायिकरूप भावस्तव प्राप्त थये छतें तेने अधिकार नथी, अर्थात् पछी द्रव्यस्तवकरणनी योग्यता नथी. ते सामायिक उदय आववुं माहादुर्लभ छे, जेमाटे देवता पण पोताना हृदयमां सामायिकनी सामग्री मेलववा वांछे छे, जे एक मुहूर्त्तमात्र सामायिक करवुं मुजने उदय आवे, तो महारुं देवपणुं सफल थइ जाय! ए माटे श्रावकें पण शुद्ध सामायिक करवुं, ते सामायिकना करनारा श्रद्धालु बे प्रकारना होय, एक ऋद्धि हीन अने बीजा ऋद्धिवंत, तिहां जे ऋद्धिवंत होय ते महोटा आदर सहित उपाशरे आवीने सामायिक करे, लोकमांहे श्रीजिनधर्मनो महिमा वधारे, अने जे ऋद्धिन होय, ते उपासरे अथवा पौषधशालायें अथवा जिनमंदिरें अथवा पोताना घरमां एकां

त र॰ [illegible] वेसीने सामायिक करे. हवे ए सामायिकनां आठ नाम छे, ते कहे छेः—गाथा ॥ सामाइयं समइयं, सम्मंवाओ समास संखेवो ॥ अणवज्जं च परिणा, पच्चरकाणेय ते अठा ॥ १ ॥ अर्थः—प्रथम समताभाव राखवो, ते समभाव सामायिक जाणवुं, बीजुं सर्वजीवनी उपर दयाभाव राखवो, ते समयिक सामायिक जाणवुं, त्रीजुं सम ते राग द्वेषने टालीने यथाव्यवस्थित वचन बोलवुं, ते समवाद सामायिक जाणवुं. चोथुं समास ते थोडाज अक्षरमां तत्त्व जाणवुं. ते समाससामायिक जाणवुं. पांचमुं संक्षेप ते थोडा अक्षरमां कर्मनाश थाय, एवो द्वादशांगीनो घणो अर्थ विचारवो, ते संक्षेप सामायिक जाणवुं. छठुं अनवद्य ते पापरहित सामायिक आदरवु, ते अनवद्य सामायिक जाणवुं. सातमुं परिज्ञा ते तत्त्वनुं जाणपणुं, जे सामायिकमां होय, ते परिज्ञासामायिक जाणवुं. आठमुं प्रत्याख्यान ते परिहरी वस्तुनो त्याग करवो, ते वस्तु आदरवी नही. ए प्रत्याख्यान सामायिक जाणवुं. ए आठ नाम सामायिकनां कह्यां, हवे एनी उपर आठ दृष्टांत कहे छेः—दमदंते मेअज्जे, कालय पुछा चिलाइपुत्ते य ॥ धम्मरुइ इला तेइली सामाइय अठुदाहरणा ॥१॥ तिहां क्रमें करी आठे प्रकारनां सामायिकमां आठ दृष्टांतरूप कथा कहे छे. तेमां प्रथम समभाव सामायिक उपर दमदंतराजानो दृष्टांत कहे

छेः—हस्तिशीर्षनामा नगरने विषे दमदंत राजा राज्य करे छे, तिहां एकदा प्रस्तावें हस्तिणा
पुरना स्वामी पांडव कौरव तेनी सार्थे सीमाडाना रजवाडानी महोटी वढवाड थइ, ते
वखत दमदंतराजा जरासंधराजानी सेवा करवा गयो हतो, पाछलथी पांडव कौरवें द
मदंतराजानो देश उजड कर्यो, ते वात सांभलीने दमदंतराजा महोटुं लशकर लइने
हस्तिणापुर उपर लडवा आव्यो. तिहां आवी परस्पर महोटो संग्राम कर्यो, तेमां दैव
वशे करी कौरव पांडव हारीने नाशी गया, अने दमदंतराजा जीत करीने पोताना दे
शमां आव्यो. पछी एक दिवसें पोतें गोखमां बेठां पंचवर्णी वादलानुं स्वरूप जोइने
मनमां वैराग्य पामी विचार्युं जे आ संसार पण पवन समयना वादल समान असार
छे, एम जाणी तरत प्रत्येक बुद्धनी पेठें दीक्षा लीधी, पछी ते गामानुगाम विहार क
रतां थकां एक दिवस हस्तिणापुर नगरनी बाहिर आवि काउस्सग्ग ध्याने उभो रह्यो
तिहां प्रस्तावें राजवाडीमां जतां रस्तामां पांडवोयें दमदंत मुनिराजने काउस्सग्गें
उभा दीठा, तेवारें लोकोना मुखथी ए दमदंतराजा छे, एम जाणीने पांडवोयें घोडा
उपरथी नीचे उतरी शुभभावें करी त्रण प्रदक्षिणा देइने ते मुनिने वंदन कर्युं अने
ते पछी ते मुनिनुं राज्यावस्थानुं बल तथा चारित्रबलने जोइ स्तुती करीने तिहांथी

गया. पाछळथी कौरवो आव्यो, तेवारे तेमां मोटेरा डुर्योधने ते मुनिने तिरस्कार पूर्वक मातां वचन उच्चरीने तेमना साहामुं एक बिजोरुं फेंक्युं. पछी "यथाराजा तथा प्रजाः" एवा न्यायथी बीजा सैनिक लोको तथा नगरनां लोको जे कौरवोनी साथें हतां, तेणें पण मुनिनी साहामा लाकडां पथरा फेंकीने ते मुनिनी चोतरफ ढगलो करी दीधो, तेथी मुंनीनुं शरीर बधुं ढंकाइ गयुं. पछी फरी पांडवो जेवारें राजवाडीथी पाछा वली घरे जता हता, तेवारें मुनिनी उपर ढगलो थयेलो हतो. तेथी ढंकाइ जवाने लीधे मुनिने दीठा नहीं, तेवारें लोकोने पूछवा लाग्या के इहांथी मुनि किहां जता रह्या ? त्यारें ते सने लोकोयें कौरवोनी सर्व डुश्चेष्टा कही संभलावी, तेवारें तुरत सेवकोने कहीने पथरा लाकडां वेगलां करावी मुनिराजने बाहिर काहाढी, नमस्कार करीने पांडवो पोताने स्थानकें गया. एवी रीतें मुनिराजने पांडवोयें मान आप्युं अने कौरवोयें अपमान कर्युं तो पण ते मुंनीश्वरें बेहुनी उपर समपरिणाम राख्यो, ए समभाव सामायिक उपर दमदंतराजर्षिनी कथा कही. हवे बीजो समयिक सामायिक ते दयाभाव उपर मेतार्य मुंनिनो दृष्टांत कहे छेः—सावछीनगरीने विषे यज्ञदत्त नामें ब्राह्मण वसे छे. तेणें वैराग्य पामी दीक्षा लीधी, पण कुलनो मद करी साधुपणुं पालीने देवता थयो. पछी तिहांथी

च्यवी राजगृही नगरने विषे कुलमदना योगें चांमालनां कुलमां आवी उपन्यो, ते चांमा लीथकी जन्म्यो, तेवारें तेज नगरीमां धनदत्त शेठनी स्त्रीने मृतवत्सापणानो रोग ह तो, तेथी तेने संतान न होवाथी गुप्तपणें एटले कोइ पण न जाणे एवी रीतें चांमा लीणीयें आवी द्रव्य लइ पोतानो पुत्र आप्यो. पठी ते ठोकरो अनुक्रमें शेठने घेर मह्रो टो थयो, तेनुं नाम मेतार्य पाड्युं. पठी यौवनावस्थाने विषे पूर्वभवना मित्र एवा देवना साहाय्यथकी आठ कन्या व्यवहारीयानी तथा एक कन्या श्रेणिकराजानी परण्यो. तिहां बार वर्ष पर्यंत देवतानां जेवां सुख जोगवी देवताना वचनथी प्रतिबोध पामीने श्रीमहा वीर स्वामी पासेंथी दीक्षा लीधी. पठी घणा देशे विहार करतां थकां एक दिवस राजगृह नगरने विषे सोनीने घेर आहार लेवा माटे सोनीना घरमां पेठो. एटलामां श्रेणिकरा जाने माटे देवपूजा सारु एकशो ने आठ सोनाना यव घमीने सोनीयें मूक्या हता. तेने क्रौंचपक्षी आवी दाणानी भ्रांतें खाइने जींत उपर जइ बेठो, अने साधुने शुद्ध आ हार आपीने सोनी पण घरथी बाहिर आव्यो, पठी पाठो जइ जुवे, तो तिहां तेणें सोनानो एक पण यव दीठो नही, तेवारें साधुने चोर जाणीने सोनीयें पूठ्युं के इहां यव पड्या हता, ते कोण लइ गयो ? तेवारें साधुयें मनमां विचार्युं जे क्रौंचपक्षीयें खाधा ठे, एवुं

तो हुं एने कहीश, तो ए, म्हारे वचनें करी पंखीने मारी नाखशे? एम विचारी मौन पणुं करी रह्या. तेथी सोनीने क्रोध चढ्यो. तेवारें लीली वाधरथी मुनिनुं माथु वांध्युं. अने तडके उनो राख्यो, तेनी वेदनाथी मुनिनी आंखो नीकली पडी, तेथी घणीज वेदना थइ, पण मनमांहे लगार मात्र द्वेषभाव आण्यो नही. शुक्लध्यानें चढी अंतगड केवली थइ मोक्षे गया. ए रीतें प्राणांत कष्ट पडे, तो पण मनमां जीवदयाज धारे, पण शरीरनी कांइ पण दरकार राखे नही. ए समयिक सामायिक ते दयापरिणाम उपर मेतार्य मुनिनो दृष्टांत कह्यो. हवे त्रीजा समवादसामायिक ते सत्यवाणीउपर कालिकाचार्यनो दृष्टांत कहे ठे. तुरमणी नामा नगरीने विषे कुंभनामें राजा ठे, तेनो दत्त नामें पुरोहित ठे, ते कालिकाचार्यनो भाणेज ठे. ते दत्तपुरोहितें पोताना स्वामी कुंभराजाने बलें करी बांधीने बंधीखाने नाख्यो, अने पोतें राज्य पदवी भोगववा लाग्यो. अनुक्रमें तेहिज नगरीने विषे कालिकाचार्य आवी चोमासुं रह्या, तेवारें मातानी प्रेरणाथी उन्मत्तपणायें दत्तपुरोहित, कालिकाचार्यने वांदवा गयो. तिहां जइ धर्मनी ईर्ष्याथी अने क्रोधथी गुरुने पूछ्युं के, हे महाराज? यज्ञ करवाथी शुं फल थाय? ते कहो. तेवारें गुरुयें धैर्य राखी कह्युं के, यज्ञनुं फल तो हिंसा ठे, अने हिंसानुं फल नरक पदवी ठे,

ए साचुंज वाक्य हुं तुनें कहुं दुं. ते सांजली दत्त बोल्यो के हे महाराज! एनी केवी रीतें मालम पडे? त्यारें गुरुयें कह्युं के, आजथी सातमें दिवसें तुफने कुतरा खाशे, अने तुं लोह कुंत्नीपाकमां पमीश? त्यारें वली पूठे ठे के महाराज? ते केम मनाय? त्यारें गुरुयें कह्युं के वली अकस्मात् तहारा मुखमांहे विष्टा पडशे, ए वात जो खरी थाय तो एवुं सम ज जे, के नरक जवानी वात पण खरी ठे, ते सांजली क्रोध चडावीने दत्तें गुरुने पूठ्युं के हे महाराज? तमें केवीरीतें मरशो? अने मरीने क्यां जशो तेवारें गुरुयें कह्युं के हुं समाधिमरण पामी देवलोकमां जइश. एम सांजली दत्त हुंकारो करतो थको आ चार्यनी पासें सिपाइर्ठनी चोकी मूकीने पोतें घेर जइ अंतेउरमां ठानो जराइ बेठो. पठी मतिना ज्रमथी सातमा दिवसने आठमो दिवस गणतो विचारे ठे के, सात दि वस गुरुना कहेवा प्रमाणें पूरा थया, अने मने कांइ न थयुं. माटे हुं आचार्यना प्राणें करी शांत करीश, एम मानी गरथकी वाहिर नीकल्यो. तेवामां एक माली ते नगरीमां पेसतो कार्याकुलथकी पेटने रोगें पीमातो थको राजमार्गने विषेज लघुनीति वमीनी ती करी उपर फुल ढांकतो हवो, तेहज राजमार्गें दत्त पुरोहितें पण चालवा माड्युं. एवामां दत्तना घोमानो पग ते मालीनी विष्टा उपर पड्यो, तेथी विष्टा उठली ते दत्त

जो हुं एने कहीश, तो ए म्हारे वचनें करी पंखीने मारी नाखशे? एम विचारी मौनपणुं करी रह्या. तेथी सोनीने क्रोध चढ्यो. तेवारें लीली वाधरथी मुनिनुं माथु बांध्युं, अने तडके ऊभो राख्यो, तेनी वेदनाथी मुनिनी आंखो नीकली पडी, तेथी घणीज वेदना थइ, पण मनमांहे लगार मात्र द्वेषभाव आण्यो नही. शुक्लध्यानें चढी अंतगड केवली थइ मोक्षें गया. ए रीतें प्राणांत कष्ट पडे, तो पण मनमां जीवदयाज धारे, पण शरीरनी कांइ पण दरकार राखे नही. ए समयिक सामायिक ते दयापरिणाम उपर मेतार्य मुनिनो दृष्टांत कह्यो. हवे त्रीजा समवादसामायिक ते सत्यवाणी उपर कालिकाचार्यनो दृष्टांत कहे ठे. तुरमणी नामा नगरीने विषे कुंभनामें राजा ठे, तेनो दत्त नामें पुरोहित ठे, ते कालिकाचार्यनो भाणेज ठे. ते दत्तपुरोहितें पोताना स्वामी कुंभराजाने बलें करी बांधीने बंधीखाने नाख्यो, अने पोतें राज्य पदवी भोगववा लाग्यो. अनुक्रमें तेहिज नगरीने विषे कालिकाचार्य आवी चोमासुं रह्या, तेवारें मातानी प्रेरणाथी उन्मत्तपणायें दत्तपुरोहित, कालिकाचार्यने वांदवा गयो. तिहां जइ धर्मनी इर्ष्याथी अने क्रोधथी गुरुने पूछ्युं के, हे महाराज? यज्ञ करवाथी शुं फल थाय? ते कहो. तेवारें गुरुयें धैर्य राखी कह्युं के, यज्ञनुं फल तो हिंसा ठे, अने हिंसानुं फल नरक पदवी ठे,

ए साचुंज वाक्य हुं तुनें कहुं हुं. ते सांजली दत्त वोल्यो के हे महाराज! एनी केवी रीतें मालम पडे? त्यारें गुरुयें कह्युं के, आजथी सातमें दिवसें तुकने कुतरा खाशे, अने तुं लोह कुंनीपाकमां पडीश? त्यारें वली पूछे छे के महाराज? ते केम मनाय? त्यारें गुरुयें कह्युं के वली अकस्मात् तह्यारा मुखमांहे विष्टा पडशे, ए वात जो खरी थाय तो एतुं सम ज जे, के नरक जवानी वात पण खरी छे, ते सांजली क्रोध चडावीने दत्तें गुरुने पूछ्युं के हे महाराज? तमें केवीरीतें मरशो? अने मरीने क्यां जशो तेवारें गुरुयें कह्युं के हुं समाधिमरण पामी देवलोकमां जइश. एम सांजली दत्त हुंकारो करतो थको आ चार्यनी पासें सिपाइओनी चोकी मूकीने पोतें घेर जइ अंतेउरमां छानो जराइ वेठो. पछी मतिना ज्रमथी सातमा दिवसने आठमो दिवस गणतो विचारे छे के, सात दि वस गुरुना कहेवा प्रमाणें पुरा थया, अने मने कांइ न थयुं. माटे हुं आचार्यना प्राणों करी शांत करीश, एम मानी गरथकी वाहिर नीकल्यो. तेवामां एक माली ते नगरीमां पेसतो कार्याकुलथकी पेटने रोगें पीडातो थको राजमार्गने विषेज लघुनीति वडीनी ती करी उपर फुल ढांकतो हवो, तेहज राजमार्गे दत्त पुरोहितें पण चालवा माड्युं. एवामां दत्तना घोडानो पग ते मालीनी विष्टा उपर पड्यो, तेथी विष्टा उछली ते दत्त

ना मुखमां पडी. ते विष्टाना स्वादथकी आचार्यनां वचन उपर चमत्कार पाम्यो थको आजे सातमो दिवसज ठे, के शुं!!! एवुं समजीने घोडो पाठो अंतेउर तरफ वाल्यो, एटलामां तेना अत्यंत डुराचारें खेद पामेला एवा जे प्रथमना महेता मसुद्दी हता, तेणे जइ कुंजराजाने बंदीखानामांथी वाहिर काढीने राजगादी उपर वेसाड्यो, अने दत्तपुरोहितने ठल करी बांधी लइने कुंजराजाने आवी सोंप्यो, तेवारें राजायें तेने कुंत्री मां घालीने तेनी नीचे अग्नि सलगावी पठी कुतराने मोकली कदर्थना करावी, तेथी दत्त मरण पामीने नरकें गयो. कुंजराजायें आचार्यने वणुं सन्मान दीधुं, अने नगर मां लोक पण प्रशंसा करवा लाग्यां. ए समवादसामायिक जे सत्यवचन, ते उपर कालिकाचार्यनो दृष्टांत कह्यो ॥ हवे चोथा समास सामायिक थोडा अक्षरें घणुं तत्त्व जाणवुं, तेनी उपर चिलातीपुत्रनो दृष्टांत कहीयें ठैयें ॥ राजगृही नगरीने विपे धनदत्त नामें व्यवहारी वसे ठे, तेना चार पुत्र अने पांचमी सुसमा नामें पुत्री ठे, तेने घेर एक चिलातीपुत्र नामें दास ठे, ते नित्य सुसमा पुत्रीने रमाडे. एम करतां एक दिवस सुसमा कन्यानी सायें ते दासने डुराचार करतो देखीने शेठें तेने घरथी वाहिर काढी मूक्यो. तेवारें ते चिलातीपुत्र जइने एक चोरनी पल्लीने विपे रह्यो. तिहां ते

पांचसें चोरनो स्वामी थयो. हवे एक दिवस घणा चोरोने साथें लइने चिलातीपुत्र राजगृही नगरीयें आव्यो. तिहां धनदत्त शेठने महोटो धनवंत जाणीने तेना घरमां पेठो अने सुसमा कन्या तथा बीजुं पण घणुंक धन हतुं, ते लइने बाहेर निकल्यो, एटले शेठने खबर पडी, तेवारें शेठ चार पुत्रने साथें लइने चोरनी पाछल दोड्यो, अने नगरनो कोटवाल पण दोडतो दोडतो पाछल थयो. आगल जतां केटलोक मार्गे व्यतिक्रम थये छते शेठ तेनी नजीक गयो, तेने ढूकडो आव्यो जाणी ते चोरें कर खाइने सुसमा कन्यानुं माथुं कापी नाखीने तेनुं धड हतुं तेने अग्निमां नाखी दीधुं. तेवारें शेठ आवुं चिलातीपुत्रनुं भयंकर कृत्य तथा रूप देखीने पाछो फर्यो. हवे चिलातीपुत्र तो एक हाथमां माथुं अने एक हाथमां लोहीयें खरड्युं खड्ग, ए बे हाथमां लइने भयंकर रूपें पर्वत उपर चढी गयो. शेठ तो तेनुं आवुं भयंकर रूप जोइने तरत पाछो वल्यो. अने चिलातीपुत्र एवा भयंकररूपें जाय छे एवामां मार्गने विषे मुनिराज काउस्सग्ग ध्यानें उभा छे तेने देखीने चिलातीपुत्र बोल्यो. अरे मुंड! तुं मुझने धर्म कहे, नहीं तो हुं आ खड्गें करीने ताहारुं पण मस्तक कापी नांखीश! एवुं सांभलीने मुनिराज पण तेनुं तेवुं स्वरूप जोइने शीघ्रपणे (नमोअरिहंताणं) ए एक पद कहेता थकाज आकाशमां

उडी गया. ते उरूता थकाज उपशम, विवेक, अने संवर, ए त्रण पदमय धर्म ठे एटले उपसम ते उदय पामेला क्रोधनुं उपशमन, विवेक ते सदसद्वस्तुनुं विवेचन, संवर ते रूडे प्रकारें आश्रवजलादिनुं निवारण करवुं. ते धर्म कहेता हवा. ते सांजली चिलाती पुत्र ए त्रण पदनो अर्थ विचारवा लाग्यो, विचारतां विचरतां ते मांहेलो एक गुण पण पोताना आतममांहे दीठो नही, तेवारें कन्यानुं मस्तक तथा खड्गने वेगलां मूकी समपरिणाम आदरीने ते मुनिराजना पगलां जिहां हतां, ते उपर पोताना पग मूकीने काउस्सग्ग ध्यानें उजो रह्यो, तिहां लोहीनी गंधथकी कीडीयो तथा घीमेलो आवीने तेने करडवा लागीयो, तेणें करी तेनुं सर्व शरीर चालणी सरखुं थइ गयुं, तो पण समता परिणाम राख्यो. त्रीजे दिवसें काल करीने देवलोक गयो. ए थोका अक्षरमां घणुं तत्त्व जाणवुं. ते उपर चिलातीपुत्रनो दृष्टांत कह्यो ॥ ४ ॥ हवे पांचमुं संक्षेपसामायिक ते थोका अक्षरनो घणो अर्थ कहेवो, ते उपर लौकिकाचार पंकितोनो दृष्टांत कहे ठे ॥ वसंतपुरने वीषे जितशत्रु नामें राजा हतो, तेने एक दिवस शास्त्र सांजलवानी इछा थइ, तेवारें चार पंकितोने बोलवीने कहेवा लाग्यो, जे मुजने शास्त्र संजलावो. तेने पंकितोयें कह्युं के ठीक ठे, शास्त्र अमारी पासें हाजर ठे, राजायें पूछ्युं के तमारी पासें केटलुंक

शास्त्र छे? पंडितोयें कह्युं के अमारी पासें चार लक्ष ग्रंथ छे. वली राजायें कह्युं के एट लुं शास्त्र सांजलवानी मने फुरसद नथी. तेवारें चारे पंडितोयें सारभूत मात्र एक श्लोक बनावीने राजाने कह्यो, ते श्लोक कहे छे ॥ जीर्णेजोजनमात्रेयः कपिलः प्राणि नां दयाम् ॥ बृहस्पतिरविश्वासम्, पंचालः स्त्रीषु मार्दवं ॥ १ ॥ प्रथम आत्रेय पंडित बोल्यो के हे महाराज ! प्रथमनो करेलो आहार पच्या विना एटले जस्या विना बीजो आहार करवो नहीं. ए वैद्यक ग्रंथनो परमार्थ छे. हवे बीजो कपिल पंडित बोल्यो के सर्व जीवनी उपर दया राखवी, ए धर्मशास्त्रनो परमार्थ छे. त्रीजो बृहस्पति पंडित बो ल्यो के विश्वास कोइनो राखवो नही, एवो न्यायशास्त्रनो सार छे, तेवारें चोथो पंचाल पंडित बोल्यो के स्त्रीजाति उपर कोमल स्वजाव राखवो, पण स्त्रीनो अंत लेवो नहीं, ए कामशास्त्रनुं रहस्य छे. एम अक्षर थोडा अने तेमां रहस्य घणुं समजाय, एवीरीते द्वादशांगीनुं साररूप जाणवुं ते संक्षेपसामायिक जाणवुं ॥ ५ ॥ छहुं अनवद्य सामायिक ते निष्पाप आचरण उपर धर्मरुचि साधुनो दृष्टांत कहे छे. एकदा समयें धर्मघोष आचा र्यनो शिष्य धर्मरुचि नामें साधु मासक्षमणने पारणे नगरमां आहारने अर्थे फरतो थको रोहिणीनामा ब्राह्मणीने घरे जिक्षाने माटें पेठो. तेवारें रोहिणी ब्राह्मणीयें कडवी तुंबडीनुं

शाक कर्युं हतुं. तेने विषप्राय जाणीने धर्मना द्वेषथी साधुने वहोरावी दीधुं. साधु स्वस्थानकें लइ आव्यो, अने गुरुने देखाड्युं. गुरुयें पण विषप्राय जाणीने साधुने कह्युं के, ए आहार निरवद्य थंडिलें परठवो. तेवारें धर्मरुचि साधु पण निरवद्य थंडिलें जइने पात्रुं धरतीयें मूक्युं, ते पात्रुं मूकतांज तेमांथी छांटो उडव्यो तेनी उपर घणी कीडीयो वलगी. ते मरण पामी जाणीने पापथकी बीक पामतो थको सर्व जीवायोनि साथें खमा वीने तिहांज बेसि ते कडवी तुंबडीना शाकनुं भोजन कर्युं. एटले तरतज तेनुं विष शरीरमां पसर्युं. तेना योगथी साधु समाधें मरण पामीने देवतापणे उपना. ए निरवद्य ते निष्पाप सामायिक, ते उपर धर्मरुचि साधुनो दृष्टांत कह्यो ॥ ६ ॥ हवे सातमुं परिज्ञा सामायिक ते पापनो त्याग करी वस्तु तत्त्वने जाणे, तेनी उपर इलाचीपुत्रनो दृष्टांत कहे छे. इलावर्द्धन नगरें धनदत्त नामा शेठ वसे छे, तेनी धनवतीनामें स्त्री छे, तेने इलादेवी सेवा करतां एक पुत्र थयो, तेनुं नाम इलाची पाड्युं. एक दिवस ते नगरमां नाटकीया रमवा आव्या, तेना टोलामां एक नटवानी पुत्री महास्वरूपवान् हती तेने देखीने पूर्वभवना स्नेहथी तेनी उपर मोह पाम्यो. पछी तत्काल पोताने घेर आवी पिताने कहेवा लाग्यो. के हे पिताजी ! मुजने नाटकीयानी बेटी परणावो, नहिं तो हुं

मरण पामीश. पण बीजी कन्याने नहिं परणुं! ते सांभली पितायें कहुं के हे पुत्र! ए नीच जाति छे, अमें तुजने उत्तम रूपवंत व्यवहारीयानी कन्या परणावशुं. एम घणुं समजाव्यो, तो पण ते पुत्रें मान्युं नहीं. तेवारें धनदत्तशेठें जाण्युं जे आ कांइ कोइ रीते मानशे नही, एम जाणी ते शेठें महोटा नट पासें तेनी बेटी मागी. तेवारें नटें कहुं के,जे अमारी नाचवा नी कला शीखी, तेमांथी द्रव्य एकठुं करी अमारी नातने पोषे, तेने अमें अमारी बेटी परणावीयें! ए वात सर्व इलाची पुत्रने तेना पितायें कही ते सर्व वात, पुत्रें अंगीकार करी. हवें करी घरमांथी निकली नटोनी साथें जइ नटोमां मली सर्व कलाउ शीखी हुशी यार थयो. पछी केटलेएक कालें नटवा साथें बेनातट नगरें गयो, तिहांना राजाने पोता नी कला देखाडवा सारु वांस उपर चढी अनेकतरें रमवा लाग्यो, अने नाटकीयानी पुत्री हेठल वांसनी पाछल उभी थकी गीत गाय छे, ढोलकी वजाडे छे, एटलामां राजा पण नटनी पुत्रीनुं रूप देखी मोह पाम्यो थको मनमां विचारे छे, जे आ नटवो वांस उप रथी जो नीचें पडी मरण पामे, तो आ नटवीने हुं महारा अंतेउरमां लइ जाउ! हवे इलाचीपुत्रें वांस उपरथी उतरीने राजानी सलाम करी दान मागवा माड्युं. त्यारें राजायें कहुं के में ताहारुं नाटक बराबर जोयुं नही, माटें तुं फरीथी वांस उपर चढ. एम त्रण वार

नाटक करवा वांस उपर चढाव्यो. एवा अवसरमां एक मुनिराजें आहरने वास्ते कोइ एक जाग्यवंत शेठने घेर आवी धर्मलाज दीधो. तेवारें ते शेठनी स्त्री रंजासरखी सर्व शणगारें करी शोजित थइ थकी उठीने रूडा जावथी साधुने वंदना करी मोदकनो थाल जरी वहोरावे ठे. अने साधु पण नीची दृष्टि राखी आहार वहोरे ठे, परंतु ते स्त्रीनी साहामी लगार मात्र पण नजर करतो नथी, एवुं महामुनिराजनुं सर्व स्वरूप वांस उपर चढेला इलाचीयें दीठुं. तेवारें मनमां विचारवा लाग्यो के अहो! हुं मोहजालमां पड्यो पण महारो तो एके अर्थ सस्यो नहीं. एम वैराग्य आणी अनित्यजावना जावतो घातिकर्म क्षय करी केवलज्ञान पाम्यो. तेवारें देवतायें केवलमहोत्सव कस्यो, तेने वांसनी लाकडीनुं सिंहासन बनी गयुं. एवु दिव्य सिंहासन देखीने राजादिक नटवा नटवि सर्व प्रतिबोध पाम्यां. ए परीक्षा सामायिकने विषे इलाची पुत्रनो दृष्टांत कह्यो ॥ ७ ॥ ॥ हवे आठमुं प्रत्याख्यान सामायिक,ते परिहरवा योग्य वस्तुनो त्याग करवो, तेना उपर तेतलीपुत्रनो दृष्टांत कहे ठेः—तेतलीपुर नगरने विषे कनककेतु नामें राजा ठे, ते राज्यने लोजें करी जेटला पोताने पुत्र आवे, तेने मारी नाखे, ते राजानो तेतलीपुत्र नामें महेतो ठे, तेने पोटिला नामें स्त्री घणी वल्लज ठे. एकदा प्रस्तावें पोतानी पोटिला स्त्रीने अणमानेती करी

तेथी तेने बोलावे चलावे नही.एक दिवसें तेने घेर कोइ साध्वी आहारने अर्थें आवी,तेवारें पोटिला स्त्रीयें साध्वीने कह्युं के, हे साध्वीजी ! मुजने भर्त्तार वश करवानो उपाय बतावो. त्यारें साध्वीयें कह्युं, के तमें धर्मसेवन करो. जेथी तमारा सर्व मनोरथ फलशे ! तेवारें पोटिलायें संसारथी विरक्त थइ वैराग्य पामी पोताना स्वामी पासें दीक्षा लेवानी आज्ञा मागी. त्यारें तेने महेतायें कह्युं, के तुं साधुपणुं पाली देवतानी गति पामीने जो मुजने प्रतिबोध देवा आवे, तो हुं दीक्षा लेवानी आज्ञा आपुं ! तेवारें पोटिलायें कबूल करी दीक्षा लइ पंच महाव्रत आदस्यां. शुद्ध मनें चारित्र पाली समाधें काल करीने देवतापणें उपनी. हवे महेतायें राजानी राणीसाथें मलीने राजानो एक पुत्र जन्मथकीज छानो राख्यो, तेने पोताने घेर महोटो करी सर्व कला शीखवी हुशीयार कस्यो. एम करतां केटलेक दिवसें ते कनककेतु राजा मरण पाम्यो तेवारें महेतायें कनकध्वज कुमरने राजगादीये बेसाड्यो. राजकाज सर्व महेताने हाथ थयुं तिहां राजकाजमां मग्न थको ते महेतो धर्म करवानी वात सर्व भूली गयो. ते अवसरने विषे पोटिलानो जीव देवपणें उपन्यो छे, तेणे महेतानुं एवुं स्वरूप जोइने प्रतिबोधवा सारु राजादिक सर्वलोकनुं मन महेता उपरथी उतारी नाख्युं ! प्रभातें महेतो राजानी सभामां गयो, राजाने सलाम करी तेवारें राजा

यें मोढुं आडुं फेरव्युं. तेथी सन्नामांहे कोइयें पण महेताने बोलाव्यो नही, ते जोइ महेते जाएयुं जे आज महारी उपर राजा रीसायो छे! पछी पोताने घेर आवीने मरवाना अनेक उपाय करवा मांड्या, पण ते देवतायें सर्व निष्फल करी नाख्या, तेवारें महेतो मनमां विलखो थयो. ते वखत देवता प्रगट थइने प्रधानने कहेवा लाग्यो, के अरे महेता? संसारनुं स्वरूप एवुं छे, कोइ कोइनुं नथी. सहु कोइ स्वार्थनां सगां छे. इत्यादिक देवतानां वचन सांजली प्रधान प्रतिबोध पाम्यो, देवता पोताने स्थानकें गयो. महेते पण संसार असार जाणी सर्व ऋद्धि छांडीने दीक्षा लीधी. साधुपणुं पालतां डुष्कर तप करी सर्व पाप टाली केवलज्ञान पाम्यो. ए पच्चरकाण उपर तेतलीपुत्रनो दृष्टांत कह्यो ॥ ८ ॥ ए प्रथम सामायिक पद वखाएयुं. हवे आवश्यक पद कहे छे. जे बे टंक अवश्यपणे करवुं, तेने आवश्यक कहीयें. जेथकी पाप वेगलां जाय तेनां फल कहे छे. आवस्सएण एए, ण सावज्ज जइवि बहुरज्ज होइ ॥ डुरकण मंत किरइ, काहि अचिरेण कालेण ॥ १ ॥ अर्थः—जो श्रावक घणा पापें करी सहित होय तो पण ते उन्नयकाल पडिक्कमणां करतो थको तत्काल पोताना पापनों नाश करे. वली कह्युं छे के ॥ आवस्स उन्नयकाला, उसहमिव जे करंति उज्जुत्ता ॥ जिणविज्ज कहिय विहुणा, अकम्मरो

गा य ते हुंति ॥ १ ॥ अर्थः—जे श्रावक उपयोगयंत थका जे श्रीवीतरागें वीधि कह्यो छे, ते विधियें करी प्रजातें अने संध्यायें औषधनी पेरें पडिक्कमणानुं सेवन करे, ते प्राणी कर्ममलरूप रोगथकी रहित थाय. हवे ए नियमपूर्वक अवश्य पडिक्कमणुं करवा आश्रयी साजणसिंहशेठनो दृष्टांत कहे छे. साजणसिंहशेठ बे वखत अवश्य पडिक्कमणुं करतो हतो, तेने एकदा कोइक अपराधने लीधे पीरोजशाह बादशाहें बंदीखानें नाख्यो. तिहां शेठ रखवाला पुरुषने नित्य पच्चास सोना मोरो आपीने परिक्कमणुं करता हता. एम करतां केटले एक दिवसें रत्नोनी परीक्षा करवा माटे तेने बादशाहें बोलाव्यो. तेवारें शेठें सजामां आवी रत्नोनी बराबर परीक्षा करी आपी. जेथी बादशाहें घणोज खुशी थइ आदर सन्मान आपीने शेठने घेर मोकली दीधो. राजानो सत्कार जोइ राजपुरुषो पण बीहीता थका प्रथम शेठनी पासेंथी लीधेली सोनामोरा सर्व लइने शेठने पाछी आपवा आव्या. शेठें कह्युं के अमें तमारा सहायथी अमुल्य पडिक्कमणां कर्यां. तेनां फल आगल आ सोनामोरो ते शी गणतीमां छे? माटें तमें सुखेंथी लइ जाओ. अमो तमोने खुशीथी आपीयें छेयें, ए दृष्टांत कह्यो. हवे ए आवश्यक जे पडिक्कमण, तेना आठ प्रकार छे, ते कहे छे. पडिक्कमणा पडिरयणा, परिहरणा वारणा निवीत्ति

य ॥ निंदा गरहा सोही, पडिक्कमणं अठहा होइ ॥ १ ॥ ए आठ बोल उपर आठ दृ
ष्टांत कहे छे ॥ अद्धाणे पासए दुद्ध, कावडी विसचोयणा ॥ दो कन्ना चित्तपुत्ती य, पइ
मारिय वत्थए ॥२॥ प्रथम पडिक्कमणुं एटले अतिचारथकी निवर्त्तवुं ते उपर मार्गने विषे
बंधावेला राजाना घरनो दृष्टांत कहे छेः—जेम कोइक राजायें अद्धा ते अध्वा एटले मार्ग
तेने विषे घर कराव्यां. कारीगरें सरखी दोरी दीधी. जे मार्ग चालवानो हतो, ते छोडी
ने बीजो मार्ग कर्यो, अने ज्यां घर दोरी दीधी छे तिहां कोइ एक बे जण गामडाना
रहेवासी हता. ते वाटे वहेतां पाधरे दोठे मार्गें पेठा. तिहां राजाना चाकर रखवाला
बेठा छे. तेणे दूरथी आवता देखीने कह्युं, जे तमें बीजे मार्गें जाउ, पण ते बे जण
मांथी एकजण हठ कदाग्रही हतो ते पाछो वळ्यो नही. तेने राजाना चाकरोयें मार
मार्यो तेथी ते घणुं दुःखी थयो, अने बीजायें राजानो आदेश तहत्ति करीने तेज पगें पा
छुं वळवा मांड्युं तेथी ते पोताने स्थानकें सुखसमाधें पोहोच्यो, अने सुखी थयो. ए रीतें
जे तीर्थंकरनी आज्ञायें असंयममार्गथी निवर्त्ते, ते साधु सुखी थाय, अने जे असंयम
थकी निवर्त्ते नही, ते दुःखी थाय ॥१॥ हवे बीजो पडिरयणा एटले प्रमादथकी पडतां
संयमनो उद्धार करवो, तेने प्रतिचरणा कहीयें. तेनी उपर शेठ वहूनो दृष्टांत कहे छे.

य ॥ निंदा गरहा सोही, पमिक्कमणं अठहा होइ ॥ १ ॥ ए आठ बोल उपर आठ दृष्टांत कहे छे ॥ अद्धाणे पासए डुरू, कावमी विसन्नोयणा ॥ दो कन्ना चित्तपुत्ती य, पइमारिय वछए ॥१॥ प्रथम पमिक्कमणुं एटले अतिचारथकी निवर्त्तवुं ते उपर मार्गने विषे पंपावेला राजाना घरनो दृष्टांत कहे छेः—जेम कोइक राजायें अद्धा ते अध्वा एटले मार्ग तेने विषे घर कराव्यां. कारीगरें सरखी दोरी दीधी. जे मार्ग चालवानो हतो, ते छोमीने बीजो मार्ग कर्यो, अने ज्यां घर दोरी दीधी छे तिहां कोइ एक बे जण गामरूाना रहेवासी हता. ते वाटे वहेतां पाधरे दोठे मार्गें पेठा. तिहां राजाना चाकर रखवाला पेठा छे. तेणे दूरथी आवता देखीने कह्युं, जे तमें बीजे मार्गें जाउ, पण ते बे जणमांथी एकजण हठ कदाग्रही हतो ते पाछो वळ्यो नही. तेने राजाना चाकरोयें मार मार्यो तेथी ते घणुं डुःखी थयो, अने बीजायें राजानो आदेश तहत्ति करीने तेज पगें पाछुं वलवा मांड्युं तेथी ते पोताने स्थानकें सुखसमाधें पोहोच्यो, अने सुखी थयो. ए रीतें जे तीर्थंकरनी आज्ञायें असंयममार्गथी निवर्त्ते, ते साधु सुखी थाय, अने जे असंयमथकी निवर्त्ते नही, ते दुखी थाय ॥१॥ हवे बीजो पमिरयणा एटले प्रमादथकी पमतां संयमनो उद्धार करवो, तेने प्रतिचरणा कहीयें. तेनी उपर शेठ वहूनो दृष्टांत कहे छे.

घणोक संतोष पाम्यो. स्त्रीने पतिव्रता धर्मवाली सांजली हर्ष पाम्यो. तेने समग्र घरनी स्वामिनी करी, तेथी ते स्त्री सहुकोइनी मानती थइ. एम जे साधु गुरुनी आज्ञा न पाले ते वृद्धस्त्रीनी परें संघ बाहिर थाय. अने जे गुरुनी आज्ञा माने, ते लघुस्त्रीनी पेठें गछना संघाडानो नायक थाय. इहलोकें पूजा पामे. परलोकें सद्गति पामे, सुखी थाय, इति द्वितिय दृष्टांतः ॥२॥ हवे त्रीजो परिहरणा एटले अशुज एवा जे मन वचन अने कायाना योग, तेनो त्याग करवो. तेनी उपर दूधकावडनो दृष्टांत कहीयें ठेयें जेम कोइक कुलपुत्रनी वे बेहेन ठे. ते बेहु बेनोने एकेक पुत्र ठे, ते वे मासीयात जाइ महोटा थया, तेने परणवा योग्य जाणी पोताना जाइनी दीकरी मागी, पण जाइयें विचार्युं जे महारी दीकरी एक ठे,अने जाणेज वे ठे,माटे केने आपुं? एवी चिंतवना करी निर्धार कर्यो के, जे महारी परीक्षामां सारो उतरे,तेने महारी पुत्री परणावुं? एम निर्धारी बन्ने जाणेजने तेडावी एकेकी कावड आपीने ज्यां पोतानुं गोकुल ठे,त्यां मोकल्या,अने कह्युं के गोकुलें जइ दूधनी कावड जरी बेमांथी जे पहेलो आवशे, तेने कन्या परणावीश. एवुं सांजली बेहु जण गोकुल जइ दूधना घडा जरी गाम तरफ चाल्या. तेमां एकें चिंतव्युं, जो हुं जेम बने तेम वहेलो जाउं, तो कन्या परणुं. तेथी एक उपरवाडाना विषम डूंगरनी घाटी प्रमुखनो

रणीक संतोष पाम्यो. स्त्रीने पतिव्रता धर्मवाली सांभली हर्ष पाम्यो. तेने समग्र घरनी स्वामिनी करी, तेथी ते स्त्री सहुकोइनी मानती थइ. एम जे साधु गुरुनी आज्ञा न पाले ते वृद्धस्त्रीनी परें संघ बाहिर थाय. अने जे गुरुनी आज्ञा माने, ते लघुस्त्रीनी पेठें गछना संघाडानो नायक थाय, इहलोकें पूजा पामे. परलोकें सद्गति पामे, सुखी थाय, इति द्वितिय दृष्टांतः ॥२॥ हवे त्रीजो परिहरणा एटले अशुभ एवा जे मन वचन अने कायाना योग, तेनो त्याग करवो. तेनी उपर दूधकावडनो दृष्टांत कहीयें छैयें जेम कोइक कुलपुत्रनी बे बेहेन छे. ते बेहु बेनोने एकेक पुत्र छे, ते बे मासीयात भाइ महोटा थया, तेने परणवा योग्य जाणी पोताना भाइनी दीकरी मागी, पण भाइयें विचार्युं जे महारी दीकरी एक छे,अने भाणेज बे छे,माटे केने आपुं? एवी चिंतवना करी निर्धार कर्यो के, जे महारी परीक्षामां सारो उतरे,तेने महारी पुत्री परणावुं? एम निर्धारी बन्ने भाणेजने तेमावी एकेकी कावड आपीने ज्यां पोतानुं गोकुल छे,त्यां मोकल्या,अने कह्युं के गोकुलें जइ दूधनी कावड भरी बेमांथी जे पहेलो आवशे, तेने कन्या परणावीश. एवुं सांभली बेहु जण गोकुल जइ दूधना घडा भरी गाम तरफ चाल्या. तेमां एकें चिंतव्युं, जो हुं जेम बने तेम वहेलो जाउं, तो कन्या परणुं. तेथी एक उपरवाडाना विषम डूंगरनी घाटी प्रमुखनो

जाणीने पोताना समस्त लश्करमां ढंढेरो फेरव्यो. के जे कोइ आ गामनुं अन्न पाणी प्रमुख खाशे, पीशे, ते अकालें मरण पामशे. तेमाटे कोइपण आ गामना अन्न पाणीनो स्पर्शमात्र पण करशो नही, एम राजायें निषेध्यां छतां पण जे कोइयें निर्नय थइ, ते गामनुं धान्य पाणी वापर्खुं, ते अकालें जीवितव्यथकी रहित थया. एम जे कोइ यति अथवा श्रावक जगवंतना निषेध्या विषय कषाय प्रमादने आचरे, ते जीव, डुःखीया थाय ॥४॥ हवे पांचमो निवृत्ति एटले उन्मार्गथकी निवृत्तवुं. पाछुं वलवुं. ते उपर राजकन्या अने शालवीनी कन्यानो दृष्टांत कहे छे. एक नगरने विषे एक राजानी पुत्री अने बीजी शालवीनी पुत्री, ए बेहुनो मांहोमांहे घणो स्नेह छे. एकदा ते बेहु कन्या, कोइएक दृढपुरुषनी साथें संकेत करी रात्रियें संकेत करेले स्थानकें जावा लागी. एवा प्रस्तावें कोइक पुरुषें मार्गमां महोटे शब्दें करी एक गाथा कही ते जेम केः—जइ फुल्ला ॰णियरा, जूयग अहियमासंमि विढेसि ॥ तह न खमं फूलेउं, जइ पच्चंता करंति डमराइ ॥१॥ अर्थः—अधिक मास थये थके जो कणेरनुं वृक्ष फूले तो फूलनी उपर रेचूयगरें अने आंबो जे छे, तेतो पोताने दिवसेंज फले. माटे तुऊने अधिक मास आवे फुलवुं, पण आगल उरहुं फूलवुं युक्त नही, ते उपर दृष्टांत कहे छे. जेम प्रत्यंत एटले नीच

वात जाणीने पोताना समस्त लश्करमां ढंढेरो फेरव्यो. के जे कोइ आ गामनुं अन्न पाणी प्रमुख खाशे, पीशे, ते अकालें मरण पामशे. तेमाटे कोइपण आ गामना अन्न पाणीनो स्पर्शमात्र पण करशो नही, एम राजायें निषेध्यां छतां पण जे कोइयें निर्नय थइ, ते गामनुं धान्य पाणी वापर्युं, ते अकालें जीवितव्यथकी रहित थया. एम जे कोइ यति अथवा श्रावक जगवंतना निषेध्या विषय कषाय प्रमादने आचरे, ते जीव, दुःखीया थाय ॥४॥ हवे पांचमो निवृत्ति एटले उन्मार्गथकी निवृत्तवुं. पाछुं वलवुं. ते उपर राजकन्या अने शालवीनी कन्यानो दृष्टांत कहे छे. एक नगरने विषे एक राजानी पुत्री अने बीजी शालवीनी पुत्री, ए बेहुनो मांहोमांहे घणो स्नेह छे. एकदा ते बेहु कन्या, कोइएक दृढपुरुषनी साथें संकेत करी रात्रियें संकेत करेले स्थानकें जावा लागी. एवा प्रस्तावें कोइक पुरुषें मार्गमां महोटे शब्दें करी एक गाथा कही ते जेम केः—जइ फुल्ला कणियरा, चूयग अहियमासंमि विहेसि ॥ तह न खमं फूलेउं, जइ पच्चंता करंति डमराइ ॥१॥ अर्थः—अधिक मास थये थके जो कणेरनुं वृक्ष फूले तो फूलनी उपर रेचूयगरें अने आंबो जे छे, तेतो पोताने दिवसेंज फले. माटे तुऊने अधिक मास आवे फुलवुं, पण आगल उरहुं फूलवुं युक्त नही, ते उपर दृष्टांत कहे छे. जेम प्रत्यंत एटले नीच

वात जाणीने पोताना समस्त लश्करमां ढंढेरो फेरव्यो. के जे कोइ आ गामनुं अन्न पाणी प्रमुख खाशे, पीशे, ते अकालें मरण पामशे. तेमाटे कोइपण आ गामना अन्न पाणीनो स्पर्शमात्र पण करशो नही, एम राजायें निषेध्यां छतां पण जे कोइयें निर्त्तय थइ, ते गामनुं धान्य पाणी वापर्युं, ते अकालें जीवितव्यथकी रहित थया. एम जे कोइ यति अथवा श्रावक जगवंतना निषेध्या विषय कषाय प्रमादने आचरे, ते जीव, डुःखीया थाय ॥४॥ हवे पांचमो निवृत्ति एटले उन्मार्गथकी निवृत्तवुं. पाछुं वलवुं. ते उपर राजकन्या अने शालवीनी कन्यानो दृष्टांत कहे छे. एक नगरने विषे एक राजानी पुत्री अने बीजी शालवीनी पुत्री, ए बेहुनो मांहोमांहे घणो स्नेह छे. एकदा ते बेहु कन्या, कोइएक दृढपुरुषनी साथें संकेत करी रात्रियें संकेत करेले स्थानकें जावा लागी. एवा प्रस्तावें कोइक पुरुषें मार्गमां महोटे शब्दें करी एक गाथा कही ते जेम केः—जइ फुल्ला कणियरा, चूयग अहियमासंमि विढेसि ॥ तह न खमं फूलेउं, जइ पच्चंता करंति डमराइ ॥१॥ अर्थः—अधिक मास थये थके जो कणेरनुं वृक्ष फूले तो फूलनी उपर रेचूयगरें अने आंबो जे छे, तेतो पोताने दिवसेंज फले. माटे तुजने अधिक मास आवे फुलवुं, पण आगल उरहुं फूलवुं युक्त नही, ते उपर दृष्टांत कहे छे. जेम प्रत्यंत एटले नीच

वचन जे उलंघा, ते कुलसुएणं एटले कुलसुत जे कुलपुत्र होय तेनाथी सह्यां न जाय. एवो गाथानो अर्थ मनमां चिंतवीने विचार्युं. जे अहो धिक्कार होजो मुजने! जे हुं दीक्षा लइ विषयथी पराङ्मुख थइने वली पण विषयादिकनी वांछना करुं छुं! ए वात मने युक्त नथी. म्हारे पण सुभटनी पेरें आचरण करवुं. एम विचारी पाछो पोताना गछमां गुरु पासें आवी चारित्र पाली सुखी थयो. ए भावनिवृत्ति उपर दृष्टांत कह्यो ॥ ५ ॥ हवे छठो निंदा ते पोतानी आत्मानी साखे पोताना अवगुण विचारी पोताना आत्माने निंदाववो. ते उपर चितारानी पुत्रीनो दृष्टांत कहे छे जंबूद्वीपना भरतमां वसंतपुर नगरें शत्रुमर्दन राजा एकदा सभा भरी बेठो छे, एवामां एक वटुक आव्यो. तेने राजायें आसन आपी बेसाड्यो, अने तेने देश देशनो फरनारो जाणीने पूछ्युं, के हे ब्राह्मण! तुं देशोदेश फरे छे. माटे तें क्यारे एवी वस्तु परदेशमां दीठी छे, के जे वस्तु म्हारा राज्यमां न होय? ते सांभली वटुकें डाहापणथी उत्तर दीधो. जे हे राजा! तमारी राज्यऋद्धिनुं, वर्णन करतां अन्यराजाओनी वातो तो वेगली रही, परंतु इंद्रनी ऋद्धि पण तमारी ऋद्धि आगल तृणमात्र छे, केम के, इंद्रने तो उच्चैःश्रवा नामा एकज अश्व छे, अने ऐरावत नामा एकज हाथी छे. अने तमारे तो अनेक हाथी घोडा छे,

वचन जे उलंघ्या, ते कुलसुएणं एटले कुलसुत जे कुलपुत्र होय तेनाथी सह्यां न जाय. एवो गाथानो अर्थ मनमां चिंतवीने विचार्युं. जे अहो धिक्कार होजो मुजने! जे हुं दीक्षा लइ विषयथी पराङ्मुख थइने वली पण विषयादिकनी वांछना करुं छुं! ए वात मने युक्त नथी. म्हारे पण सुभटनी पेरें आचरण करवुं. एम विचारी पाछो पोताना गछमां गुरु पासें आवी चारित्र पाली सुखी थयो. ए भावनिवृत्ति उपर दृष्टांत कह्यो ॥ ५ ॥ हवे छठ्ठो निंदा ते पोतानी आत्मानी साखे पोताना अवगुण विचारी पोताना आत्माने निंदाववो. ते उपर चितारानी पुत्रीनो दृष्टांत कहे छे जंबूद्वीपना भरतमां वसंतपुर नगरें शत्रुमर्दन राजा एकदा सभा भरी बेठो छे, एवामां एक वटुक आव्यो. तेने राजायें आसन आपी बेसाड्यो, अने तेने देश देशनो फरनारो जाणीने पूछ्युं, के हे ब्राह्मण! तुं देशोदेश फरे छे. माटे तें क्यारे एवी वस्तु परदेशमां दीठी छे, के जे वस्तु म्हारा राज्यमां न होय? ते सांभली वटुकें डाह्यापणथी उत्तर दीधो. जे हे राजा! तमारी राज्यऋद्धिनुं, वर्णन करतां अन्यराजाओनी वातो तो वेगली रही, परंतु इंद्रनी ऋद्धि पण तमारी ऋद्धि आगल तृणमात्र छे, केम के, इंद्रने तो उच्चैःश्रवा नामा एकज अश्व छे, अने ऐरावत नामा एकज हाथी छे. अने तमारे तो अनेक हाथी घोडा छे,

ते देखी, कन्यायें विचास्युं, जे रखे ए घोमो मुऊने मारे! एम चिंतवी त्यांथी नाशीने चित्र सज्ञामां आवी. तिहां ज्ञातुं मूकी एकांत स्थानकें बेठी, एटले तेनो बाप निहारने अर्थें बाहेर गयो. पाठल कन्या निकामी एकली बेठी हती. तेने वीजुं कोइ काम न होवाने लीधे तेणें सज्ञाने ज्ञीतने विषें एक मोरनुं पीछ चितस्युं. एवा अवसरमां राजा पण चित्रशाला जोवा आव्यो. तिहां चित्र जोतां जोतां ते कन्यायें चित्रित मोरपिछ राजाना जोवामां आव्युं. तवारें विचास्युं जे अहो! आ मोरपिछ मनोहर ठे, ते हुं लइ लउं! एम जाणी तत्काल लेवाने हाथ घाल्यो. पण चित्रित मोरपिछ कांइ हाथमां आव्युं नही, उलटा राजाना हाथना नख ज्ञुखाया, एटले कन्या ताली पामी हसीने बोली के हे राजन्! मूर्खना त्रण पायावाला मांचानो एक पग उंगो हतो, ते तमें पूर्ण कस्यो. अर्थात् तमें चोथो पायो थया. तवारें राजायें पूठ्युं. के ते त्रण पाया कया कल्प्या ठे? के जेनी साथें मने चोथो गएयो? त्यारें कन्या बोली के एक तो मूर्खनो शिरोमणि जे लोकोथी खीचोखीच ज्ञरेला राजमार्गमां घोमो दोमावतो हतो ए. अने वीजो मूर्खाधिराज महारो बाप के जे निरंतर ज्ञोजननी वेलायें निहारने अर्थें बाहिर जतो रहे ठे, कारण के ज्ञोजन तैयार थये बाहिर जावुं ते मूर्खपणुं ठे. केम के ज्ञोजन नीरस थइ जाय. ए वीजो मूर्ख जाणवो. तथा त्रीजो मूर्ख एके

ते देखी, कन्यायें विचार्युं, जे रखे ए घोडो मुजने मारे! एम चिंतवी त्यांथी नाशीने चित्रसजामां आवी. तिहां जातुं मूकी एकांत स्थानकें वेठी, एटले तेनो वाप निहारने अर्थें वाहेर गयो. पाठल कन्या निकामी एकली वेठी हती. तेने वीजुं कोइ काम न होवाने लीधे तेणें सजाने जीतने विपें एक मोरनुं पीछ चितर्युं. एवा अवसरमां राजा पण चित्रशाला जोवा आव्यो. तिहां चित्र जोतां जोतां ते कन्यायें चित्रित मोरपिछ राजाना जोवामां आव्युं. तेवारें विचार्युं जे अहो ! आ मोरपिछ मनोहर छे, ते हुं लइ लउं! एम जाणी तत्काल लेवाने हाथ घाल्यो. पण चित्रित मोरपिछ कांइ हाथमां आव्युं नही, उलटा राजाना हाथना नख दुखाया, एटले कन्या ताली पाडी हसीने वोली के हे राजन्! मूर्खना त्रण पायावाला मांचानो एक पग उंणो हतो, ते तमें पूर्ण कर्यो. अर्थात् तमें चोथो पायो थया. तेवारें राजायें पूछ्युं. के ते त्रण पाया कया कल्प्या छे? के जेनी साथें मने चोथो गण्यो? त्यारें कन्या वोली के एक तो मूर्खनो शिरोमणि जे लोकोथी खीचोखीच जरेला राजमार्गमां घोडो दोडावतो हतो ए. अने वीजो मूर्खाधिराज महारो वाप के जे निरंतर जोजननी वेलायें निहारने अर्थें वाहिर जतो रहे छे, कारण के जोजन तैयार थये वाहिर जावुं ते मूर्खपणुं छे. केम के जोजन नीरस थइ जाय. ए वीजो मूर्ख जाणवो. तथा त्रीजो मूर्ख एके

घणो आपवा माटे म्हारी पासें कांइपण धन नथी. तेथी लाचार छुं. त्यारें राजा सर्व खरच साथे लइ म्होटो महोत्सव करी कन्या परणयो. तेने रहेवा सारु जूदो आवास आप्यो. तेमां ते सुखें समाधें अहंकार रहित मनमां पोतानी हलकी जातिनी निंदा करती वसवा लागी. एकदा राजानो वारो तेने घेर जवानो आव्यो. तेवारें संपूर्ण शय्यानी तैय्यारी करी राखी. राजा पण संध्यानां सर्व कृत्य करीने तेने घेर गयो. ढोलीये बेठो, तेवारें चिताराये विचार्युं, जे आ राजानी पांचशे राणीयो छे. तेमां म्हारो वारो फरीने पाछो दोढ वर्षे आवशे. माटे कोइ एवो उपाय करुं, के जेथी राजा नित्य म्हारे घेर आवे! एम विचारी दासीने कह्युं.के जेवारें राजाने निद्रा आवे, तेवारें तुं मुफने कहेजेके बाइसाहेब! कांहिंक कथा कहो. एम शीखवी मूक्युं, पछी राजानी साथें सुख भोगववा बेठी. एवामां दासी बोली के हे स्वामिनी! रात्रि म्होटी छे, हजूर जागे छे. तेमाटे कोइक मनने विनोदकारी कथा कहो. राणी बोली. हे सखि! राजानी निद्रानो भंग थाय माटे हमणां कथा कहेवी युक्त नथी. राजाने निद्रा आव्या पछी कहीशुं. राजायें मनमां विचार्युं जे म्हारी लज्जाथी ए कथा कहेशे नही, माटें कपटथी निद्रा लेउं, तो ए स्त्री चतुर छे, तेथी एनी कथा सांभळुं. अने जोउं के ते कहेवा प्रकारनी कथा कहे छे. एम चिंतवी कपटथी

यजो आपवा माटे महारी पासें कांइपण धन नथी. तेथी लाचार बुं. त्यारें राजा सर्व खरच माथे लइ महोटो महोत्सव करी कन्या परएयो. तेने रहेवा सारु जूदो आवास आप्यो. तेमां ते सुखें समाधें अहंकार रहित मनमां पोतानी हलकी जातिनी निंदा करती वसवा लागी. एकदा राजानो वारो तेने घेर जवानो आव्यो. तेवारें संपूर्ण शय्यानी तैय्यारी करी राखी. राजा पण संध्यानां सर्व कृत्य करीने तेने घेर गयो. ढोलीये बेठो, तेवारें चितारीयें विचार्युं, जे आ राजानी पांचशे राणीयो छे. तेमां महारो वारो फरीने पाछो दोढ वर्षे आवशे. माटे कोइ एवो उपाय करुं, के जेथी राजा नित्य महारे घेर आवे! एम विचारी दासीने कह्युं.के जेवारें राजाने निद्रा आवे,तेवारें तुं मुजने कहेजेके बाइसाहेब!कांहिंक कथा कहो. एम शीखवी मूक्युं, पछी राजानी साथें सुख भोगववा बेठी. एवामां दासी बोली के हे स्वामिनी! रात्रि महोटी छे, हजूर जागे छे. तेमाटे कोइक मनने विनोदकारी कथा कहो. राणी बोली. हे सखि! राजानी निद्रानो भंग थाय माटे हमणां कथा कहेवी युक्त नथी. राजाने निद्रा आव्या पछी कहीशुं. राजायें मनमां विचार्युं जे महारी लज्जाथी ए कथा कहेशे नही, माटें कपटथी निद्रा लेउं, तो ए स्त्री चतुर छे, तेथी एनी कथा सांभळुं. अने जोउं के ते कहेवा प्रकारनी कथा कहे छे. एम चिंतवी कपटथी

यजो आपवा माटे मह्यरी पासें कांइपण धन नथी. तेथी लाचार बुं. त्यारें राजा सर्व खरच साथे लइ मह्योटो मह्योत्सव करी कन्या परणयो. तेने रहेवा सारु जूदो आवास आप्यो.तेमां ते सुखें समाधें अहंकार रहित मनमां पोतानी हलकी जातिनी निंदा करती वसवा लागी. एकदा राजानो वारो तेने घेर जवानो आव्यो. तेवारें संपूर्ण शय्यानी तैय्यारी करी राखी. राजा पण संध्यानां सर्व कृत्य करीने तेने घेर गयो. ढोलीये बेठो, तेवारें चितारीयें विचार्युं, जे आ राजानी पांचशे राणीयो छे. तेमां मह्यरो वारो फरीने पाछो दोढ वर्षे आवशे. माटे कोइ एवो उपाय करुं, के जेथी राजा नित्य मह्यरे घेर आवे! एम विचारी दासीने कह्युं.के जेवारें राजाने निद्रा आवे,तेवारें तुं मुजने कहेजेके बाइसाहेब!कांहिंक कथा कहो. एम शीखवी मूक्युं, पछी राजानी साथें सुख जोगववा बेठी. एवामां दासी बोली के हे स्वामिनी! रात्रि मह्योटी छे, हजूर जागे छे. तेमाटे कोइक मनने विनोदकारी कथा कहो. राणी बोली. हे सखि! राजानी निद्रानो जंग थाय माटे हमणां कथा कहेवी युक्त नथी. राजाने निद्रा आव्या पछी कहीशुं. राजायें मनमां विचार्युं जे मह्यरी लज्जाथी ए कथा कहेशे नही, माटें कपटथी निद्रा लेउं, तो ए स्त्री चतुर छे, तेथी एनी कथा सांजलुं. अने जोउं के ते कहेवा प्रकारनी कथा कहे छे. एम चिंतवी कपटथी

फोक छे. तमें वेहु जण पण मरण पामत माटे तमने तथा ए स्त्रीने त्रणे जणने में जीवित दान आप्युं छे. एटली कथा कहीने राणी बोली के हे सखि! हवे ए त्रण जणमांथी कन्या कोने आपवी? त्यारें सखीयें कह्युं. मने खबर न पडे, माटे तमेंज कहो. राणी बोली हमणां मारी निद्राथी आंखो घूमाय छे. माटे हाल तो निद्रा करीश, अने काले ए वात कहीश. ते सांजली राजाने विस्मय थयो, पण परमार्थ न जड्यो. तेवारें राजायें बीजे दिवसें पण जवानो वारो एनेज आप्यो. बीजे दिवसें पण तिहां आवीने तेमज कपट निद्रायें सूतो. तेवारें सखी बोली के हे स्वामिनि! कालनी कथा अधुरी छे,ते कहो.महारे सांजलवानुं कौतुक छे. तेवारें अनंगसुंदरी बोली. ते त्रणे जणें न्याय कराव्यो.राजा प्रधान प्रमुखें विचार करी एवो ठेराव कर्यो. के जेणे जीवाडी ते कन्याना बाप तुल्य थयो, जे साथें बलतो हतो ते जाइ तुल्य थयो.अने जे आहार त्यागी बेठो हतो तेने कन्या आपवी.वली दासी बोली बीजो पण कोइ सुंदर दृष्टांत होय, ते कहो. त्यारे वली चितारी बोली के कोइक नगरमां राजानी आज्ञायें अंतेउरमां आजूषण घडाववा माटे वे सुवर्णकारने जोयरामां राख्या. ते मणिरत्नना अजुवालाथी काम करें. राजा तेने बाहार नीकलवा आपे नही. ते वेमांथी एक बोल्यो. हे जड! हमणा दिवसनो कयो वखत वर्त्ते छे? ते सांजली बीजो

बोल्यो के रात्रि पमी ठे. इहां दासी पूठवा लागी के, हे स्वामिनि! रत्ननी ज्योतिथी सर्वदा उद्योतमय स्थानकें रहेतां थकां रात्रि पडि ठे, एवुं केम जाणवामां आव्युं. कारण के चंद्र सूर्यनी तो त्यां खबरज नथी. त्यारें राणी बोली के, हे सखि ! आजे दहीं घणुं स्वादिष्ट थयुं हतुं, ते अधिक पीधुं ठे. माटे निद्रा घणी आवे ठे एम कहीने सुइ गइ. राजायें विचार्युं जे एवी सरस कथाउं ए शाथी जाणती हशे के जेना उत्तर मने पण आवरूता नथी. माटे जो तेने हमणां पूठीयें तो आपणी लाज जाय, तेथी आवती रातें वली इहांज आवशुं! एम चिंतवी सूइ रह्यो. वली त्रीजे दिवसें पण वारो आप्यो. त्रीजा दिवसनी रात्रियें फरी दासीयें पूछ्युं के हे स्वामिनी! कहो ते सोनीयें रात्रि ठे, एवुं केम जाण्युं त्यारें अनंगसुंदरी बोली के ते सोनी रात्यंधो हतो. ते वखत देखतो बंध थयो तेथी तेणें रात्रि जाणी. त्यारें सखी बोली. वली कोइक सरस कथा कहो. राणी बोली के कोइ एक नगरमां चे चोर रहे ठे. एकदा बेहु जणें विचार्युं. जे कोइ धनवंतनुं घर फाडी धन लइ आवीयें. एम चिंतवी कोइक धनाढ्यना घरमां पेठां. तिहां जूवे ठे, तो बाप दीकरो बे जण लेखुं करवा बेठा ठे, तेमां एक कोडी परातमां घटी पमी, ते माटें बापें दीकराना मुख उपर खासडुं मार्युं ते देखी चोरे निर्वेद पामीने विचार्युं के, जूउ. आ वाणीयानी जाति केवी कृपण ठे. जे

फोक छे. तमें बेहु जण पण मरण पामत माटे तमने तथा ए स्त्रीने त्रणे जणने में जीवि
त दान आप्युं छे. एटली कथा कहीने राणी बोली के हे सखि! हवे ए त्रण जणमांथी क
न्या कोने आपवी? त्यारें सखीयें कह्युं. मने खबर न पडे, माटे तमेंज कहो. राणी बोली
हमणां मारी निद्राथी आंखो घूमाय छे. माटे हाल तो निद्रा करीश, अने काले ए वात
कहीश. ते सांजली राजाने विस्मय थयो, पण परमार्थ न जड्यो. तेवारें राजायें बीजे
दिवसें पण जवानो वारो एनेज आप्यो. बीजे दिवसें पण तिहां आवीने तेमज कपट नि
द्रायें सूतो. तेवारें सखी बोली के हे स्वामिनि! कालनी कथा अधुरी छे,ते कहो.महारे सांज
लवानुं कौतुक छे. तेवारें अनंगसुंदरी बोली. ते त्रणे जणें न्याय कराव्यो.राजा प्रधान प्रमुखें
विचार करी एवो ठेराव कर्यो. के जेणे जीवाडी ते कन्याना बाप तुल्य थयो, जे सा
थें वलतो हतो ते जाइ तुल्य थयो.अने जे आहार त्यागी बेठो हतो तेने कन्या आपवी.वली
दासी बोली बीजो पण कोइ सुंदर दृष्टांत होय, ते कहो. त्यारे वली चितारी बोली के को
इक नगरमां राजानी आज्ञायें अंतेउरमां आजूषण घडाववा माटे बे सुवर्णकारने जोयरा
मां राख्या. ते मणिरत्नना अजुवालाथी काम करे. राजा तेने बाहार नीकलवा आपे नही.
ते बेमांथी एक बल्यो. हे जड! हमणा दिवसनो कयो वखत वर्त्ते छे? ते सांजली बीजो

फोक ठे. तमें वेहु जण पण मरण पामत माटे तमने तथा ए स्त्रीने त्रणे जणने में जीवि
त दान आप्युं ठे. एटली कथा कहीने राणी बोली के हे सखि! हवे ए त्रण जणमांथी क
न्या कोने आपवी? त्यारें सखीयें कह्युं. मने खवर न पडे, माटे तमेंज कहो. राणी बोली
हमणां मारी निड्राथी आंखो घूमाय ठे. माटे हाल तो निड्रा करीश, अने काले ए वात
कहीश. ते सांभली राजाने विस्मय थयो, पण परमार्थ न जड्यो. तेवारें राजायें बीजे
दिवसें पण जवानो वारो एनेज आप्यो. बीजे दिवसें पण तिहां आवीने तेमज कपट नि
ड्रायें सूतो. तेवारें सखी बोली के हे स्वामिनि! कालनी कथा अधुरी ठे,ते कहो.महारे सांभ
लवानुं कौतुक ठे. तेवारें अनंगसुंदरी बोली. ते त्रणे जणें न्याय कराव्यो.राजा प्रधान प्रमुखें
विचार करी एवो ठेराव कस्यो. के जेणे जीवाड्यी ते कन्याना बाप तुल्य थयो, जे सा
थें बलतो हतो ते भाइ तुल्य थयो.अने जे आहार त्यागी बेठो हतो तेने कन्या आपवी.वली
दासी बोली बीजो पण कोइ सुंदर दृष्टांत होय, ते कहो. त्यारे वली चितारी बोली के को
इक नगरमां राजानी आज्ञायें अंतेउरमां आभूषण घडाववा माटे बे सुवर्णकारने भोयरा
मां राख्या. ते मणिरत्नना अजुवालाथी काम करे. राजा तेने बाहार नीकलवा आपे नही.
ते बेमांथी एक बव्यो. हे जड! हमणा दिवसनो कयो वखत वर्त्ते ठे? ते सांभली बीजो

फोक ठे. तमें वेहु जण पण मरण पामत माटे तमने तथा ए स्त्रीने त्रणे जणने में जीवित दान आप्युं ठे. एटली कथा कहीने राणी बोली के हे सखि! हवे ए त्रण जणमांथी कन्या कोने आपवी? त्यारें सखीयें कह्युं. मने खबर न पडे, माटे तमेंज कहो. राणी बोली हमणां मारी निद्राथी आंखो घूमाय ठे. माटे हाल तो निद्रा करीश, अने काले ए वात कहीश. ते सांजली राजाने विस्मय थयो, पण परमार्थ न जड्यो. तेवारें राजायें बीजे दिवसें पण जवानो वारो एनेज आप्यो. बीजे दिवसें पण तिहां आवीने तेमज कपट निद्रायें सूतो. तेवारें सखी बोली के हे स्वामिनि! कालनी कथा अधुरी ठे,ते कहो.महारे सांजलवानुं कौतुक ठे. तेवारें अनंगसुंदरी बोली. ते त्रणे जणें न्याय कराव्यो.राजा प्रधान प्रमुखें विचार करी एवो ठेराव कस्यो. के जेणे जीवाडी ते कन्याना बाप तुल्य थयो, जे साथें बलतो हतो ते जाइ तुल्य थयो.अने जे आहार त्यागी बेठो हतो तेने कन्या आपवी.वली दासी बोली बीजो पण कोइ सुंदर दृष्टांत होय, ते कहो. त्यारे वली चितारी बोली के कोइक नगरमां राजानी आज्ञायें अंतेउरमां आजूषण घडाववा माटे बे सुवर्णकारने जोयरामां राख्या. ते मणिरत्नना अजुवालाथी काम करें. राजा तेने बाहार नीकलवा आपे नही. ते बेमांथी एक बल्यो. हे जड! हमणा दिवसनो कयो वखत वर्त्ते ठे? ते सांजली बीजो

ोक छे. तमें वेहु जण पण मरण पामत माटे तमने तथा ए स्त्रीने त्रणे जणने में जीवित दान आप्युं छे. एटली कथा कहीने राणी बोली के हे सखि! हवे ए त्रण जणमांथी कन्या कोने आपवी? त्यारें सखीयें कह्युं. मने खवर न पडे, माटे तमेंज कहो. राणी बोली हमणां मारी निद्राथी आंखो घूमाय छे. माटे हाल तो निद्रा करीश, अने काले ए वात कहीश. ते सांभली राजाने विस्मय थयो, पण परमार्थ न जड्यो. तेवारें राजायें बीजे दिवसें पण जवानो वारो एनेज आप्यो. बीजे दिवसें पण तिहां आवीने तेमज कपट निद्रायें सूतो. तेवारें सखी बोली के हे स्वामिनि! कालनी कथा अधुरी छे,ते कहो.महारे सांभलवानुं कौतुक छे. तेवारें अनंगसुंदरी बोली. ते त्रणे जणें न्याय कराव्यो.राजा प्रधान प्रमुखें विचार करी एवो ठेराव कर्यो. के जेणे जीवाड्यी ते कन्याना बाप तुल्य थयो, जे साथें बलतो हतो ते भाइ तुल्य थयो.अने जे आहार त्यागी बेठो हतो तेने कन्या आपवी.वली दासी बोली बीजो पण कोइ सुंदर दृष्टांत होय, ते कहो. त्यारे वली चितारी बोली के कोइक नगरमां राजानी आज्ञायें अंतेउरमां आभूपण घडाववा माटे वे सुवर्णकारने भोंयरामां राख्या. ते मणिरत्नना अजुवालाथी काम करे. राजा तेने बाहार नीकलवा आपे नही. ते वेमांथी एक बल्यो. हे भद्र! हमणा दिवसनो कयो वखत वर्त्ते छे? ते सांभली बीजो

घोल्यो के रात्रि पमी ठे. इहां दासी पूठवा लागी के, हे स्वामिनि! रत्ननी ज्योतिथी सर्वदा उद्योतमय स्थानकें रहेतां थकां रात्रि पडि ठे, एवुं केम जाणवामां आव्युं. कारण के चंद्र सूर्यनी तो त्यां खबरज नथी. त्यारें राणी बोली के, हे सखि ! आजे दहीं घणुं स्वादिष्ट थयुं हतुं, ते अधिक पीधुं ठे. माटे निद्रा घणी आवे ठे एम कहीने सुइ गइ. राजायें विचार्युं जे एवी सरस कथाउं ए शाथी जाणती हशे के जेना उत्तर मने पण आवमता नथी. माटे जो तेने हमणां पूठीयें तो आपणी लाज जाय, तेथी आवती रातें वली इहांज आवशुं ! एम चिंतवी सूइ रह्यो. वली त्रीजे दिवसें पण वारो आव्यो. त्रीजा दिवसनी रात्रियें फरी दासीयें पूछ्युं के हे स्वामिनी! कहो ते सोनीयें रात्रि ठे, एवुं केम जाण्युं त्यारें अनंगसुंदरी बोली के ते सोनी रात्यंधो हतो. ते वखत देखतो वंध थयो तेथी तेणें रात्रि जाणी. त्यारें सखी बोली. वली कोइक सरस कथा कहो. राणी बोली के कोइ एक नगरमां बे चोर रहे ठे. एकदा बेहु जणें विचार्युं. जे कोइ धनवंतनुं घर फामी धन लइ आवीयें. एम चिंतवी कोइक धनाढ्यना घरमां पेठा. तिहां जूवे ठे, तो बाप दीकरो बे जण लेखुं करवा बेठा ठे, तेमां एक कोमी परातमां घटी पमी, ते माटें बापें दीकराना मुख उपर खासडुं मार्युं ते देखी चोरे निर्वेद पामीने विचार्युं के, जूउ. आ वाणीयानी जाति केवी कृपण ठे. जे

एक कोडीमाटे पुत्रने खासकुं मास्युं. कह्युं ठे के ॥ काव्य ॥ आजानुलंबितमलीमसशा
टकानां, मित्रादपि प्रथमयाचितत्राटकानाम् ॥ पुत्रादपि प्रियतमैकवराटकानां, वज्रं
दिवः पततु मूर्धनि राटकानाम् ॥ १ ॥ अर्थः—जे वाणीयें ढीचणसूधी लांबुं अने घणा
मलें करीने त्ररेलुं एवुं पोतीयुं पहेस्युं ठे, वली जेणे पोताना मित्रनी पासेंथी पण पहे
लाथीज त्राडुं माग्युं एटले त्राडुं लीधां विना मित्रनुं काम पण जे नथी करतो, वली
जेने पोताना पुत्रथी पण कोडी वधारे वह्लत्र ठे, एवा वाणीयाने माथें वज्र पमो, जे
माटे वाणीयाने धन घणुंज वहालुं होय. तेथी एना घरमांथी चोरी करशुं तो हैयुं
फाडीने मरी जशे तेमाटें बीजे स्थानकें ज्यां घणुं द्रव्य होय, तिहां जइयें. एवुं विचारी
तिहांथी नीकली कोइ वेश्याने घेर गया. त्यां जइ जूवे ठे, तो कोइ कोढीयो पुरुष बेठो ठे,
तेने वेश्या कहे ठे, के तुं महारो स्वामी परम देव बराबर ठो, प्राणाधार ठो, महारा
प्राण ते तहारांज ठे. एवी कोढीया उपर लंपट थती देखीने चोरें विचास्युं. जे ए पण महा
कष्टें द्रव्य एकठुं करे ठे, माटे ए द्रव्य पण लेवुं युक्त नथी. तो राजाने घेर जइ चोरी
करवानो निश्चय करी त्रंमार फाडी द्रव्य लइने नीकलतांज चोकी करनारायें पकड्या
राजापासें लइ आव्या, राजायें पण धन पाठुं लइ चोरोने एक पेटीमां घालीने पेटी न

दीमां तणाती मूकी दीधी. वहेती थकी केटलेक दिवसें कांठें आवी. ते कोइएकें देखीने धन नी लालचें बाहिर काहाढी. अने उघाड़ी जोइ तो मांहे बे मनुष्य दीठा. तेने लोकें पूछ्युं.के केटला दिवस तमोने पेटीमां रहेतां थयां. तेवारें एक बोल्यो, के आज चोथो दिवस थयो. एटलुं कही राणी सखी प्रत्यें कहेवा लागी के हे सखि पेटीमां बेठां थकां चोथो दिवस एणेके म जाण्यो? त्यारें सखी बोली के अमें मूर्ख माणस शुं जाणीयें!एनो तमेज कहो. तेवारें राणी बोली के हे सखि! आज दिवसे मध्यान्ह समयें में निद्रा करी नथी तेथी हमणां उंघ आवे छे, माटे ते काले कहीश. एम कहीने सूइ गइ. राजायें विचार्युं एनो उत्तर सांजलवो जोइयें.पण पूछीश तो लज्जित थइश,एम विचारी चोथे दिवसें वली उत्तर सांजलवाने अर्थे तेने वारो आप्यो. चोथें दिवसें रात्रियें दासी बोली. के हे स्वामिनि! चोरें चोथो दिवस शी रीतें जाएयो ? ते कृपा करीने कहो. तेवारें राणी बोली के तेने चोथीयो ताव आवतो हतो. तेने अनुसारें जाण्युं. दासि बोली बीजी कोइ चमत्कारिक कथा कहो. केम के चतुरलोकोना दिवस तो जणतां सांजलतांज जाय छे. यडुक्त ॥ गीताशास्त्रविनोदेन, कालोगछति धी मताम् ॥ व्यसनेन तु मूर्खाणां, निद्रया कलहेन वा ॥ १ ॥ अर्थः—बुद्धिवंत पंडितोनो काल, गीतशास्त्र विनोदनी कथा करतां जाय छे. मूर्ख माणसनो काल तो निद्रा करवे करी

जाय छे, तथा वली कलह करता जाय छे. हवे राणी बोली. हुं कथा कहु छुं, ते सांजल! एक गाममां बे शोक्य हती. तेमां एकनी पासें रत्न हतां ते बीजी शोक्यनो विश्वास करे नही. पछी तेणें विचार्युं जे ए रत्न पेसतां निकलतां शोक्यनी नजरें न आवे एम करुं. एम विचारी घमामां नांखी तेनुं मोहडुं लीपी मुक्युं. ते बहार गइ, तेवारें बीजी शोक्यें अवसर जोइ काहाडी लीधां, अने घमाना मुखने पाछुं तेमज लीपी मूक्युं. पछी ते वाहिरथी आवी तेणें लीप्यो घडो जोयो, पण उखेड्यो नही, अने रत्न दीठां नही. उखेड्या विनाज कह्युं के, रत्न नथी देखातां. इहां राणीयें,सखीने पूछ्युं के, घमो उघाड्या विना एणें रत्न गया एवुं केम जाण्युं? तेवारें सखी बोलीके आपज कहो. राणीयें कह्युं आजे निद्रा आवे छे काले कहीश. एम कही सूइ रही राजायें वली पण वारो आप्यो. बीजेदिवसें दासीना पूछवाथी राणी बोली के ए घडो काचनो हतो माटें शोक्यें आवतांज तरत जोइ लीधुं जे रत्न नथी. फरी दासीयें पूछ्युं. वली कोइ रमणीय कथा कहो. राणी बोली के एक राजानी दीकरी हती. तेनी मातायें एकदा स्फारशृंगार पहेरावीने राज्य सजामां राजा पासें मोकली, राजायें पोताना खोलामां बेसारी. एटलामां आकाशथी उतरीने कोइ विद्याधर ते कन्यांने अपहरी गयो. हवे राजाने चार पुरुष रत्न छे, तेमां एक निमित्तियो, बीजो रथकार,त्रीजो

सहस्रयोधी, अने चोथो वैद्य. ए चारेने राजायें कह्युं, महारी पुत्री जे लइ आवे, तेने हुं अर्द्धराज्य अने महारी पुत्री पण आपुं. एम सांजली निमित्तियो बोल्यो. जे कन्याने विद्याधर पूर्वदिशायें लइ गयो छे, ते सांजली रथकारें आकाशगामी रथ बनाव्यो. तेमां चारे जण बेसीने विद्याधरनी पछवाडे चाल्या. अनुक्रमें विद्याधर साथें संग्राम थयो. तेमां विद्याधरने प्रहार लाग्यो, तेवारें विद्याधरें जाण्युं. जे आ स्त्री महारा जोगमां आवशे नहीं. माटे महारा हाथमांथी केम जावा आपुं. एम विचारीने कुमरीनुं मस्तक छेदी नाख्युं. ते जोइने चारे जण खेद पाम्या. एटले वैद्यें संजीविनी औषधियें करी तेने जीवती करी. हवे ते कन्याने परणवा माटे चारे जण परस्पर क्लेश करता राजा पासें आव्या. राजकुमरी बोली तमें विवाद शामाटे करो छो? हुं अग्निमां प्रवेश करुं छुं. माटे महारी सायें जे अग्निमां प्रवेश करशे, ते महारो भरतार थाशे. इहां राणीयें कह्युं के, हे दासी! कोण अग्निमां प्रवेश करे? ते सांजली दासी बोली हुं शुं जाणुं जे तमने कहुं? तमेज कही संजलावो. राणी बोली आजे निद्रा आवे छे कालें कहीशुं. राजाये वली पण वारो आप्यो. बीजे दिवसें दासीयें पूछ्युं कोण अग्निमां पेठो? ए वातनो विचार करतां महारी तो आखी रात्री गइ पण मने खबर पडी नहीं. माटे तमे कहो. राणी बोली एक निमित्तियो

टालीने त्रण जणे तो एवुं विचार्युं. जे आपणें तो नही पेसीयें. सोनानी छरी होय ते कांइ पेटमां मराय नही. जीवता रहेशुं तो कन्याउं गणी मलशे, अने निमित्तियें निमित्त जोइने कुशल दीठुं. तेवारें वोल्यो हुं राजकन्या साथें अग्निमां प्रवेश करुं. राजकुमरीयें पण विश्वासु लोकोनी हाथें चयनी नीचेथी सुरंग खोदावी राखी छे, पछी सर्व लोकोनी देखतां इष्टदेवनुं स्मरण करीने वेहु जण अग्निमां पेठा. काष्ठ नरुयां, चय लगाडी, अने ते वेहु जण छाना माना सुरंगनी नीचेंथी नीकली पाछां तिहां चयनी पासें आव्यां. लोक चमत्कार पाम्यां. राजायें निमित्तियाने ए कन्या परणावी. ए रीतें पांचमी कथा थइ. फरी दासीयें पूछ्युं के वीजी कथा कहो. जेम रात्रि पूर्ण थाय. राणी कहेवा लागी एक नगरमां एक उंटनो पालनारो वसे छे. ते उट चराववाने नगरनी वाहेर आव्यो. उंट चरावे छे, एवामां उंटें एक वावलनो वृक्ष गणोज लीलो देखीने तेमां महोडुं गाल्युं. पण ते उंटना मुखमां तेना पान आव्यां नही. घणो उद्यम कर्यो पण खावा पाम्यो नही. तेवारें उंटें क्रोधवंत थइने वावलीयाने माथे लींडा कर्यां. वली मूत्र कर्युं. इहां राणी कहे छे के, हे सखि! तमें कहो के, ते वावलीयानां पान उंटना मुखमां केम नाव्यां अने एनुं मुख पण उपर माथासुधी पहोच्युं नही, तो वली तेनी उपर लींडा अने मूत्र ते सी रीतें कर्या हशे? ते

वारें दासी बोली.के हे राणीजी ! ए वात तमेंज कहो. ए आश्चर्यकारक वात अमाराथी केम कहेवाय?राणी बोली हमणां तो निद्रा आवे छे,माटे काले कहीश,एम कही सुइ रही.राजायें वली पण वारो आप्यो.बीजे दिवसें दासीयें राणीने कथा पूरी करवाने कह्युं,तेवारें राणी बोली तुं एमां पण समजी नही,तो हवे सांभल ए बावलीयो नगरनी खालमां उगेलो हतो, ते उंटना मुखथी घणोज नीचो हतो माटे मुख पुग्युं नही.तेवारें उंटेपूछ फेरीने माथे लींडां तथा मूत्र कर्यां ॥ ६ ॥ फरी सखीयें कह्युं के,हवे बीजी कथा कहो. त्यारें राणीयें कह्युं. के एक नगरमां कोइ देवदत्त नामें महोटो शेठ हतो, तेणे एक देरासर कराव्युं. ते देहरुं एक हाथनुं उंचुं करावी तेमां चार हाथनी प्रतिमा बेसारी. तो हे सखि ! एक हाथना देरामां चार हाथनी प्रतिमा केम बेठी ? त्यारें दासीयें कह्युं के राणीजी ! ए वातनुं मुजने पण आश्चर्य थाय छे, माटे तमें कही संभलावो. राणीयें उंघ आव्यानुं कही बीजा दिवस उपर राख्युं.अने राजायें बीजे दिवसें पण वारो आप्यो. बीजे दिवसें दासीयें कह्युं के राणीजी ए कथा पूर्ण कहो. राणीयें कह्युं के हे मूर्ख ! तुं एटलुं पण नथी समजती ? जे प्रतिमाना चार हाथ हता, पण प्रतिमा देहराथी न्हानी हती. वली सखीयें कह्युं. बीजी कथा कहो. राणी बोली के एक स्त्रीने विवाह प्रमुख कारण हतुं. माटे बीजी कोइ स्त्रीपासेंथी

कम्मां माग्यां, तेवारें तेणें रूपैया ठेरावीने आप्या. तेमांथी कांइक रूपैया पहेला लीधा. एम करतां विवाह थइ गया पछी कम्मां आपनारीयें कम्मां पाछां माग्यां, पण ते पाछा आपे नही. एम करतां घणां वर्ष वही गयां. एक दिवस वली पण कम्मां माग्यां. तेवारें तेणें कह्युं के आपुं छुं. एम कही कम्मां कहाढवा मांड्या, पण शरीर स्थूल थयुं, माटे हांथमांथी कम्मां निकले नही. तेवारें ते बोली कम्मां तो निकलतां नथी, माटे तमारा रूपैया अधुरा वांकी देवा रह्या छे, ते सुखें ल्यो. तेवारें ते बोली हुंतो ते कम्मां लइश. पहेली बोली कम्मांने माटे कांइ हाथ कपाय नही, हुं तुजने एवांज कम्मां करावी आपुं. तोपण तेणें मान्युं नही, अने तेज कडां पाछां मागवा लागी. इहां राणी सखीने कहे छे, के एनो निवेम्मो केम थाय ? दासी बोली ते तमेज कहो. राणीयें निद्रा आववानुं कही बीजा दिवस उपर राख्युं, राजायें वारो आपी बीजे दिवसें दासीना पूछवाथी राणीयें कह्युं के पहेलीयें एवो जवाब आप्यो के में पण तुजने जे रूपैया आप्या हता, तेना तेज रूपैया मने तुं पाछा आप, तो हुं तुजने एनां एज कम्मां पांछां आपुं, ए रीतें झगडो मटाड्यो. एम नित्य प्रत्यें नवनवी कथाउ कहेतां राजानी साथे भोग भोगवतां छ महीना वीती गया. तेवारें बीजी राणीयो शाकिनीनी पेठें द्वेष करती तेनां छिद्रो जोया करे. एक दिवस ते चित्रकारनी पुत्री मध्यान्ह

समयने विषे पोताना महेलना कमाड देइने पूर्वलो चितारीनो वेष पहेरी चितवना करे ठे. के हे आत्मा! तु विवेकें करी विचार. जे तुंतो कुलनो चित्रकारनी जाति ठे. तहारा बापना घरनो वेष तो आवो दरिद्री ठे. आजूषण प्रमुख जे ठे. ते पण सामान्य ठे. एथी हे जीव! तुं कांइ मानमा आविश नही. कारण के, ए सर्व रूमां जे वस्त्राजूषण ठे, ते पण ताहारां कांइ नथी. वली हे चेतन! तुं एम पण जाणीश नही जे हुं राजानी राणी हुं. एतो ज्यां सुधी राजा मानशे, तिहांसुधी तुं तेनी राणी ठो. नही तो दासी जेवी पण तुं नथी. वली तुं एम पण जाणीश नही. जे हुं रूपवंत हुं, माटे मुजने राजा माने ठे, ते ताहारुं रूप ते शीगणतीमां ठे! तहाराथी तो वीजी राणीयो, तथा राजानी पुत्रीयो ठे, ते घणीज सरूपव ती ठे, सर्व राजाना कुलनी ठे. तेने मूकीने राजा तुजने आदर आपे ठे, ते विषे रखे ने तुं गर्व अहंकार करतो हो! ए प्रकारें नित्यप्रत्यें मध्यान्हें कमाड देइने चित्र कारनी पुत्री पोताना आत्मानी निंदा करे, ते देखीने वीजी राणीयो शोक्यपणें एनां ठिद्र जोती हती, तेणेंए ठिद्र पामीने राजाने जइने कह्युं के, हे राजन् ! तमें तमारा आत्मानें रूडी रीतें जालवजो, कारण के एक तो स्वजावें स्त्रीयोमां कपट घणुं होय ठे. तो वली तेमां पण नीचजातिनी स्त्रीनुं तो पूठवुंज शुं! माटे तमें चितारीनो विश्वास करशो नही. ए

एकांते कांइ कामण टुमण करे ढे. ते सांजली राज पण चिंतववा लाग्यो. जे ए शोक्यो ढे. एना गुणथी कदापि एनी उपर द्वेष राखती होय, तो तेम पण होय. माटे काने सांजल्या मात्रथी कांइ करवुं नही. जेमाटें कह्युं ढे के ॥ गाथा ॥ मा होह सुअग्गाही, मपत्तियं जं न दिठि पच्चरकं ॥ पच्चरकंमि य दिठे, जुत्ताजुत्तं विआरिज्जा ॥१॥ अर्थः—एकलुं काने सांजल्युं तेज साचुं. एम जाणवुं नही, जे प्रत्यक्ष नजरें न दीठुं तेनी सांजलवाथी प्रतीत केम थाय ? अने वली जे प्रत्यक्ष दीठुं होय, तेमां पण ए युक्त ए अयुक्त एम विचारीने खरा खोटानो निर्णय करवो. माटे ए चितारानी पुत्रीनुं स्वरूप ढाना रहिने आपणी नजरें जोवाथी तथा काने सांजलवाथी जाणवामां आवशे. एम विचारी कोइ पण न जाणे, तेवी रीतें ढानुं जोयुं, अने सांजल्युं. तेवारें मात्र पोताना आत्मानी निंदा करनारीज तेने जाणी, पण बीजुं कशुं कूड कपट तेमां दीठुं नही. तेथी राजा चमत्कार पाम्यो, अने जाण्युं जे आ धर्मनी वातो करनारी ढे. एम निर्धारी तेने सर्व राणीयोमां पटराणी करी थापी. एनो जावार्थ ए ढे, के जे राणीयें कथाउं कही, ते तो बीजा पण घणा जनोने आवमती हशे, पण जे आत्मानी निंदा करती हती ते धर्मकथानो अंश हतो, ते राजाने रीऊनुं कारण थयो. तेथी चितारीनो अनर्थ टल्यो, नहीतो कांइपण अनर्थ

घात.माटे धर्मकथा ते सर्व कथाउने जीतनारी ठे. ए रीतें चिताराना पुत्रीयें ठ महीना पर्यंत राजाने पोताना महेलें आण्यो, परतुं बीजी राणीयोना महेल उपर जवा दीधो नही,परंतु ते संबंधि अहंकार न आणतां पोताना मनमांहे तो पिताना कुलादि संबंधी पोताना आत्मानी निंदा करती रही. माटे जे आत्मानी साखे आत्मनिंदा करे, ते सहु कोइने मान्य थाय. ए आत्मनिंदा उपर दृष्टांत कह्यो ॥६॥ हवे सातमे बोले गर्हा एटले पोतानी निंदा परनी साखें करीयें. ते उपर पतिमारिकानो दृष्टांत कहे ठेः—जेम कोइक वृद्ध ब्राह्मण, नीशालीयाने भणावतो हतो. तेनी स्त्री तरुण हती. हवे ते स्त्री पोतानो पति वृद्ध ठे, माटे तेनीउपर विरक्तथकी नर्मदानदीने पहेले कांठे एक गोवालनीसाथें आसक्त थइ थकी रात्रें एकली नर्मदा नदी तरीने गोवालनी साथे कामसेवा करे,पाठली रात्रें घरे आवे. ते केवी कपटी ठे?के पोताना भर्त्तारने जमाडीने पठी नदीउपर वासण मांजवा जाय. तिहां कागडांको कां करे,तेथी बीकणनी पठें जागीने ते पोताना पतिने कहे के हे स्वामिन।था!नदी उपर मने बीक लागे ठे.ते सांभली ते वृद्धब्राह्मणें नीशालियानो वारो बांधी आप्यो. ते वारा प्रमाणें एकेको नीशालीयो वासण मांजती वेलायें स्त्रीनी रखवाली करवा जाय. एमकरतां एकदिवस एक महोटा वडा नीशालीयानो वारो आव्यो, ते नीशोलीयोस्त्रीना गुह्यनीगनी

वात सर्व जाणे छे,तेथी तेणें पोतानी गुरुनी स्त्रीने समजावा माटे कागमानेउमावतां मुखथी "डाडेडाडे" कहेतां एक श्लोक कह्यो. तेआ प्रमाणें ॥ दिवा बिभ्नेति काकेभ्यो, रात्रौ तरति नर्मदां॥अर्थः—दिवसें तो कागमाउथी वीये छे,अने रात्रे नर्मदा नदी तरे छे. वली पाणीमां थी उतारवानाघाट जलतंतूआथी मूकाववानी वातसर्व कही.एवुं पोतानुं चरित्र सांभलीते स्त्री पोताना मनमां चमकी,अने कहेवा लागी के, अरे जो ताहारामां सामर्थ्य होय अने म हारी इछा पूर्ण थाय तोएटलुं वधुं कष्टकोण करे?ते सांभली नीशालीये कांइ पण उत्तरदीधो नही,तेवारे स्त्रीयें जाण्युं जेणें माहरा धणीनी वीकथी अथवा लाजथी कांइ पण उत्तर दी धो नही,जो पापी मारा स्वामी डोसाने मारी नाख्योहोय तो आनीशालीयो महारो आदर करे.एम चिंतवीते पापणी स्त्रीयें अकस्मात्पोताना धणीनेमारी गांठडी वांधी पेटीमांघाली माथे चढावीअनेतेने बारणे नाखवा गइ. तेवारें आसन्नवर्त्ति वनवासि निकायना देवतायें तेना माथाउपरनीपेटीनेएमज थंभावी राखी.ते घणुं उंचीनीची,आमी.टेढी थइनेनाखवा गइ,पण ते पेटी माथेथी खसी नही.अनेबीजा माणसोयें पण आय उपाय घणा कस्या,परंतु कोइरीतें पमी नही. तेवारें तरुण ब्राह्मणोयें जाण्युं, जे महारा कर्म मनेज उदय आव्यां. ए कर्मभागनांराख्यांरहे नही.पछी तेकर्मने हलकां करवा सारु ते स्त्री घरथी बाहिर नीकलीपोते

घर घर जीख मागती एम कहेवा लागी के, मुऊ पतिमारिकाने जिक्षा आपो. तेवारें घाटें, घाटें. त्रिवाटें, चहुटे, चाचरे, सर्वलोक तेनी निजूंठना करे. पापणी जाणी ताडना तर्जना करे, ते सर्व रूडी रीतें जलीपरें सहन करे. पण कोइनी उपर दोष आपे नही. एम करतां केटलाएक दिवस व्यतिक्रम्या. हवे एक दिवसतेणें मार्गे जती कोइएक साध्वीने दीठी. तेनुं दर्शन थयुं तेवारें तेपतिमारिकायें जाण्युं जे ए महानुजावने हुं पगे लागुं तो महारां महोटां पाप जाय! एम चितवी साध्वीने पगे लागवामाटें नीचें नमी, तेवारें तत्काल ते पेटी पण ते ना माथाथी उतरी नीचें पमी, तेथी वली विशेषें साध्वीनी रांगिणी थइ. ते साध्वीनी पासेंथी दीक्षा लइ डुष्कर तप करी पोतानो आत्मार्थ साध्यो. तेम साधु श्रावक पण पोतानां करेलां कर्मनी परनी साखें निंदा करीने आत्मार्थ साधे. ए गर्हा उपर दृष्टांत कह्यो ॥ ७ ॥

हवे आठमां बोल, शोधि एटले आत्माने शोधी निर्मल करवो, ते उपर वस्त्रनो दृष्टांत कहे छे.–जेम श्रेणिकराजायें एक धोबीने पोताना पहेरवानां वस्त्र धोवा आप्यां, एटलामां कौमुदीमहोत्सव आव्यो, तेवारें ते धोबीयें राजानां लुगडां पहेर्यां, अने धोबीनी स्त्रीयें राणीनां वस्त्र पहेर्यां. पहेरीने स्त्री जरतार बेहु उद्याने रमवा गयां. तिहां राजायें ते स्त्री पुरुषने पोतानां लुगडां पहेरेलां दीठां, पण पोताना गंजीरपणाथी कांइ बोल्यो नही, तो

पण तांबुलप्रमुखनुं सहिनाण कर्युं,पछी महोत्सवानंतर राजाना लुगडाने शुद्ध धोइ करी भली रीतें घडी करी संकेलीने राजानी आगल जइ धोवीयें मूक्यां. राजायें ते लुगडां सर्व संभाली जोयां, पण पोतें तांबुलनी सहिनाण कीधी हती, ते क्यांय न दीठी, तेवारें धोवीने पूछ्युं. जे महारी आगल साचुं कहेजे, तहरा उपर महारी अमर वांह छे. ए वस्त्र तें पहेर्यां हतां अने वली एवा शुद्ध केवी रीतें थयां ? में एनी उपर तांबुल प्रमुखनी सही नाण कीधी हती, ते पण देखाती नथी. तेनुं कारण शुं ? तेवारें धोवीयें सर्व वात यथातथ्य कही आपी. वली राजायें पूछ्युं के वस्त्रने तांबुलरस लागो हतो, ते केम उतर्यो? धोवीयें कह्युं हे स्वामी ! अमें रजकनी जाति छैयें. माटे अमारा कुलक्रमे धोवानी सघली परठ जाणी इत्यादि सत्यवचन कहेवाथी राजा संतुष्ट थयो. धोवीने ते वस्त्रनो वाघो आपी विसर्जन कर्यो. तेने सर्व धोवीयोमां वडेरो करी थाप्यो. एम साधु पण पोते पोतानी आलोचना गुरुनी आगल सूधी कहे, तेने आलोइ वंदि मिछामिडुक्कड देइ पोतो पोताने तारे वली ए शुद्धि उपर एक अगदना औषधनो दृष्टांत कहे छेः— जेम कोइक पुरुपें राजा आगल विनति करी के, हे स्वामी ! में विष निपजाव्युं छे, ते एवुं छे के, बीजुं विष हजार भार प्रमाण होय ते जेटलुं काम करी शके, तेटलुं काम ए विषमांथी एक

तिलमात्र जेटलुं विप करी शके, तेवुं ठे. तेवारें राजायें एक जूनो हाथी तेने देखाड्यो. तेणें ते हाथीना पूंठनो एक वाल परहो करी तेनाथी ते विप तिहां वाह्युं. तेथी हाथी मूर्छित थयो. वली ते पुरुपें ते हाथीने निर्विप करवा नणी ते स्थानके बीजो विपप्रतिकार मूक्यो, तेथी हाथी तरत सज्ज थयो. एम साधु श्रावकें पण दोपरूप जे विप ठे तेनी निंदाप्रमुख जे दूपणप्रतिकार ठे, तेणे करी सर्व दोप दूर करवा. ए पण शुद्धि जाणवी. ए आठ प्रकारें पडिक्कमणाना दृष्टांत कह्या ॥ हवे पोसहनो अधिकार कहे ठे. जे आत्म धर्मनी पुष्टी करें, तेने पोसह कहियें. ते चार प्रकारें ठे. एक आहारनो त्याग, बीजो शरीर सत्कारनो त्याग, त्रीजो घरव्यापारनो त्याग, चोथो कुशीलनो त्याग. ए चार नेद कह्या हवे पोसहनुंफल कहे ठे॥पोस हिय सुहे नावे,असुहाइ खवेइन छिसंदेहो॥ठिदइ निरयतिरिगइ,पोसह विहि अप्पमत्तेणं ॥ १ ॥ जे प्राणी शुनजावथी पोसह करे, ते अशुन एटले जे माठां कर्म तेनो नाश करे. तेमां संदेह नथी, जे अप्रमादी थको पोसह करे, ते नरक तिर्यंच गतिनो ठेद करे. जेम कामदेव श्रावक पोसहमां थिर रह्यो. तेनो दृष्टांत कहे ठे.चंपानगरीने विपे कामदेव श्रावक रहेतो हतो. ते आठम, चौदश, अग्यारसनुं पोसह निरंतर करें. एकदा पोसह लेइ बेठो. ते वखतें इंद्रमहाराजें कामदेवना पोसहनी प्रशंसा करी. ते

सांजली मिथ्यात्वी देव परीक्षा करवा आव्यो. तेणें हाथीनां, पाडानां, सर्प्पनां, पिशाचनां रूप करी घणा प्रकारनी वेदना उपजावी. तो पण धर्मध्यानथी लगार मात्र चलायमान न थयो. तेम सर्व श्रावकें एवी रीतें पोसह करवुं. मनदृढ राखवुं. ए पोसह एक तो दिवस संबंधि चार पहोरनुं, बीजुं रात्रि संबंधी चार पहोरनुं अने त्रीजुं दिवस तथा रात्रि मली अहोरात्र संबंधी आठ पहोरनुं जाणवुं. ए त्रण पोसह मांहे जेहवो योग देखीयें, तेवे योगें यथाशक्तियें पौषधव्रत करीने पर्व साचवीयें ॥ हवे चोमासी पर्वना दिवसें परमेश्वरनी स्नात्र विलेपनादिक पूजा करीयें. तिहां पूजानां फल कहे छेः— प्रथम प्रतिमानुं प्रमार्जन करतां थकां शो उपवासनुं फल थाय तथा चंदनादिकें विलेपन करतां हजार उपवासनुं फल थाय. तथा फूलमाला पहेरावतां लाख उपवासनुं फल थाय. तेमज जिनेश्वर आगल गीतगान करतां, वाजित्र वजाडतां, नाट्यारंभ करतां थकां अनंतगणुं फल थाय. ए पूजानां फल उपर वृद्धाकुमारनो दृष्टांत कहे छेः—विशालापुर नगरें जिनदासनामा शेठ वसे छे, तेनी मनोरमा नामें स्त्री छे. शेठने ते वृद्धावस्थायें एक पुत्र थयो तेथी तेनुं नाम पण वृद्धाकुमार पाड्युं. ते यौवनावस्था पाम्यो, ते वारें माता पितानी आज्ञा लइने करियाणांनां झहाज भरी समुद्र मार्गें परदेश

त्रणी चाल्यो. आगल समुद्रमां चालतां वायरा योगथी पर्वतनी नजीकमां झहाज अटक्या. आघा पाछां चाली शके नही. तेथी कुमरसहित सर्व लोक ढूकडो पर्वत हतो, तेनी उपर आव्या. तिहां आंबाना जाडनी नीचें सर्व चिंतातुर थइने बेठां छे. ए प्रस्तावमां ते आंबानां जाड उपर एक सूडा सूडीनुं जोडुं वसे छे. तेमां सूडी सूडाने कहे छे के, हे स्वामी ! आज उपकार करवानो अवसर छे. ते एम के, आ कुमरनी पासें लेख लखावी सिंहलेश राजाने जइने कहो, तो आ सर्व मनुष्यनुं संकट मटे ते सां भली सूडायें वृद्धकुमार पासें लेख लखावी पोताने गले बंधाव्यो. पछी त्यांथी उडी ने सिंहलेशराजाने जइ पत्र आप्युं. राजायें लेख वांचीने पोताना नगरमांहे ढंढेरो फेराव्यो के, जे मनुष्य समुद्रमांहेथी महोटा आवर्त्तथी झहाजने काढे तेने हुं एक लाख सोनैया आपुं. तेवारें एक कल्पवेत्ता मनुष्यें पडहो छब्यो. पछी ते कल्पवेत्ता म नुष्य, छ महिना लगन तेलमां त्रीजावेली एवी एक हरणीनी पूछडी लइने कुमरनी पासें आव्यो. अने बोल्यो के हे कुमर ! तमे माहा धीरजवंत अने साहसिक छो, माटे आ पूछ डीनी मशाल करीने पर्वतनी गुफामां प्रवेश करो. आगल जाता एक महोटुं उद्यान तमने दीठामां आवशे, तेमां वावडीयें करी शोभायमान एवुं सोनानुं देहेरुं छे. ते

मां श्रीऋषभदेवजीनी प्रतिमा छे. तेनी तमें पूजा करजो. पछी ते देहरानी पूर्वदिशाने बारणें एक महोटो घंट छे, तेने तमें वजाडशो, तो तेना अवाजथी बीजा वधां घंट वाजशे तेवारें ते पर्वतना वासी भारंड पंखीयो जे छे, ते उडशे. तेना योगथी समुद्रनुं पाणी पण उछलशे. तेवारें तमारा जहाज आवर्त्तथकी निकलशे. एवी वात सांभली वृद्धाकुमरें पण तेमज कर्युं, तेवारें कुमरनो सर्व परिवार तथा कल्पवेत्ता मनुष्य, सर्व जहाज नीकल्यां, तेमां बेसीने सिंहलद्वीपें आव्या, पण कुमर तो तिहांज रही गयो. हवे तिहां जहाज वालाउने सिंहलेश राजायें पूछ्युं के कुमर किहां गयो ? तेवारें ते पुरुषोयें कह्युं. महा राज ! कुमर तो तिहांज रही गयो. ते सांभली राजा क्रोधाकुल थइ जहाज वासी सर्व लोकोने बंदीखाने नाख्या. हवे कुमर तिहां रह्यो थको नित्यप्रत्यें प्रतिमानी पूजा करे. एम करतां केटला एक दिवस व्यतिक्रम्या, तेवारें एक दिवस कुमर पूजा करे छे. एवामां एक विद्याधर तिहां पूजा करवा आव्यो. ते कुमरनुं रूप देखी, कुमरने मली भेटी पोताने आवासें लइ गयो. कुमरने जमवा बेसाड्यो. भोजन करतां विद्याधरनी स्त्रीयें तेने प्रसन्नपणे कह्युं के, हे कुमर ! तमने महारो भरतार, महारी पुत्री परणावशे ते माटे एना घरमां देवअधिष्ठित एक खाटलो छे, ते हाथ मेलावा वखतें तमें मागी

लेजो, हवे भोजन करया नंतर विद्याधरें कह्युं के हे कुमार! मुझने निमित्तियें कह्युं ठे के, जे मनुष्य, देरासरमां जगवंतनी पूजा करीने घंट वजाडशे, तेने तुं तहारी पुत्री परणावजे तेमाटे तमें मह्हारी पुत्रीनुं पाणिग्रहण करो. कुमारें पण तें कन्याने परणी ने खाटला प्रमुख यथायोग्य जे दायजो हथेवालानी वखतें विद्याधरें आप्यो, ते लीधो वली विद्याधरें कुमारने कह्युं के, हुं वैताढ्य पर्वतें रहुं छुं. इहां तो मह्हारे क्रीडा करवानुं घर ठे, माटे तमें कोइक दिवसें वैताढ्य पर्वतें आवजो. ते सांजली कुमार शीख मागी खाटला ऊ पर वेसी आकाशमार्गें जडी सिंहलद्वीपें आव्यो. राजाने मल्यो. सर्व लोकने बंदीखाना मांथी ठोडाव्या. राजायें पण कुमरने पुण्यवंत जाणीने पोतानी कर्पूरमंजरी नामें पुत्री परणावी. पठी केटलाएक दिवस तिहां रहीने कुमरे राजापासेंथी पोताना देशजणी जा वानी आज्ञा मागी. जहाज चलाव्यां, अने कुमार वे स्त्रीयोने साथे लइ खाटला ऊपर वे शी वैताढ्य पर्वतें जइ पोताना विद्याधर ससराने मल्यो. तेणें कुमारने घणुं द्रव्य आ प्युं, वीजा पण घणा विद्याधरोनी कुमरीयो तिहां परण्यो. पठी विमानमां वेसी पोताने घरे आव्यो. अने आवीने पोतानां माता पिताने सर्व स्त्रीयो सहित पगे लाग्यो. तेना जहाज पण घणुं द्रव्य जरीने कुशल क्षेमें आवी पहोतां. हवे सुखें समाधें स्त्रीयोनी साथें सांसारिक

सुख ज्ञोगवतो थको रहे बे. एक दिवस नगरनी बाहिर कोइ ज्ञानी गुरु पधास्या, तेवारें वृद्धाकुमार पोताना माता पिता अने स्त्रीयोना परिवार सहित गुरुने वांदवा गयो. तिहां वांदीने धर्मदेशना सांज्ञली, पढी जिनदास शेठ गुरुने पूढवा लाग्या, हे स्वामी ! महारा पुत्रें शु सुकृत करेलुं हशे. के जेना योगथकी ए विद्याधरोनी कन्यार्डने परएयो ? त्यारें गुरु कहे बे के हे शेठजी ! ए कुमार पाढला ज्ञवमां तमारें घेर दास हतो. एक दिवस तमारा शरीरमां रोग उपन्यो, तेवारें तमें देरासरनी पूजा करवानुं काम ए दासने ज्ञलाव्युं. दासें पण शुद्धज्ञावें करी श्रीजिनराजनी पूजा करवा मांमी. केटलाएक दिवस पढी तमारुं शरीर नीरोगी थयुं तेवारें तमें पोतें देरासरनी पूजा करवा मांडी. तेथी दासनुं शरीर प्रति दिवस शोषावा मांड्युं, ते देखी तमें तेने पूढ्युं के, अरे दास ! तहारुं शरीर डुर्बल केम थतुं जाय बे? दासें तेने कह्युं. देवपूजा कस्या विना डुर्बल थाउंबुं. तेवारे तमें वली वीजुं देरासर करावीने ते दासने पूजा करवानुं काम सोप्युं. एम करतां ते दास शूलरोगथी शुज्ञ ज्ञावें मरण पामीनें तहारो पुत्र वृद्धाकुमार थयो. एवो पूर्वज्ञव सांज्ञलीने कुमरने जातिस्मरण ज्ञान उपन्युं; तेथी वली ते देवपूजाने विषे घणोज सावधान थयो. घणो काल देवपूजा करी वृद्धावस्थायें चारित्र लइ तेने अतिचार रहित पालीने मोक्षे गयो. ए पूजा

उपर दृष्टांत कह्यो. हवे शील पालवा आश्चर्यी फल कहे छे. कोइ पुरुष कोडी सोनामो रोनुं दान आपे. तथा कोइ सोनानुं जिनमंदिर करावे, तो पण शीलव्रत पालवानी बराबर तेनुं पुण्यफल आवे नही. तेना उपर सुदर्शन शेठनी कथा कहे छेः–अंगदेशमां चंपा नगरीयें दधिवाहन राजा राज्य करे छे. तेनी अजया नामें राणी छे. तेज नगरीमां एक सुदर्शन शेठ वसे छे. तेनी मनोरमा स्त्री छे. एकदा सुदर्शनशेठें गुरुपासेंथी परस्त्रीनां पच्च रकाण कस्यां. हवे ते नगरमां कपिलनामें पुरोहित रहे छे. तेने अने शेठने मांहोमांहे घणीज मित्राचारी छे. एक दिवस पुरोहित कोइ कामने अर्थे बीजे गाम गयो. ते दिवसें पुरोहितनी स्त्री कपिला छे, ते शेठने बोलावीने कामक्रीडाविषय जोगनां वचन कहेवा लागी. तेवारें शेठें पोतानुं शील राखवा सारु तेने कह्युं के हें स्त्रि ! हुं तो नपुंसक छुं, तुं शा माटें महारी साथें हावज्ञाव करे छे ? एम तेने जुठुं समजावीने शेठ पोताने घेर पाछो आव्यो. हवे एक दिवस दधिवाहन राजा, पोताना अंतेउर सहित समस्त लोकें परवस्यो थको वनने विषे इंड्रमहोत्सव रमवा जाय छे, एवा अवसरें सुदर्शनशेठनी स्त्री मनोरमा छे ते पण पोताना पांच पुत्रने साथें लइने वनमां जाय छे. तेवारें राणीयें क पिलाने पुछ्युं, ए स्त्री कहेनी छे? कपिलायें कह्युं, के ए स्त्री सुदर्शन शेठनी छे, पण शेठ

पोतें नपुंसक छे. तेवारें वली राणीयें कह्युं जो शेठ नपुंसक छे तो पुत्र क्यांथी पेदा थया? वली ए नपुंसक छे ते वातनी तने केम खबर पडी? ते सांभली कपिलायें पोतानी वीतक वात कही. राणीयें कह्युं के हे कपिला! तुजने शेठें ठगी, पण हवे जोजे, हुं शेठने शीलथी चूकावुं छुं. एवी राणीयें प्रतिज्ञा करी वनमां रमीने घेर आवी. पोतनी धावमाता आगल सर्व वात कही. ते दिवसथी धावमाता सुदर्शन शेठनां छिद्र जोती रहे छे. वली एक दा कौमुदीमहोत्सवनो दिवस आव्यो, तेवारें राजादिक सर्वलोक वनमां क्रीडा करवा गया, अने ते दिवसें सुदर्शनशेठ शुन्य देरासरमांहे पोसह लइ काउस्सग्गें रह्यो छे. तेने राणीनी धावमातायें कामदेवनी मुर्त्तिनो छलावो करी शेठने तिहांथी उपाडी पोताना महेलमां लावी राणीने स्वाधीन कर्यो. त्यां राणीयें आखी रात्रि शेठने हाव भाव देखाड्यो, परंतु शेठें लगार मात्र पण काम भोगनी इछा करी नहीं. किंचित्मात्र पण शीलथकी चूक्यो नहीं. एम करतां प्रभातसमय थयो, तेवारें राणीयें पोतानुं शरीर वलूरी कंचुको फाडी नाख्यो एवी अवस्था करी पोकार कर्यो. के, हे लोको! तमें जलदी आवो जलदी आवो!! आ पापीयें महारी आबरु लीधी!! ते सांभलतांज चोकीदार पोरायतें आवी शेठने पकड्यो. ते कोलाहल सांभली राजा पोतें पण तिहां आव्यो. सुदर्शनशेठने हकीगत पूछी पण शेठ

काउस्सग्गध्यानें मौनपणें रह्या हता, माटें राजाने कांइ जवाब आप्यो नही. राजायें तेने चोर जाणी कोटवालने हुकम कस्यो के, ए शेठने विटंबना करी शुलीयें चढावो. कोटवाल पण राजानो हुकम प्रमाण करी शेठने विटंबना करतो करतो मारवाने स्थानकें लइ गयो तेवारें शेठनी स्त्री मनोरमायें सांजल्युं, त्यारे विचारवा लागी, जे आ म्हारा स्वामी उपर निःकारण कलंक केम चढ्युं? एम चिंतवी देरासरें जइ जगवाननी शुद्धजावें पूजा करी वे हाथ जोमी कहेती हवी के, हे शासनदेवताउ! म्हारा पति उपर निष्कारण कलंक चढेलु वे, तेथी तेनी तमें सहाय करजो. अने ज्यांसुधी कलंक उतरें नही, त्यांसुधी म्हारे काउस्सग्ग पारवो नही. एम कही काउस्सग्ग ध्यानें उजी रही. तिहां सुदर्शनशेठने शुलीयें चढाव्यो. ते नवकारना स्मरणथी देवोयें आवी शुली फिटामीने सिंहासन कस्युं. जिहां खड्गना प्रहार मारे तिहां आजूषण थाय. एवी वात सांजलीने राजादिक सर्व लोक तिहां आव्या. राजायें शेठने प्रणाम करी पोतानो अपराध खमाव्यो. घणुं सन्मान करी महोटे महोत्सवें शेठने घेर पहोंचाड्यो. तेवारें मनोरमायें काउस्सग्ग पास्यो, अने अजयाराणी राजाथकी बीहती थकी गले फांसो खाइ अशुजध्यानथी मरण पामीने व्यंतरी थइ, अने धाव माता नाशीने पटणामां देवदत्ता नामें वेश्याने घेर जइ रही,

तिहां वेश्यानी आगल शेठना शीलनी प्रशंसा करती रहे छे, एवामां सुदर्शन शेठ पण दीक्षा लइ विहार करता पटणा नगरें गया. तिहां अजयानी धावमातायें मुनिने ओलख्या. तेवारें कपटश्राविका थइने नित्यप्रत्यें मुनिने वांदवा सारु आवे. एक दिवसें मुनिने कहेवा लागी के महाराज! म्हारे घेर सूजतो आहार छे, माटें आप वहोरवा पधारो. एम छल करी छेतरीने साधुने वेश्याने घेर लावी. तिहां वेश्यायें साधुनी घणी कदर्थना करी, पण चव्या नही. तिहांथी निकली वनमां जइने काउस्सग्गध्यानें रह्या, तिहां अजया व्यंतरीयें आवीने मुनिने शरीरें अनेक उपसर्ग कस्या. ते सर्व सहन करता शुक्लध्यानें चढ्या थका कर्मने निर्जरावता क्षपकश्रेणी आरोहीने केवलज्ञान पाम्या, देवतायें केवल महोत्सव कस्यो. मुनि पण धर्मदेशना देइ अजया व्यंतरी, तेनी धावमाता अने वेश्या आदिक बीजा पण घणा जीवोने समकेत अंगीकार करावी आयु पूर्ण करी मोक्ष पधास्या. ए शीलना माहात्म्यविषे सुदर्शन शेठनी कथा कही. हवे पर्वना दिवसें दान करवुं. तेना पांच भेद छे. एक मरता जीवने छोडाववो, तेने अभयदान कहीयें. बीजुं श्रीसंघने चार प्रकारनो आहार आपवो, तेने सुपात्र दान कहियें, त्रीजुं सर्व जीवनी उपर दया परिणाम राखवो, तेने अनुकंपादान कहीयें, चो

थुं याचक प्रमुखने दान देवुं, ते कीर्त्तिदान कहीयें, पांचमुं कुटुंब वगेरेने देवुं, ते उचित दान कहीयें. ए पांच दान मांहेलां पहेलां बे दानथकी मोक्षनी प्राप्ति थाय, अने पाछलनां त्रण दानथकी इच्छित जोग वस्तुनी प्राप्ति थाय. तिहां अजयदान उपर दृष्टांत कहे छेः–राजगृही नगरीयें श्रेणिकराजानो अजयकुमार प्रधान छे. एकदा सर्व सजा जरी छे, ते वखत राजा बोल्यो. हे लोको ! आपणा नगरमां घणी स्वादवंत अने सरता एटले सोंघा मूल्यवाली कइ जणश मलती हशे ? तेवारें क्षत्रिय बोल्या. हे महाराज! मांस सरतुं मले छे, अने तेमां स्वाद पण घणो छे. ते सांजली अजयकुमारें विचार्युं जे ए निर्दय प्राणी फरी एवुं न बोले, एवी युक्ति करवी जोइयें. एम निर्धारीने बीजे दिवसें रात्रिने विषे जूदा जूदा क्षत्रियोने घेर जइ कहेवा लाग्यो के, हे सरदारो ! आजे रात्रें राजकुमारने शरीरें अकस्मात् रोग पेदा थयो छे, तेथी ते महादुःख पामे छे. त्यां घणा वैद्यो एकठा थया छे. तेमणें एवुं कह्युं छे के, माणशनुं कालजुं बे टांक जेटलुं लावीने खवरावो, तो ए कुमारनुं शरीर नीरोगी थाय. माटे तमे राजाना साधर्मी छो तो ए काम तमाराथी थाशे. तेवारें पहेला क्षत्रियें कह्युं के हजार सोनैया ल्यो अने मने छोडी तमें बीजाने घेर जाओ. तिहां हजार सोनैया लइ, बीजाने घेर गया. तिहांथी पण

सोनैया मल्या, फरी त्रीजाने घेर गया, एम ते रात्रिमां फरीने अभय कुमारें बे लाख सोनैयां नेला कस्या. प्रनात थयो, तेवारें सन्नामांहे द्रव्य लावीने क्षत्रीयोने देखाड्युं अने कह्युं के, हे सरदारो ! तमे काले केहता हता जे मांस सोघु मले ठे, अने रात्रियें हुं एटलुं द्रव्य लइने बे टांक मांस लेवा गयो हतो, पण क्यांहि मल्युं नही, तो तमें राजसन्नामां आवीने केम जूठु बोल्या? एम कही सर्वने निंत्रंब्या अने मांस खावानो नियम कराव्यो. तेम वली कह्युं ठे के ॥ स्वमांसं डुर्लनं लोके, लक्षेणापि न लन्यते ॥ एवी रीतें बीजायें पण प्राणियोने अनयदान देवानी बुद्धि अनयकुमारनी पेठें राखवी. हवे पर्वदिवसें चार प्रकारनुं तप करतां थकां डुष्टकर्मोनो नाश थाय.तेनी उपर दृढप्रहारीनोदृष्टांत कहे ठेः—माकंदीनगरीयें सुनड़ नामें शेठ वसे ठे. दृढप्रहारी दत्तनामा पुत्र ठे. ते न्हाना बालको साथें रमवा जाय, अने लोकोना बालकोने मारे, लोकोनी वढवाड़ नित्यप्रत्यें पांच सात वार लावे. तेवारें सर्व लोकें मली शेठने ठलंनो दीधो. तेथी पितायें बालकने घणोयें वर्ज्यो, पण ठोकरो अवीनीत माटे माने नही. पठी लोकें राजानी आगल पोकार कस्यो- राजायें दृढप्रहारीने नगर बाहिर कढाव्यो. ते चोरोनी पल्लीमां जइ मल्यो. चोरोनी साथें चोरी करवा शीख्यो. एक दिवस चोरनी धाड़ लइने ब्राह्मणने घेर चोरी करवा

गयो. तिहां तेना घरने बारणे एक गाय बांधी हती ते चोरोने मारवा धाइ. तेवारें दृढप्रहारीयें तेने खड्गथी मारी नाखी. पछी ब्राह्मण जाग्यो. ते लाकडी लइ चोरोने मारवा दोड्यो तेने पण दृढप्रहारीयें खड्गथी मारी नाख्यो. ते ब्राह्मणनी स्त्री गर्भवती हती ते पोताना स्वामीने मार्यो जाणी रुदन करती कोलाहल करवा लागी. तेहने पण तेज खड्गें करी मारी नाखी, तेथी ते ब्राह्मणीनो गर्भ धरती उपर निकली पड्यो. तेने तरफडतो देखीने दृढप्रहारी मनमां दया आणीने विचारवा लाग्यो के, अरे धिक्कार छे मुजने! मे चार हत्या करी आ महा अघोर पाप कर्युं, हवे ए म्हारुं पाप चारित्र लीधा विना छूटवानुं नथी. एम चिंतवी चारित्र लइ मनमां एवो अभिग्रह लीधो के, जे जे में पाप कर्यां छे, ते ज्यांसुधी मने याद आवे, त्यांसुधी म्हारे अन्न पाणी लेवुं नही. एवो निर्धार करीने पुर्वदिशाने बारणे काउस्सग्ग लइ उभो रह्यो. एम बे बे मासने आंतरे गामना चारे दरवाजा फर्यो. तिहां प्रत्येक दरवाजे लोको तेने चोर जाणी तथा गाय ब्राह्मणनो मारनारो जाणी रीशें करी पथरा ढेफां लाकडीयो प्रमुखनो मार मारे, पण ते साधु लगार मात्र कोइना उपर रीष करे नही. एम उपशमभावें कर्मक्षय करतो समतागुणने धारण करतो कर्मनी निंदा करतो छ महीने केवलज्ञान पाम्यो. ए तपस्यानी उपर दृष्टांत

कह्यो. हवे वली चोमासी पर्व आव्यां थकां धर्मी मनुष्यें पारकी निंदा न करवी, अने पोताना आत्मानी निंदा करवी. तेनी उपर चितारी पुत्रीनो दृष्टांत महोटा विस्तार सहित पूर्वें एज ग्रंथमां लखाइ गयो छे. तेज दृष्टांत इहां पण जाणवो. वली चोमासानुं पर्व आव्या थकां धर्मी मनुष्यें गर्हा करवी. एटले परनी साखें पोताना आत्मानी निंदा करवी. तेनी उपर पतिसारिकानो दृष्टांत कहेवो. ते पण आ ग्रंथमां पूर्वें लखायो छे. तेज दृष्टांत इहां पण कहेवो. वली चोमासानुं पर्व आवे थके धर्मार्थी पुरुषें जे कांइ पोताने अतिचार लाग्या होय ते संभारी संभारीने आलोववा जोइयें. तिहां श्रावकने एकशोने चोवीश अतिचार होय ते कहे छे ॥ पण संलेहण पणरस, कम्मा नाणाइ अठ पत्तेयं ॥ बारस तव वीरिय तिग, पण सम वयाण पत्तेयं ॥ १ ॥ अर्थः—प्रथम संलेषणा एटले अनशन जाणवुं तेना पांच अतिचार छे तेमां एक तो आ तपना प्रभावथकी हुं मनुष्य राजादिक थाउं. एवी चिंतवना करवी ते इहलोकाशंसप्रयोग नामा अतिचार जाणवो. बीजो आ तपना प्रभावथकी हुं परलोकें इंद्रपणुं देवतापणुं पामुं. ते परलोकाशंस अतिचार जाणवो. त्रीजो अनशननो घणो महिमा थतो देखीने विचारें जे हजी हुं घणा काल लगण जीवुं तो सारुं. ते जीविताशंसा अतिचार जाणवो. चोथो अणसण कर्या नं

तर कांइ पण पूजा प्रजावना न थती देखीने अथवा रोगादिकें पीमित होवाथकी मन मां विचारे. जे हुं तरत मरण पामुं, तो सारुं ? ते मरणाशंस अतिचार जाणवो. पांच मो मने जवांतरें कामजोगादिक घणा मले, तो सारुं, तो कामजोगाशंस अतिचार जाणवो. ए संलेपणाना पांच अतिचार जाणतां अजाणतां लाग्या होय, तेनुं संघसमक्ष मिछामि डुक्कड देवुं. हवे पन्नर कर्मादानना अतिचार कहे ठेः—प्रथम आजीविकाने अर्थे कोयला करी वेचे. अथवा इंटोना लीजागादि करे. कुंजार, लोहार, सोनार, ठंगारा, कंसारा, जाम्जुंजा, रंगारा प्रमुखना कर्म करवां. ते सर्व इंगालकर्म कहीयें. बीजुं वन स्पति, फल, फूल, पान, शाक, जाजी प्रमुखनुं वेचवुं, ते वनकर्म. त्रीजुं गाडां, वहेल प्रमुख आजीविका अर्थे घमीने वेचवां, ते शकटकर्म. चोथु उंट, पोठीया, गाम्रां, प्रमुखनुं जाडुं करवुं, ते जाटककर्म. पांचमुं वाव्य, कूवा, तलाव प्रमुखनुं खणवुं, पाषाणनुं घडवुं, ते फोटिक कर्म. ठहु आगरे जइ दांत प्रमुख लेवा ते दंतकुवाणिज्य. सातमुं, लाख, गली, मण शिलादिकनुं वेचवुं, ते लाखकुवाणिज्य. आठमुं मधु मद्यादिकनो व्यापार, ते रसकुवाणिज्य. नवमुं जे चीज खावाथी मरण नीपजे, तेवी चीजनो व्यापार, ते विषकुवाणिज्य. दशमुं द्विपद चतुष्पदनुं वेचवुं, ते केशकुवाणिज्य. अगीयारमुं तेल, सरशव

अलसी प्रमुखनुं पीलाववुं, ते यंत्रपीलनकर्म, बारमुं बलद, घोका प्रमुखने समराववा तथा तेना कर्णादिकनुं ठेदाववुं, ते निर्लांठनकर्म. तेरमुं दव देवा. देवराववा, ते दवदान कर्म. चौदमुं अणखण्या तलावने सर कहीयें, अने खणेला सरोवरने तलाव कहीयें, ते सर, तलाव, डह, प्रमुखनुं शोषाववु, ते शोषणकर्म. पन्नरमुं श्वान, मार्जार, शुक, सारिका प्रमुखनुं पोषण करवुं, ते असतीपोषण कर्म. ए पन्नर अतिचार कर्मादानना कह्या. हवे ज्ञानना आठ अतिचार कहे ठे. एक अकालवेलायें निषेध्या दिवसें. ज्ञान जणवुं बीजो ज्ञानवंतनो विनय न करवो. त्रीजो ज्ञाननुं बहुमान न करवुं. प्रीति न राखवी. चोथो उपधानप्रमुख न वहेवा. पांचमो जे गुरुपासें जण्या, तेनुं नाम उलवी बीजो गुरु स्थापवो. ठ्ठो व्यग्रचित्तें सूत्र पाठनो शुद्ध उच्चार न करवो, सातमे सूत्रना शुद्ध अर्थ न कहेवा. आठमो सूत्र अने अर्थ बेहु अशुद्ध कहेवा. ए आठ कह्या. हवे दर्शनना आठ अतिचार कहे ठेः—एक देव गुरु धर्मने विषे शंका करवी. बीजो सर्व धर्मसारा ठे, एवी श्रद्धा राखवी. त्रीजो धर्मना फलनो संदेह राखवो. चोथो मिथ्यात्वीयोनो महिमा देखीने तेना उपर राग राखवो. पांचमो साधुनी निंदा तथा अन्यदर्शननी स्तवना करवी. ठ्ठो समकेतथी पमताने प्रतिबोधीने तेमां स्थिर न करवो, सातमो ठती श

त्तं जिनधर्मनी प्रजावना न करे. आठमो ठती शक्तियें श्रीसंघनुं वात्सल्य न करे. ए दर्शननां अतिचार जाणवा, हवे चारित्रना आठ अतिचार कहे ठे—इरियादिक पांच समिति अने मनादिक त्रण गुप्ति, मली आठ प्रवचनमाताने रूडी रीतें पाले नही, विपरीत पाले तो आठ अतिचार लागे. हवे तपाचारना बार अतिचार कहे ठेः— ठ जेद अच्यंतर, अने ठ जेद बाह्य, मली बार प्रकारनुं तप पोतानी शक्तिने अनुसारें न करे, करीने विसारी मूके, तो अतिचार लागे. हवे वीर्यचारना त्रण अतिचार कहे ठे. मन, वचन अने काया ए त्रणे योगने अशुज व्यापारने विषे जे प्रवर्त्तावेवा, ते त्रण अतिचार जाणवा. हवे समकेतना पांच अतिचार कहे ठेः—एक श्रीवीतरागें कहेला जावने विषे संदेह राखवो. बीजो नवा नवा मतनी अजिलाषा करवी. त्रीजो धर्मना फलनो संदेह राखवो, अथवा मलें करी मलिन साधु साध्वीने देखी डुगंछा करवी. चोथो मिथ्यात्वीयोना धर्मनी प्रशंसा करवी. पांचमो मिथ्यात्वीयोनी साथें परिचय करवो. ए पांच जाणवा. हवे बार व्रतना शाठ अतिचार ठे. तेमां प्रथम स्थूलप्राणातिपात व्रतना पांच अतिचार कहे ठेः—एक निर्दयपणे पशु प्रमुखने मारवां, ते वध अतिचार. बीजो दोरडा प्रमुखथी आकरे बंधनें बांधवां, ते बंध अतिचार, त्रीजो कान प्रमुखनुं ठेदवुं, ते ठविठेद अतिचार. चोथो ऊंट बलदादिक उपर घणो

भार भरवो, ते अतिभारारोपण अतिचार. पांचमो पशु प्रमुखने खावानो वखत टाली पछी चारो पाणी आपवां, ते भक्तपानव्यवछेद अतिचार ए पांच जाणवा. हवे बीजा स्थूलमृषा वाद व्रतना पांच अतिचार कहे छेः– प्रथम बीजाने वगर विचारे कहेवुं जे तुं चोर छो, जार छो, ते सहसाभ्याख्यान अतिचार. बीजो एकांते कोइने वात करता देखीने कहेवुं के, तमे राज्यविरुद्ध वातो करो छो. ते रहस्याभ्याख्यान अतिचार. त्रीजो पोतानी स्त्रीयें अथवा मित्रादिकें कांइ गुह्य वात करी होय, ते बीजानी आगल प्रकाशी आपे, ते स्वदारा मंत्रभेद अतिचार. चोथो कष्टमां पडेला मनुष्यने जुठो उपदेश आपे, ते मृषा उपदेश अतिचार. पांचमो जूठा लेख लखवा जूठी साक्षी भरवी, ते कूटलेख अतिचार. ए पांच जाणवा. हवे त्रीजा स्थुल अदत्तादान विरमणव्रतना पांच अतिचार कहे छेः– एक चोरी लावेली वस्तु राखे, ते स्तेनाहृत अतिचार. बीजो चोरने चोरी करवा माटे संबल आपे, ते तस्करप्रयोग अतिचार. त्रीजो घृतादिकमां चरवी प्रमुख भेली वेचवी, ते तत्प्रतिरूपक्षेपकातिचार, चोथो जे गामादिकें व्यापार करवा माटे राजानी मनाइ छे, तिहां लाभने अर्थे वस्तु लइ जइने वेचवी, ते राज विरुद्धगमन अतिचार. पांचमो कूडां तोलां तथा कूडां माप राखवां, तेनाथी व्यापार करवो, ते कूटतोल

कूटमान अतिचार. हवे चोथा स्थूल मैथुनव्रतना पांच अतिचार कहे छेः– प्रथम वेश्या, विधवा अने कुमारिका साथें गमन करवुं, ते अपरिगृहीतागमन अतिचार. बीजो भाडुं आपी थोडा काल लगें पोतानी स्त्री करी राखवी, ते इत्वरपरि गृहीता गमन अतिचार. त्रीजो स्त्री पुरुषनां चिन्ह ते कुच, काख, साथल, मुख, इत्यादिकें रमण करवुं, ते अनंगक्रीडा अतिचार. चोथो पारका छोकरा छोकरीना विवाह जोडवा, परणाववां, ते परविवाहकरण अतिचार. पांचमो कामभोगने विषे तीव्र अभिलाषा करवी, ते तीव्रानुराग अतिचार. हवे स्थूलपरिग्रह परिमाणव्रतना पांच अतिचार कहे छेः– एक धन्यचार प्रकारनुं धान्य चोवीश प्रकारनुं, ए बेहुनां परिमाण कर्या पछी वधारे थतां देखे, तेवारें बीजाना घरमां राखे. बीजो क्षेत्र, घर, प्रमुख वधारे थतां देखीने बेनी वचली वाड वेगली करी एक करे. त्रीजो सोनुं, रूपुं, लीधेला परिमाणथी वधारे थतुं देखे तेवारें पोतानी स्त्रीने आपी दीये. चोथु थाली वाटका प्रमुख नियमथी वधारें थता देखी दश वासणने भांगावी तेना पांच भारे वजनवालां वासण करावी राखे, पांचमो ढोर प्रमुख, पोताना नियमथी वधारे थता देखी लोकोने कहे के, थोडा दिवस आ वे ढोर महारां छे ते तमें राखो; पछी हुं लइ जइश. ए पांच अतिचार कह्या. हवे छठा दिशि परिमाण गुणव्रतना पांच अतिचार कहे छेः–

ऊंची नीची अने तीर्छी दिशिना करेला प्रमाणनुं उल्लंघन करे, ते त्रण अतिचार थया. चोथो कोइ दिशियें वधारे जवानुं. काम पडे तेवारें एक दिशिना योजन बीजी दिशिमां मेलवे, ते क्षेत्रवृद्धि अतिचार. पांचमो दिशानुं प्रमाण करेलुं भूली जाय, ते स्मृत्यंतर्धा अतिचार. हवे सातमा भोगोपभोग व्रतना पांच अतिचार कहे छेः— एक सचित्तवस्तुनो नियम करी पछी दाडिमादिक अचेत जाणी खाय. बीजो पाकी केरी प्रमुख गोटली सहित खाय, ते सचित्त प्रतिबद्ध अतिचार, त्रीजो अण चाल्यो आटो प्रमुख खाय, ते अपक्वौषधि भक्षण अतिचार. चोथो ऊंला पहोंक प्रमुख शेकेला खाय, ते दुपक्वौषधि अतिचार. पांचमो जे वस्तुमां पूरां बीज थयां न होय अने खाता थकां पण धराय नही ते तुच्छौषधि भक्षण अतिचार. हवे आठमा अनर्थ दंडविरमण व्रतना पांच अतिचार कहे छेः— एक विकार सहित वचन बोले, कामोद्दीपकशास्त्र शीखे, ते कंदर्प अतिचार. बीजो मुख, आंख, पांपण विगरेथी भांडचेष्टा करे, ते कौकुच्य अतिचार. त्रीजो गाल प्रमुख असंबंध पणें बोले. ते मौखर्य अतिचार. चोथो उखल, मुशल, घंटी प्रमुख अधिकरण वस्तुनो बीजाने आपवा माटे संग्रह करे, ते संयुक्ताधिकरण अतिचार. पांचमो स्नानादिक संबंधि वस्तुने विषे अत्यासक्ति करे, ते भोगोपभोगातिरिक्त अतिचार. हवे नवमां सामायिकव्रतना पांच अ

तिचार कहे ठे. एक मनने विषे पाप करवानी वात विचारे. ते मनोडुःप्रणिधान अ तिचार. बीजो विकथादिक करे, ते वचनडुःप्रणिधान अतिचार. त्रीजो वगर पडिलेहण करेले स्थानकें हाथ पग मेले, ते कायडुःप्रणिधान अतिचार. चोथो सामायिक लीधा पठी बे घडी धर्मध्यान करवुं जोइयें, ते न करे, अनवस्थादोष अतिचार. पांचमो सामायिक में कीधुं के नथी कीधुं? एवी भ्रांति थाय, ते स्मृतिविहीन अतिचार. हवे दशमा देशावका शिकव्रतना पांच अतिचार कहे ठेः— एक जेटली भूमि नियममां राखी होय तेथी उप रांत बाहिरली वस्तु मगावे, ते आनयन प्रयोगातिचार. बीजो पोतानी पासें कोइ अधिक वस्तु होय, ते नियमभूमिथी बाहिरली भूमियें मोकलावी होय. त्रीजो कोइ कार्यार्थी पर प्रत्यें बोलतो देखीने वचमां पोतानुं काम करवा माटे तेने खोखारो करी बोलावे, ते शब्दा नुपात अतिचार. चोथो कोइ कार्यार्थी परप्रत्यें पोतानुं रूप देखाडे बोलावे, ते रूपानुपात अतिचार. कोइने कांकरो नाखी शान करी बोलावे, ते पुद्गलप्रक्षेपातिचा. हवे अगीयारमां पोषध व्रतना पांच अतिचार कहे ठेः—एक अप्रतिलेपित डुप्रतिलेपित सज्जा संथाराने सेव वो, बीजो अप्रमार्जित डुःप्रमार्जितशय्या संथारो पाथरवो. त्रीजो अप्रतिलेपित डुप्रतिले पितभूमि उपर मात्रुं परठवुं. चोथो अप्रमार्जित डुःप्रमार्जित भूमियें मात्रुं परठवुं. पांचमो

पोसह लीधा पछी ज्ञोजननी चिंतवना करवी, जे पोसह क्यारें पूरुं थाय, अने क्यारें ज्ञोजन करीश? एवुं चिंतववुं. हवे बारमा अतिथिसंविज्ञागव्रतना पांच अतिचार कहे छेः— प्रथम साधुने अणदेवानी बुद्धियें देवायोग्य वस्तुने सचित वस्तुनी उपर मूके. बीजो तो देवा योग्य आहारनी उपर सचित फलादिक ढांके. त्रीजो लाडवा प्रमुख पोताना होय तो पण अणदेवानी बुद्धियें पारका कहे. चोथो अमुकें फलाणायें दान आप्युं. तेवुं हुं कां न आपुं? ते मात्सर्य अतिचार. पांचमो वहोरवानी वेला टली गया पछी साधुने आहार आपवाने अर्थें बोलावे, ते कालातिक्रम अतिचार. ए प्रमाणें एक शो चोवीश अतिचारमां हेलो कोइ पण अतिचार, जाणतां अजाणतां प्रमाद दोषथी बालपणें ज्ञूलथी लाग्यो होय, ते सर्व दोषनुं चोमासीने दिवसें मन, वचन, कायायें करी मिछामि डुक्कड देवुं ए अतिचार ज्ञला श्रावकें जाणवा, पण आदरवा नही. ए रीतें चोमासाने दिवसें धर्म नेविषे आदर करवाथी उत्तरोत्तर मांगलिकनी माला थाय. इति चातुर्मासिकव्याख्यान संपूर्ण ॥

श्रीसद्गुरुभ्यो नमः ॥ अथ श्रीपर्युषणाचिंतामणिप्रकरणप्रारंभः ॥ चिदानंदस्वरूपाय रूपातीताय तायिने॥नमः श्रीज्योतिषे तस्मै,नमः श्रीपरमात्मने॥ १ ॥ प्रणम्य प्रणताशेष, वीरं वीरजिनेश्वरम् ॥ पर्युषणाविधेरत्र, ग्रंथः प्रारभ्यते मय ॥ २ ॥ आदिमां ग्रंथकर्त्ता चरमतीर्थंकर श्रीवीरजिनने अतिशयें करी शुद्धभाव सहित मन, वचन, कायायें करी नमस्कार करीने श्रीमदुपदेशरत्नकोष नामा ग्रंथने अनुसारें वली श्रीसिद्धांतना सांभलवाथकी तथा गुरुपरंपरादिकथी सांभलीने पजोसणपर्वना विधिनो अनुक्रम कहेवा माटे ग्रंथनी रचना करे छे. तिहां प्रथम ए श्रीपर्युषणपर्व माहात्म्यविधि सामाचारी. केणें कही, केणें पूछी, केणें सांभली? ते कहे छे. आ जंबूद्वीपना भरतक्षेत्रमा मगध नामें देश छे, तेने विषे जेमां निरंतर महोत्सव थइ रह्या छे, एवां घणां जिनालय छे जेमां वीतराग भाषित धर्मना सेवनार श्रावक जनो महोत्सव करता वसे छे, जिहां संकीर्ण नीला वृक्षना समूहे करी सुशोभित उपवन छे. एवी भोगावती नगरीनी पेरें राजगृही नामें नगरी छे. जिहां समस्त राज पर्षदायें करीने सुशोभित एवुं राजानुं सिंहासन छे. तिहां बहोतेर कलानो जाण समस्त राजनीतियें करी सहित एवो श्रेणिक नामें राजा राज्य करे छे. तेनी सत्यशीलें गुण भरेली अने जैनधर्मने शोभावनारी एवी चेलणा

नामें राणी ठे. तिहां राजसन्नायें देवोमां जेम इंद्र शोन्ने, तेम श्रेणिक राजा इंद्रनी पेरें शोन्ने ठे. अने सन्नाजनो देवतानी पेरें शोन्ने ठे. तिहां कोइक समयें वनमांहे मांहोमांहे स्वनावें जेने वैर ठे, एवा अश्व अने पाडा, उंदर अने बिलाडी, सर्प्प अने नोलीया, इत्यादिक जानवरो सर्व पोतपोतामां वैरन्नाव ठांडीने मांहोमांहे स्नेह धरता थका एकठा बेठेला वनना रक्षक पुरुषें दीठा. एवी अचरिजनी वात देखीने वनपालक विचारवा लाग्यो के, अहो! एवुं कारण ते शुन्न हशे के अशुन्न हशे ? एम विमासण करतां करतां करतां तेणें वैन्नार पर्वतनी उपर अनेक देवतायें सहित चोशठ इंद्रो जयजयारव करी रह्या ठे तथा देवदुंदुन्निना नादें करी संपूर्ण दिशियो पूराणी ठे, एवी शोन्नाना धारक अष्टमहाप्रातिहार्यसहित एवा श्रीवीरजिन समोसर्या दीठा. ते जोइ वनपालक आनंद पाम्यो थको पोताना मनमां विचारवा लाग्यो, जे आ मांहोमांहे जाति वैरन्नाव त्यागीने एकठा मली बेठेला जे अश्वादिक में दीठा, ते सर्व ए श्रीवर्द्धमान स्वामिनुं माहात्म्य ज ठे. एवुं जाणी केटला एक अकालिक वनफल ग्रही राज्य योग्य न्नेटणुं लइने श्रेणिक राजापासें आवी हाथने विषे फल दइने कहेवा लाग्यो के हे महाराज ! तमारा पुण्यना उदयथी वैन्नार पर्वतनी उपर श्रीवीरन्नगवान देवरचित समवसरणें विराज्या ठे, एवुं

सांभली आसनथकी उठी जे दिशियें प्रभु समोसख्या छे, ते दिशीयें सात आठ पगलां साहामो जइ पंचांग नमस्कार करी पोताने अंगें पहेरेलां वस्त्राभरण मांहेला एक मुकुटने वर्जीने शेष सर्वनुं वनपालकने प्रीतिदान देइने पाछो वल्यो, पछी आनंद नामें भेरी वज डावी तेना शब्दें करी समग्र दिशाउ पूराणी. ते शब्द, नगरनिवासी सर्व लोकोयें सांभ ल्यो. पछी पोतानो परिवार लइ नागरिक लोक सहित श्रीवीर भगवानने वांदवा माटे श्रेणिक राजा समोसरण भणी जाता हवा. तिहां समोसरण देखतांज छत्र, चामर, वा हन, शस्त्र, अने पताका ए पांच राजचिन्ह मूकी पांच अभिगम साचवी भगवानने जम णा पासाथकी त्रण प्रदक्षिणा देइ वांदीने स्तुति करता हवा ॥ यतः ॥ अद्याऽभवत् स फलता नयनद्वयस्य, देव त्वदीयचरणांबुजवीक्षणेन ॥ अद्य त्रिलोकतिलक प्रतिभासि ते मे, संसारवारिधिरयं चुलुकप्रमाणः ॥ १ ॥ अर्थः—हे प्रभो! आजनो दिवस म्हारो धन्य छे. हे देव! तमारा चरण कमल समान जोवे करीने म्हारी बेहुआंखो सफल थइ आज त्रण लोकमांहे तिलक समान एवा तमोने में दीठा, माटे में संसाररूप समुद्रने अंज लिजल प्रमाण कस्यो ॥ १ ॥ इत्यादिक स्तुतिनां एक हजार काव्य करीने श्रीवीरनी स्तवना करी, पछी सर्व मुनियोमांहे अग्रेसर श्रीगौतमगुरुने स्तवीने भगवानथी. साडा

त्रण हाथ दूर यथायोग्य स्थानकें बेठा. भगवान् पण बार पर्षदानी आगल एवी देशना देता हवा के, भो भव्याः! भो इति आमंत्रणे एटले हे भव्यजीवो! जेनो पार नथी एवी संसार रूप अटवीने विषे मनुष्यजन्म पामवो दुर्लभ छे. ते तमें पाम्या छो. तो तमें धर्मने विषे उद्यम करो, जेमाटे जे भवनी कोडीयें पण न पामीयें एवी जे मनुष्यजन्मादिक सामग्री तेने पामी करीने संसाररूप समुद्रमां वहाण समान जे धर्म, तेने विषे सर्वदा यत्न करवाथकी सुख पामीयें. जेने धर्म करवामां व्याकुल मन होय तेथी जो निरंतर धर्म न थाय, तो पण तेने दृढ मन करीने धर्मनां कार्य आंतरे आंतरे करवां. जेम गायने गले डेंहरो बांध्यो होय, तोपण भमती भमती खडना कवलने आहारती फरे तो पण भूख भांगे. तेम गृहस्थने दिवसना चार प्रहर धर्मविना घरना धंधामां जाय छे, माटें तेमां एक प्रहर अथवा अर्द्ध प्रहर सुधी पण धर्मनो संग्रह करवो. एवी रीतें जो सर्व दिवसोने विषे धर्मसंबंधि क्रिया पालवामां प्रवृत्त थाउं, तो ए मनुष्यजन्म पाम्यानुं फल कहेवाय, अने जो सर्वदिवसोमां न करी शको तो पर्वदिवसें विधियें करी पौषधादिव्रत करवां, ब्रह्मचर्य पालवुं, विशेषें करी आरंभ तो करवोज नहिं, अने करावबो पण नहीं. तेम वली आशो तथा चैत्रमासनी अठाइना दिवसोने विषे अने पजोसणना

पर्वोमां तो विशेषे करी धर्माराधनज करवुं. एवो उपदेश नगवानें कह्यो, तेवारें अव सर पामी श्रेणिकराजा कहेता हवा के हे नगवन्! प्रथम श्रीपर्यूषणा पर्वने विषे शीशी करणि करवी? अने ते करवाथकी शुं फल मले? ते मुऊने कहो. तेवारें नगवान् बो ल्या के हे मगधेश! सांनल. श्रीपर्यूषण पर्व आवे थके चतुर्विध श्रीसंघ मलीने श्रीवी तरागनां देहरां जूरे, २ साधुनी नक्ति करे, ३ कल्पसूत्र सांनले, ४ श्रीवीतरागनी पूजा करें, अर्चा आंगी रचना नित्य करे, ५ चतुर्विध संघमां प्रनावना करे, ६ साधर्मिवात्सल्य करें, ७ जीवोने अनयदान आपवा माटें अमारीपमह - वजडावे, ८ अठमतप करे, ए ज्ञाननी पूजा करे, १० मांहोमांहे श्रीसंघने खमावे, ११ संवत्सरी पडिक्कमणं करे, ए अग्यार कृत्य करे. ए करणी करवानां अगीयार द्वार कह्यां, ते आगल विवेरीने कहे शे. वली नगवान् कहे ठे के, पजोसण आवे थके सामायिक. पडिकमणुं, पोसह व्रत करवां, श्रीवीतरागनी स्नात्रपूजा, चूआ, चंदन, विलेपन करवां, ब्रह्मचर्य पालवुं, दान देवुं, तेमां दया मुख्य पालवी, इत्यादिक कृत्य श्रीपजोसणनां मंमन ठे, एटले अलंकार रूप ठे तेम वली घरना आरंन सर्व वर्जवा, तथा खांमवुं, दलवुं तथा नाटक प्रेक्षण करवानुं वर्जन करवुं. ब्रह्मचर्य पालवुं, नूमियें सूवुं, सचित्त वस्तुनो त्याग करवो, सावद्य व्या

पार पडावो, कल्पसूत्रना वांचनारा साधुउने खान पाननुंसाहाय्य आपवुं. रात्रिये जागरण करवुं, आठ दिवस उभय टंकनां पडिकमण करवां, गुरुनी वस्त्रादिकें करी पूजा करवी, सावद्य एटले पापनां वचन मुखथकी बोलवां नही, पारणाने दिवसें सांवत्सरिक दान देवुं, देवद्रव्य तथा साधारण द्रव्यना भंडारा वधारवा, ज्ञानद्रव्यनी वृद्धि करवी, गीत गान करवां, धवल मांगलिकनुं गान करवुं. अनेक प्रकारनां वाजित्र वजडाववां, उत्तम वस्त्र पहेरवां. क्लेश, शोक, संताप, सर्वनुं निवारण करवुं. कुंकुमें करी पांच आंगुलीना थापा देवा, श्रीभगवानननी मातायें चौद स्वप्न रात्रियें दीठां, तेनो महोत्सव करवो. चंदनें भर्या कलशनी स्थापना करवी, श्रीजिनना देरासरे रथ यात्रा प्रमुखना महोत्सवादिक करवा. इत्यादिक करणी श्रावकें करवी. वली साधुनी करणी कहे छेः— संवत्सरीमां पडिक्कमण बेहु टंकनां करवां, मांहोमांहे खमाववुं, कल्पसूत्र वांचवुं, मस्तकें लोच करवो, अठम तप करवुं, ए पांच करणी करवी. वली मुनिने विगय त्यागादि तप करवुं, ज्ञाननु आराधन प्रमुख करवुं. हवे पूर्वे जे अगीयार द्वार कह्यां छे, ते विस्तारें कहे छेः तिहां प्रथम द्वारें चैत्यपरिपाटी वंदनविधि कहे छे. साधु, साध्वी, श्रावक, श्राविका, ए चतुर्विध श्रीसंघयुक्त गीत वाजित्रना नाद त

था देवडुंडु जिनाजे शब्द, तेणें करी सहित तथा ध्वजायें अने धूपें घमघमायमान करी श्री वीतरागनी चैत्यपरिवाडी करवी, त्यार पठी पोपधशालायें आवीने मुनिजन सर्वसाधुने वंदन करवुं. पठी जिनशासननी प्रनावना करवी. ए करणी समकेत दृष्टिजिवने साचव वी. ए रीतें पर्यूषण पर्वने दिवसें जे विधिवादें करी श्रीवीतरागनी चैत्यपरिपाटी करे, ते देवलोकमां इंद्रपणानां सुख तथा मनुष्यलोकमांहे श्रेष्ठपदवीने पामे. ए फल जाणवुं. एम प्रथम द्वार कह्युं ॥१॥ हवे साधुनक्तिना विधिनुं बीजुं द्वार कहे ठे. एक मस्तक बे हाथ, अने बे ढींचण, ए पांच अंगने पृथ्वीतल प्रत्यें विधियें करी सम्यक प्रकारें फरसा वे, एवा पंचांग प्रणिपातें करीने वडेरा गुरु अथवा साधु अथवा अन्य कोइ मुनिजनो होय, तेमने गुरुनी तेत्रीश आशातना टाली नमस्कार करवो. पठी अन्न, पाणी, उपा श्रय, पथ्य प्रमुख तथा वस्त्रपात्रादिकनुं दान साधुने आपवुं. इत्यादिक अनेक प्रकारें करीने अवष्टंन आपवा. एवी रीतें साधुनी नक्ति श्री पर्यूषण पर्वने विषे करवी. तथा साधुनी वस्त्र,पात्र, औषध, राख, कगला, कांबली, कांबलो, पुस्तक,सय्या, संथारा प्रमुख तथा उपधि सहित चेलो, अन्न, पाणी, सुखमी प्रमुख खादिम, तथा मुखवास प्रमुख स्वादिम, ए चार प्रकारना आहारने दाने करी नक्ति करवी, तथा स्तुति करवी, सेवन

करवुं, वेयावच्च करवुं, एवी गुरुन्नक्ति करवी. ए रीतें पर्यूषण पर्वना दिवसोने विषे जे प्राणी साधूनी सेवा, वंदन न्नक्ति, पर्यूपासना करे, ते वैमानिकदेवपणुं पामे. ए बीजुं द्वार कह्युं ॥ २ ॥ हवे कल्पसूत्र सांन्नलवाना विधिनुं त्रीजु द्वार कहे बेः—तिहां प्रथम कल्पसूत्र सांन्नल्यानो विधि कहेनारा एवा जे गुरु, धर्मना जाण, पोतें धर्मना, करनार, सर्वकालें धर्मने विषे बीजाने प्रवर्त्तावनारा अने कल्पसूत्रना अर्थ कहेनारा एवा गुण सहित जे गुरु होय, ते शुद्धोपदेशना देनारा कहेवाय. एवा कल्पोपदेशक गुरु आगल विनयें करी धूपवास करीने न्नली बुद्धियें करी गुरुनी सन्मुखदृष्टि स्थापी, एकाग्रचित्त राखीने न्नाव नेद समजवामां विचक्षण थया थकां कल्पसूत्र सांन्नलवुं. वली कल्पसूत्रना पुस्तक आगल विधि सहित महोटे महोत्सवें करी रात्रियें जागरण करवुं. प्रन्नातें महोटे महोत्सवें करी गुरुने हाथे कल्पसूत्र आपीने न्नावें करी सांन्नलवुं. एवी रीतें पर्यूषणपर्वने विषे महामांगलिकने निमित्तें पांच दिवस पर्यंत साधु, कल्पसूत्र वांचे, अने श्रावक सांन्नले. हवे ए कल्पसूत्रनुं माहात्म्य कहे बे. जेम श्रीअरिहंतनी समान कोइ उत्कृष्ट देव नथी मुक्तिथकी बीजुं कोइ उत्कृष्ट परम पद नथी, श्रीशत्रुंजयथकी बीजुं कोइ उत्तम तीर्थ नथी, तेम कल्पसूत्रथकी बीजुं कोइ उत्कृष्ट सूत्र नथी. सर्व पुण्यमां उत्तम पुण्य

सर्वश्रुतमां, उत्तमश्रुत, सर्वध्यायवा योग्य ध्येयपदार्थमां उत्तम ध्येय पदार्थ एवुं ए श्रीकल्पसूत्र श्रीवीतरागदेवें स्वमुखें कह्युं छे, माटे आचार तथा तपें करी कल्पसूत्र सांजलवुं. ए कल्पसूत्र कल्पवृक्षनी पेरें सांजलनारनां मनोवांछित पूर्ण करे एवुं छे. वली जे कल्पसूत्र छे तेरूमा रसायन जेवुं छे, तत्वार्थने दीपावनारुं छे, माटे जे विधियें करी पर्यूपणकल्पने सांजले, वली अनादिकालना कलिमल एटले पापरूप बंधननां नाश करवा माटेंज जेणे आदर कस्यो छे एवुंज जाणियें होय नहिं? एवुं ए कल्पसूत्र छे. अने वली ते सर्व इछित वस्तु पूर्ण करवामां समर्थ, कलिकालमांहे कल्पवृक्षसदृश छे. जे मुनि समस्त प्रकारें कल्पसूत्र वांचे छे, तथा जे नव्यप्राणी बहुमानपूर्वक आदर सहित सांजले छे, ते प्राणी, वैमानिकदेवमां विहार करीने तिहां सुख जोगवीने पछी मोक्षरूपिणी स्त्रीना उत्संगमां जइ विसामो लीये छे. सर्व पर्वमां पजोसण पर्व महोटुं छे. ते पर्वमां जे कल्पसूत्रने सावधान थको सांजले, ते प्राणी आठ जवमांहे मोक्षपद पामे. निरंतर शुद्ध समकेतना सेवन थकी, ब्रह्मचर्य पालवाथकी जे पुण्य उपार्जन थाय, ते पुण्य, कल्पसूत्र सांजलवाथी उपार्जन थाय. नानाविध दान देवाथी, विविध प्रकारना तप करवाथी, रूमा तीर्थोंना सेवन करवाथी जे पापनो क्षय थाय छे, ते पापनो निश्चें एकाग्रचित्तें करी कल्पसूत्र सांजलवाथी

ए क्षय थाय छे. श्रीजिनशासनमां पूजा प्रभावना करवामां तत्पर रहेला एवा जे लोक एकाग्रचित्तें करीने शासन प्रभावना करे, पूजा करे, कल्पसूत्रनें एकवीश वखत श्रवण करे, ते प्राणी संसाररूप समुद्रने तरी पार पामे छे॥ इति तृतीय द्वारं ॥ ३ ॥ हवे चोथा द्वारमां श्रीजिनेश्वरनी पूजानो विधि कहे छेः—जे विधिना जाण श्रावक, पजोसण आवे थके, श्रीअरिहंतनी प्रतिमाने महोटी ऋद्धि सहित रथने विषे स्थापीने स्नात्र पूजनादिक करणी करे, तेम वली चंदन, कस्तूरी, केशर प्रमुख सुगंधि वस्तुयें करी श्रीअरिहंतनी प्रतिमाने विलेपन करे, वली अष्टप्रकारें तथा सत्तर प्रकारें श्रीवीतरागनी प्रतिमानी पूजा, विस्तारपूर्वक विशेषपणे करे. जेमाटे कह्युं छे के संवत्सरीने विषे चउमासीने विषे, तेमज अठाइने विषे ए त्रण पर्वमां सर्व कोइ श्रावकें घणा आदर सहित श्रीजिनवरनी पूजा करी गुणोत्कीर्त्तन करवां. जेम पर्यूषणपर्वना आठ दिवस पर्यंतश्री नंदीश्वर द्वीपने विषे वैमानिकादिक चार निकायना देवता मलीने अठाइनो महोत्सव करी श्रीजिनराजनी पूजा करे छे, तेम त्रणे चोमासीनी अठाइ तथा चैत्रनी अठाइ अने आशोनी अठाइ.ए सर्व मली पजोसणसहित छे.ए अठाइमां तथा श्रीजिनेश्वरना जन्म,दीक्षाने केवलज्ञान कल्याणिकने दिवसें चारे निकायना देवो तथा विद्याधरो नंदीश्वरादिक

ने विषे यात्रा करे ढे अने महोत्सव करे ढे. तेमज मनुष्यो पण पोत पोताने स्थानकें करे ढे. हवे इहां ए श्रीजिननी पूजानुं फल ग्रंथ कर्त्ता कहे ढे. केजो हुं, सागरोपमादिकनुं म होटुं आयु पामुं, ते महोटा आयुमां पण वली आधि व्याधियें रहितथाउं,रोग रहित थाउं, पंकितपणुं, सर्व वस्तुनुं जाणपणुं, प्रवीणता, चतुराइ इत्यादि शुजपदने पामेलो होउं, तथा महारी एक जीज ढे, ते कोटि जिव्हा जेटलुं कार्य करी शके एवी बोलवामां पाटव गुण युक्त चतुराइ वाली थई पृथ्वीतलमां सन्मान पामे, तो पण सर्व पर्वोमां श्रेष्ट एवा पजोसण पर्वनी पूजानुं जे फल, तेनुं परिपूर्ण वर्णन करवाने समर्थ न थाउं! ए पर्व दिवसोने विषे पूजा करवानुं फल जाणवुं. एम पजोसण पर्वमां दोष रहितपणे श्रीजिनराजनी पूजा करे, ते प्राणी, त्रीजे जवें अथवा सातमे, आठमे जवें मोक्षने पामे. तेना आकरां पाप होय, ते दूर जाय. रूडी ऋद्धिनी संपदाना पद प्रत्यें पामे, तेनो आत्मा त्रणे जुवनमां यश कीर्त्तियें करी देदीप्यमान थाय. इति चतुर्थं द्वारं॥४॥ हवे संघ प्रजावनानुं साहामिवात्सल्य करवाना विधिनुं पाचमुं अने ढहु द्वार कहे ढेः— साधर्मिक वात्सल्य ते ते एक श्रीसंघनी पूजा, वीजी प्रजावना, अने त्रीजुं वात्सल्य, ए त्रण प्रकारें ढे, तथा श्रीजिनराजनी पूजा पजोसण आवे थके करवी. ते पूजानो अधिकार तो प्रथम

कही आव्या छैयें, हवे साहामिवात्सल्य तथा प्रभावना जे छे, तेपण जघन्य, मध्यम अने उत्कृष्ट एवा त्रण भेदें छे. तिहां प्रत्येक साधर्मी दीठ एकेक नोकरवाली आपे. ते जघन्य साहामिवात्सल्य जाणवुं. अने साधर्मीने अशन, पान, खादिम, स्वादिम, ए चार प्रकारना आहारें करी जमाडे, ते मध्यम साहामिवात्सल्य जाणवुं. तथा जमाडीने पछी वस्त्राभरणनी पहेरामणी करे, ते उत्कृष्ट साहामिवात्सल्य जाणवुं. एम सीद्धांतमां कह्युं छे. माटें शक्तिने अनुसारें साधर्मीने नोतरी भावसहित उत्तम भोजन जमाडी अने तांबुल प्रमुख आपी वस्त्राभरणनी पहेरामणी करवी. हवे ते श्रीसंघना वात्सल्यनुं अने प्रभावनानुं फल शुं थाय? तेनो महिमा कहे छेः—जेना घरना आंगणाने, गुणयुक्त एवो जे श्रीसंघ ते पोताने पगे करी फरसे छे, ते प्राणीना आंगणाने विषे कल्पवृक्ष निरंतर फले छे, तथा ते प्राणीने हाथ विषे चिंतामणि रत्न रहेलुं छे तथा श्लाघ्य गुण युक्त अने पाप रहित एवी जे कामदुधाधेनु ते तेना घरने विषे अवतरेली छे वली त्रणलोकना अधिपतिपणाना साधनने सहाय करानार एवी लक्ष्मी जे छे, ते तेना मुखनी साहामुं जूवे छे. अर्थात् लक्ष्मी पण एम इछे छे जे ए प्राणी मने क्यारें अंगीकार करे. माटे सर्वोत्तम एवो जे श्रीसंघ, तेनुं सेवन करवुं. वली सर्वे पदा

थंमां श्रीसंघ जे ठे ते उत्तम पदार्थ ठे. माटे जे तत्वना कहेनारा श्रीअरिहंत देव ते पण श्रीसंघने उत्तम कहे ठे. तत्वार्थना प्ररूपक पंडितजन ते श्रीसंघना दर्शनप्रत्यें वांठे ठे. एटले श्रीअरिहंतना दर्शननुं फल अने श्रीसंघना दर्शननुं फल वे सरखुंज जाणवुं. एम श्रीतीर्थंकरें पोतें प्रवचनमांहे नाख्युं ठे. जेम रत्नोनास्वामीमां रोहणाचल उत्तम ठे. तेम सर्वगुणनो उत्तमस्वामी ते श्रीसंघ ठे. वली श्रीमंत एवो श्रमणसंघ जे ठे, ते पृथ्वीने विषे उत्कृष्टो आधारनूत ठे. जे श्रीअरिहंत पण पोतें केवलज्ञानें करी सहित ठे, तोपण उच्चस्वरें करीने ते सर्व श्रीसंघने नाव नक्ति पूर्वक साचवे ठे. माटे श्री संघ जे विश्वमांहे ठे, तेने नमस्कार हो. वली एक तरफ सर्व तप जपादिक संबंधि करणीनुं फल अने बीजी तरफ श्रीसंघनी वत्सलता करवी, तेनुं फल, ए बे मांहे श्रीसंघना वात्सल्यनुं फल महोटुं ठे. तथा एक तरफ समस्त तीर्थ फरस्यानुं फल अधिक ठे. ते थकी पण जेणें करी आत्मा सर्व प्रकारें शुद्ध थाय ठे, एवो जे श्रीसंघ तेनुं बहु मान तथा गौरव जे करे ठे, आदरे ठे, ते प्राणीनुं समकित निर्मल थयुं कहेवाय. तेने अरिहंतपद प्राप्त थाय ठे, जे माटे त्रीजो श्रीसंनवजिन तीर्थंकर तेना प्राकृत चरित्रने विषे कह्युं ठे के श्रीसंनवजिने पाठला त्रीजे नवें पजोसणना दिवसोमां श्री

जिनवचनें करी दृढभक्तिरागें श्रीसंघनुं वात्सल्य कर्युं, तेथी तीर्थंकरनी लक्ष्मी पाम्या,श्री संभवजिन तीर्थनाथ थया. हवे तेनी कथा कहे छे. श्रीसंभवजिनेश्वर ते पाछला त्रीजा भवने विषे धातकीखंडें ऐरवक्षेत्रें क्षेमापुरी नगरियें विमलवाहन नामें राजा हता. तिहां एकवर्षे महोटुं दुर्भिक्ष थयुं. ते वर्षमां पजोसण पर्व आवे थके सघला साधर्मिक श्रावकोने तेणें भक्तियें करी भोजनादिकनुं दान दीधुं, तेथी तीर्थंकर नामकर्म उपार्जन कर्युं. एम श्रीसंभवचरित्रमां कह्युं छे. जेमाटे बेंहेंतालीश दोष रहित कल्पनीय शुद्धमान उपन्यो जे आहार. तेनुं दान पोतेंज महोटा मुनियोने आपे छे. एवो श्रीविमलवाहन नामें राजा महोटा निर्मल मननो धणी छे. एकदा सर्वदेशमां दुर्भिक्ष पड्युं, तेवारें राजा पोतें सर्वसंघने अर्थें यथाविधि भोजनादि करावीने जमाडतो हवो. एम सर्व संघनुं वेयावच्च कर्युं, तेणें करीने तीर्थंकर नामकर्म उपार्जन कर्युं. पछी श्रीस्वयंप्रभ नामा आचार्यपासेंथी विमलवाहन राजायें दीक्षा लीधी. ते राज्य लक्ष्मीनी पेरें दीक्षा पाले छे. वली जे अंतरंग पटवैरी छे तेना जयने अर्थें ते राजर्षि संयमरूप रथमां बेसीने विधिसहित संयमपर्याय पालता थका विचरे छे, उपसर्गे सहन करवाथी उद्वेग पामता नथी, परिसह सहेवाने हर्षवंत मन छे जेहनुं, एवा ते राजर्षि जेम पोती

थो पोतानो पहेरो पूरो करे, तेम आयुष्य पूर्ण करी ठेहडे विधि सहित अनशन करी मरण पामी नवमा आनत नामा देवलोकें पहोता. दीक्षा जे ठे, ते मोक्षफलनी देवा वाली ठे. जो थोमी पाली होय, तो पण सुखने आपे ठे. पठी तिहांथी च्यवीने जंबुद्वीपना नरतार्द्धनी नूपणरूप सावथी नगरीयें इक्ष्वाकुवंशमां उत्तम कुल रूप क्षीरोदधिवधारवाने चंद्रमा समान शत्रुने जीतवाथी जेमनुं जितारि नाम सार्थक ठे. ते राजानी सेनादेवी नामा पट्टराणीनी कुखने विषे आवी उपन्या. तेवारें त्रण लोकमां उद्योत थयो. रात्रि शेष रहे थके राणीयें पोताना मुखकमलमां प्रवेश थतां चौद सुपन दीठां. पठी जागीने हर्षवंत थइ थकी राजा आगल जइ वात करी. राजायें कह्युं त्रण लोकने वांदवा योग्य एवुं निश्चें तमारे पुत्ररत्न थाशे. पठी गंगाना पाणीयें करीने जेम समुद्र वृद्धि पामे, तेम गुप्त पणें गर्भ वधवा मांड्यो, पण कोइने दीठामां नावे. सवा नव मास पूर्ण थये मार्गशिर शुदि चौदशनी रात्रियें मृगशिर नक्षत्रें चंद्रमानो योग आवे थके जरायु रोगादि रहितपणे जेने सुंदर अश्वनुं लांठन ठे, जेम पूर्वदिशियें सूर्य उदय थाय, एवे सोना सरखे शरीरने वर्णे सर्वसुखनुं नाजनरूप एवो पुत्र, सेनाराणीयें सुखसमाधे प्रसव्यो. तेनो ठपन्न दिग कुमारिका तथा चोशठ इंद्रो, महोत्सव करी पोताने स्थानकें गया. प्रनातें जितारि रा

जायें पुत्रजन्मनी वधामणी सांजली पुत्रजन्म महोत्सव कस्यो. जे समयें गर्जने विषे पुत्र पणे संजवनाथ उपना, तेज समयें डुर्जिक्षने विषे धान्यनो संजव थयो माटें तेमनुं संजव नाथ एवुं नाम स्थापन कस्युं. पढी पांच धावें पालतां महोटा थतां संजव कुमार यौवनावस्था पाम्या. सुवर्ण वर्णं चारशे धनुष्यनी जेनी उंची काया सोजती ठे. वली जे रूपनो निधान ठे. तथा जाणियें कौतुकें करी मेरु पर्वतज पुरुषरूप धारण करी आव्यो होय नहिं! एवा कुमरने माता पितायें जोग समर्थ जाणीने राजकन्या परणावी. तेनी साथें विविध प्रकारना सांसारिक सुख जोगवतां पन्नर लाख पूर्व व्यतिक्रम्यां, तेवारें जितारि राजा संसारथकी उदविझ थया घणा आग्रहें करीने संजवस्वामी प्रत्येराजपाटें स्थापता हवा, ते सुवर्णनी अंगुलीयें रत्न स्थाप्युं शोजे, तेम शोजता हवा. पढी जितारि राजा पोताना आत्मानो अर्थ साधवा माटे गुरुपासें जइ तेमनां चरणकमलने नमीने हाथें दीक्षा ग्रहण करता हवा. हवे जगवान् चुम्मालीश लाख पूर्व वर्ष पर्यंत राज्य करता थका जोगावलि कर्मक्षय कस्यो, तेवारें पोतें पण त्रण ज्ञानें सहित ठे, स्वयंबुद्ध ठे, तेथी मनमां संसारनी स्थिति असार ठे, अनित्य ते, एम चिंतववा लाग्या. ते अवसरें लोकांतिक देवतानी ए करणी ठे माटे तिहां आवी प्रजुने नमस्कार करीने कहेवा लाग्या. के हे प्रजो ! धर्मरूप तीर्थ

प्रवर्त्तावो. एम कही देवता स्वस्थानकें गया. दीक्षा लेवानो अवसर जाणी भगवाननो उत्साह वध्यो, तेवारें संवत्सरी एटले एक वर्ष सुधी भगवानें दान दीधुं. दानने छेहडे चोशठ इंद्रानां आसन कंप्यां, तेवारें ते पोतानी इंद्राणीयो सहित प्रभुने घेर आवी अनुक्रमें दीक्षा महोत्सव करता हवां पछी भगवान् सिद्धार्थनामक शिबिकामां वेसी नगरीना मध्यमांथी चंपकवनमां गया. तिहां एक हजार राजानी साथें दीक्षा लीधी. ते वखत प्रभुने मनःपर्यवज्ञान उपन्युं. शक्रेंद्र तथा बीजा पण अच्युतादिक इंद्रो सर्व भगवानने नमस्कार करी पोताने स्थानकें गया. पछी पृथ्वीतलने विषे विचरता बीजे दिवसें तेहज पुरने विषे सुरेंद्रदत्तने घरे भगवानें परमान्न करी पारणुं कर्युं. एवी रीतें त्रण गुप्तियें गुप्ता पांच समितियें समिता एवा भगवानें मौनपणे, निर्भयपणे, स्थिरभावें एकदृष्टियें चौद वर्ष लगन विहार कर्यो. पछी सहस्राम्रवनें सालवृक्षनी तलेंप्रभु केवलज्ञान पाम्या. नंतर चतुर्विध संघनी स्थापना करी. पोतानुं तीर्थ प्रवर्त्ताव्युं, पछी भव्य जीवोना पापना नाश करवाने अर्थें चौद वर्ष ऊणा एक लाख पूर्व भर्प लगण केवल पर्याय पालता भगवान् विचर्या. सर्व मली शाठ लाख पूर्व आयु पूर्ण करी चैत्रशुक्लपंचमीयें अर्द्धानक्षत्रें चंद्रमा शुभ आवे थके समेत शिखर पर्वतनी उपर निर्वाण पाम्या

ए श्रीसंभवनाथनुं चरित्र सांभलीने श्रीसंघनी प्रभावना करवी. साह्मिवात्सल्य करवुं ॥ इति पंचम तथा षष्टद्वार ॥५॥६॥ हवे अमारिनी उदघोषणा करवाना विधिनुं सातमु द्वार कहे छेः—पजोसण पर्वना दिवसो आवे थके सर्व जीवने अभयदान. देशं तथा देशने विषें, नगरने विषे, पुरने विषे, नवनारु अने नवकारु मली अढारे वर्णने विषे आरंभ निवर्त्तावववो, अभयदाननो पम्ह वजडाववो, जे सावद्य आरंभना करनार होय, तेने ते साव द्यथी निवारवा. एम जे अमारि पलावे, तेनुं आयु दीर्घतर थाय. शरीर प्रधान तथा शोभाय मान थाय. उच्च गोत्रनो वंध करे. लक्ष्मी संपदा घणी वधे, बल पराक्रम वधे, सर्वमां स्वामी पणुं तथा महोटाइ पामे, निरंतर अरोग्यता रहे, त्रण भुवनमां जिहां जाय, तिहां पूजा पामे. मनोवांछित पामे, तेने संसाररूप समुद्रनो पार उतरवो सुलभ थाय, एवां फल पामे. एटले सर्व प्राणी मात्र सुखने विषे रक्त रहे छे. अने दुःखमां उद्वेग पामे छे माटे सुखना अर्थी प्राणी छे तेने जे सुख आपे, ते सुखनो देनारो जीव, निश्चें पोते पण सुख पामे, माटे पर्यूषणपर्व आवे थके अमारिनी उदघोषणा करे, ते भव्यजीव त्रीजे भवे मुक्तिरूपिणी स्त्रीने वरे ॥ इतिसप्तमद्वार ॥७॥ हवे पजोसणमां अठम तप करवानु आठमुं द्वार कहे छे—पजोसणपर्वमां अठम तप करनारो पुरुष त्रण रत्ननी शोभाने

पामे, अथवा मायादि त्रण शल्यनुं उन्मूलन करे. अथवा मन, वचन अने कायाना पापने धोइ नाखवानुं करे, तेना सर्व जन्म अथवा त्रण जव पवित्र थाय, अथवा ते पुरुष त्रण विश्वनी उपर जे मोक्षपद, तेने पामे छे. माटें जे श्रावक, कलियुगमांहे पजोसणपर्व आवे थके त्रण उपवास करे, तेने धन्य छे. जे मुनी छमासी अथवा वरसी प्रमुख माहातीव्रतप ने कोमी वर्ष पर्यंत करे, ते मुनि, तेणें करीने घणा कालनां संचेलां पापोनी निर्झरा करे, तेम श्री पजोसणमां अठम तप करवाथी एटलां पापोनो क्षय थाय. तेनी उपर नागकेतुनी कथा, कल्पसूत्रनी वांचनाथकी जाणवी. ए आठमुं द्वार कह्युं ॥ ८ ॥ हवे पजोसण आवे थके ज्ञाननी पूजा करवाना विधिनुं नवमुं द्वार कहे छे. पजोसणमां पुस्तकनी आगल कस्तूरी कर्पूरादि चंदन, अगर. तेना धूप करवा, घृतनो दीपक करवो कारण के पुस्तकमां विचित्र प्रकारना अक्षर छे, श्रीकल्पसूत्रने आगममांथी आचार्यें उद्धार करेलो छे, तेनी पूजा शुजवस्तुयें करवाथी बहु पुण्य बंधाय. एने पण द्रव्याराधन कहीयें, उपर कह्या प्रमाणें जो श्रीकल्पसूत्रना पुस्तकनी पूजा करी होय, तो तेथी संसारजन्य जाड्य नाश पामे छे, तथा क्रमें करी जव्यजीवने केवलज्ञान उपजे छे ॥ इति नवम द्वार ॥ ९ ॥ हवे संवत्सरी प्रतिक्रमणना विधिनुं दशमुं द्वार कहे छेः—पजोसणपर्वमां जे प्र

माणें आवश्यकवीधि कह्यो छे, ते प्रमाणें मन, वचन, कायानी शुद्धिने अर्थें गुरुना मां
मलामांहे प्रतिक्रमण करवुं. जे वरस दिवसें संवत्सरीनुं प्रतिक्रमण करवुं, ते राग द्वेष
वर्जीने करवुं. बीजुं पक्ष दिवसनी विशुद्धिने अर्थें पक्षनु पडिक्कमणुं करवुं, ते विस्तारें
करवुं. ए बे प्रकारें श्रावक, पोताने अर्थें पडिक्कमणमां करे. ए पडिक्कमणा जे छे, ते पंचवि
ध आचारनी विशुद्धिनु हेतु छे. साधु तथा श्रावकें पण गुरुनी साथें प्रतिक्रमण करवुं.
अने गुरुना विरहें एकलायें पण पडिकमणुं करवुं, तेनुं फल कहे छेः– जे साधु संव
त्सरीने दिवसें जेवा अनुक्रमें कह्युं छे, तेम सूत्रयुक्तियें करीने पडिकमणुं करे, तो ते सा
धु. तत्काल पोताना कर्मनी जालने भेदी अनुक्रमें केवलज्ञान पामीने मुक्तिप्रत्यें भजे.
अक्षयसुखनी लक्ष्मीनो विलास पामे ॥ इति दशमुं द्वार ॥ १० ॥ हवे संवत्सरीमां क्षा
मणां करवा संबंधि विधिनु अगीयारमुं द्वार कहे छेः– जे पूर्वें पापोपार्जन कर्यां होय
एटले सर्पनी गरलनी पेरें क्लेशथकी दोषें करीने जे पाप बांध्यां होय, ते पजोसणें सूक्ष्म
अने बादर एवा सर्व जीवोनी साथें खमाववाथकी नाश पामे छे. जेमाटे पजोसणथी
अधिक कोइ श्रेष्ठ नथी. ते माटे संघनीमांहे कलह राखवो, ते युक्त नथी. कलह जे
छे, ते जीवने दोषनो हेतु छे. जे माटे देशे ऊणी पूर्वकोडी पर्यंत चारित्र पालनारो पण

एक मुहूर्त्त मात्र कषायने करवे करीने तेना फलने हारी जाय छे. माटे कोइनी सार्थे कलह न राखतां सर्व जीवोनी सार्थे खामणां करवां. हवे मैत्री भाव राखवानुं फल कहे छेः—जे प्राणी, पूर्वला वैरभावने मैत्रिभावें करीने पजोसणमां सर्वजीवोनी सार्थे खमावे. ते प्राणी दोष रहित थइ मोक्षनां सुखने पामे. इति एकादश द्वार ॥ ११ ॥ हवे पर्युषणमां देवद्रव्य, ज्ञानद्रव्य, तथा साधारणद्रव्यनी वृद्धि करवाथी जे फल थाय, ते कहे छेः—श्रीजिनशासननी वृद्धिनो करनार जे प्राभाविक होय, ते ज्ञान तथा दर्शनना गुणनी तथा द्रव्यनी वृद्धि करे. तेथी ते प्राणी तीर्थंकर पदवीनी उपार्जना करे. अने वली जे प्राणी देवद्रव्यनी उपेक्षणा एटले उवेखवुं करे, तथा भक्षण करे तथा कोइ आपतो होय तेने न आपवा प्रेरणा करे, रुंधन करे, ते प्राणी, बुद्धिहीन थाय. वली घणांक पाप कर्मं करी लींपाय, परभवें धर्म न पामे, अथवा नरकनुं आयु बांधे. वली जे पुरुष, देवद्रव्यें करी धननी वृद्धि पामे, ते धन, निश्चें कुलनो नाश करे अने ते पुरुष मरीने नरक गतिमां जाय, माटे श्रावकजनने व्यापार करतां थकां देवद्रव्यादिकनी यत्ना करवी. इत्यादि विधि प्रथम संक्षेपें कह्यो हतो, ते फरी विस्तारें पण कह्यो. वली बीजो पण विधि जे संप्रदायथकी चालतो आवेलो होय, ते सर्व करवो ॥ एवी रीतें पजोसणपर्वनी करणीनुं

. प्रभुना मुखथी सांभलीने वली श्रेणिक राजा पूछता हवा. के हे भगवान्! हे श्रमणना इंद्र! ए सर्वथी महोटा वार्षिक पजोशण पर्वनो महिमा केहवो वर्त्ते छे? तेवारें भगवान् कहे छे, के हे पृथ्वीनाथ! पजोसणपर्वनो महिमा कहेवाने हु पण असमर्थ छुं. जेम कोइ मेघनी धारानी संख्या करी शके नही, वली आकाशमांहेला तारानी संख्या कोइ करी शके नही.तथा गंगा नदीना कांठानी रेतीनाकणीयानीसंख्याकोइकरीशके नहिं, जेम समुद्रमांहेला पाणीना बिंदुनी संख्या कोइ करी शके नही, तथा माताना स्नेहनी संख्याकोइ करी शके नही, तेम वली गुरुना हितोपदेशनी संख्या करी शके नहिं, तथापि कदाचित् कोइ धीर पुरुष पूर्वोक्त सर्व पदार्थोनी संख्या करी शके, परंतु आ पजोसणपर्वना माहात्म्यनी संख्या कोइथी कहेवाय नही.जे माटे सर्वपर्वमांहे अधिक महोटुं ए पर्व छे जेम गुणमांहे विनयगुण महोटो छे.व्रतमांहे जेम ब्रह्मचर्यव्रत महोटु छे,नियममांहे जेम संतोष महोटो छे,तपने विषे जेम शमता राखवी,ते महोटी छे,सर्व तत्त्वमांहे जेम समकेत महोटुं छे,तेम सर्व पर्वमांहे उत्कृष्ट पजोसण पर्व महोटुं छे.एम सर्वज्ञें कह्युं छे.वली मंत्रमांहे जेम पंचपरमेष्ठी मंत्र महोटो छे,महिमावंत तीर्थमांहे जेम शत्रुंजय महोटो छे, दानमांहे जेम अभय दान महोटुं छे. तथा रत्नमांहे जेम चिंतामणि रत्न श्रेष्ठ छे, राजामांहे जेम चक्रवर्त्ती

श्रेष्ठ छे केवलीमां जेम तीर्थंकर श्रेष्ठ छे,सम्यक्त्वदर्शनमांहे जेम क्षायिक सम्यक्त्व श्रेष्ठ छे, धर्मने विषे जेम वीतरागनो जांख्यो श्रीजिनधर्म श्रेष्ठ छे,चारित्रने विषे जेम यथाख्यातचारित्र श्रेष्ठ छे ज्ञानमांहे जेम केवलज्ञान श्रेष्ठ छे.ध्यानमांहे जेम शुक्लध्यान श्रेष्ठ छे, रसायणमांहे जेम अमृतश्रेष्ठ छे,शंखमांहे जेम दक्षिणावर्त्तशंख उत्तम छे,ज्योतिष्यमंकलमांहेजेम सूर्य श्रेष्ठ छे, मंकनने विषे जेम तिलक श्रेष्ठ छे, आजूषणमांहे जेम मुकुट, देवतामांहे इंद्र, फूलमांहे कमल पंखीमांहे गरुड,पर्वतमांहे जेम सुदर्शन नामा मेरु श्रेष्ठ छे,गणधरमांहे पुंकरिक गणधर, नदीमांहे गंगा,सरोवरमांहे,मानसरोवर, द्वीपने विषे जंबुद्वीप, क्षेत्रमांहे जरतक्षेत्र,सर्व देशमांहे सोरठदेश, जिनमांहे श्रीऋषजदेव, दिवसमांहे दीवालीनो दिवस मासमांहे जेम जाद्रपद मास श्रेष्ठ छे, तेम सर्व पर्वमांहे पजोसणपर्व श्रेष्ठ छे. मांटे हे जव्यजीवो! ए पर्व आवे थके तेने रूमी रीतें आराधवुं. जेम सर्प्पनो सार मणि मृगनो सार कस्तूरी, पंकनो सार कमल, क्षीर समुद्रनो सार चंद्रमा, म्याननो सार खड्ग, देहनो सार तप छे, तेम सर्व पर्वनुं सारजूत पजोसण पर्व छे. माटे ए पर्व आवे थके उत्तम प्राणी तो धर्मकार्य प्रत्यें आचरे, परंतु मूर्ख नर होय, ते न आचरे, ते पोतानो जन्म निःफल करे. जेम उखर क्षेत्रनी जूमिमांहे बीज वाव्युं निःफल थाय, तथा जेम तुपनुं

खांमवुं निरर्थक थाय, जेम अटवीने विषे रुदन करवुं निःफल,स्थल ते ग्रामादिकनी बऊ भूमिका तेने विषे जेम वृष्टि निःफल, लवणसमुद्रने कांठे जेम बीजनुं रोपवुं निःफल, जेम धर्म विना मनुष्यनो जन्म निःफल, तेम वार्षिक पजोसण पर्व आराध्या विना श्रावकनो जन्म पण निःफल जाणवो. वली मुनिनुं कुल पण पजोसण आराध्या विना न शोभे. जे माटें कह्युं छे के शस्त्र विना विरपुरुष न शोभे, बुद्धि विना मंत्री न शोभे, गढविना नगर न शोभे, दंतोशल विना हांथी न शोभे, बहोंतेर कला विना पुरुष न शोभे तप विना ऋषि न शोभे, शीयलविना सती न शोभे, दानविना धनवंत न शोभे, वेदविना विप्र न शोभे, सुगंधविना फूल न शोभे, हंसविना मानसरोवर न शोभे, दयाविनाधर्म न शोभे. तेम श्रावकनुं अने मुनिनुं कुल ते पण पजोसण पर्व आराध्या विना न शोभे. तथा जे ए पर्वने सम्यक् प्रकारें आराधे, ते जेम चंद्रें करी रात्रि शोभे, सूर्यें करी जेम आकाश शोभे, प्रतिमायें करी जेम देहरुं शोभे, नासिकायें करी जेम मुख शोभे, वल्ली जेम कुसुमें करी शोभे, सत्पुत्रे जेम कुल शोभे, कुलवधू जेम शीयले करी शोभे, जोवुं जेम गीत गानें करी शोभे, आचार्य जेम ज्ञानें करी शोभे, तेम पजोसण पर्वना आराधवे करीने श्रावकनुंकुल अने मुनिनुं कुल शोभे. एवुं ए श्रीजैनशासनमांहे प्रभाविक पर्व छे. ए प्रथम विधि क

थो. एवा विधियें करीने जे नव्य प्राणी महोटा पजोसण पर्वने त्रिकरण शुद्धे करी आ
राधे ठे, ते प्राणी इहलोकने विषे ऋद्धि, वृद्धि सुख, सौनाग्य, बाह्यसंपदा, अभ्यंतर संप
दा, निश्चेंथी पामे. ए पाम्यानो सार जाणवो, अने परलोकें तो इंद्रपणुं पामे, अनुक्रमें
वली तीर्थंकर पदने नोगवी मुक्तिवधूप्रत्यें पामे. एवुं पर्वनुं माहात्म्य सांजलीने फरी श्रे
णिकराजा पूछता हवा. के हे जिनेंद्र! पूर्वे ए पजोसण पर्व कोणें सम्यक् प्रकारें आ
राध्युं ठे? अने तेथकी ते केवां फल पाम्यो ? ते मुऊ प्रत्यें कहो. तेवारें श्रीवर्द्धमान
स्वामी कहे ठे के, हे नरेंद्र! ए विषे गजसिंह राजानो संबंध जेम सूत्रमांहे कह्यो ठे,
ते प्रमाणें कहुं, ते सांजल. शुनमतियें करी विधि सहित पजोसण पर्वना आराधवाथी
अति महोटुं फल प्राप्त थयुं. जे फलें करीने गजसिंहराजा तीर्थंकर पदवी पाम्यो ठे,
ते कहे ठे. आ जंबूद्वीपमां नरतक्षेत्रना दक्षिणनागें मध्यखंडने विषे अयवंती नामा
देशमां अयवंती नगरी इंद्रपुरीनी पेरें शोने ठे. तियां जयसिंह नामें राजा राज्य करे
ठे. ते राजा नीतिशास्त्रनो जाण माटे न्यायें करी प्रजाप्रत्यें पालतो विचरे ठे. तेने एक
लक्ष्मी जेवी कमला एवे नामें पटराणी ठे. ते राणी शील रूप लावण्यादिक गुणोपेत थकी
सीता जेहवी शोने ठे, ते राजानो सर्व गुणनी समृद्धियें सहित उत्कृष्टो अरिहंत

धर्मनो पालनार एवो सुमति नामें प्रधान छे, ते मंत्रीश्वर स्वामीना कार्यने विषे रक्त छे. एक समयें राणीयें रात्रिने विषे सुख निद्रायें सूते थके उज्ज्वल ऐरावत हाथी तथा केसरीसिंह, ए बे स्वप्नमां पोताना मुखमां प्रवेश थता दीठा. ते जाग्या पछी स्वप्ननी वात राजा आगल कही. तेवारें राजा बोल्यो के हे प्रिये! तमारे राज्य धुरंधर गुणवंत एवो पुत्र थाशे. एवुं राजाना मुखथी स्वप्नानुं फल सांभलीने राणी राजी थइ थकी गर्भनी प्रतिपालना करती रही. ते राणी अनुक्रमें सवा नवमास पूर्ण थये शुभमुहूर्त्तें शुभ लग्नें पुत्ररत्न प्रत्यें प्रसवती हवी. राजायें पण पुत्र जन्ममहोत्सव विस्तारपणें करीने स्वप्नना अभिप्राय मुजब यथार्थ गुणसहित गजसिंहकुमार एवुं नाम दीधुं, पछी पांच धावमातायें लालतो पालतो शुक्लपक्षना चंद्रमानी कलानी परें वधतो वधतो ते कुमर, आठ वर्षनो थयो. तेवारें पितायें अध्यापक गुरुपासें भणवा बेसाड्यो. कुमर पण थोडा कालमां बहोंतेर कलाने विषे कुशल थयो. शस्त्र अने शास्त्रनी कलानो जाण, तथा धर्म अर्थ अने काम, ए त्रणे वर्गनो जाण थयो. ते जेवारें यौवन सन्मुख थयो, तेवारें रूपें करी कंदर्प सरखो अने कामकलाने विषे कोक सरखो, बलकलाने विषे भीमसरखो. बाणकलाने विषे अर्जुनसरखो, विद्याने विषे विद्याधरसरखो, युद्धने विषे वसुदेव सरखो, दा

ननेविषे कर्ण सरखो, प्रतापने विषे सूर्य सरखो एवो थयो थको सुखें करी कुमर पद जोगवतो हवो. एवा अवसरें कलामां कुशल एवो कोइक सुतार विदेशथकी राजानी सजामां आवीने एक मनोहर अनुपम काष्टमय मोर लावीने राजानी आगल नेटणुं मूकतो हवो. ते मोरने देखी राजा आनंद पामीनें कहेतो हवो के, जो ए मोर सजीव न होय तो घणुंज श्रेष्ठ ! एवुं राजानुं वचन सांजली सुतार बोल्यो के हे राजन ! धारापुर नगरमां एक ब्राह्मण ठे.ते संजीविनी अने गगनगामिनी एवी बे विद्यामां सिद्ध वर्त्ते एवो ठे. ते सांजली राजायें दूत मोकली विप्रने तेडाव्यो, दूतनी सायें विप्र अवंती नगरीयें आव्यो,तेवारें राजा तेने बहुमान आपीने कहेतो हवो के हे द्विजराज ! हे विद्याशालिन ! आ काष्टना मोरने सजीवन करो. एवुं राजायें कहे ठते द्विजराजें हाकारो कस्यो, अने महोटा आकंबरें करी एक यंत्र लखीने ते काष्टना मोरना कंठने विषे बांध्यो. त्यां यंत्र ने प्रजावें करीने ते मोर आकाशचारी थातो हवो. वली ते मोर सर्पनी सायें युद्ध करवा लाग्यो. जेवारें कंठथकी यंत्र ठोडी नाखे, तेवारें काष्टनी पेठें स्थिर थइ जाय.एवो द्विजें यंत्र करी दीधो,तेवारें राजायें पण ते विप्रमां विद्यातत्त्व जाणीने द्रव्य आपी घणे दाने करी सन्मानीने रजा दीधी, अने काष्टनो मोर गजसिंह कुमारने क्रीडा करवाने

अर्थे राजायें दीधो. कुमर पण मोर उपर बेसीने वनने विषे नवा नवा पुरने विषे विविध प्रकारनी क्रीडा करतो सुखें रहे छे. एवामां एक समयें रात्रिने विषे शय्यायें धवल घरमां कुमार सूतो छे. तिहां मध्यरात्रियें रुदन करती एक स्त्रीनो शब्द सांभली मनमां विचारता हवो के, जो ए स्त्रीनुं दुःख न जाणुं तो, ए महारुं पराक्रम सर्व निरर्थक छे. एवुं मनमां धारी कुमर सन्नद्धबद्ध थइ हाथमां तरवार लइ ते शब्दने अनुसारें नगरथकी बाहेर स्मशानने विषे गयो. तिहां एक स्त्रीने रुदन करती देखीने गजसिंहकुमार पूछतो हवो. के हे भद्रे! कया दुःखें करी तमें आम विलाप करतां छतां रुदन करो छो. माटे जे कांइ तमारा दुःखनुं कारण होय, ते मुझने कहो. के जेम हुं तमारुं दुःख निवारण करुं? तेवारें ते स्त्री बोली के हे वीरपुरुष ! हे सत्त्वना ईश ! तुं सांभल. महारो भरतार शूली उपर छे, ते घणो भूख्यो छे; पण शूली घणी उंची छे, तेथकी हुं तेने आहार देवाने असमर्थ थइ छुं, ए दुःखें करी रुदन करुं छुं. तेवारें कुमर बोल्यो के हे भद्रे ! महारा स्कंध उपर चढीने तहारा पतिने भोजनें करी संतुष्ट कर. एवुं कुमारनुं वचन सांभलीने स्त्रीयें पण तेम ज कर्युं. कुमरना स्कंध उपर बेठी, तिहां शूलीने अग्रभागें रह्युं जें शब तेना खंडे खंड करीने भक्षण करती हवी, वली मुखें करी कलकल शब्द अने बचबच

शब्द करती पोकार करे छे. तेवारें कुमरें ते चरित्र जोइने व्यंतरीनुं स्वरूप जानी मनने विपे धैर्य धरी व्यंतरीना पगने हाथमां ग्रहीने जूमिने विपे पछाडी. पछी वली खड्ग क रीने ते व्यंतरीनुं नाक छेदन कर्युं. तेवारें व्यंतरी पण तरत नाठी.ते व्यंतरीदेवीनुं नाक छेदवा थकी घणा क्रोधें करी आकुल थइने ते व्यंतरी मनमां विचारती हवी के अहो ए कुमारें म्हारुं नाक छेदीने मुने नाकथकी रहित करी!! तो हुं पण ए कुमारने दुःखने विपे पाडुं? एवुं मनमां धारीने ते व्यंतरी कुमारनुं रूप करी नगरमां जइ राजाना दरबारमां पेठी. पछी अंतेउरमां जइने राणी साथें विपयसंबंधि काम क्रीडा प्रत्यें करती हवी. रात्रिने अंतें राजा जागते थके अंतेउरमां राणीसाथें कुमरने विपयक्रीडा करतो देखीने राजा, क्रोध सहित थइ हाथमां खड्ग ग्रहण करीने कुमार प्रत्यें हणवाने अर्थे दोडतो हवो. ते व्यंतरी देवी पण तेवाज कुमारना रूपें करी तिहांथी नाशी गइ. राजा पण ते व्यंतरी देवीयें जे छलभेद कर्यो, तेने न जाणतो एवो थको कुमारनी उपर क्रोध करीने मंत्रीश्वरने तेडावी कुमारनुं वृत्तांत सर्व कही संजलाव्युं. अने तेने हणवानो आदेश दीधो. तेवारें मंत्रीश्वरें राजाने घणे प्रकारें कह्युं. ते छतां पण राजानो कोप शम्यो नही, तेवारें मंत्रीश्वर पोताना स्वामीनी आज्ञा अंगीकार करीने उठ्यो. एवा अवसरमां

कुमर पण प्रजात थये थके स्मशानथी वली चाल्यो आवे ठे, पण देवीयें करेलो कपट प्रत्यें न जाणतो ते कुमर चितमां हर्ष आनंद धरतो थको पोताने घरे आवतो हतो, एवामां तेने मंत्रीश्वर मल्यो, ते एवुं कहेवा लाग्यो के तमने राजायें अत्यंत आकरी दंडवानी आज्ञा दीधी ठे. पण ते शा कारणे दीधी ठे. ? ते हुं जाणतो नथी. एवा मंत्रीनां वचन सांजलीने कुमर बोल्यो के हे मंत्रीश्वर ! राजानी आज्ञा जो एवी ठे, तो तुं म्हारो वध उतावलथी कर. ते सांजली मंत्रीश्वर बोल्यो. के हे कुमर ! ए सर्व डुर्जन विलासित जणाय ठे. ते माटें हाल प्रछन्नरीतियें तमें देशांतरें जाउ. तेवारें कुमर पण मंत्रीश्वरनी आज्ञायें करी काष्टना मयूर उपर आरूढ थइने आकाशपंथने विषे चालतो हवो. एवामां कोइक वनने विषे जे विद्याने विषे सिद्ध ठे, तेने सिद्ध पुरुष कहीयें. ते सिद्धपुरुष सुवर्णसिद्धि करे ठे, तेने दीठो. तेवारें आकाशथकी उतरीने कुमरें सिद्धपुरुषने नमस्कार करी पूछ्युं, जे तमें रससिद्धि करो ठो ? तेवारें सिद्धपुरुष बोल्यो के हे सत्पुरुष ! म्हारी पासें गुरुदत्त रससिद्धि विद्यमान ठे, पण गुरुयें दीधो जे आम्नाय ते आम्नायें करी रससिद्धि करवाने इछु छुं, तोपण थाती नथी. तेवारें कुमरें कह्युं के हे सिद्धपुरुष ! तमें म्हारी दृष्टियें रससिद्धि करो, ते सांजली सिद्धपुरुषें तेमज कर्युं.

एटले, तरत कुमरनी दृष्टिना प्रभावथकी रससिद्धि थइ. ते जोइ ते सिद्धपुरुष हर्ष पामतो हवो. तेणें कुमर प्रत्यें सुवर्ण देवाने अर्थे आग्रह कस्यो. कुमरें कह्युं के हे पुरुष! म्हारे सुवर्णनुं प्रयोजन नथी. कुमर जेवारें सुवर्ण प्रत्यें नथी इछतो, तेवारें अति घणो आग्रह करीने ते सिद्धपुरुष बे विद्या देतो हवो. तेमां एकविद्याथकी जलनो निस्तार पामीयें, अने बीजी विद्याथकी कोइ पण शस्त्र, अंगे लागे नही. एवी बे विद्याउं ग्रहण करीने कुमार आकाशमार्गें चाल्यो. आगल चालतां चालतां उत्तंग गढ कांगरां सहित धवल प्रासाद मंदिर, तेणें करी शोभतुं एवुं एक शून्य नगर देखतो हवो. तिहां कौतुकें प्रेस्यो थको आकाशथकी उतरीने कुमरें ते नगरमां प्रवेश कस्यो. तिहां पुर संबंधि सर्व ऋद्धि देखीने आगल राजभवनने विषे सप्तभूमिना आवासमां प्रवेश कस्यो. तिहां देवांगनां जेवी, रूप गुणें सहित, एवी चार कन्याउंने देखीने आश्चर्यसहित ते चारे कन्या प्रत्यें पूछतो हवो, के हे भद्राउं! केम तमें शुन्य नगरमां रहियो छो? अने आ कहेनुं नगर छे? एम पूछ्याथी कन्याउं बोली के हे बुद्धिमान! आ आनंदपुर नामें पाटण छे, तेनो नरसिंह नामें राजा छे, तेना एक देवरथ बीजो दानव एवा बे पुत्रो छे, अने एक देवसुंदरी, बीजी सुरसुंदरी, त्रीजी रत्नसुंदरी, चोथी रत्नवती एवें नामें चार पुत्रीयो छे. एम बे पुत्र अने

ते हुं आपुं! तेवारें कुमार बोल्यो के, जो तुं ए नगर मूकीने वनने विषे रहे, तो तुने हाल मूकी दउं, नही तो हुं मूकीश नही. पठी राक्षस पण कुमरनुं वचन अंगीकार करीने वनने विषे नाशी गयो. कुमरें पण चार कन्यानुं पाणिग्रहण करी देवरथ अने दानव ए वे पोताना शालाने श्रीपुरनगरथकी तेडावीने ते राज्यने विषे स्थाप्या. तथा नगरना लोकोने तेडावीने प्रथमनी पेठें नगरमां वास्यां. ससराना कुलने विषे कुमार पण केटलाएक दिवस रह्यो. पठी उत्तम पुरुषें ससराना पक्षमां घणुं न रहेवुं, एवुं एकदा मनमां धारीने देवरथ राजानी आज्ञा लइ पोतानी चार स्त्रीयो तथा पांचमो पोतें, एम पांचे जण मली पांच घोडानी उपर असवार थइ आनंदपुरथकी चाल्यां. एकदा मार्गने विषे वार योजननी अटवी आवी, तेमां ते पेठां. तिहां चालतां संध्यासमयें एक वृक्षनी नीचें रात्रिने विषे सुख आश्रम करीने रह्यां. ते स्थानकें चार स्त्रीयो सूती, अने कुमर तो हाथमां खड्ग लइने जागतो रह्यो. एवा अवसरनमां वे विद्याधरीयो विमानमां वेसी आकाशमार्गें जाती हती. जातां जातां तेमणें कुमरने दीठो. पठी तेना रूप उपर व्यामोह पामी थकी विषयना अभिलाषे करी कुमरने अवस्वापिनी निद्रा देइ अपहरीने वैताढ्य पर्वतने विषे लइ गइयो. हवे पाछल तिहां अटवीमां चारे स्त्रीयो जागीयो, तेवारें तेणें पोताना स्वामीनें दीठो नही. पठी ते

वनमां घणे ठेकाणे कुमारने शोध्यो, परंतु क्यांही पण दीठो नही. तेवारें चार स्त्रीया ह
दयनेविषे धैर्य धरीने घोडा उपर चढी कुमरनो घोडो साथें लइ अटवी उल्लंघन करी दश
रथ पुरनेविषे गइयो. ते नगरमां धर्म अने नीतिथी रहित एवो संज्ञक नामें अन्यायी
राजा राज्य करें छे. ते राजा परस्त्रीना अभिलापरूप व्यसनां रक्त छे. पापबुद्धि छे; तेना
मनना परिणाम घणा दुष्ट छे, एवाज अशुभ अध्यवसायने ध्यावतो थको गोखने विषे
बेठो थको नगर प्रत्यें जूए छे, एवामां चहुटाने विषे देवांगना सरखी चारे स्त्रीयोने घोडास
हित देखी, तेमनां रूप जोइ व्यामोहने पाम्यो. पछी ते स्त्रियोने पोताने वश करवा
इछता एवा ते दुष्टराजायें पोताना सेवको मोकली ते चारे स्त्रीयोने तेडावीने अंतेउरने
विषे राखीयो. तेवारें मंत्रीश्वर महामंत्रीश्वरादिक श्रेष्ठ पुरुषो तथा नगरवासी उत्तम
जन सर्व मलीने राजाने घणे प्रकारें वार्यो, तोपण अत्यंत कामवश होवाथी तेणें
कोइनुं पण कह्युं मान्युं नही. एवा अवसरें चारे स्त्रीयो शीयलरूप पोताना धर्मनी रक्षा
करवाने अर्थे पंचपरमेष्टीनुं ध्यान करी शासनदेवीनुं स्मरण करती हवीयो. तेवारें ते कु
मरीना पुण्य अने इष्ट शीयलना प्रभावथकी तिहां शासनदेवी प्रत्यक्ष थइने चारे स्त्रीयो
प्रत्यें कहेती हवी. के हे वत्से! हे पुत्रीयो! तमें विषाद म करो. तमारा स्वामीने क्षेम

कल्याण छे, तेने विद्याधरीयें अपहर्यो छे. ते हमणां वैताढ्य पर्वतें रत्न चूड नगरने विषे छे, अने आजथी त्रीशमे दिवसें प्रबलसैन्य राज्यलक्ष्मीयें युक्त तमारी सारसंभाल करवाने अर्थें इहां आवशे. एम कही ते चारे स्त्रीयोनां कंठनेविषे प्राभाविक हार नाखीने शासन देवी पोताने स्थानकें गइ. चारे स्त्रीयो पण देवीने आपणो पति त्रीश दिवसें मलशे! एम धारी तथा शीयलयत्नने माटे हारनी प्राप्ति थवे करीने संतोष पामी हर्षवंत थइ ते हार पोतपोताना कंठमा पहेरी धर्मध्यानने अवलंबीने रहेती हवी. एवा अवसरमांते अन्यायी राजा परस्त्रीसेवन रूप दुर्बुद्धियें ग्रह्यो थको कामार्थें तिहां अवीने मीठां, सराग अने ललित एवां कामक्रीडानां वचनोने बोलतो बोलतो जेवामां ते स्त्रीयो पासें आव्यो, तेवामां हारना प्रभावथी आंधलो थतो हवो, तेवारें त्यांथी पाछो वली क्षणक रहीनें पाछो तिहां स्त्रीयो पासें आवे छते प्रथमनी पेरें आंधलो थयो. एम त्रण वार उद्यम कर्यो, पण ते निष्फल थयो. तेणे करी अन्यायी राजा पोताना घरनेविषे निराशनी पेठें रह्यो छे. एवामां गजसिंह कुमारने जे वैताढ्यपर्वतनी उपर विद्याधरीयो लइ गइ हतीयो. तेणें पोताना भवननेविषे प्रच्छन्नपणे ओरडामां छानो राख्यो, पछी शोल शणगार करीने कामसेननी परें सन्नद्धबद्ध थइने पोतें आपेली अवस्वापिनी निद्रा परिहरीने कुमर प्रत्यें हाव, भाव,

प्रेम प्रीतिरसें करी युक्त मीठें वचनें कामकटाक्ष नेत्रें करी जोती थकी जगाडती हवी. तेवामां गइ छे निद्रा जेहनी एवा कुमरें जागतां थकां आगल, स्त्रीनुं जोवनुं ते कामच लसहित अंगनी चेष्टा पूर्वक स्त्रीचरित्रने करतुं देखीने कुमर मनमां विचारे छे के, अरे! शा कारणे एणें अटवीमांथी मुजने अपहर्यो ! वली कोनुं ए नगर छे!! केहेनी ऐ वे स्त्रीयो छे !!! ए स्त्रीयोनी आगल महारुं शील केम रहेशे! अथवा जेम नावि बननार हशे, तेम बनशे, परंतु महारुं ब्रह्मव्रत निश्चल रहो ! एम धारीने मौन करी रह्यो. हवे ते विद्याध रीयो पोतें कामचरित्रमां निपुण छे, माटे तेर्ज विविध प्रकारनी कंदर्प्प संबंधि चेष्टा करती कामने मदें करीने कुमरना देह प्रत्ये आलिंगन देती खेद पमाडती थकी कहेवा लागी यो के हे कुमर! अमें बेहु जणीयो तमारी स्त्रीयें छैयो, तमारा दर्शने करीने अमोने काम रूप समुद्र उछल्यो छे.ते पाणीना प्रवाहें करीने समुद्र जेम उपशमे छे, तेम तमारा शरीरना संगमें करीने अमारो काम उपशम पामशे. ते कारण माटे हे कुमर ! तमें अमारी बेहुनी कामलीलानी इछा पूर्ण करो, एटले तमने अमें गगनगामिनी आदिक घणी विद्या आपशुं ! इत्यादिक कामकेलिनां वचने करीनें विद्याधरीयो प्रार्थना करती हवी. तेवारें निर्विषय छे चित्त जेनुं एवो ते कुमर, कांइ पण बोल्यो नही. एवा अवसरमां ते बेहु स्त्रीयोनो

स्वामी जे विद्याधर ते पण तिहां आव्यो. अने विद्याधरीयोने बोलती जोइने घरनी बाहेर प्रछन्न पणे बेसी रह्यो. तिहां पोतानी स्त्रीयोने कामविह्वल देखीने विद्याधरनो स्वामी मनमां विचारतो हवो के अहो! ए कोइ पण साहसिक धैर्यवंत पुरुष छे! ते उत्तम पुरुष पोतानुं शील मूकतो नथी माटे धन्य छे ए पुरुषने, के स्त्रीना संकटनेविषे पड्यो थको पण पोतानी व्रतनी रक्षा करे छे!! तेम अधन्य छे ए बे कंदर्पे पीडित स्त्रीयोने!! परंतु स्त्रीनी जाति स्वभावेंज विषयसहित होय. एवी एनी जातिनी प्रतीतज छे. वली पण हुं ए बेहु स्त्रीनां चरित्र प्रत्यें तो जोउं! एम मनमां आणीने छानो रह्यो. स्त्रीउयें कामललित चेष्टानां वचने करीने कुमरने चलाववा मांड्यो, पण कुमर कामसेवा प्रत्यें न इछतो हतो, तेथी चल्यो नही. तेवारें बेहु स्त्रीयो कडवां वचने करीने कहेती हवी के हे पुरुष! अमें बेहु जणीयें अनेक प्रकारें तमने कामनी विनंती करी, पण तमें अमारुं वचन अंगीकार न कर्युं, तो हवे तमारा प्राणनो संदेह थाशे. एहवुं कहे छते कुमर कहेतो हवो के, हे माताउं! हुं पुरुषार्थरहित छुं, दग्धबीज छुं, माटें स्त्रीसेवा शी रीतें करुं? एवुं कुमरनुं वचन सांभलीने बेहु विद्याधारीयो कामरहित थइ थकी मनमां विचारवा लागीयो, जे आपण बेहुनुं वचन एणें न मान्युं. तो एने कष्टमां आपणे पाडशुं! एवुं धारीने कोलाहल

शब्दने करती थकी कहेवा लागी के, जो जो लोको! आ चोर अमारा घरने विषे वेठो छे, तेने पकमो. एवे महोटो स्वरें पोकार करती सांजलीने गामनो रक्षक जे कोटवाल ते पोताना सेवको सहित दोमीने शब्दने अनुसारें तिहां विद्याधरना घरने विषे प्रवेश करी कुमरने मजबूत बंधने बांधी वध करवाने स्थानकें लइ चाल्यो. तेवारें पोतानी स्त्रीयोनुं चरित्र जेणें दीठुं छे एवा ते वीद्याधरें कुमरने निर्विपयो जाणीने तेने तेडवा माटें पोताना सेवको मोकल्या. ते सेवको जइने कुमरने तथा कोटवालने तेमी लाव्या. तेवारें विद्याधर बोल्यो के, हे डुर्गपाल! ए सत्पुरुष छे, महान्पुरुष छे, स्त्रीयोनुं चरित्र में दीठुं छे, ए कुमर निर्विपयी छे. एम कहेतो कुमर प्रत्यें नमस्कार करीने पोतानी पासें बेसारुतो हवो. एटले कोटवालादिक नगरनां लोक सर्व कुमरनी स्तुति करी पोतपोताने घेर गयां. हवे एवा अवसरने विषे वैताढ्यगिरिनो स्वामी श्रीधर एवे नामें राजा विद्याधरोनो इंद्र छे. तेणें ए सर्व वृत्तांत सेवकना मुखथी सांजल्युं. ते कुमरनो महिमा जाणीने कुमरने तेमावी स्त्रीयोनुं चरित्र पूछवा लाग्यो. तेवारें कुमर कहेतो हवो के, हे खेचरेंद्र! करेला कर्मने जोगव्या विना क्षय न थाय, जीवने कर्मनी गति विषम छे, मोहविलसित जे कर्म, ते कर्मना दोषथकी महान् पुरुष पण मुंजाय छे. तेथी ते पुरुष पण अनार्य कार्य

करतां शंका पामता नथी. तो अन्यजनोनी तो शीज कथा करवी? माटें ए सर्व म्हारा कर्मनुं रचेलुं जाणवुं. पण इहां बीजा कोइनो दोष नथी. एवा संवेगमय अमृत समान वचनें करीने विद्याधरोनो इंद्र आनंद पामीने कहेवा लाग्यो के हे कुमर! धन्य बे तमने! म्हारा जाग्यें करी तथा में पूर्वजवें करेला पुण्यना योगथकी तमें इहां आव्या बो. तो म्हारी प्रार्थना सफल करो, ते शुं? तो के तमें मदनवती अने मदनमंजरी एवे नामें बे म्हारी पुत्रीयो बे, तेनुं पाणिग्रहण करो. ते सांजली कुमर बोल्यो के, हे विद्याधराधिश! पोताथी अजाण्या बे कुल वंश जेहना एवाने कन्या न देवी. एवी शास्त्रनी नीति बे, माटे शी रीतें अजाणने देवाय! तेवारें खेचरेंड बोल्यो के हे सत्पुरुष! तमारु रूप अने लक्षण तेणें करीने तमारा कुल वंश पण में जाणी लीधा, जे माटे वैरागर पर्वत विना हीरो नीपजे नही. एम कहीने विद्याधरेंडें महोटे महोत्सवें करी तेने पोतानी बे पुत्रीयोनुं पाणिग्रहण कराव्युं. ते कराव्या नंतर वली खेचरेंडें कह्युं कें, हे कुमर! राज्यसुखनी लीलायें युक्त एवा अमारा घरने विषे तमारे रहेवुं. ते सांजली कुमर बोल्यो के, म्हारी परणेली चार स्त्रीयो अटवीमां मूकी बे, तेनी शुद्धने अर्थे हुं प्रथम जाइश, तिहां लगें तमारा घरने विषे तमारी पुत्रीने राखवी. हुं ते चार स्त्रीयोनी खबर लइ त्रण मासने सात दिवसें इहां आवीश. ए

म कही खेचरेंद्रने नमस्कार करी रजा मागी. तेवारें विद्याधरेंद्रें तेने अदृश्यांजनी तथा गगनगामिनी एवी वे विद्याउ दीधी, अने जवानी आज्ञा आपी. हवे कुमर त्रण मासने सात दिवसनी प्रतिज्ञा करी आकाश पंथें तिहांथी चाल्यो. ते प्रथमना वनने विषे आवीने दिवसना चार प्रहर लगें ते चार स्त्रीयोने जोइ, पण क्यांहि दीठी नही. एवामां रात्रिने विषे वनमां जमतां कोइएक स्त्रीने आक्रंद करती महोटे स्वरें रुदन करती अर्हंत् अर्हंत् एवुं नाम मुखथी पोकारती सांजली. तेना शब्दानुसारें धैर्य धरीने खड्ग हाथमां लइ सावधान पणें कुमार चाल्यो. आगल जातां अटवी माहे हाथीना मुखने विषे कन्यारत्न प्रत्यें देखतो हवो. तेवारें ते कुमार परोपकार बुद्धियें खड्ग करी हाथीने हणीने कन्या मूकावीने पूछतो हवो. के हे जद्रे! श्या अर्थे तमें आ वनने विषे हाथीना मुखमां आवी पड्यां? एम पूछवाथी कन्या कहेवा लागी के हे धीर! सांजलो महारी कथा जेम छे, तेम हुं तमारी आगल कहुं छुं. श्रीपुरनगरने विषे श्रीचंद्रनामें राजा छे. तेनी शीलवती नामें राणी छे. तेना अंगनी नीपनी मदनमंजरी नामें पुत्री छे. एकदा समयें ते मदनमंजरीनी माता पूर्वकर्मना योगथी बाल्यावस्थाने विषे अकस्मात् मरण पामी, तेवारें ते मदनमंजरी वीजी विमाताने वश पकी ते विमाता तेनी उपर नित्य

द्वेष वहेती थकी राजानी आगल पुत्रीना कूडा दोष प्रत्यें बोलती हवी, मदनमंजरी पण कष्टें करी काल निर्गमन करती हवी. एकदा विमातायें ते कुमरीनी उपर अपवाद मूकी खोटुं आल चढाव्युं. ते सांजली कुमरी पोताना कडवा कर्मना विपाक चिंतववा लागी कह्युं ले के ॥ यदूज्ञमयदेहास्ते, शलाका पुरुषा अपि ॥ न मुच्यंते विज्ञोगेन, स्वनिकाचितकर्मणः ॥१॥ किं करोति नरः प्राज्ञः, प्रेर्यमाणः स्वकर्मणा ॥ प्रायेण हि मनुष्याणां बुद्धिः कर्मानुसारिणी ॥ २ ॥ ते थकी डुखें जराणी मरणनुं शरण अंगीकार करीने वनने विषे गइ. तिहां मरणने उत्सुक थइ थकी कोइक सरोवरमां जइ पडी. ते अवसरें तिहां अकस्मात् जल पीवाने अर्थें एक हाथी आव्यो. तेणें ते बालिकाने पडतांज शुंढादंडे करी ग्रहण करी. एटलामां ते हाथीयें वली बीजा हाथीने आवतो दीठो. तेवारें ते हाथी तिहांथी कन्या सहित नाशी गयो. माटे हे धीर पुरुष! ते मदनमंजरी हुं बुं. जेने तमें हाथीना मुखमांथी मूकावीने पोतानी करी. तेथी हे नरोत्तम! आ जवने विषे प्राणना देनारा तमेंज थया, माटें महारा पति पण तमेंज गो. बीजा पुरुषो महारे बांधवतुल्य ले. आ जवमां महारे एकज तमारुं शरणुं हो. आजथी श्रीजिनधर्मरूपी कल्पतरु ते मुजने फल्यो, के जेथी तमारो संगम थयो. आज महारो जन्म सफल थयो? जे माटे हुं कैरडाना वृक्षना अर्थें

निकली हती, पण मनें तमारा सरखो कल्पवृक्ष मल्यो. माटें जेम तमें मारो उपकार कीधो, तेमज महारुं पाणिग्रहण करीने मने सनाथ करो. एवुं सांजलीने कुमार तेनुं पाणिग्रहण करी त्यां वनने विषेज रह्यो. एवामां श्रीपुरनगरना राजाने विमाता एम कहेवा लागी जे तमारी पुत्री कोइ विटल पुरुषने ग्रहण करी नाशी गइ छे. ते वातने साची मानीने राजा क्रोधवंत थयो थको कुमरीनी शुद्धिने अर्थे सेना सहित तेज वनने विषे आव्यो, प्रजातें वनने विषे जमतां जमतां कुमार सहित कुमरीने देखीने राजा कुमरने हणवाने अर्थे दोड्यो. कुमर पण हाथमां खड्ग लइने राजानी सन्मुख आव्यो. राजायें हाकोट्यो थको कुमर, युद्ध प्रत्यें याचतो हवो, राजायें सैन्यने प्रेर्युं. तेवारें कुमर युद्ध करवा सन्नद्धबद्ध थयो. तिहां खड्गें खड्ग, मुष्टियें मुष्टि, एम युद्ध करतां विद्याजलीना प्रजावथी कुमरें राजाना सैन्यने जीत्युं. सैनिकोयें नासवा मांड्युं हवे एवुं कुमरनुं प्रबलजुजानुं पराक्रम देखीने श्रीचंद्रराजा कुमर प्रतें नमिने इष्टवल्लज हितना वचने करी कहेतो हवो, के हे सत्वांगी पुरुष! तमारा पराक्रमें करीने तमें उत्तमकुलना छो, एवुं अमें जाण्युं; परंतु हे जामाता ! तमें अमारा जमाइ जे थया, तेनुं कारण मने कहो. एवां राजानां वचन सांजली कुमार बोल्यो के, हे राजन् ! ए वात तमारी पुत्रीज तमने कहेशे. पछी कुमरना संकेतें करी कुमरी प्रथमथ

रूप पहेंती थकी राजानी आगल पुत्रीना कूडा दोष प्रत्यें बोलती हवी, मदनमंजरी पण कष्टें करी काल निर्गमन करती हवी. एकदा विमातायें ते कुमरीनी उपर अपवाद मूकी खोटुं आल चढाव्युं. ते सांजली कुमरी पोताना कडवा कर्मना विपाक चिंतववा लागी. कह्युं डे के ॥ यद्भ्रमयदेहास्ते, शलाका पुरुषा अपि ॥ न मुच्यंते विजोगेन, स्वनिकाचितकर्मणः ॥१॥ किं करोति नरः प्राज्ञः, प्रेर्यमाणः स्वकर्मणा ॥ प्रायेण हि मनुष्याणां बुद्धिः कर्मानुसारिणी ॥ २ ॥ ते थकी डुखें जराणी मरणनुं शरण अंगीकार करीने वनने विषे गइ. तिहां मरणने उत्सुक थइ थकी कोइक सरोवरमां जइ पडी. ते अवसरें तिहां अकस्मात् जल पीवाने अर्थें एक हाथी आव्यो. तेणें ते बालिकाने पकतांज शुंढादंडे करी ग्रहण करी. एटलामां ते हाथीयें वली बीजा हाथीने आवतो दीठो. तेवारें ते हाथी तिहांथी कन्या सहित नाशी गयो. माटे हे धीर पुरुष! ते मदनमंजरी हुं बुं. जेने तमें हाथीना मुखमांथी मूकावीने पोतानी करी. तेथी हे नरोत्तम! आ जवने विषे प्राणना देनारा तमेंज थया, माटें महारा पति पण तमेंज ठो. बीजा पुरुषो महारे बांधवतुल्य ठे. आ जवमां महारे एकज तमारुं शरणुं हो. आजथी श्रीजिनधर्मरूपी कल्पतरु ते मुजने फल्यो, के जेथी तमारो संगम थयो. आज महारो जन्म सफल थयो? जे माटे हुं केरफाना फूलना अर्थें

क पण परदेशी चार स्त्रीयो पांच घोडायें युक्त नगरमां प्रवेश करी चहुटाने विषे आवतीयो दीठी.ते स्त्रीयोने पोताना अंतेउरमां पोतानी स्त्रीयो करवा माटे राखी.तेजोइ नगरनिवासि लोको तथा राज्यना अधिष्ठित पुरुष जे मंत्रीश्वर प्रमुख हता, तेउयें ते राजाने घणुंए कह्युं के, तमें ए कार्य न करो ! केम के एथी महोटा अनर्थ थाशे ? तो पण राजायें कोइनुं काइं पण कह्युं मान्युं नही. तेवारें लोकें जाण्युं जे पारकी स्त्रीयो राजा ग्रहण करे छे, तेने पापें करी नगरने उपद्रव थाशे, पुरनो भंग थाशे. एवुं विचारी लोको धीमें धीमें पोतानी द्रव्य प्रमुख सार सार वस्तुउ लइने अन्य कोइक पोताना संबंधियो जिहां रहे छे, तिहां जावा लाग्यां. तिहां अमारा भाइ सहित अमें चे जणीयोने पण अमारा पितायें अन्य गामें जावा माटे रथमां बेसाडी मोकलीयो. पंथें चालतां जेवारें इहां आव्यां तेवारें नदीने कांठे रथसहित अमो चे जणीयोने मूकीनें अमारो भाइ संबलने अर्थे गाममां गयो. पाछलथी मे घवृष्टि थइ, तेणे करी अकस्मात् नदीयें पूर आव्युं, तेमां अमें च जणीयो रथसहित तणाणीयो, पण अमारा शुभपुण्यना उदयथकी आ उत्तमपुरुषें अमोने पाणीथकी उगारीने मरणथी बचावी राखीयो छे. माटें अमो येहुनो आ भवने विषे एज भरतार हो. एटलुं कहीने उभी रही.. एवुं कन्याउना मुखथकी वृत्तांत सांभलीने राजा मनमां विचारतो

की विमातानो प्रबंध निर्विशेषें करी कहेती हवी. राजा पोतानी बालिकाना मुखथकी सर्व वृत्तांत सांभलीने हर्षवंत थयो. तेवारें सर्व सैन्य एकठुं करी कुमरने साथें लइ राजा पोताना नगर भणी चाल्यो. एवामां वर्षाद थयो तेथी पाणीनी धाराउ पडवाथी पर्वतनी पासें पाणी ना प्रवाहें करीने नदी पूर आवी छे. तेने कांठे राजा पण सेनासहित आव्यो. तेवा अवसरें नदीपूरना प्रवाहने विषे रथें वलगेलीयो, मुखें पोकार करतीयो, पाणीना प्रवाहमां तृणावत् करीने हे धीर! वीर! अमारो वेहुनो उद्धार करो! उद्धार करो! अमारी सार करो! सार करो!! एम बोलती एवी बे कन्याउने पाणीना पूरमां तणाती लोकोयें दीठी. ते जोइ सर्व सैनिक लोको हाहाकार करवा लाग्यां. तेवामां कुमरनी दृष्टियें ते कन्याउ पडी. तेवारें परोपकार बुद्धियें करीने कुमर नदीना पूरने विषे पडी जईने प्रभावें करी स्त्रीयुगलने पाणीना पूर मांथी बाहिर काहाडीने कांठाने विषे आण्युं. आवो कुमरनो महिमा देखी चित्तमां चमत्कार पामी राजा मनमां विचारवा लाग्यो, के अहो! आ कोइक पण महोटो पुरुष छे, पछी ते राजा ते बे कन्याउप्रत्यें पूछवा लाग्यो के हे पुत्रीयो! तमे केम पाणीना पूरने विषे पडियो? तेवारें तेकन्याउ कहेवा लागीयो के हे राजन! सांभलो. दशरथपुरने विषे शिवदासनामा व्यवहारीनी अमें बे पुत्रीयो छैयें. हवे ते पुरमां पापबुद्धिनामें राजा राज्य करे छे, तेणे कोइ

क पण परदेशी चार स्त्रीयो पांच घोमायें युक्त नगरमां प्रवेश करी चहुटाने विषे आवतीयो
दीठी. ते स्त्रीयोने पोताना अंतेउरमां पोतानी स्त्रीयो करवा माटे राखी. तेजोइ नगरनिवासि
लोको तथा राज्यना अधिष्टित पुरुष जे मंत्रीश्वर प्रमुख हता, तेउयें ते राजाने घणुंए कह्युं
के, तमें ए कार्य न करो ! केम के एथी महोटा अनर्थ थाशे ? तो पण राजायें कोइनुं कांई प
[illegible] मान्युं नही. तेवारें लोकें जाण्युं जे पारकी स्त्रीयो राजा ग्रहण करे ठे, तेने पापें करी
[illegible] थाशे. पुरनो जंग थाशे. एवुं विचारी लोको धीमें धीमें पोतानी द्रव्य प्रमुख
[illegible] कोइक पोताना संबंधियो जिहां रहे ठे, तिहां जावा
[illegible] आपीयोने पण अमारा पितायें अन्य ग्राममें
[illegible]री गया, [illegible] नथीने कांठे
पुरने विषे प्रवेश करी राज्यस[illegible]
वीने निष्कंटक राज्य करवा लाग्या. [illegible]
। नमस्कार करती हवीयो. शीलयत्नने माटे [illegible]
। देखाड्यो. पठी कुमर जे ठे, तेणे प्रजाने निःशंक करी, तेथी प्रजा पण [illegible]
। म. हवे कुमर पूर्वकृत पुण्यना प्रभावथी प्राप्त थयेला राज्यने पोतानी सुंदरसात
स्त्रीयोयें युक्त थको पालतो हवो. केटलाएक दिवस पठी सालाने तथा ससराने रजा

हवो, जे हुं जमाइ तो श्रेष्ठ पाम्यो! एवामां नदीनुं पूर उपशम पाम्युं, तेवारें सेनायें सहित राजा नदीने उतरीने श्रीपुर नगरमां आव्यो. तिहां ते बेहु कन्याउनो जाइ पण मल्यो. त्यारें ते वे कुमरीयें तेने कुमरें करेलो उपकारनो संबंध कह्यो. ते सांजली व्यवहारीयाना पुत्रें ते सुरसुंदरी तथा जयसुंदरी एवे नामें पोतानी बे बेहेनोनुं पाणिग्रहण महोटे महोत्सवें करी ते कुमरसाथें कराव्युं. पछी कुमरें राजानी आगल चार स्त्रीनुं वृत्तांत कहीने दशरथपुरने विषे सैन्य मोकलवानी आज्ञा मागी, अने वली आनंदपुरने विषे पोताना सालाने तेरूवा माटे दूत मोकल्यो. ते पण पोतानी बेहेनोनी सार करवासारु पोतानु सैन्य लइ तिहा आव्यो. पछी पोताना ससरा श्रीचंद्रराजानुं सैन्य मली चार अक्षोहिणी सेना मेलवीने समुद्रना कल्लोलनी पेरें जूमि कंपावतो शत्रुने आछादतो थको पर्वतना टुकने चलायमान करतो, पंथमां जे जे देश आवे छे, ते सर्व दिशिमंडलने साधतो ते गजसिंहकुमार चालतो हवो. केटलेक दिवसें दशरथपुर प्रत्यें आवीने तेना गढनेरूंधी फरतो आंटो देइ रह्यो. तेवारें पापबुद्धिराजा [illegible] ल स [illegible] त सुजट, हाथी, घोमा, रथ, एवी चतुरंगिणी सेना लइने अप [illegible] कनें [illegible] बाहेर निकलीने कुमरनां सैन्य साथें गर्व देखाडतो

युद्ध थयुं. युद्धमां हाथीयें हाथी, घोडे घोडा, पाले पाला, एम नीतियुद्ध करते पाप बुद्धि राजा पारकी स्त्रीयो अजिलाषी; व्यसनमां लुब्ध अन्यायी छे. तेथी पोताना पापने जोरें हार्यो ॥ उक्तं च ॥ जक्खणे देवदव्वस्स, परछीगमणेण य ॥ सत्तमे नरयं चंती, सत्तवाराउ गोयमा ॥ १ ॥ अस्तु ॥ तेनुं सैन्य जागी गयुं, तेवारें कुमरना सुजटें पापबुद्धिराजाने जीवतो पांधीने कुमरनी आगल आण्यो. तेने कुमरें कह्युं के हे पापबुद्धि राजा ! तें महोटो अन्याय कस्यो, तेणे करीने तें आ जवनेविषे राज्य गमाव्युं, अने परजवमां पण नरकादिकनां डुःख पामीश ! एम वचनें करी निर्घाटन करीने तेने हांकोटी मूकी दीधो. तेवारें ते शीयालीयानी पेठें नाशी गयो, अने कुमर, नगरना लोकें वधावते, मंत्रीश्वर प्रमुखें प्रणाम ते दशरथ पुरने विषे प्रवेश करी राज्यसजाने विषे आवी सिंहासनें बेसी पोतानी आज्ञा पुरनेविषे प्रवर्त्तावीने निष्कंटक राज्य करवा लाग्यो. प्रजालोक आनंदने पाम्यां पोतानी चार स्त्रीयो आवी नमस्कार करती हवीयो. शीलयत्नने माटे शासनदेवीयें दीधेला हारनो प्रजाव करी देखाड्यो. पठी कुमर जे छे, तेणे प्रजाने निःशंक करी, तेथी प्रजा पण आनंद पामि. हवे कुमर पूर्वकृत पुण्यना प्रजावथी प्राप्त थयेला राज्यने पोतानी सुंदरसात स्त्रीयोयें युक्त थको पालतो हवो. केटलाएक दिवस पठी सालाने तथा ससराने रजा

दीधी, तेथी ते पण पोताने स्थानकें गया. हवे एकदा ते कुमरें एक महिनानो अवधि करी मंत्रीश्वरने राज्य सोंपी निश्चिंत थइ आकाशपंथें वैताढ्य पर्वतने विषे चालवा मांड्युं. मार्गमां वैताढ्यनी पासें एक वन छे, तेमां श्रेष्ठ प्रासादने देखी विस्मित थको हेठे उतारीने तेणे प्रासादमां प्रवेश कस्यो. तेमां यक्षनी मूर्त्ति देखी तेने प्रणमीने विनयपूर्वक स्तवना करी. ते अवसरें ते यक्षना देराने विषे चार धूर्त्त पुरुषो छे, तेणें कुमरने मीठे वचनें करी बोलाव्यो, अने कह्युं के, हे भाई! आवो. आवो. इहां तमारो अमने घणे दिवसें समागम थयो? एम कही बेसवा माटे आसन दीधुं. तेना उपर कुमर बेसीने मनमां विचारे छे. जे अहो! उतावला थका ए मुजने एटलो आदर करे छे, माटे इहां कांइक कोतुक छे. एम चिंतवी धूर्त्तोंप्रत्यें पूछतो हवो के, हे पुरुषो! तमें शा कार्यने माटे इहां चारे जण एकठां मळ्या छो? वली तमें कोण छो? अने किहांथकी आव्या छो? एम पूछे थके धुतार बोल्या के हे धीर पुरुष! अमें परदेशी मनुष्य छैयें, ते कौतुक जोवाने अर्थें पृथ्वीतलमां भमता भमता आ देरासरमां आव्या, तेवारें एक अपूर्व आश्चर्य दीठुं. ते कहीयें छैयें, ते तमे सांभलो. आ वनमां एक पर्वत तेनी गुफामां कोइक विद्याधर रहे छे. तेनी चार पुत्रीयो छे, ते यौवनावस्था पामी छे. तेमणे इहां यक्षने देरासरें आवी करीने

वरनी प्रार्थना करी. तेवारें यक्षें प्रत्यक्ष थइने बालिकाउंने कह्युं के हे पुत्रीयो ! तु एक मासने अंतें तमारा जरतारने इहां आणीश. ते सांजली चारे कन्याउं हर्ष पामी अने अमें चारेजण ते कौतुक जोवाने अर्थें इहां रह्या ठैयें. ते एक मासनी अवधि आजे पूर्ण थयो ठे. पण यक्षें कह्यो जे वर, ते तो हजी आव्यो नही. तेथी चारे कन्याउं आ यक्षनी उपर कोप करीने काष्ठनी चयने विषे अग्निमां प्रवेश करशे, ते कन्याउं हम णांज इहांथी निकली गुफामांहे गइ, अने हे उत्तमनर! तमें पण हमणां इहां आव्या ठो. माटे तमें तिहां जाउं, अने ते कन्याउं जीवती रहे तो यक्षनुं कहेवुं सत्य थाय. एवुं धूतारानुं वचन सांजलीने उपकारनी बुद्धियें कुमर ते धूताराउंनी साथें कुमरीयोने सहाय्य करवाने अर्थें चालतो थको पर्वतनी गुफाने द्वारें आव्यो. तिहां आगल गुफा मां जोतां शोचनीय मुखवाली चार कुमारिकाउंने मस्तक धूणावती देखी कुमर विचा रवा लाग्यो के, हा हा!! आ तो कांइक क्रूर कपटनी रचना देखाय ठे? जे माटे इहां अग्निनो कुंड शा कारणे एणें कीधो ठे? वली यव प्रमुख वलिवाकुल एकठा कर्या ठे, तेनुं शुं कारण हशे? वली इहां मृतकपुरुषनुं शव पड्युं ठे, तेने रतांजलीनुं विलेपन करीने कणेरनां फूलें करी तेनी पूजा करी ठे, वली मदिरानो घडो जर्यो ठे, तेनुं शुं

कारण हशे? तेमज खीर अने पूडलादिक नैवेद्यनी सर्व सामग्री छे ? वली ए चार पुरुष पण छे ए सर्वनुं कारण शुं हशे ? एवी रीतें कुमर मनमां विचार करे छे, एवामां एक योगी जटिल उठीने कुमर पासें आवी कहेतो हवो. के धन्य छे मुजने ! आज महारो दिवस सफल थयो, जेमाटे महारी आशा पूर्ण थइ. हे कुमर! ए चार कन्याउने तमें परणो. एने तमने परणवानी अभिलाषा छे. माटे एनुं पाणिग्रहण करीने महारा घर जमाइ थइने इहां महारी पासें सुखें समाधें रहो, पण हमणा महारे विद्या साधवी छे, तेना उत्तरसाधक तमें थाउ. एवुं सांभलीने कुमरें दाक्षिण्यपणामाटे ते योगीनुं वचन अंगीकार कर्युं. हवे योगीयें अग्निना कुंडनी चारे दिशायें चार धूतारा पुरुषने हाथमां हथीयार आपीने उभा राख्या. तथा चार विदिशिने विषे चार बालिकाउने उभी राखी. अने पोतें चारे दिशियें दृष्टि राखीने जप जपतां होम करवा माड्यो, जाप पूर्ण थया पछी बलिदान देवा मांड्युं. तेवारें मधु घृतादिकनो होम करतो देखीने कुमरें मनमां विचार्युं. जे आ कांइ उत्तम कार्य नथी. जेमाटे कह्युं छे के ॥ दुर्जनानां भुजंगानां, मंगनानां च भूभुजाम् ॥ सत्कृतानामपि प्रायो, विश्वसितव्यं न सर्वदा ॥ १ इति ॥ पण महारी पासें विद्याधरें दीधेली एक आकाशगामिनी अने बीजी अदृश्यअंजन ए बे विद्याउछे

तेनो महिमा जोउं! एवुं मनमां चिंतवी नेत्रने विषे अंजन आंजीने योगी पासें जइ उन्नो रह्यो, पण अंजनना प्रन्नावथकी जटिल ते कुमर प्रत्यें न देखतो हवो. हवे जे वारें ते योगीना जप, होम अने पूर्णाहुति थइ, तेवारे कुमरें जटिलने बांधीने अग्निना कुंमने विषे नाखी दीधो. ते योगीने अग्निना कुंमनेविषे पमतो देखीने तिहांथी चार धूर्त्त पुरुष नाशी गया. मरणना न्नयने लीधे तिहां रहेवाने समर्थ न थया. हवे ते जटिल अग्निकुंडमां बलतो सुवर्णपुरुष थयो. पठी कुमर ते चारे बालिकाउने तेमना ठामठेकाणादिक सर्व पूठतो हतो. तेवारें ते कन्याउ बोली के हे नरदेव! तमें अमारुं चरित्र सांन्नलो, हरिपुर नगरनेविषे शिवदेवराजा ते परम उत्कृष्टो अरिहंतन्नक्त ठे. ते प्रजाने योग्य न्याय नीतियें चालतो राज्य करे ठे. ते नगरमां धनद, कामदेव, धनंजय अने विजय. एवे नामेंचार व्यवहारिया वशे ठे. तेने मांहोमांहे मित्रन्नाव ठे, तेमनी पासें अगणित धन ठे, माटे ते चारे धनाढ्य कहेवाय ठे, अने ते चारे उत्कृष्टा अरिहंत न्नक्त ठे. तेमना उपर राजानुं पण घणुं मान ठे. ते चार व्यवहारीयानी ललिता, सुललिता, सुलोचना अने प्रगुणा, एवे चार नामें अमें चार पुत्रीयो ठैयें. अमारे पण मांहोमांहे स्नेह ठे. अमें चारे श्रीवीतरागनी न्नक्तिवंत ठैयें. अने विनयादिगुणें करी सहित ठैयें.

एकदा श्रीसमेतशिखरनो महिमा गुरुना मुखथी सांजलीने यात्राने अर्थें चतुर्विध श्रीसंघने एकठो करी अमारा पितादिक परिवारसहित श्रीसमेतशिखर गिरिराजें आवीने मोटा महोत्सव सहित वीशे टूकें घणी जक्तियें करी जिनेश्वरने पूजी सहामिवात्सल्य करी दीन दुःखीयानो उद्धार करी तिहांथी पाछा वल्या, ते छ महीना पंथे चहेतां थया, तिहां मार्गमां कोइ महावनने विषे श्रीसंघें उतारो कस्यो. रात्रियें तंबुमां अमें चारे वालिकाउ एकांते निद्रावश थइयो. तिहांथी ए चार धूर्त्त पुरुषोयें अमोने अपहरीने आ जटिलनी आगल आणी राखी. एवामां अमारा जाग्यना उदयथकी तमें इहां आवीने अमने अजयदान देइने जेम पोतानी करीयो, तेमज तमें अमो चारे जणीयोनुं पाणिग्रहण करीने अमने सनाथ करो. एवा वालिकाउनां वचन अंगीकार करीनें कुमरें तेमनुं पाणिग्रहण कस्युं. पछी सोनाना नरने अग्निनाकुंडमांथी काहाढीने वली ते चारे स्त्रीयोने पोतानी साथें लइ ते वन प्रत्यें उल्लंघीने हरिपुर जणी चाल्या. ग्रामानुग्राम प्रत्यें चालते छते मार्गमां गंजीरपुर पाटणना उद्याननेविषे पोता तथा कन्याउने मूकीने कुमरें पोते सथवारो जोवाने माटे नगरमां प्रवेश कस्यो. तिहां सथवारानी पूछा करे छे, अने नगरने जूए छे, एटलामां नगरना मध्य

थकी कोइक तेज नगरनी वेश्या ते वनमां खेलवाने अर्थे आवी. ते कन्या अने घोडाने सुवर्णपुरुषें युक्त देखीने लोभें करी आंधली थइ थकी कूमी माया करी कन्याउंपासें आवी कहेवा लागी के हे महारा जाइनी स्त्रीयो ! महारा घरने विषे महारा बांधवें आवीने मुने तमने तेमवा माटे मोकली ठे. एवी रीते धूर्तीने ते बालिकाउंने सर्व वस्तुयें युक्त पोताने घेर तेमी आवी. तिहां वेश्यानुं घर देखीने बीहीती थकी ते चारे स्त्रीयो पोताना शीलरक्षणने अर्थे एक उरडामां पेसी दृढ कमारु दइ करी रहेती हवी. जेम कोइ रीतें ते कमारु उघडे नही एवी रीतें बंध करी मूक्यां. एवा अवसरे कुमर पण वनने विषे फरी आव्यो. अने ज्यां जोवे, तिहां घोमो, स्त्रीउ अने सुवर्ण पुरुष एमांथी कोइ पण दीठुं नहिं तेवारें कुमरें विचार्युं जे अहो इति आश्चर्य ! महारी स्त्रीयो आदिकने कोइक धूर्त्त अपहरी गयो ठे. एवुं मनमां चिंतवी तेना पगने अनुसारे नायकाने घेर आवीने अंजनना प्रजावथी अदृश्य थइ तेना घरने विषे प्रवेश करी अश्वादिक दीठा, ते सर्व पोताना ठे ! एवो निश्चय करीने पाठो वल्यो, पठी ते वेश्याने शिक्षा देवाने अर्थें ब्राह्मणनुं रूप करी निमित्तियो थइने वेश्याने घेर आव्यो. वेश्या पण ते द्विजने दूर थकी आवतो देखी उतावली उठीने सन्मुख जइ आदर थकी आसन दइ वे

स्वामी नमस्कार करीने पूछती हवी के हे द्विजश्रेष्ठ! महारा घरने विषे चार स्त्री रत्न पोतानी मेलेज लीलामात्रें आवी रही छे परंतु कोइक भूतादिक दोषें करी छलाणी छे, तेथी ओरडानेविषे कमाड बंध करीने मांहे बेठी छे, माटे एना दोषप्रत्यें निवारो तो तमोने वांछित आपीश. एम वेश्यायें कहेछते कुमर कहेवा लाग्यो के हे नायका ! ए स्त्रीयो तो कोइक विषम आकरा दोषें करी छलाणी छे, ते हुं तेमनी पासें जइने तेना शाकिनी भूतादिकना दोषने बोलावीश, तिहां लगें तमारे दूर रहेवुं पडशे. एवुं द्विजनुं वचन सांभलीने ते वचन वेस्यायें अंगीकार कर्युं, तेवारें कुमर ओरडानी पासें जइ बाहेर ऊभो रही कहेवा लाग्यो के, हे भद्रे ! हे प्रिये तमें कांइ चिंता करशो नही, मनने विषे समाधि राखीने रहेजो. एवो पोताना पतिनो शब्द सांभलीने ते स्त्रीयोयें ओरडानुं बारणुं उघाड्युं, अने पोताना स्वामीने नमस्कार कर्यो. कुमरें तेमने कह्युं के, हुं ज्यां सुधी वेश्याने शिक्षा करुं, त्यां सुधी तमारें इहां रहेवुं एम कही फरीथी ओरडानां बारणां बंध करवी कुटणी पासें आवीने कहेवा लाग्यो के, ए स्त्रीयोना दुःखने में सारी पेठें जाण्युं, माटे हवे महारे तमारा घरने विषे रहीने एनो उपचार करवो, तेवारे वली पण वेश्यायें पूछ्युं के, हे देवज्ञ! तमें बीजी पण कोइ सिद्धविद्या जाणो छो ? तेवारें ब्राह्मण बोल्यो के, हुं तो सर्व

कांइ जाणुं छुं, तेथी हुं सर्वज्ञ छुं, मारण, मोहन, स्तंभन, वशीकरण आदिक सर्व विद्या जाणुं छुं. वली बालनुं तथा वृद्धनुं वय परावर्त्तन करवानी विद्या पण म्हारी पासें छे. ते सांजली वेश्या आनंद पामीने बोली के, हे द्विजराज ! हुं वृद्ध छुं, माटे मने यौवनवती करो. तेवारें द्विजें कह्युं के, जो तमें सयौवन थाओ,तो मुजने शुं आपो?त्यारें वेश्या बोलीके, लाख सोनैया आपीश. त्यारें ते देवज्ञें पण हाकारो कस्यो, अने वली बोल्यो के, हे नगरनायका ! फरीथी नव यौवन अवावानी जे विद्या,ते साधवाने अर्थे प्रथम मस्तक मुंडन करावी नग्न थइने पछी म्हारा दीधेला अदृश्य अंजनने आंखमां आंजी अदृश्य थइने बलता नीजाहा मांथी अग्नि आणी आपो, तो पछी ते अग्नियें करीने हुं विद्यानुं आह्वान करीश. ते आह्वानें करीने तमें सुरूपवान् तथा यौवनसहित थाशो. एवुं नमित्तिकनुं वचन सांजलीने ते वेश्या माथुं मुंडावी नग्न थइ अंजन करी नीजाहामांथी अग्नि लेवा गइ. तिहां नीजाहाने धूआडे करीने व्याकुल थयेला नेत्रथकी अदृश्य अंजन गलित थयुं. तेवारें विरूप नग्न अने मस्तकें मुंडन थयेली एवी स्त्रीपणे प्रगट देखाणी. तेने देखीने घणां लोक एकठां थइ कहेवा लाग्यां के आ शाकिनी लोकोने ठगवाने अर्थे इहां आवी छे. तेने जूओ, जूओ. आ कहेवुं आश्चर्य छे ! ! ! एवामां राजपुरुषो आवीने ते शाकिनीनी फरती

एवुं राजायें कहे छते तेज अवसरें कुमार पण चारे स्त्रीयें युक्त तिहां आवीने राजानो आग
ल प्रथम वेश्यायें करेली करणी सर्व कही देखाडी, अने पछी पोतें करेली करणी पण सर्व क
ही देखाडी. ते व्यतिकर सजानां लोक सांजलतां छतां सर्व नायकाउनां मुखश्यांम थया.
राजायें वेश्यानी माठी चेष्टा जाणीने वध करवानो आदेश दीधो. तेने कुमरें जेम तेम मूका
वी, त्यारें नायका पण नगरनां लोकें निंदा करी छती पोताने घेर गइ. हवे राजायें कुमरनुं ए
रीतनुं स्वरूप जाणीने तेनी प्रशंसा करी पोतानी चारे कन्यानुं पाणि ग्रहण कराव्युं. पछी
महोटें आडंबरें करीने कुमर तिहांथी हरिपुरत्तणी चाल्यो. केटले एक दिवसें हरिपुरें आ
व्यो. तिहां चार वालिकाउ पण पोताना माता पिताने मलती हवी; अने पोतानुं चरित्र पण
कहेती हवी. तेवारें ते व्यवहारीया पण उत्तम जमाइने देखीने घणो उत्कृष्ट आनंद पाम्या
कुमर पण स्वजन, नगरनां लोक, तेणें वधावातो सुखें करी ससराना आपेला आवास
ने विषे रहेतो हवो. एकदा कुमर पोताना करेला अवधि ने संजारीने ससरानी आज्ञा
लइ वैताढें गयो. तिहां खेचरेंद्रने नमस्कार करी पोतानुं चरित्र कहेतो हवो. खेचर
पण कुमरनुं चरित्र सांजली हर्षवंत थया. एकदा कुमरें विद्या धरना स्वामिप्रत्यें कह्युं के,
हे नरेंद्र ! तमारी आज्ञा होय, तो हुं महारे नगरें जाउं. एवां कुमरनां वचन सांजलीने,

पुरुषने पसायें करी पृथ्वीतलने विषे लोकोने दरिद्रताथी रहित करता याचकजनोने
निर्याचकपणुं करे एवा दान पुण्यें करी सुखने नोगवतां काल निर्गमन करता हवा.
एकदा राजा कुमरसहित राजलक्ष्मीयें सहित राजसनायें बेठा छे. तिहां वनपालकें आ
वी राजानी आगल फलनुं नेटणुं मूकी फूले वधावीने कह्युं के, हे नरेंड्र ! हमणां युगंध
राचार्य शम, दम गुणें करी सहित, चार ज्ञानना धरनार, पांचशें साधुयें परवस्या थका
उज्जेणी नगरीना उपवनने विषे समोसस्या छे. एवा घणा गुणना समूहना धारक आ
चार्यनुं आगमन वनपालकना मुखथी सांनलीने राजा आनंद पामतो कुमर तथा अ
न्य परिवार सहित आचार्यने वांदवा माटे उपवनने विषे आव्यो. विनयनक्तियें गुरुने
नमस्कार करीने राजा गुरुना मुख आगल बेसी धर्म सांनलवा लाग्यो. आचार्य पण
योग्य उपदेश कहेता हवा, के हे नव्यो ! जीवनी ! रक्षा करवी. वीतरागनी पूजा कर
वी,नक्तियें करी सिद्धांतनुं सांनलवुं,साधुने नमवुं,अहंकारनुं टालवुं,सम्यक्त्वीगुरुने मान
वुं, माया कपटनुं हणवुं, क्रोधनुं उपशमाववुं, लोनरूप वृक्षनुं उन्मूलन करवुं, मननुं शो
धवुं,इंद्रियनुं दमवुं. ए अगीयार वातो जेने छे, तेज मुक्ति जावाना उपायवाला जाणवा.
वली गुरुयें पूर्वोक्त रीतें पर्वोनुं माहात्म्य पण कही देखाड्युं. इत्यादिक धर्म करणी

[illegible] तथा प्रकृति आ
[illegible] कुमरें पोतानी पुत्री
[illegible] पोतानी
[illegible] तिहां मंत्रीश्वर आदि
[illegible] नगरमां प्रवेश करतो हवो. हवे
[illegible] पालतो हवो. एकदा कुमर, पोताना
[illegible] तथा ऋद्धियें युक्त चाल
[illegible] तेने आवतो सांभळीने अवंती नगरीयें
[illegible] पोताना [illegible] नमस्कार करी पछी माताना चरणे मस्तक स्थापी
[illegible] पुत्रनी ऋद्धि देखीने विस्मय पामी आनंद
[illegible] नगरमां प्रवेश कराव्यो. अने तिहां सुखें रह्या छे.
[illegible] कुमरें पण आम्रचूत समस्त संबंध कह्यो. ते
[illegible] मंत्रीश्वर प्रत्ये तेणाजीने आदर सहित सुवर्णपट
[illegible] हता. हवे गजसिंहकुमार सुवर्ण

करनारा जीव, अणमूवे पण मूवा जेवाज कहीयें. अर्थात् मर्या विना पण मर्याज जा णवा. जे, प्राणांतें तृण मुखमां जो घाले तो तेवा वैरीने पण मूकी दीये, एवो क्षत्रीनो धर्म छे. तेम छतां जे सदाय तृणभोज आहार करे छे एवा पशुने केम हणीयें ? जे पोतें एकलो एकला पोताना जीवने काजें करी घणा जीवोनी कोमीने दुःखने विषे स्थापे छे. तो तेनुं शुं शाश्वतुं अयु छे ? तेमाटे हिंसानो परिहार करवो. एवो उपदेश सांभलीने पापें करी घणो अकंपतो थको सुमित्र क्षत्री बोल्यो के, हे स्वामी ! मे घणे प्रकारें पाप कर्यां छे. माटे हुंश्या प्रकारें करीने पाप रहित थाउं? एवुं पूछे थके मुनि बोल्या के हे भव्य ! तमें पाप भीरुपणा माटे श्री पर्युपण पर्वमां अठम अक्षयनिधि छठभक्त पंचशिखरणी अठइ प्रमुख तपें करी सहित वि धिपूर्वक सम्यक् प्रकारें पर्व आराधते छते पाप रहित थाशो. वली तमें आहेडाना व्यसनने विषे हमणां मृगनुं युगल हण्युं, तेथी निश्चें महोटुं उत्कृष्ट वैर कर्युं, पण पर्युपणप र्वाराधनथकी आगामिक काले हलुआकर्मी थाशो. तेम वली ए पर्व आराधे छते तमें उत्तरोत्तर शुभ सुख प्रत्यें भोगवीने मुक्तिपद प्रत्यें पामशो. एवां मुनिनां वचन सांभ लीने सुमित्र क्षत्री, जीवदयारूप व्रत सहित पर्युपण पर्व आराधवा अभिग्रह ग्रहण करी मुनिप्रत्यें नमीने पोताने घेर आवी, ते दिवसथी मांमीने अखंम व्रतने पालतो रह्यो

सांजलीने राजा पूछे छे के, हे स्वामिन्? सर्व पर्वने विषे महोटुं शाश्वत विशिष्ट पर्व ते कयुं छे? तेवारें आचार्य बोल्या के, हे राजन! सर्व पर्वमां शाश्वतुं पजोसण पर्व महोटुं छे. वली राजायें पूछ्युं.ए पर्व केणें आराध्युं? अने केहेवुं फल उपार्ज्युं? एम पूछवाथी गुरु कहे, सांजलो आ जंबूद्वीपना जरतक्षेत्रनेविषे मगधदेशें राजगृही नगरीयें सुमित्र नामें क्षत्रीनो पुत्र छे, ते जद्रक छे, परंतु मिथ्यादृष्टि कौलधर्मी आहेडाने विषे रक्त छे. ते एकदा मृगया मिषें वनने विषे गयो छे. तियां यौवनवयवालुं एवुं मृगमृगलीनुं जोडलुं काम रक्त देखीने ते जोडलाने बाणें करी हण्युं. ते मृग स्त्रीजरतार बे जण मरण पामीने अकामनिर्जरायें मनुष्यनुं आयु बांधीने कांइक पण शुजकर्मपरिणतिरूप मननो जे जाव; तेना योग थकी मृगनो जीव ते तमें थया, अने मृगलीनो जीव ते डुष्ट व्यंतरी थइ, अने ते सुमित्र क्षत्री वनना गुछमां मृग जोवाने पेसतां थकां तिहां मुनिप्रत्यें देखीने लज्जाने पाम्यो, तेवारें जद्रक परिणामें मुनिने नमस्कार करी पासें बेठो. मुनि पण तेने धर्म कहेता हवा, के हे महानुजाव! सदा निरंतर जीवदया पालवामां रमवु. इंद्रियवर्गनुं दमवुं, सत्य बोलवुं,ए धर्मनुं रहस्य जाणवुं, अने जेने प्राणिवध करवानी क्रीडा छे, जे मरमनां उत्कृष्ट जे खोटां वचन ते पण बोले, वली जे कार्य करे, ते पण परने ताप उपजावे एम

करनारा जीव, अणमूवे पण मुवा जेवाज कहीयें. अर्थात् मर्या विना पण मर्याज जा णवा. जे, प्राणांतें तृण मुखमां जो घाले तो तेवा वैरीने पण मूकी दीये, एवो क्षत्रीनो धर्म छे. तेम छतां जे सदाय तृणनोज आहार करे छे एवा पशुने केम हणीयें ? जे पोतें एकलो एकला पोताना जीवने काजें करी घणा जीवोनी कोडीने दुःखने विषे स्थापे छे. तो तेनुं शुं शाश्वतुं थयु छे ? तेमाटे हिंसानो परिहार करवो. एवो उपदेश सांजलीने पापें करी घणो प्रकंपतो थको सुमित्र क्षत्री बोल्यो के, हे स्वामी ! मे घणे प्रकारें पाप कर्यां छे. माटे हुंश्या प्रकारें करीने पाप रहित थाउं? एवुं पूछे थके मुनि बोल्या के हे जव्य ! तमें पाप जीरुपणा माटे श्री पर्युषण पर्वमा अठम अक्षयनिधि छठजक्त पंचशिखरणी अठइ प्रमुख तपें करी सहित विधिपूर्वक सम्यक् प्रकारें पर्व आराधते छते पाप रहित थाशो. वली तमें आहेडाना व्यसनने विषे हमणां मृगनुं युगल हण्युं, तेथी निश्चें महोटुं उत्कृष्ट वैर कर्युं, पण पर्युषणपर्वाराधनथकी आगामिक काले लघुआकर्मी थाशो. तेम वली ए पर्व आराधे छते तमें उत्तरोत्तर शुज सुख प्रत्यें जोगवीने मुक्तिपद प्रत्यें पामशो. एवां मुनिनां वचन सांजलीने सुमित्र क्षत्री, जीवदयारूप व्रत सहित पर्युषण पर्व आराधवा अजिग्रह ग्रहण करी मुनिप्रत्यें नमीने पोताने घेर आवी, ते दिवसथी मांडीने अखंड व्रतने पालतो रह्यो

छे. ते क्षत्रियें सम्यक् प्रकारें आराध्युं जे सुपर्व, तेना योगें शुभानुबंधें करी समाधि सहित मरण पामीने तमारो पुत्र थयो. पूर्वभवना वैरानुभावें करी तमारा पुत्र उपर तमोने कोप उपन्यो, तेथी तमें वध करवानो आदेश दीधो. व्यंतरीयें पण पूर्वभवना वैरना वशथकी इहां कुमरप्रत्यें देखीने वध करवाने अर्थें देवदंभनी करणी तमने देखाडी ए सर्व कर्म्में नीपन्युं ते अन्यथा न थाय. वली देशाटनमां संपत्तिनुं पामवुं थयुं, ते पर्वाराधननुं फल जाणवुं. एम ते गुरुना मुखथी पूर्वजन्म सांभलीने कुमार, जातिस्मरण प्रत्यें पामता हवा तेवारें जयसिंहराजा गुरुनो उपदेश सांभलीने संसारथकी विरक्त थया थका गजसिंह कुमरने राज्यपाटें स्थापीने पोतें दीक्षा ग्रहण करता हवा ते राजर्षि घणा वर्षनुं चारित्र पालीने रूडी गतिना भजनार थया, अने गजसिंह कुमार पण गुरुना मुखथकी श्रीसम्यक्त्वमूल बार व्रत सहित ते श्रीपर्युषणापर्वनुं आराधवुं तेने अभिग्रहें करी युक्त ग्रहण करता हवा. वली सुखें करी राज्यप्रत्यें विलसता हवा. श्रीपर्युषणं पर्वने आराध्युं. तेने पुण्येंकरी सुवर्णपुरुष, पाम्या, वली विद्या पाम्या, अने वासुदेवनी पुठें भरतार्द्धने वश करी शोल हजार राजाना मस्तक उपर आज्ञा स्थापीने पोताना राज्यशासन प्रत्यें पालता हवा. वली श्रीजिनशासनना प्राभाविक थया. ते केवी रीतें थया ? तो के भा

रताऊने विपे सात व्यसन निपेधीने परद्रोह, हिंसा करवी, अलीक बोलवुं, पिशुनपणुं, मत्सरपणुं, जीवने हणवा, वली चोरी आदिक जे पाप ते सर्वने निवारीने पापनां नाम पण निपेध्यां, तथा गाम गाम प्रत्यें श्रीअरिहंतना देरासर कराव्यां. श्रीगुरुने सर्वत्र स्थानकें पूजता हवा. अमारिना पमह वर्षवर्ष प्रत्यें महोत्सवें करीने श्रीपर्युषणपर्वने विपे प्रवर्त्तावता हवा. जेम जेम पृथ्वीने विपे धर्मनी वृद्धि थइ, तेम तेम पृथ्वीने विपे कालें मेघवृष्टि थवा मांडी, एटले चोमासाना दिवसोमां जोती वखतेंज मेघवृष्टि थवा मांडी; पण अकालें न जोइयें ते वखत नही. वली धान्यवंत पृथ्वी थइ, गायो दूध आपवा लागी. वृक्षो, वहु पुष्पफल सहित थयां, तेमज रत्नोने प्रसवनारी नूमि थइ, म ननी चिंतायें रहित रोगरहित एवां लोक थतां हवां, पुत्रना पुत्र, तेना पुत्र एवी कुलवृ द्धि थइ. घणा दीर्घायुवंत मनुष्य थयां, मनोवांछित पामनारां लोक थयां,एवां लोक सुखी थयां. जे मने करी पण मिथ्यात्व पाप प्रत्यें बोले, तेने शासन अधिष्ठायिक देव देवीयो शिक्षा आपे. एवुं राज्य प्रवर्त्युं. हवे गजसिंहराजनी ऋद्धि कहेछेः—शोल हजार देशना स्वामी थया, तेटलाज शोल हजार राजा सेवा करता हवा. पांचशें राणीयो थइ, चो त्रीश लाख हाथी, चोत्रीश लाख घोमा, चोत्रीश लाख, रथनी संपदा थइ. अडता

छीश क्रोम अरिहंतनां चैत्य कराव्यां, पांचशे पुत्र थया. ए रीतें निष्कंटक अखंड राज्य घणा काल पर्यंत जोगवीने अंते महेंद्रदत्त कुमरने राज्यपाटें स्थापी, पोतें श्रीजयचंद्राचार्यपासेंथी दीक्षा लइ रुडी रीतें तप, चारित्र करी पर्युषणा पर्व प्रत्यें आराधीने निश्चें महोटा उदयनु करनार एवुं जिननामकर्म उपार्जिने शुजानुजावें प्रांते अनशन करी च्यवीने बारमे देवलोकें देवता थया. तिहांथी च्यवी पूर्वमहाविदेहने विषे तीर्थंकर पद पामी अरिहंतपद जोगवी मुक्तिपदप्रत्यें पामशे. ए श्रीगजसिंह राजानी कथा सांजलीने ए पर्वना विधिनें विषे उद्यम करवो. रूडी बुद्धिनो धणी उते शुजध्यानें देवगुरुने प्रणमे, दान आपे, जेणे करी राजना सुखनी संपदानुं विस्तारपणुं गजसिंहराजानी पेठें थाय. एम श्रीमहावीर स्वामीना मुखथकी श्रीपजोसण पर्वना फलनुं सूचन करनारुं एवुं गजसिंह राजानुं चरित्र सांजलीनें श्रेणिकादिक सर्व लोक अष्टाहियादिक महोत्सव सहित पजोसण पर्वनुं आराधन करवामां उद्यमवंत थयां. आनंद सहित श्रीवर्धमान जिनने वांदीने, सर्व पर्षदा पोत पोताने स्थानकें जाती हवी. जगवान् पण पृथ्वी तलने विषे विचरता हवा. एम रूडा पर्वनो विधि कह्यो. ए रूडा आचारना प्रचारने जे उत्तम पुरुष करे, तेणे करी हितनुं जरवुं थाय, अने आश्रवरूप पापवर्गनो मार्ग ढंकाय. जव्य

प्राणीने घणा प्रकारनी समृद्धि वधे, उज्ज्वलबुद्धि थाय. एवा रूडा पर्वने आराधवाथकी इह जवें सुख जोगवी परजवें देवतानां सुख अने मुक्तिसुखप्रत्यें पामे. श्रीवीरस्वामीनी पट्ट परंपरायें ठाशठमे पाटें श्रीविजयधर्मसूरि थया, तेमने पाटें श्रीवीजयजिनेंद्रसूरि थया; ते ना निर्मलगछने विषे पंडित श्रीरामकुशल, तेमना शिष्य श्री अमृतकुशल पंडितेंश्रीपजोस णापर्वनुं महात्म्य जीणगढ नगरे (१८५६)ना श्रावनशुदि तेरशने शुक्रवारेंरच्युं. ए पजोस णचिंतामणिग्रंथ, श्रेयमांगलिकनो करनार छे, जे सांजले, वांचे, ते आ जवें सुखनो जाजक होय. अने परजवें देवतानी पदवी पामी अनुक्रमें मोक्षनगरें जइ शाश्वता सुखप्रत्यें पामें. जिहां लगे पृथ्वीनी उपर मेरु पर्वत छे, जिहां लगें चंद्र ने सूर्य छे, जिहां लगें आकाश छे, तिहां लगें आ ग्रंथ मनुष्य वांचे अने तिहां लगें ए ग्रंथ पण शोजाने पामे. एवो ग्रंथक र्त्तानो आशीर्वाद छे॥ इति पर्युषण चिंतामणिग्रंथस्य बालबोधः समाप्तः॥

आ पुस्तकनी चतुरथावृत्तिने पर्वदिवसोमां चतुर्विध श्रीसंघने जणवा तथा
वांचवाने अर्थें प्रथम करतां यथामति वधारे संशोधन करीने
श्रीमुंबइमध्यें निर्णयसागर प्रेसमां श्रावक. जीमसिंह माणकें
छपावी छे. शरावणशुद संवत् १९५४. सने १९०८.

कथानुक्रमणिका.

॥ पर्युषणादिकपर्वोनी कथाओ समाप्त ॥